

NIEMIECKO-POLSKI
I POLSKO-NIEMIECKI
SŁOWNIK HISTORYCZNY

TOM 2

POLSKO-NIEMIECKI SŁOWNIK HISTORYCZNY

GESELLSCHAFT DER WISSENSCHAFTEN ZU THORN
FONTES 114

DEUTSCH-POLNISCHES
UND POLNISCH-DEUTSCHES
HISTORISCHES WÖRTERBUCH

(BEARBEITET ANHAND DER MITTELALTERLICHEN UND
FRÜHNEUZEITLICHEN QUELLEN AUS DEM GEBIET POLENS)

BAND 2

POLNISCH-DEUTSCHES HISTORISCHES WÖRTERBUCH

BEARBEITET VON

KRZYSZTOF KOPÍŃSKI

JANUSZ TANDECKI

LILIANA LEWANDOWSKA

TORUŃ 2018

TOWARZYSTWO NAUKOWE W TORUNIU
FONTES 114

NIEMIECKO-POLSKI
I POLSKO-NIEMIECKI
SŁOWNIK HISTORYCZNY

(NA PODSTAWIE ŹRÓDEŁ ŚREDNIOWIECZNYCH
I WCZESNONOWOŻYTNYCH Z TERENU POLSKI)

TOM 2

POLSKO-NIEMIECKI SŁOWNIK HISTORYCZNY

OPRACOWALI

KRZYSZTOF KUPIŃSKI
JANUSZ TANDECKI
LILIANA LEWANDOWSKA

TORUŃ 2018

Redaktor Naczelna Wydawnictw TNT:
GRAŻYNA HALKIEWICZ-SOJAK

Komitet wydawniczy Wydziału I TNT:
JERZY DYGDAŁA
ANDRZEJ KOLA

Recenzenci:
ANDRZEJ RADZIMIŃSKI
WIESŁAWA KWIATKOWSKA
HELMUT FLACHENECKER

Przygotowanie tej publikacji było możliwe dzięki dofinansowaniu przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego projektu „Niemiecko-polski i polsko-niemiecki słownik historycznych (na podstawie źródeł wczesnośrednio-wiecznych i wczesnonowożytnych z terenu Polski)” w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki II (nr umowy 0079/NPRH2/H11/81/2012).

Die Veröffentlichung dank der finanziellen Unterstützung des polnischen Bildungsministeriums im Rahmen des Projekts „Deutsch-polnisches und polnisch-deutsches historisches Wörterbuch (anhand der mittelalterlichen und frühneuzeitlichen Quellen aus dem Gebiet Polens)“, Nationales Programm für Entwicklung der Geisteswissenschaften II (Vertrag Nr. 0079/NPRH2/H11/81/2012).

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

Opracowanie techniczne, skład i łamanie:
MAX SZOT

© Copyright 2018 Towarzystwo Naukowe w Toruniu

ISBN 978-83-65127-38-9 (t. 1–2)
ISSN: 0082-5506

Wyd. I. Ark. wyd. 26 (t. 1–2)
Druk i oprawa:
Drukarnia POZKAL Sp. z o.o.
ul. Cegielna 10/12, 88-100 Inowrocław

SPIS TREŚCI

POLSKO-NIEMIECKI SŁOWNIK HISTORYCZNY	1
--	---

POLSKO-NIEMIECKI
SŁOWNIK HISTORYCZNY

aby (domethe, domitte, dormethe);
 zob. też z tym; z tego; na to; przez
 to; żeby
 adamaszek (damaske, damasken,
 damassken, damessken, dammas-
 sken, danassken)
 adekwatność (fuegk, fug); zob. też
 słuszność
 administracja (regiment); zob. też
 ordynacja
 administrator, administratorzy (an-
 wald, anwalde); zob. też adwokat,
 rzecznik; urzędnik; zarządca
 administrator pełniący władzę w
 czyimś imieniu (regirer)
 adwokat, adwokaci {przyustek}
 (anwald, anwalde, anwalt, for-
 sproch, vorsprach, vorspreche,
 vorsprecher, vorspreker, vorspro-
 che); zob. też orędownik; pełno-
 mocnik; rzecznik; urzędnik; za-
 rządca; administrator
 agat (agatsteyn)
 agencja (hogenture)
 akcyza (accise, accisz, axisse, cysa,
 cyse, cyza, czeise, czeize, czeyse,
 czisa, czisse, czysa, czyse, czyza,
 czyze, zceysze, zcise)
 akcyza na piwo (byerczeyse)
 aksamit (czammit, sament, sam-
 met, zammit)
 aksamit zielony (grunsampt)
 akt notarialny = instrument, akt
 notarialny
 aktor (spilman); zob. też grajek
 aktualny (genwertig); zob. też obec-
 ny
 alba, alby (alben)

albo (abe, aber, abir, adder, addir,
 adir, aver, edder); zob. też po-
 wtórnie {jeszcze raz; znowu}
 albo ... albo (entbaden, entgwat,
 entwer, etzwere ... adire)
 ale (sunder, sundere, sunderer, sun-
 dir, sundire, zunder); zob. też bez;
 prócz; lecz
 allodium, alodium {forma własności
 nieruchomości, ziemia będąca
 nieograniczoną własnością, wolną
 od zobowiązań i ciężarów feu-
 dalnych} (forwerck, forwerg,
 forwergk, volwerck, vorwerck,
 vorwerg, vorwergk, vorwerk, vor-
 werke); zob. też folwark
 alodium = allodium
 altarysta (altarist)
 ałun (alawne, allawne, allun)
 ambona (predicatstul, predigstu-
 len)
 ametyst (ametist, ammatissime)
 ampułka, ampułki (ampulen, am-
 pullyn, appollen, tewfilchin)
 ampułki na oleje św. {w tym krzyż-
 mo} (crismal, crismale)
 Anglik (Engelschen)
 ani (widder); zob. też powtórnie
 {znowu}; z powrotem; przeciw;
 przeciwko
 ani więcej, ani mniej (nicht meh
 noch mynn, nicht meh noch
 mynner)
 anioł (engel)
 anizeli (wen, wenn, wenne); zob.
 też kiedy; jeśli; gdy; skoro; niż;
 bo; ponieważ

- antresola (hengelkamer, hangelkamir)
- anyz (anys)
- apelacja (beruff, czog, geczog); zob. też podróż; poselstwo; udać się; wyjazd; odwołanie; wezwanie
- apelacja od wyroku sądowego (gestroftes orteil)
- apelować {do} (anczyn, antzyen); zob. też obwinać {o}; prosić; wyrządzić
- apteka (abteke, apoteke, apotheca)
- aptekarz (apoteker, apothecarius, appoteker, aptecker, apteker, aptekir, aptteker)
- arbitr, arbitrzy (coarbitr, vorrichtentleuwe, vorrichtete leuwe, vorrichtsleuwe)
- archidiakon (archidiaconus)
- arcybiskup (erczbischoff, ertczbischoffe)
- areszt (arrest, arrestirunge, bestrikunge, haft); zob. też uwięzienie
- aresztować (angreifen, bekumern, gerostiret); zob. też schwycić; zatrzymać; konfiskować
- aresztowanie (bekumerunge); zob. też napastowanie
- aresztujący {rzeczownikowo} (fanger); zob. też pachołek
- argumentacja (beleitung, beletunge, beleytunghe, bolethunge); zob. też wykazanie; udowodnienie
- armata, armaty (bochsen, buchse, buchse, buchssen, bussen, buxen); zob. też działo, działa; kara, kary; panewka; puszką; ukarać; płacić karę
- armata kamienna (steinbuchsen, stenbussen, steynbouchze)
- armata mała, dwukomorowa lub trzykomorowa {służąca do wystrzelenia większej liczby pocisków w jednym czasie} (kamerbouczchin, kammirbouchzen)
- armata ołowiana (lotbouchze, lotbuchsen, lotbuchsse, loteysernbouchze, lothbussen)
- armata, foglerz {działo odprzodowae o niewielkim zasięgu strzału, umieszczano je na obracającym forkiecie lub stojaku, co umożliwiało strzelanie w różnych kierunkach i pod różnym kątem} (fogelerbouchzen, bouchzenvogeler)
- armata, hufnica {działo o stosunkowo krótkiej lufie, do 50 cm, mocowanej do drewnianego kłosa umieszczonego na dwukołowym podwoziu} (hauffenitcze)
- armata, taraśnica {używana do obrony zamków, krótką lufę osadzano na belce zamocowanej na rusztowaniu z drewna} (tarrasbouchze)
- armata z komorami {ruchomymi prochownicami} (bouchzen mit kammern)
- arogancki (uppisch, uppsch); zob. też butny
- artykuł, artykuły (artickel, artikel, artikele, artykuł, stucke, stugke); zob. też część; odcinek; sprawa

- asesor, asesorzy (beysitczter, beysit-
zer, metherichter); zob. też za-
stępca, np. burmistrza
- atak (anfaringhe); zob. też napaść;
najazd
- atakować (obirfaren); zob. też wy-
kroczyć {przeciwko}; naruszyć
{prawo}; zaatakować słownie;
znieważyć; napaść
- atakowanie (anfertigen); zob. też
napaść
- atłas (atlas)
- audiencja (horunghe)
- autonomiczny obszar kraju = sa-
modzielny, autonomiczny obszar
kraju
- azyl (geheg); zob. też miejsce gajo-
ne; rejon zastrzeżony
- aż (bissolange); zob. też tak długo;
dopóty
- B**
- babka (grosmutter, grossemutter,
grossmutter, grossmutter, grosz-
mutter, oma)
- badać (vorsoken, vorsuchen); zob.
też potraktować; podawać w wą-
pliwość; wystawiać na próbę; od-
wiedzić; prosić {o}; na próbę; ty-
tułem próby
- badanie (vorforschunge)
- bagno, bagna (bruch, lachen, pfu-
le); zob. też błoto; łągi; przestęp-
stwo; trzęsawisko; ugór; woda
stojąca
- bajka (logenmer); zob. też bujda
- bakałarz (schuelmeister, schulemei-
ster, schulmeister); zob. też nauc-
zyciel
- balwierz (barbirer, barbyrer, borbi-
rer); zob. też golarz
- bandyta (rober); zob. też rabuś; roz-
bójnik; zbój
- banicja (bann, echtunge, och, oche,
ocht, ochte, panen); zob. też pro-
skrypcja; wygnanie; pan, panowie
- banita (bennige, bennyngere)
- bank zob. ława, sąd
- baran {kastrowany, skop} (schep-
czen, schepse, schepszen, schept-
czen, schoepczen, schopczen,
schopen, schoptzen schepenfle-
isch)
- baranica (rawdecke schefinne)
- baranina (schapflisch),
- barchan (barchent, parch, parcham,
parchem, parchen, parchent, par-
chin); zob. też międzymurze
- barć, barcie (bewten, buten)
- bardziej (hocher); zob. też więcej;
poważny
- bardzo (fasst, fast, foste, groslichen,
hock, merckliken, merglich, mer-
glichen, merklichen, seire, sere,
swerlichen, zere, zerre); zob. też
mocno; wiele; wysoce; znacznie;
należycie; znaczny; duży; ważny;
liczny; niechętnie; opornie; z tru-
dem; z troską; ciężko
- bardzo często (viluffte)
- bardzo wiele (grosz macht)
- bariera (vorslach)
- barka (schiffbarth, schipspart)
- barki (rucke, rugge); zob. też plecy

- baryłka (vessge); zob. też beczka, beczki
- bastard {słodkie wino hiszpańskie} (bastart, bastard, bastert)
- basteja (pastej, posteide, posteyen, postien); zob. też baszta
- baszta (pastej, posteide, posteyen, postien); zob. też basteja
- bat (geyselen)
- batyst {cienka i przezroczysta tkanina wykonana splotem płóciennym} (czwilch)
- bawełna (baumwolle, bomole, bomwolle, bomwulle); zob. też opatrunek
- beczka, beczki (fas, fass, fasse, fassen, haluetonnen, loge, ohme, phasz, stukke, thone, thonne, tonne, tone, tonne, tuene, tun, tunna, tunne, vaes, vas, vass, vasse, vasz, vat, vessge); zob. też baryłka; stryj; wuj; glina
- beczka, 1/8 część (achtel)
- beczka do drożdży (hefochen)
- beczka duża (fuder, fuerer, vueder, wetetonnen, wetetunnen, witevate); zob. też fura
- beczka mała (lechel, lechelyn, lechgel, legel)
- beczka do strzał (tun to pylen)
- beczka, beczki na piwo (byertunnen)
- beczka, beczki na sól (salczfas, salczfeschin, salczvas)
- beczka na wino (winfate, winvate)
- beczka z jedzeniem (spysevas)
- beczki na oliwę (oltonen)
- beczułka (fesschen, legel, vateken, vesschen, veszchen, veteken, wedel, wedelechel, wetelechel, wethelechgeln)
- beczułka z czopem (czapvesschen)
- bednarz (becherer, boddeker, boddeker, bodner, boetker, bokdeker, botener, botger, bothener, bothner, bottener, bottner, buthner); zob. też łagiewnik
- beginka (begute, begyne)
- bela sukna (ballen, ballum)
- belka, belki (asser, balken, trame); zob. też drewno, pale
- belka, belki budowlane (bouenbalken)
- belka, belki krzyżowe (kruecbalken)
- belka podporowa (spritstangen, swelen, swellen)
- belka, belki poprzeczne (dwerbalken, holm); zob. też belka, belki wpuszczone w mur; ostrów
- belka, belki wpuszczone w mur (twerbome); zob. też belka, belki poprzeczne
- beneficjum kościelne (leene, lehen, lehne, lene); zob. też lenno; przebywać; starać się {o}; domagać się czegoś; obozować; ustalić; wyznaczyć
- bernardyn (bornhardiner)
- bez (ane, sunder, sundere, sunderer, sundir, sundire, zunder); zob. też ale; prócz; lecz
- bez ceregieli (ane sweer, ane swere); zob. też bez wahania; bez trudności

- bez jego wiedzy (hinder seyme rucke); zob. też za jego plecami
- bez kłopotów = bez utrapień
- bez kosztów (vorgheves); zob. też darmo
- bez odmowy (unvorsagt)
- bez odpowiedzi (antwortbar)
- bez powodu (ane szache)
- bez przeszkód (mittel, ungeforlichenne); zob. też bezpośrednio
- bez rezultatu (ledig, ledigk); zob. też wolny; pusty
- bez rękojmi (unvorburget)
- bez straty = bez szkody
- bez szkody lub straty (gnossen); zob. też nienaruszony
- bez ujmy (unschedelich, unschedlich); zob. też nienaruszając
- bez utrapień, kłopotów (ungedranckt, ungemueet, ungemuhet); zob. też nienagabywany
- bez wahania (ane sweer, ane swere); zob. też bez ceregieli; bez trudności
- bez wątpienia (anczweiffel, aneczweiffel, czweiffelfrey, ungeczweiffelt, ungeczwiveldt, zcweibelfrey)
- bez wezwania, obesłania (unvorbotet)
- bez wywoływania niechęci, niezadowolonia (unverdroszen)
- bez wzbudzania niechęci (unvormercket, unvormerketh); zob. też bez zarzutu
- bez trudności (ane sweer, ane sweere, gerinchlich); zob. też chętnie i szybko; bez wahania; bez ceregieli
- bez załatwienia sprawy (ungethonet)
- bez zarzutu (unvormercket, unvormerketh); zob. też bez wzbudzania niechęci
- bez złych zamiarów (ungeferlich); zob. też przy okazji; szczerze; mniej więcej; na przykład; chociażby
- bezbронny (trostlos, umbehudt); zob. też opuszczony
- bezpieczeństwo (sicherunge)
- bezpiecznie (felich, feligk, feylig, veligen)
- bezpośrednio (gerichte, mittel); zob. też linia prosta; potrawa; sąd; prosto; bez przeszkód
- bezprawie (frel, frebil, unbilikeit); zob. też czyn karygodny; występki; upór; nierozważne, porywczyste postępowanie; krzywda; niesprawiedliwość
- bezużyteczność (untuchtikeith); zob. też zło
- bezwartościowy (lechreigk, locherig, locherlich, unwirt); zob. też nieprzestrzegany; nierealny
- bezwartkowo (schlechtis, slecht, slitis, szlecht); zob. też koniecznie; po prostu; prosty
- bezzwłocznie (sunder vorczogk, ungespart, unsewmiklich, unverspart, unvorczoghen)
- będący (wesend, wesendt, weszens); zob. też obecny; pobyt; miejsce pobytu
- będący ostatnio (negst ... wesende)
- będący tam (dogehabt)

- białkowanie (domynk, donneken, donyken)
- białokórnik (weisgerber, weyssgerber, wizgerwer, wysgerwer)
- biblioteka (lybreye)
- biczować (gestewpet)
- bić (slaen, slan); zob. też bić monetę
- bić monetę (slaen, slan); zob. też bić
- bieda (armout, armut, armuth, armutte, crankeyt, elendiheit, eylende, gedrangk, gedrengnisze, krancheyt, kranckheit, nodt, noeddt, not, notcz, notcze, noth, nuctze, nucz, nucze, nuetcze, nutcze, nutz, nutzen); zob. też biedota; korzyść; korzystniejszy; potrzeba; pożytek; utrapienie; choroba; słabość; niedostatek
- biedny, np. książd (arme); zob. też ubogi, ubodzy
- biedota (armout, armut, armuth, armutte); zob. też bieda
- bieg {rzeki} (gelege, geleghe); zob. też położenie; obżarstwo i opilstwo
- biegły (vorfarn, witlichst); zob. też doświadczony; rozsądny; mądry
- bielenie (bleich)
- bielizna (wassche, wasschen)
- biesiada (wirtschaft); zob. też uroczystość; gospodarstwo
- biskup (bischof, bischofe, bischoff, bishop, bischov, bisschof, bischoff, byschoppe, bysschope, bysscof)
- biskup pomocniczy (wybisschof)
- biskupstwo (gesticht, gestyfft)
- blacha (blech, blecke, blek)
- blacha do pieczenia (becken pfanne)
- blacharz (flasschensmid)
- blaszany (bleche)
- blecharz {blicharz, rzemieślnik zajmujący się wybielaniem płótna} (bleichir, bleycher)
- blizna (narwen)
- bliźnięta (czwelinge)
- bliżej (nehir)
- bliżej kraju (nager bey dy lande)
- blok {np. do liny} (blocke, bloecke, bloekke)
- blok {drewniany} (snydebloekke)
- blokada (sperunge, sperrunge, vordersperunge)
- błagając (beticlich); zob. też prosząc
- błahy (weinick, weynich, weynig); zob. też mały; nieznaczny
- błądny (irelick); zob. też mętny; kłótny
- błogosławieństwo (inseynunge)
- błogosławiony (salich)
- blonie (au, auhe, auwe, awche, ouwe)
- bloto (bruch, czwek, koet, kot); zob. też bagno, bagna; ćwiek; łęgi; nieczystości; przestępstwo; trzęsawisko; ugór
- błąd (gebrach, gebroch); zob. też brak; kłopot; utrapienie; wina
- bo (wen, wenn, wenne, went, wenth); zob. też kiedy; jeśli; gdy; skoro; niż; aniżeli; ponieważ
- bogactwo (reichthum)
- bohater (helt)

- boleń (rape)
- bombazyń {tkanina półwełniana} (bomsin)
- bomy ładownicze (ledderbome)
- borek (boerchen, borchon)
- bosak (boeshaken, boshaken, boshoken, botyshake, furhaken)
- bosman (bosman)
- Boże Ciało (Leichnamstage, Leychenamstage); zob. też trup
- Bóg (Gade, Gott) {używane w licznych konstrukcjach: Boże ucho-waj (Gott verbitthe, Gott vorbitthe); broń Boże (Gott vorsej); spraw, daj Boże (Gott verleye, Gott vorleye); jeśli Bóg sprawi, jeśli Bóg da (Gade vorfugende)}
- bór (heyde); zob. też las iglasty; pa-stwisko; wrzosowisko; bór
- bór miejski (statheide)
- bractwo (bruderschaft, bruderschafft, brudirschaft)
- bractwo księży (priesterbruderschaft, pristerbruderschaft)
- bractwo kupców (bruderschaft der kewfflewten)
- bractwo piwowarów (kretczmer bruderschaft, bruderschaft der kretczmer)
- bractwo ubogich (elende bruderschaft, ellendenbruderschaft, ellendenbrudeschap)
- bractwo uczonych (brudirschaft der gelartin)
- brać udział (mang czuseynde); zob. też być wśród
- brać się za łby (begreyfen, bogrif-fen); zob. też obrzucać wyzwi-skami; procesować się; załatwiać spór; zobowiązać się {do, wobec}
- brać pod uwagę (mercken, mer-ken); zob. też osądzić; rozumieć; poznać; pokazać
- brać, poczytywać komuś za złe (nicht vor obel neme, vore obel haben, vormerken); zob. też do-wiedzieć się; zauważyć; krytyko-wać
- brak (gebrach, gebroch, geringhe, mangel); zob. też błąd; kłopot; utrapienie; wina
- brak czasu (kortcze der zceit, kurt-cze der zceit)
- brak poczucia obowiązku (unrede-likeyt); zob. też nieuczciwość
- brak zaufania (missedunken); zob. też dezaprobata; wątpliwość
- brakarnia (bracareye, bracke, brake, wrake, wrakerie, wrekerie); zob. też brakowanie
- brakarnia drewna (holczbrakerye)
- brakarz, brakarze (breker, brekere, wraker, wreker, wrekerie)
- brakarz chmielu (hoppenbraker)
- brakarz drewna (holtzwakere)
- brakować (gebrechen, gebreken, gebrochen); zob. też nędza; prze-stępstwo, przestępstwa; uszkodze-nie, uszkodzenia; wykroczenie, wykroczenia; utrapienie; uciążli-wość; zawinić; wykroczyć {prze-ciw komuś}
- brakowanie (wrak); zob. też brakar-nia
- brakowanie ługu; popiołu; potażu (asschebrake)

- brakowanie popiołu = brakowanie łągu; potażu
- brakowanie potażu = brakowanie łągu; popiołu
- brama, bramy (doer, doeren, dore, doren, gath, thoer, thor, thore, toeren, tor, tore); zob. też drzwi; wrota
- brama kościelna (kirchtor)
- brama z kratą spuszczaną (schotporte)
- bransoletka (rynke); zob. też pierścień
- brat, bracia (bruder, brudere, brudersch, brudir, brueder, fulbruder, gebrudere); zob. też Krzyżak, Krzyżacy; zakonnik, zakonnicy
- brat przyrodni (halbbruder, halbenbruder, halbinbruder, hallyptbruder, halpbruder, stiffbruder); zob. też półbrat zakonny
- brat, bracia w cechu, cechach (bruderen des werckes, bruderen in den werken)
- brat rodzony (geborner bruder, leiplicher bruder)
- brat świecki (leyen brudir)
- bratanek, bratankowie (bruder kind, bruder kynd, bruders kinde, bruders kinder, bruder son, bruder zon)
- bratanica (bruder tachter, bruder tochter, bruderstochter, brudir tochtir)
- bratowa (bruders weybe)
- brązowy (brawn, bruen, brun)
- brewiarz (brefirer)
- broda (bart)
- bronić (hegen, heghen, vorstaen); zob. też opowiadać się za czymś; chronić; ukrywać; gaić
- bronić się (entsetzen, weren, werin); zob. też uwolnić {od oskarżenia}; stawić opór; zabraniać; wzbraniać się; odmówić; zwierzchność, opiekuństwo nad kimś
- bronić w walce (vorfechten)
- broń (gewere, wapen, wappen); zob. też dowód własności; prawo własności; gwarancja przy zakupie towaru; rękojmia; herb; wyprawy z bronią;
- browar (brauwer, brauwerk, brauwhaus, breuhaus, brewhausse, brewhawsse, brawhawsz, brewhausz, brewhaws, brewhus, brewhuz, brewwergk); zob. też słodownia
- bród (furde, vort); zob. też tylko
- brud (unflot)
- bruk (brucke, bruege, bruge, brugge, steinbrugge, stenbrugge); zob. też most
- brukarz (steinbrugger, steinbrugker, stenbrugger, stenbruger, stenbrugger, steynbrucker, sthenbrugher)
- brulion (minute, minuthe, mynuth); zob. też koncept
- brytfanna (backepanne, brotpfanne)
- brytfanna miedziana (brotpfanne copperynne, koppere broctpfanne)

- brzeg (stad, staden, strand, uber, ubir, ueber, uffer); zob. też miasto; wybrzeże
- brzmienie (laute, lawthe, louth); zob. też według
- brzozy (birken)
- buda, budy (boden, bude, buden, budichen, budin, buedeken); zob. też łódź; podłoga; posłaniec; powierzchnia
- buda do poboru cła palowego (palbude)
- buda kowalska (smedebude)
- buda kramarska (hokenbude, hokinbude)
- buda krawiecka (schrotbude); zob. też buda śrutownika
- buda mieszkalna (wonbude)
- buda murowana (bude gemwerte, steynbude)
- buda narożna (buda an der ecke, eckbude, eckebude, ortbude)
- buda na dziedzię (theerbude)
- buda na wyspie Pfeil {między dwoma ramionami rzeki Elbląg i Zalewem Wiślanym} (pilbude)
- buda postrzygacza (scherbude)
- buda rady (rathis bude)
- buda rybacka (fisserbude, vischerbude)
- buda rymarska (riemberbude, rymerbawde, rymerbude)
- buda, budy szewskie (schuebude)
- buda, budy śledziowe (heringhus, heringsboden)
- buda śrutownika (schrotbude); zob. też buda krawiecka
- buda w Falsterbo (falsterbude)
- buda wolna (freybude)
- budka (zoelle); zob. też komórka
- budowa, budowlane roboty (bawen, bawunge, buwewerg, gebawet); zob. też budować
- budowa statku (schiffbuwen)
- budować (bawen); zob. też budowa, budowlane roboty
- budować ostrogi rzeczne (heubt zcu machen)
- budować tamę (temen); zob. też sypać groblę
- budowla szachulcowa (holczwerg, holczwerk, holtwerk); zob. też robota ciesielska
- budowla, budowle (bawde, buweden); zob. też budynek, budynki; obowiązek szarwarkowy związany z pracami fortyfikacyjnymi na granicy z Litwą
- budowniczy (bawmeister, boumeister, buheren, bumeyster, buwmeister, buwemeister, buwmeyster); zob. też rajca kierujący urzędem budowlanym w mieście; urzędnik miejski zajmujący się sprawami budowlanymi
- budowniczy kościoła (buwmeister der kerken)
- budowniczy statków (schiffbewer)
- budynek, budynki (gebäude, gebawde, gebeude, gebewde, gebude, gebuwde, gebuwede, gepewde); zob. też budowla, budowle
- budynek sądu (dinghaus, dinghaws, dinghawsse, dinghous, richtershausse); zob. też dom sędziego

- budzący obawę (besorglich, besur-
glich); zob. też niepokojący
- buhaj (bollen); zob. też wół
- bujda (logenmer); zob. też bajka
- buk (buchssbowme, bucke)
- bułka, bułki (semelen, semeln, ze-
melen, zemil)
- burdyna, burdyny {mały statek
żaglowy} (bording, bordinge,
burdinge)
- burgrabia (borgreffen, burckgrefe,
burggrave, burggrefe, burggrewe,
burgraf)
- burmistrz (borgermeister, borger-
mester, borgermeistir, borger-
meyster, borgermeystir, borgmei-
ster, bormeister, buergermeister,
burgermeister, burgermester, bur-
germeyster, burgermister, puer-
germeister)
- bursztyn, bursztyny (bernsten,
bornesteyn, bornsteyn, burn-
stein, gogat, lapis, steyn); zob. też
kamień, kamienie; cegła, cegły;
stać
- bursztyniarz (bernesterdreger, born-
steyndreere, bornsteyndreghere,
bornstreere)
- burta (borde, dolborde, dolbort)
- burta statku (coghenborde)
- buta (hoemoedt); zob. też zuchw-
alstwo
- butelka, butelki (flachse, flasche,
flaschen, flassche, flasschen, vlas-
che, vlasse)
- butelka cynowa (flasche zenynne)
- butny (uppisch, uppsch); zob. też
arogancki
- buty (scho, schow, schu, schue,
schuen, schuh, schuo, scoo); zob.
też stopa
- buty wysokie (stafelen, staffelen,
stavelen, stavelin, stavelye, stefel-
en, steffelen, stephelen, stevelen,
stevel, steveln, stieffel)
- być (seyn, seyn, seyne, seynt, sein,
sien, sy, syn, weszen, zeyn); zob.
też zdanie; opinia; zamiar; orze-
czenie; decyzja; myśl; sens; treść;
przypomnienie; egzystencja; ży-
cie; stan; przedmioty gospodar-
cze; sprzęt; rzeczy; zmysł
- być do odłożenia na bok (obir eyne
seyte geleet seyn)
- być dogodnym, odpowiadać (be-
qwemt, tolangen, torekem); zob.
też zadowolnić
- być innego zdania (umbegekarth
sein)
- być nieobecny (abegewest)
- być podanym do wiadomości (czu
wissen werden)
- być przeciwko czemuś (entgegen
seyn, entkeghen seyn); zob. też
nie odpowiadać komuś
- być przedmiotem krytyki (begrey-
fen, begreyffen, begrieffen); zob.
też schwytać; ująć; włączyć; za-
wierać; formułować; streścić;
obejmować; uchodzić za złe
- być przy czymś obecnym (vorhen-
den)
- być przykrym (muhet); zob. też tra-
pić

- być stosownym (tochte, tock, tog, togak, tuchte); zob. też wypadać; być użytecznym; zdać się na coś
- być troskliwym, dbającym (sorgvel-dig seyn); zob. też dbać; starać się
- być użytecznym (tochte, tock, tog, togak, tuchte); zob. też wypadać; być stosownym; zdać się na coś
- być w stanie walki (kriegen, kri-ghen); zob. też prowadzić wojnę
- być w zwyczaju (czughingen); zob. też odbywać się
- być wiadomym = być znanym
- być właściwym (vorfugen, vorfu-gin); zob. też udać się; godzić się
- być wskazanym (gros von raedte, gros von raethe, gros von rathe, gros von roethe, gros von rohte, gros von rothe, raedt seyn, raedt were, raeth seyn, raeth were, rath seyn, rath were, roeth seyn, roeth were, roht seyn, roht were, roth seyn, roth were)
- być wśród (mang czuseynde); zob. też brać udział
- być zmuszonym czekać (vordul-den); zob. też uzbroić się w cierpliwość
- być znanym, wiadomym (inne seyn)
- być zobowiązany {do płacenia} (bestanden); zob. też pokonać {kogoś w sprawie}; przekonać {kogoś w sprawie}
- bydło (fie, fihe, fy, fye, fyhe, pfie, vhye, vie, vihe, vye, vyh, vyhe); zob. też rogaczna
- byk (bole, varre)
- bdzury (ungefug); zob. też wybryk
- ## C
- całkowicie (allent, allis, gar, vol-komlich, vollen, vulkomlich, zcu-fullen); zob. też zupełnie; pełno-prawnie; w całości; dostatecznie; w pełni
- ceber (zober, zuber)
- cebula, cebule (cipoln, czipoln, czwebil, czwifel, czwuppel, sipol-len, tzipollen, zcwebelyn, zcwyp-peln, zypollen)
- cech (bruderschaft, czeche, cze-iche, gewerck, wercke, werg, we-rgk, werk, werke); zob. też dzieło; fortyfikacje; narzędzie, narzędzia; skóry futerkowe; sprawa; praca
- cech kuśnierzy (korszenwerck, kur-senwergk)
- cech wytwórców różańców (pater nostere dreghere werke)
- cecha (czechen, zcechen); zob. też znak
- cegielnia (cygilscheynen, czigel-schewne, czigilheuser, czigilschu-ne, czogilschune, tegelschuene, tygelschuene, tygelschune, zci-gellschuene, zcigelschewne, zigel-schune)
- cegielnicy miejski (czigilher, czigil-herre)
- ceglarz, strycharz (cygeler, czige-ler, czigelstricher, czigilstricher, tegeler, tegelsnyder, tegelsterker, tegelstreker, teghelsnider, tygeler, zigelstricher, zygeler)

- cegła, cegły (cigel, cygil, czigel, czigil, later, muwersteyn, sten, steyn, tegel, teggel, tegil, tygel, tygelsten, zcigel, ziegel, zigel, zygel, zygil); zob. też tygiel; kamień, kamienie; bursztyn; stać
- cegła cięta, cegły cięte (snedensteyn)
- cegła, cegły do murowania (mawrczigel, muerstein, murersteyn, murstein, mursten, mursteyn)
- cegła glazurowana (glazeden steyn)
- cegła pełna (vollenstin, vuellesten, vuellestin)
- cele więzienne (fengnisse, venkenisse, venknisse, wencnisse); zob. też więzienie
- celnik (czoller, czollner, czolner)
- cena rynkowa (marcktgang)
- cep (flegel); zob. też drewno, drag, dragi
- certa (zerte, zerthe)
- cesarz (keszere, keyser)
- cetnar (centener, czentener, czentner, tzentener)
- cęgi (czangen); zob. też szczypsc
- cęgi do wyciągania gwoździ z podków (hufftanghe)
- chcieć (wellen, welth, wyl)
- chcieć się odwzajemnić {zwrot grzecznościowy} (verscholden, verschulden, vorschulden); zob. też czuć się zobowiązany {wobec kogoś}
- Chęlniacy (colmenere)
- chętmiński (colmener)
- chęć (innegunge); zob. też ochota; skłonność
- chętnie (willichligen, williclichen, williglich); zob. też przychylnie
- chętnie i szybko (gerinchlich); zob. też bez trudności
- chętny (dirbietlich, wellyk); zob. też gotów; ochoczy
- chętny do usług (dinstlich); zob. też usłużny
- chirurg (wundartzten)
- chleb (brod, broet, brot, brote, broth)
- chleb dla panów (herrenbrot)
- chleb gruby (groffbrot)
- chleb pośledni (torkappell brot, torkopil brot, torkoppel brot)
- chleb żytni (roggenbrot)
- chlew (swynstal)
- chluba (zcyre); zob. też upiększenie; ozdoba
- chłop, chłopci (buere, gebaiwer, gebauer, gebauwer, gebawer, gebawr, gebawrszman, gebowre, gebuer, gebur, gebuwer, gepauwer, gepawer, knecht, knechte, paue, pauer, pauwere, pawer, pawere, pawr, powre); zob. też czeladź; pacholek; piechur; rycerz niepasowany; sługa; służba
- chłopiec (iunge, iungen, junge, junghe)
- chłostać (bestreyfet); zob. też obdrzeć; rozebrać
- chmiel (hoppe, hoppen, hopper)
- chmiel leśny (walthoppe)
- chmielarstwo (hoppenwerck)
- chmielarz (hoppener)

- chmielnik (hoppegarten, hoppegarthe, hoppengarden, hoppengarten, hoppengarthen)
- chociażby (ungeferlich); zob. też przy okazji; szczerze; bez złych zamiarów; mniej więcej; na przykład; chociażby
- chorągiew (bannir, bynnyr, bannyre, banyr, herzzeichen, vane)
- chorągiew haftowana (stickebannir, stickebannyr, stikkbannyr, stickebannyr)
- chorąży (bannenfoerer, bannenfurter, bannerfurer, panerfurer); zob. też chorąży ziemski
- chorąży ziemski (bannenfoerer, bannerfurer, bannerfurer, bannerhere, panerfurer); zob. też chorąży
- choroba (cranckheit, crancket, cranckeyt, crankheit, kranckheit, kranckheyt, kranckete, kranckheit, kranckheyt, kranheit, sewche, swacheit, swachheit); zob. też słabość; niedostatek; bieda
- chory, chorzy (bosse, bosze, krancke, krancken, kranken, kranken lute, kranken luyte, sichen, sichenluete, sichenlute, sichenlute, sychen, sychenluyte); zob. też zły; zły jakości
- chronić (hanthaben, hegen, heghen, vorwaret); zob. też zabezpieczyć; zastrzegać się wobec kogoś; obstawać przy swoim stanowisku; zachować; popierać; bronić; ukrywać; gaić
- chrzan (merredik)
- chrzcielnica (toffel, tauffel); zob. też tabliczki woskowe
- chrzestny ojciec = ojciec chrzestny
- chrześcijanie (christen menschen)
- chrześcijański (christenen, christlycher, cristene)
- chrześniak (geistlicher son)
- chusta, chusty do obroku (kribbedoker, kriptucher, krippetuecher, krubbeduke, kruppendukere, krybbeduk)
- chustka, chustki (twel, twelen); zob. też ręcznik, ręczniki
- chustka, chustki na szyję (halsstucher)
- chustka do chrztu (touff Tuch)
- chwała (lobe); zob. też za zgodą
- chwyt (helczer); zob. też rękojęść przy mieczu
- chyba (komwe); zob. też ledwie
- chybić (missese); zob. też odczuwać brak; nie trafić
- ciało (leib, leyb, leybe); zob. też trup; Boże Ciało
- ciastkarz (kuchenbecker)
- ciągnąć (chie, czin, czeuth, czhyn, czoch, czoh, zcewth); zob. też pociągnąć; wlec
- ciągnięcie łodzi za pomocą lin (trayle)
- ciek (renne, rennen, rynne, rynn); zob. też rynna, rynny
- ciek wodny (wassergang, wassergangk)
- cielak, cielęta (kalbe, kelber)
- ciemnica (temenisse, temenitcze, temnicze, temnitczen, tymmenitcze); zob. też więzienie

- cierpieć (geleden); zob. też zno-
sić; minąć; dopiero co miniony;
ostatni; ubiegły
- cierpienie (leinde, leyden)
- cierpki (sowr); zob. też kwaśny;
przykry
- cierpliwność (gedolt)
- cieśla, cieśle (cymmerman, czim-
merlewte, czimmerlute, czimmer-
man, czymmerman, timmerman,
tymmerlude, tymmerman, zci-
mermanne, zcimmerman, zhy-
merman, zymmerman)
- cieśla miejski (stadczymmerman,
stadesczimmerman, stadtczymmer-
man, statczymmerman, stattym-
merman)
- cieśla okrętowy (schiptymmmerman)
- cieślnia (tymmerhoff, tymmerho-
ve)
- ciężka (odern, seimen)
- ciężka do kuszy (seene, senn, ze-
nen, zenengarn)
- ciężarki do obciążania sieci (gropin-
steyn)
- ciężarna (schwanger, swanger)
- ciężary (beschwerung, besverunge,
besswerniss, beswernis, besswe-
runge, beswaringhe, beswernis,
beswerung, beswerunge, beswe-
rungh, boswerunghe); zob. też
obciążenie; świadczenia; wysiłek
- ciężki (vast); zob. też mocny; usil-
ny; trwały
- ciężko (swerlichen); zob. też nie-
chętnie; opornie; z trudem; z tro-
ską; znacznie; bardzo
- cios (slage); zob. też uderzenie
- ciotka (muhme, mume, mumme
{adder mutterswester }, muter
swester, muwem)
- cis (ibenholcz, ybenholcz, ywen-
holcz); zob. też drewno cisowe
- ćło (czolgeld, czoll, czolle, mauthe,
toll, zolle); zob. też myto
- ćło funtowe (pfundtolle, pfunt-
czoll, pfunttolle, pontgeld, punt-
geld, punttol)
- ćło palowe {opłata za postój statku}
(paelgeld, paelgelde, palgeld, pal-
gelt, pfallgeld, pfallgeldt)
- cmentarz (kerchoff, kerghaven,
kerghoffe, kerhove, kerskorff,
kerthove, kirchhof, kirchhoff,
kirchhove, kirchhou, kirchofe,
kirchoffe, kyrchoffe, kirchofv)
- cnota (togunt)
- co (waes)
- co dopiero (alzo even); zob. też wła-
śnie
- co najmniej (uffs mynste); zob. też
najmniej
- codziennie (tegelich)
- codzienny (taglichen, tegelichen)
- cofnąć (wenden); zob. też ściana,
ściany; odwrócić; przeszkodzić;
cofnąć; obrócić {w}; zużyć {na};
zmienić
- coś (etczwas, etgwasz, etzwas, et-
zwes, icht, itczs); zob. też niewie-
le; mało co; trochę; trochę więcej
- córeczka (tochterchen)
- córka (dochter, tachter, tachtir,
thachter, thochter, tochter, tochtir)
- cudzoziemiec (awszlender)

- cukier, cukry, słodycze (zucker)
 cyna (czene, czintysen, czynne, tinne, tyne, tynne)
 cynamon (canelconfect, kanel, kaneyl, kaneylconfeck, kanylconfyt, kenel)
 cynowy (czene, czenynne, zine)
 czapla (reyger)
 czara, czarka (schale, schelle, stoczchen, stuczgen, szale); zob. też szalka; sztuciec, sztucce
 czara na korzenie (crewdenapp, crewdeneppe, krewdenap)
 czara srebrna (schale silbiryne)
 czarka = czara
 czarny np. płaszcz (swart, swercze)
 czarnoskórnik (swarczgerber)
 czas, czasy (czeit, czeyt, czyt, tiden, tidt, tyden, tydt, zzeit, zcit, zeit, zeitten); zob. też czasy
 czas małżeństwa (ehegezeit)
 czasami (mannichmoel)
 czasy (gezeiten, geczeithen); zob. też godzinki; czas, czasy
 czasy dawne (vortiden)
 czas, czasy małżeństwa (ehegezeit)
 czatować (halden {in}); zob. też robić zasadzkę {na}; zdać się {na kogoś}
 czcigodność (erssamheit)
 czcigodny (vaste, veste); zob. też więzienie; warownia; okres postu
 czekać {na} (erharen, erharren); zob. też oczekiwać
 czeladnik, czeladnicy (geselle, gesellen, geszele); zob. też towarzysz, towarzysze
 czeladnik ciesielski (czimmergesellen, czymmergeselle, tymmergesellen)
 czeladnik czerwonoskórnik (rotgerbirgeselle)
 czeladnik kuśnierza (korsenergeselle)
 czeladnik murarski (murergesellen)
 czeladnik piekarza (bekkengeselle, bekkergesellk)
 czeladnik rybacki (visschergesellen)
 czeladnik rybacki poławiający dużymi sieciami (garngeselle)
 czeladnik rzeźnika (fleischergesellk)
 czeladnik wolny (ledig geselle)
 czeladź (gesinde, knecht, knechte); zob. też chłop; pacholek; piechur; rycerz niepasowany; sługa; służba
 czeladź obozowa (seumer, somerling, soymer, soymerling)
 czeladź okrętowa (schiffknechte, schiffskinder, schifknecht, schiffknechte); zob. też majtek
 czepek (haube)
 czepek do chrztu (westerhubichen, westerhwbe)
 czerwony {np. czerwone sukna (roden laken)} (rode); zob. też pręt
 cześć (ehre, ere, gelimpe, gelimph, gelympff, honor); zob. też dobre imię; honor
 często (dicke, gefachen, gevachen, iczund, itczunte, itzstunde, itzstundt, itzundt, ufft, uffte, vache, vakene); zob. też teraz {właśnie}; zaraz; kilkakrotnie; gruby
 często wspomniany (ufftegenant, ufftegenumt)

- często wymieniany (vilgemelt)
- część, części (anteil, anteyl, delen, enteill, eynstele, eynteel, eynszdel, eynszteyl, part, parte, parth, parthe, stucke, stugke, teil, tel, tele, teyl, theyl, tyele); zob. też podziały majątku; spadek; drewno, dyl, dyle; tarcica; strona; stronnictwo; niektórzy; udział; odcinek; sprawa; artykuł; część kraju
- część babki (grossmutter anteil, grossmutterteil)
- część brata (bruder anteyl, bruder-teyl)
- część dziadka (grossvater anteyl)
- część dziecka, dzieci (kinderanteyl, kindesteil)
- część, części kraju (teil, tel, tele, teyl, theyl, tyele); zob. też część; strona; stronnictwo
- część matki (muterteil, muterteyl, mutter anteil, mutterliche anteil, muttirteil); zob. też gerada
- część miejska (statanteyl, statteyl)
- część ojca (vater anteil, vaterliche anteil, vaterteil, vaterteyl, vatirteil, vatirteyl); zob. też hergewet
- część okucia drzwi (voldehenge)
- część posiadłości na górze {wzniesieniu} (kugs, kugkus, kukus)
- część rodzeństwa (geswister anteyl)
- część siostry (swestirteil)
- część składowa (geleit, gelidtmass, gelit, gelithmosz, gelyt, gledemosze, glidtmasz); zob. też człon; glejt; ochrona; gwarancja przejazdu; opłata za glejt; kończyzna
- część służąca do łączenia elementów drewnianych (kne, kny)
- część spadkowa (erbetteil, erbeteyl, erbteyl)
- część teścia (swegerlichs anteil)
- część ubioru zakrywająca ramiona (humerale)
- część uprzęży na głowie i szyi konia (helsing)
- część wspólna (meteteil)
- człon (geleit, gelidtmass, gelit, gelithmosz, gelyt, gledemosze, glidtmasz); zob. też część składowa; glejt; ochrona; gwarancja przejazdu; opłata za glejt; kończyzna
- członek bractwa ubogich (elender bruder)
- członek załogi statku (plateman, platman)
- członki ciała (gebeyne); zob. też szczątki ludzkie
- członkowie składu sędziowskiego (richtesherren, richtisherren, richtiszherren)
- człowiek poczciwy (bederman, biderman)
- człowiek pozbawiony czci (erloze)
- człowiek zacny {wolnourodzony}, ludzie zacni {wolnourodzeni} (guter man, guther mhan, gutman, gutte lewte); zob. też obywatel, obywatele; mieszczanin, mieszczanie
- czop (prappen, proppe, proppen, spund, spunden); zob. też szpunt
- czop do butelek (flaschentappen)
- czopować (czappen)
- czopowe (spontgelt, spundgeld)

- czosnek (knofelok, loek, lok)
 cztery (viher)
 czuć się zobowiązanym {wobec kogoś} (verscholden, verschulden, vorschulden); zob. też chcieć się odwzajemnić {zwrot grzecznościowy}
 czwartek (donnerstaghe, donrstage, dornstag, dunredaghe)
 czyhać na kogo (wegelogen); zob. też zastąpić komu drogę
 czyn, czyny (tad, tat, tete); zob. też uczynek
 czyn karygodny (frebel, frebil, frewel, missetat, missetyt); zob. też przestępstwo; zbrodnia; występpek; bezprawie; upór; nierozważne, porywcze postępowanie
 czyn niegodziwy (unteit)
 czynić (doen); zob. też zrobić; sprawić
 czynić postępy (bedegen); zob. też udawać się
 czynić zadość sprawiedliwości (pflegen); zob. też sądzić
 czynsz, czynsze (cins, cinszer, cyns, czens, czins, zinse, zinssere, czyns, mitte, thinsen, tins, tynnes, tyns, tynsse, tynsz, zcins, zcynsser, zins, zinss, zinsz, zyns)
 czynsz dożywotni (leipczyns, leypczins)
 czynsz dziedziczny (erbczins, erbecins, erbeczins, erbeczins, erbiszins)
 czynsz gruntowy (erdczins, erdczins, erdczins, erdtczins, ertczins, ertczins, ertczins, grundczins, gruntczins, grunthczynsz, grunttyns, gruntczyns)
 czynsz kościelny (kirchenczins)
 czynsz lenny (leenczins)
 czynsz miejski (statczinsz)
 czynsz na Mokrym {wieś pod Toruniem} (Mockerczinsze, Mockirczins)
 czynsz na ołtarz (altirczins); zob. też dochód altarii
 czynsz należny władzy (hirschaftczins)
 czynsz od kóz (kassingeld, kossengel, kossingeld)
 czynsz od krów (queczins, kufgelt, kufpennig, kufpenning, kugeld, kugelt, kuozcins)
 czynsz od kur (hunergeld, hunergelt)
 czynsz od świń (swingeld, swynpfenning)
 czynsz rady (rothszins)
 czynsz rekognicyjny {z reguły niewielki czynsz, który stanowił dowód uznania władzy zwierzchniej nadającej ziemię} (orkuende, orkunde, orkunge, urkunde); zob. też dokument; dowód
 czynsz roczny (iarcyns, iorczins, jorczins)
 czynsz wieczysty (ewelicher czins, ewiger zcins)
 czynsz z budy, czynsz z bud (budczins, budenczins)
 czynsz z cegielni (schunenczins); zob. też czynsz ze stodoły
 czynsz z domu (hawsszinsse, hustynse, huszczins)

czynsz z izby (camerczins)	dach (dache, dak)
czynsz z kramu (cromczinsz)	dachówka, dachówki (dachczigel, dachstein, dachsten, dachsteyn, dachtegel, dackstein, dacstene, dagstene, dagstin)
czynsz z lasu (waldczins)	
czynsz z łąnów (hubenczins)	dachówka, dachówki, karpiówka (vlakenstin)
czynsz z łąw (bankczins)	
czynsz z łąk (weseczinsse, wesenczins, wesentynsse, wesenczins)	dać = dawać
czynsz z możliwością wykupienia (wedirkouff)	dać dowód czegoś (boweset); zob. też okazać się {wobec kogoś}
czynsz z piwnicy (kellerczins)	dać komuś {w udziale} (fugen); zob. też więcierz; pozwolić pójść; wysłać {w drogę}; załatwić; udać się; zdarzyć się; składać się
czynsz z promu (verezcins)	dać komuś zadośćuczynienie przed sądem (rechtwerden)
czynsz z winnic (weingartenczins)	dać listy zastawne (vorgewissern); zob. też zagwarantować
czynsz za szarwark (steingelt)	dać na piśmie (verzeichnen, vorzeichnen); zob. też napisać
czynsz za wino (weinczis, weynczins)	dać, nadać w posiadanie (ingethan)
czynsz ze stodoły (schunenczins); zob. też czynsz z cegielni	dać odszkodowanie (schaden vorhalden, entlegen, gegolden, gegulden, uffrichten); zob. też zapłacić; zadośćuczynić; wynagrodzić {szkodę}
czynsz zgodny z prawem (rechteborgin, rechter czins, rechter erbczins)	dać schronienie (howsszen); zob. też wziąć do domu
czynszownik, czynszownicy (erbeczinsere, zinser, zinspflichtige)	dać {w udziale} (czufugen); zob. też dołożyć
czysto, czysty (hreyrn)	dać zarobić (vorlegen); zob. też pożyczyć; udzielić kredytu; zaopatrywać; zagrozić; zamknąć
Ć	dać znać (versteen losszen, vorsteen losszen, zu wissen thuen); zob. też wiedzieć; dowiedzieć się; powiadomić
ćwiek (czwek, pennignegel, pinnegel, pinnaile, swek); zob. też błoto; gwóźdź, gwoździe drewniane; gwóźdź, gwoździe szewskie z szeroką główką; gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem; nieczystości; szpilka drewniana używana do przybijania podszew	
ćwierć (firnthell)	
D	

- dać znać przez posłańca (czuentpoten, czu entpitten, zcu empoten, zcuenpitten, zuentbieten)
- daktyle (dadeln, dadelen, tadele)
- dalej (forbasz, forder, fort, fubass, furbasz, furder, hinfur, hinfurbasz, hynforbas, vorbassere, vorbasz, vorbath, vordan, vorth, vorthme, vorthmehe); zob. też nadal; później; w dalszym ciągu; więcej; dalszy; poza tym
- daleki (verre); zob. też o ile; jeśli tylko
- daleko (ferre, verhre); zob. też o ile; jeśli tylko
- dalszy (forder, furder, vorder); zob. też dalej; więcej; nadal
- dalszy przebieg (vorfolgh)
- dam zob. droga wybrukowana; grobla; tama spiętrzająca wodę; umocnienia; wał przeciwpowodziowy
- dane do wiadomości (vormeldelich); zob. też znane
- danina (holfes gelt, uffsatzunghe, upsatzungh); zob. też pomoc pieniężna; podatek; odpust
- dar (liepniss, lipniss, gabe, gifft, giffte, gift, gifth, gyfft); zob. też darowizna
- daremnie (umbesust, ummesust); zob. też na próżno
- darmo (vorgheves); zob. też bez kosztów
- darowanie kary (besserung, bessirung); zob. też naprawa; naprawa szkód; poprawa; odszkodowanie
- darowizna (gifft, giffte, gift); zob. też dar
- daszek (schirme); zob. też osłona
- data (data)
- dawać, dać (geben, gegeben); zob. też list napisać, skierować; udać się; zgodzić się {na}; wskazać
- dawać znać (kundtwissende thun); zob. też donosić
- dawanie trucizny (vergiftgebung)
- dawno (langun); zob. też długo
- dąb, dęby (eiche, eichelbaum, eken, eyche)
- dążyć {do} (erbeyte); zob. też starać się
- dbać (sorgveldig seyn); zob. też starać się; być troskliwym, dbającym
- dbać {o} (keren {an}); zob. też zgodzić się; iść {na}
- dbający (sorgveldig); zob. też troskliwy
- decydować (teylhaben); zob. też rozstrzygać
- decyzja (abescheden, abescheiden, abeschet, abescheyt, abeschied, abeschit, abscheht, abschet, abscheyd, beroth, besleysz, beslies, beslisz, beslysz, bewegnysz, bewegnus, boszlisz, boslis, boslysz, ende, sin, syn); zob. też odjazd; odejście; uchwalenie; rada; postanowienie; uchwała; zakończenie; koniec; miejsce; okolica; teren; być; zdanie; opinia; zamiar; orzeczenie; myśl; sens; treść; przypomnienie; zgon; pobudka; poruszenie; koniec
- dekarz (decker, degker)

- dekarz kryjący ołowiem (blyedeker)
- delicje do konsumpcji (spisecrude, spisekrude, spysekrude); zob. też przyprawy kuchenne; korzenie; przyprawy korzenne; zioła
- delikatny (schone); zob. też ostrożny; grzeczny
- delikwent (delitzcige person); zob. też przestępca
- denar (denarius)
- denerwować (gereysset {widder}); zob. też oburzać się {na}
- depozyt (vorwarung, vorworunge)
- derka (zeedecke)
- deska, deski (breden, bret, brete, breter, breth, brether, flegke, planken, regła); zob. też palisada; taca; kawałek drewna
- deska pod dzban (kannenbreth)
- deski okorowane (swarden, swarten)
- deszczówka (regenwater)
- dezaprobata (missedunken); zob. też brak zaufania; wątpliwość
- dębina (ekenhoeltere, ekenholt, ekenholtere)
- diadem (czeppill)
- diament (dyamant, dyemant)
- diecezja (stichte)
- dła (umbe, ummb, umme); zob. też o; za; z powodu
- dła upodobania {czyjegoś} (zcu wolgefall); zob. też na rękę {komuś}
- dłatego (derhalven, deshalven, dorumbe, dorummb, hieummb, hirumbe); zob. też z tego powodu; wokół tego
- dłatego że (dorch); zob. też przez to; tym
- dług, długi (bleybendes geld, geldschuld, phlichtikeite, schaldt, schalt, schold, scholdt, scholt, scholth, schuld, schulden, schuldt, schult, schulth); zob. też zobowiązanie; wina
- dług pieniężny (geltscholt, geltschuld, pfennig scholt)
- dług wzajemny, pasywny (kegen-scholt)
- długo (lenghe, langun, obirlang); zob. też dawno; od dłuższego czasu
- długotrwały (langweilig, langweilig, vorfenglich, vorpfenglich); zob. też niekorzystny; szkodliwy; od dawna
- dłużnik, dłużnicy (scholtluthe, schuldener, schuldigen, schuldi-ger, schuldlewte, schuldner); zob. też winowajca
- dłużnik główny (selbschuldiger)
- dłużny (gefellig, pflege, pfloge); zob. też plaga; nieszczęście; zaraza; dopust boży
- dłuższy okres czasu (lenghe); zob. też długo
- dniówka (dachlon, dagelon, daghelon, daglon, werkeldage)
- dno (bodem)
- do (gem, gen, iegen, ieghen, keen, keghen, kehen, kem, ken, kenne); zob. też ku; wobec; w kierunku; przeciw; około; łódź; dzban
- do jednego z radców J. K. Mości (an Ko. Ma. eynen rete)

- do jutra (biszcumorne)
- do końca życia (lebentage, lebetage, lebtage); zob. też przez całe życie; dożywocie
- do połowy (gehalben); zob. też połowić; dzielić; w połowie
- do rąk (czuenhenden, czuhanden, czun handen, czunhenden, zcunhenden, zcurhanden)
- do tego (dorzcu); zob. też na to; przy tym
- do tego obrany (dorczugkoren)
- do ukończenia (zcuendung)
- dobra (gude, gudere, gueter, gut, guter, gutt, gutte, gutter, guttir, hab, habe); zob. też majątek; majątek ziemski; mienie; towar, towary; dobry; z życiem i mieniem; własność
- dobra babki (grosmutirgut)
- dobra chłopskie (pauwe gutter)
- dobra lenne (leengut)
- dobra królewskie (konigliche gutter)
- dobra miejskie (statguth)
- dobra nieruchome, nieruchomość (legende grunde, legender grunde, legunde grunde, ligende grunde, steende erbe, umbeweglich, unbeweglich, unbewegelik {gut}, unfarende {habe}, unfarn-des {gut}, unwarnde {habe}, unwegliches {gut})
- dobra ojca (vatirgut)
- dobra pochodzące z gerady (rade-gut)
- dobra ruchome, ruchomości (beweglich, bewegelik, farende {habe}, farind, farnd, farrend, pfarende {habe}, varend, varnd, wegeli-ch)
- dobra wola (guth gemuth)
- dobra wszystkie (omnia bonorum)
- dobra zajęte (besatczte gutter)
- dobra ziemskie (guttere uffim lande, landgut, landgutter, landguth, lantgut, lantgutter); zob. też posiadłość wiejska
- dobre imię (gelimph, gelympff); zob. też cześć
- dobro (bedeye, gedeye, gedeien, gedey, gedick, gediegk, gedigk); zob. też pomyślność
- dobroczyńność (miltetikeit, wiltetikeit); zob. też szczodrość
- dobroczyńca (gutgeber)
- dobrodziej (gonner)
- dobrodziejstwo (wolltoeth, woltot)
- dobrowolnie (muthwilliglichen)
- dobry (gotlich, gude, gut, gutlich); zob. też dobra; życzliwy; majątek; majątek ziemski; mienie; towar, towary
- dobrze (guthiglich, gutlichen, gut-tig); zob. też życzliwie
- dochodzić prawnie czegoś (suchen)
- dochód, dochody (empfoninge, empfonnge, emphonnge, entfanghunge, entfanginge, entfannge, entphangung, entphonunghe, eynkomen, orbar, phruemde, rente, renthe, vorrat, urbaren, urber); zob. też prebenda; renta; przyjęcie; posiadłość przynosząca czynsz; posesja dochodowa; zysk; odbiór; otrzymanie

- dochód altarii (altirczins); zob. też czynsz na ołtarz
- dochód czasowy (czitlicher vorrat); zob. też dochód na zapas
- dochód na zapas (czitlicher vorrat); zob. też dochód czasowy
- docinek (stichworte); zob. też słowo uszczypliwe
- doczekać się (vorsehen); zob. też pobłażać; wybaczać; sądzić; liczyć {na}; oczekiwać; mieć nadzieję {na}
- dogodny (bequem, beqwem, boquem, geleglich); zob. też odpowiedni; należy
- dogonić (abkomen)
- dojechać (dirrechen, dirreichen); zob. też dosięgnąć; schwycić; ująć; dojść; przekazać; dotrzeć do celu
- dojeżdżacz {mener, jeździec ścigający z psami zwierzynę na polowaniu} (stabyager); zob. też myśliwy z psami
- dojść (dirrechen, dirreichen); zob. też dosięgnąć; schwycić; ująć; dojechać; przekazać; dotrzeć do celu
- dojść do porozumienia (einszeynen komen, eynsztragen, obireyntragen, vorwesten, vorwissen); zob. też zgadzać się; ułożyć się z kimś; zagwarantować; zapewnić; przyrzec
- dojść do skutku (beikomen, forgank gewunne, vorgangk gewunne, zculangen); zob. też pójść swoim trybem; wystarczyć; zostać osiągnięty; zdarzyć się; wejść w posiadanie
- dokąd (wor); zob. też jak; jeśli; istotny; prawdziwy; prawda
- dokładać starań (furgekart)
- dokładnie (duplikere, egentlich, entgenlich, eygentlich, noch gutter maesze, noch gutter moes, noch gutter moesze, noch gutter mose, noch gutter mosze, wolzcugutte maesze, wolzcugutte moes, wolzcugutte moesze, wolzcugutte mose, wolzcugutte mosze, zcu guttere maesze, zcu guttere moes, zcu guttere moesze, zcu guttere mose, zcu guttere mosze); zob. też wnikliwie; z pewnością; właściwie; należy
- dokładnie tak, ... jak (in aller moesze also, ... alz)
- dokładny (eigenthafftig); zob. też wyraźny
- dokonać (awszbrenge, beybrenge, bey brenge, verwurcht); zob. też doprowadzić {do}; dowieść; wykazać; przeprowadzić; spowodować
- dokonać najazdu, zajazdu (eyngeritten)
- dokonać zajazdu = dokonać najazdu
- doktor (doctor)
- dokument (orkuende, orkunde, orkunt, urkunde, urkunt); zob. też czynsz rekognicyjny; dowód
- dokument dla wystawcy (kegenbrief)
- dolina Jozafata (tal Josaphat); zob. też Sąd Ostateczny

- dolna metalowa część strzemienia przy siodle (stegereiff, stegerepe, stegereyff, stegherepe, steryppe)
dołączony (beigebundene)
dołożyć (czufugen); zob. też dać {w udziale}
dom (erbe, erben, erbis, erfe, erve, erves, haus, hause, hausz, haws, hawsche, hawss, hawsze, hewse, hewszir, hoeve, hof, hoff, houf, houser, howsze, hues, hueze, hus, huse, husere, huss, husse, husz, husze, huwse, huze, hws); zob. też działka; dziedzictwo; folwark; gospodarstwo; kuria; łan, łany; podwórze; spadkobierca, spadkobiercy; stóg, stogi; zamek krzyżacki; zagroda
dom francuski (franzossen hawsse)
dom kompanijny (companhaws, companhawss, companhawsz, companhus, companhuss, compenhwse, compenhawsz, cumpanhus, kompanhus, kompanhuse, kompenhusz, kompenhaus)
dom księży (pristerhaus)
dom kupiecki (koufhus)
dom mieszkalny (wohnhawss, wohnhewss, wonenhaws, wonenhaws)
dom murowany (hus rot, steinhus, stenus, steynhaws, steynhawsse, steynhus, steynhuz)
dom należący do kościoła (kirchenshawsse, kirchenhouss, kyrchenhause, kyrchenhaws)
dom narożny (eckehawss, eckehawze, eckhawsse, orthus)
dom na palach (palhus); zob. też miejsce poboru palowego
dom pasterzy (herdehus)
dom pośłańca (fronenhuze)
dom proboszcza (probisthaws)
dom przyległy (nebinhawsse)
dom rady (ratis hawsse, rathis hews-ser, rothe hawsse, rothausz); zob. też ratusz
dom sąsiedni (nackbershoff)
dom sędziego (richtershaus, richtershawss); zob. też budynek sądu
dom stojący w poprzek (twerhaws, twerhaus, twerhawss, twerhus, twerhuss)
dom, domy szpitala (spitelshewser)
dom ubogich (armenhaws, armenhov, elender hof, elendes hawsse, ellende gulde, ellender houf, ellendenhov, eylendenhov, haws armen lewtten); zob. też przytułek; szpital
dom ubogich uczniów {konwikt} (schulerhaws)
dom wdowy po rajcy (rathmanynne hause)
dom wdów (wittwenhuse, witwenhause, witwen housse)
dom w złym stanie (bossenhause)
domagać się czegoś (legen, lehen); zob. też przebywać; starać się {o}; ustalić; wyznaczyć; obozować; lenno; beneficjum kościelne
domek (erbechen, erbichin, hawschen, hawschen, heuschen, hewschen, hewschin, hewssleyn, hofechen, huschin, hueseken,

- huseken, mittehauschin); zob. też działeczka
- dominikanin, dominikanie (bruder der prediget, bruder des ordens der prediger, orden der prediger, orden sinte Dominici, paulle monche, predeker, prediger, prediger orden, swarcze manche, swarcze monche, swartcze monche, swarte monneken); zob. też kaznodzieja
- domostwo (behawsunge, behawzunge, behewszunge)
- domownik, domownicy (hawssgenossen, hawssleuten, husgenossen, husgenosse, huszgenossen, huszgenosz)
- domowy (heymentlich); zob. też zaściankowy
- domyślać się (gisset); zob. też przypuszczać
- doniesienie (anbrenghen, eymbrenghen, eynbrenghen, vermeldung, vormelde schrifte, vormeldinghe, vormeldunghe, ynbrenghunge); zob. też oświadczenie; relacja; zawiadomienie; wiadomość; wiadomość pisemna; meldunek
- donieść (angedzeget, benahen, nakegesecht, obirkuntschafftet, vorkuntschafften, vorkuntschoppen, vorschreiben); zob. też przedłożyć; zawiadomić; wezwać pisemnie; przyznać pisemnie; przypisać donieść {z czyjegoś polecenia} (werben); zob. też zwrócić się z jakąś sprawą {do kogoś}; starać się o coś; rokować; radzić
- donosić (kundtwissende thun, vor-melden); zob. też zawiadomić; dawać znać
- dookoła (umbelang, umbelongk)
- dopiero co (schirst vorleden); zob. też niedawno {miniony}
- dopiero co miniony (geleden, nestgeleden, nestvorschenen); zob. też cierpieć; znosić; minąć; ostatni; ubiegły; niedawny
- dopiero co niedawno (nugest)
- dopiero co odbyty = niedawno
- dopiero co zakończony (nestgeslisenen)
- dopłata (offgabe, offgobe, uffgabe, uffgobe, ufgobe); zob. też przekazanie
- dopływ wody (eynflysse)
- dopomóc w uzyskaniu sprawiedliwości (rechtes gehilffen)
- dopóty (bissolange); zob. też tak długo; aż
- doprawdy (czwar); zob. też w rzeczywistości; wprawdzie
- doprowadzić {do} (awszbrenghen, gefallen czu, gevallen czu); zob. też dokonać; wypaść
- doprowadzić do czegoś (vorfangen); zob. też osiągnąć; poprzeć
- doprowadzić do pokoju (fredith, gefredith); zob. też pogodzić
- doprowadzić do skutku (auszzurichten); zob. też zapłacić; wyposażyć; uiścić
- dopust boży (pfllege, pfloge); zob. też plaga; nieszczęście; zaraza; dłuźny

- dopuszczać {do} (vorhangen); zob. też zarządzić; przyzwolić
- dopuścić (staten); zob. też zezwolić
- doradca (ratgebe, rathgeben, rede-re)
- doręczenie (oberlangungh); zob. też przekazanie
- doręczyć (angestalt, nidder geworfen, vortczustellen); zob. też dostarczyć; przedstawić
- doręczenie (oberlangungh); zob. też przekazanie
- doręczyć (angestalt, nidder geworfen, vortczustellen); zob. też dostarczyć; przedstawić
- dorównać (vogleichen); zob. też zrównać się {w czymś}; wyglądać
- dorsz (clopfisch, dorsch, dorschis, dorst); zob. też dorsz suszony
- dorsz suszony (clopfisch, lobben, stogfische); zob. też dorsz
- dotrzeć (dirrechen, dirreichen, ruren); zob. też dotknąć; schwycić; ująć; dotrzeć do celu; dojechać; dojść; przekazać
- dostarczyć (angestalt, vorstellen {an}); zob. też doręczyć; przedłożyć
- dostatecznie (austreglich, czurnuge, zcufullen); zob. też całkowicie; w pełni; zadowalająco; ostatecznie
- dostojnicy krajowi (landeshern)
- dostojnik, dostojnicy (gebedeger, gebediger, gebietiger, gebiteger, gebitige, gebitigere, gebittigere, gebuttiger, gepietiger, gepiettiger, metegebitige, obirste)
- dostojnicy niżsi {Zakonowi} (undercompane)
- dostojny (erlaucht, wegesten, wegisten); zob. też szacowny
- doświadczenie (vorfarenheit)
- doświadczony (vorfarn); zob. też biegły
- dotacja (grant); zob. też ziemia
- dotacja na rzecz kościoła (wedem, wedeme); zob. też grunt kościelny; uposażenie kościoła
- dotąd (sustlang)
- dotknąć (ruren); zob. też dosięgnąć
- dotknąć {nieszczęściem} (gepfloget); zob. też nawiedzić
- dotrzeć (rechen); zob. też liczyć; dotyczyć
- dotrzeć do celu (dirrechen, dirreichen); zob. też dosięgnąć; schwycić; ująć; dojechać; dojść; przekazać
- dotyczący sporu (czwethrechtig, czwetrechtigh); zob. też niezgodny; poróżniony
- dotyczyć (anlanghen, anruren, an-treten, antriefft, antrift, antriffth, inhelt, rechen, ynhoelt); zob. też zwracać się o coś; prosić; żądać; poruszać; tyczyć się; dotrzeć; liczyć
- dotyczyć pilnie (anlegende)
- dowiedzieć się (belernen, erlart, inneworden seyn, ynneworden seyn, verleren, vormerken, vornemen, versteen, vorstan, vorsteden, vorstundt, ynnemen); zob. też zauważyć; brać, poczytywać komuś za złe; krytykować; pojmo-

- wać; wnosić z czegoś; porozumieć się {z}; zamiar; plan; poczynanie {samowolne}; wiedzieć; dać znać; słyszeć; powiadomić; zostać poinformowanym
- dowieść (beleyt, beweyesen, bewy-sen, beybrenge, bey brengen, nochbrenge, nochbrenghen, tzogen, ubirwinden); zob. też wykazać; dokonać; przeprowadzić; okazać; przekonać; potwierdzić; obwinić; pokazać
- dowieść {na mocy wyroku, przysięgi} (behalten); zob. też zawierać; ujmować; zatrzymać {na mocy wyroku, przysięgi}
- dowieść {przy pomocy świadków} (obirzcuget, uberzeugen); zob. też przekonać
- dowodzenie (beweisung, beweisunge, beweisunghe, beweisunge, bewysunge); zob. też dowód; udowodnienie; okazywanie
- dowodzić swego prawa (volferet)
- dowód (anczechen, beweis, beweis, beweisung, beweisung, beweisunge, beweisunghe, beweyes, beweyssunge, beweyssunge, bewysunge, bowisz, geczeugniss, geczewgniss, geczucnisse, geczugnis, geczugnisse, geczugnis, orkuende, orkunde, orkunge, urkunde); zob. też oznaka; udowodnienie; świadectwo; dokument; czynsz rekognicyjny; dowodzenie; okazywanie
- dowód na piśmie (geczzeugbrif, geczewgniszbrieff); zob. też list poświadczający
- dowód pełnego uprawnienia (folle macht, fulle macht, macht, mechtig, volkomene macht, volle macht, volmacht, volmechtig, volmechtigung, volmechtunge, vulle macht); zob. też pełnomocnictwo; upoważnienie; upoważniony; przemoc; siła; panowanie; władza
- dowód własności (gewehre, gewere); zob. też prawo własności; gwarancja przy zakupie towaru; rękojmia; broń
- dowódca, dowódcy (hauptleute, hawbtman, hewptluthe, hobtman, hofftman, hoptlewte, houbtman, houbtmanne, houetman, hauptleute, hauptlute, hauptluthe, hauptman, hauptmanne, howbtman, howptman); zob. też przedstawiciel; starosta; strona główna sprawy, strony główne sprawy
- dowódcy jazdy (heythmanni equestrum)
- dowódcy piechoty (heythmanni pedestrum)
- dozorca więzienny (sleysser)
- dozór (hut); zob. też hełm; straż
- dożyć (geleben); zob. też przeżyć
- dożywocie (lapedyngge, lebentage, lebetage, lebtage, leibgedyngge, leibgedyngeth, leipgedyngge, leybgedyngge, leypgedyngge); zob.

- też do końca życia; przez całe życie
- drabinka stajenna do siana (rope)
- drag, dragi (flegil, rutenholtz);
zob. też cep; drewno, tyczka, tyczki
- drewno (geholcze, hocz, hoelt, holcz, holt, holtcz, holtz, holz)
- drewno, bale (balen, bolen)
- drewno, belka, belki (asser, balken)
- drewno, belka, belki budowlane (bouenbalken)
- drewno, belka czterokanciasta umieszczana ponad słupami budynku drewnianego, i czopowana z nimi (tymmerramen)
- drewno, belka, belki krzyżowe (krucebalken)
- drewno, belki na krokwie (sparrebalken)
- drewno, belka podporowa (spritstangen, swelen, swellen)
- drewno, belka, belki poprzeczne (dwerbalken); zob. też drewno, belka, belki wpuszczone w mur
- drewno, belka, belki wpuszczone w mur (twerbome); zob. też drewno, belka, belki poprzeczne
- drewno, bloki (snydebloekke)
- drewno brzoźowe (birkenholcz, taffer)
- drewno budowlane (bawhocz, bawholcz, bawholtz, cimner, cymmer, czimner, czymmer, czymmerholcz, czymmerholcze, timerholt, tymmer, tymerholcz, tymerholt, zymmer); zob. też miara skór {60 sztuk, kopa}
- drewno budowlane, dębina (eychenczymmer)
- drewno budowlane, ze świerku (fichtenczymmer)
- drewno bukowe (hanbuche)
- drewno cisowe (ibenholcz, jwenholcz, ybenholcz, ybenholtz, ywenholcz); zob. też drzewo, cis
- drewno, deska, deski (breden, bret, brete, breter, breth, brether, planken, regła); zob. też palisada; taca
- drewno, deski okorowane (swarden, swarten)
- drewno, dębina (ekenhoeltere, ekenholt, ekenholtere)
- drewno do budowy statku (prange, wrange)
- drewno do budowy wozu lub pługa (geschirrholtz)
- drewno, drag, dragi (flegil, rodenholt, rotenholt, rutenholtz); zob. też cep; drewno, tyczki
- drewno, dyl, dyle (deel, deelen, dele, delen, delentale, dellen); zob. też drewno na dyle; tarcica; część
- drewno, dyle do budowy mostu lub moszczenia ulic (bruggedelen)
- drewno, dyle do okien (vinsterdelen)
- drewno, dyl, dyle na opał (borndelen); zob. też drewno opałowe
- drewno, dyl, dyle moczone, formowane (wasserdelen, watterdylen)
- drewno, dyle wierzbowe (zullerdelen, zulrdelen)
- drewno, dyle wybrakowane, uszkodzone (wrakdylen)

- drewno, klepka, klepki (clapholcz, clapholtcz, clapirholcz, clapperholcz, clappholcz, cleppirholcz, clopperholcz, clapperholtcz, klapholcze, klapperholcz, klapperholt, klappirholcz, klapperholtcz)
- drewno na dyle (delenholt)
- drewno na kafary (ramholte)
- drewno na krokwie (sparholt, sparholter)
- drewno na łuki (baghenholt, bogenholcz, bogenholtz)
- drewno na pale (palholt)
- drewno na pnie (ronenholtcz); zob. też drewno, pień, pnie
- drewno na przęsło (iochholcz)
- drewno na rury (rorenholt)
- drewno na wiosła (rimen, ryme, rymeholte, rymen); zob. też rzemień, rzemienie; wiosło, wiosła
- drewno opałowe (bernehold, berneholte, borneholcz, borneholt, borneholtcz, bornholcz, bornholtcz, burneholcze, burnhocz); zob. też drewno, dyl, dyle na opał; drewno, pień, pnie na opał
- drewno, pale (asser, pael, palden, paldelen, pale, palen, pfaelen, pfalen, pfele, pfol, pfole); zob. też drewno, belka, belki
- drewno, pale dębowe (eychenpfale)
- drewno, pale ostro zakończone (czunscheith, tschauwnscheith, tschawnscheith); zob. też płot
- drewno, pień, pnie (ranen, roennen, rone, ronen, ronne, stamm, stemme); zob. też drewno, wiatrołomy; drewno na pnie
- drewno, pień, pnie cięte (sneyderon, snideronen, snyderone, snyderonen, synderonen)
- drewno, pień, pnie na opał (bornerone, borne ronen); zob. też drewno opałowe
- drewno, powały (legerholcz)
- drewno spławiane (floscholcz)
- drewno świerkowe (vichtenholt)
- drewno, tram {belka umieszczona w poprzek pod innymi belkami pupłapu dla jego wzmocnienia i podtrzymania; tram kładziono także w szkutach na dnie} (trame)
- drewno, tyczka, tyczki (ruttenholtcz); zob. też drewno, drag, dragi
- drewno, wańczos (wagenschos, wagenschot, wagenscot, wagenschoss, waynschos, waynschoss, waynscot, weynschos)
- drewno, wiatrołomy (ranen); zob. też drewno, pień, pnie
- drewno zbierane (lesenycze)
- drewno z olchy (erlenholcz)
- drewno z przerostów (knarholcz, knarholte, knarreholcz)
- drobiazg (penningewerde)
- droga (stras, strasse, strosse, wech, wech, weg, wege, weghe, wegk, wek, weke); zob. też ulica
- droga burłacka (treyle)
- droga do Aachen (ouchwege)
- droga do Rzymu (romischer wege, romweg)
- droga dojazdowa (uffert); zob. też podjazd; wjazd

- drogi lądowe (lantwage); zob. też waga krajowa
- droga letnia (somerwech, somerwege)
- droga ostatnia (leczste hinfart, lechzten ader sust weg)
- droga powrotna (wegkczoge); zob. też odejście
- droga wodna (farth); zob. też jazda
- droga wybrukowana (dam, demme, steintam, stendam, tam, tamme); zob. też grobla; tama spiętrzająca wodę; umocnienia; wał przeciwpowodziowy
- drogą morską (czur sehewerdt, czur schwerdt, czur szewerd, zcur zeewerd, zcur zeewerdt); zob. też od strony morza
- drożenie (tewrung); zob. też drożyzna
- drożyzna (duringh, tewrung); zob. też drożenie
- drugić {np. kawałek} (ader)
- drut (drad, drot, droth)
- drwał (exsenhouwer, hewer, holczhawer, holthouwer, houwer); zob. też kosiarz
- drzewce (sprete)
- drzewiec chorągwi (bannirstange, bannyrstange)
- drzewiec kosy; drzewce kosy (zenzenbeume)
- drzewo, drzewa (bohem, bom, bome, boume, boymen)
- drzewo, drzewa, brzozy (birken)
- drzewo, buk (buchssbowme, bucke)
- drzewo, cis (ibenholcz, ybenholcz, ywenholcz); zob. też drewno ciosowe
- drzewo, dąb, dęby (eiche, eichelbaum, eken, eyche)
- drzewo, grusza (byrnebom)
- drzewo, jodła (tan, tann)
- drzewo, olcha (erle)
- drzewo orzechowe (nossebowme)
- drzewo, orzech włoski (walschenoszboum)
- drzewo rozdarte (boum rytczert)
- drzewo, świerk (fichten, vichten)
- drzewo, drzewa, topola, topole (hogen papeln)
- drzewo, wierzba, wierzby (sule, zule)
- drzewo wiśniowe (kirschbome)
- drzwi (doer, doeren, dor, doren); zob. też brama, bramy; wrota
- drzwi do domu (husdore)
- drzwi do łaźni (badstouwendoren)
- drzwi do piwnicy (kellerdoren)
- drzwi okienne (vensterthoren, vinsterdoren)
- duchowny {np. sąd} (geistlich); zob. też duchowny {osoba duchowna}
- duchowny {osoba duchowna} (geistlich, geistlicher man, pastor); zob. też kapłan; duchowny {np. sąd}
- dulka {kołki w nadburciu podtrzymujące wiosło} (dolbome)
- dumnie (herlichen); zob. też wyniośle
- dusza (sele, zele, zelen); zob. też lina; powróż; uprząż; sznur {miara długości}

- duzo (fel, menick, vele); zob. też wiele; niejedyn
- duży (hoger, hogeste, hoghe, hogk, merclich, merglich); zob. też wysoki, wyższy; wyniosły; znaczny; bardzo; należyście; znacznie; ważny; liczny
- dwa (czwene, czwine, czwu, czwye, tzwene, zcwe, zcwen, zcwene)
- dwa razy (czweer, czwere, czwir, twyge, zcweer, zcwier, zwiere); zob. też dwukrotnie
- dwakroć (zcu zcwenmolen)
- dwie noce i jeden dzień (twere-nacht)
- dwojaki (zcweereley)
- dwór leśny (walthoff)
- dwór miejski (stathove); zob. też folwark miejski
- dwór smolny (teerhoff, teerlastadien, terlastadie, therhove)
- dwukrotnie (czweer, czwere, czwir, zcweer, zcwier, zwiere); zob. też dwa razy
- dyby (stocke)
- dygrawa {zarządca tam, kanałów i grobli} (deychgraben, dikgreven, dykgreven, teichgrebe, teichgrewe, teychgrebe)
- dyl, dyle (deel, dele, delen, delentale, dellen); zob. też drewno na dyle; tarcica; część
- dyle do okien (vinsterdelen)
- dyl, dyle na opał (borndelen)
- dyle do budowy mostu lub moszczenia ulic (bruggedelen)
- dyl, dyle moczone, formowane (wasserdelen, watterdylen)
- dyle wierzbowe (zullerdelen, zulrden)
- dyle wybrakowane, uszkodzone (wrakdylen)
- dysponować (vorfogen)
- dyszel (dysele, dysllen, dysln, dystl, dytel)
- dywan (taph, teppet, tept, tepte, topt); zob. też kobierzec; koc
- dzban, dzbany (bechirkanne, cruse, kaen, kane, kanen, kann, kanne, kannen, keen, krieg, krig, krigge, kroese, krose, kruese, krueze-re, krus, kruser, topkanne); zob. też kłótnia; łódź; wojna; garniec, garnce; do; w kierunku; ku; przeciw; około; wobec
- dzban cynowy (czene kane, czenne kane, czynne kanne, kanne zeynne)
- dzban drewniany (holtekannen)
- dzban pękaty (donnenkanne)
- dzbanek (toewtekannen, toytekannen, toytkannen, tuetkannen, tuetzekannen)
- dzbanek kamionkowy (stenkruser, steynkroser)
- dzbanek na wodę (wasserkannen, waterkanne)
- dzbanek z kurkiem (pipenkanne)
- dzbanek z lejkiem (tympekannen, tympekanne)
- dziać się (faren, geschen, schen); zob. też mieć się; sprawować się; ustosunkować się do kogoś; uchodzić {za}; zdarzyć

- dziadek (eldervater, eldir vafir, gro-senvater, grossfater, grossvater, grossvafir, grosvatter, groszvater)
- dziadkowie (grosseldern, groszel-dern)
- działanie (wircklikeith)
- działeczka (erbechen, erbichin); zob. też domek
- działka (erbe, erben, erbis, erfe, erve, erves); zob. też dom; dzie-dzictwo; spadkobierca, spadko-biercy
- działka ziemi należąca do władz miejskich (achte)
- działo, działa (bochsen, buchse, buchse, buchssen, buxen); zob. też armata, armaty
- dziczyna (wiltprith)
- dziecko, dzieci (kind, kinder, kin-dere, kindelin, kindt, kint, kinth, kynd, kynder, kynt)
- dziecko nienarodzone (ungeborne, ungezogene {kind, kinder})
- dziecko, dzieci niepełnoletnie (unmundeling, unmundelung, unmundige {kind, kinder})
- diedzictwo (erbe, erben, erbguth, erbгутte, erbгуттере, erbis, erfгут, erve, erves, orbere); zob. też dom; działka; spadkobierca, spadko-biercy; masa spadkowa
- diedzictwo na Mokrym (Mocke-rerbe)
- diedzinić (hawestat, hofereit, hoferete, hofereyt, hofestad, hofestat, hoffereid, hoffereit, hoffere-the, hoffereyte, hoffereyde, ho-fstad, hofstat, hoffestad, hoffe-stat, hofesteth, hofstete, hofstot, hostat, houfereith, hovestad, ho-vestadt, hovestat, hovestet, howe-stat); zob. też parcela zabudowa-na; zagroda
- dziegieć {lepką, gęstą, ciemnobru-natną cieczą, powstająca w wyni-ku rozkładowej suchej destylacji drewna stosowana m.in. w me-dycynie do dezynsekcji i w choro-bach skóry, w weterynarii do opa-trunków i pielęgnacji racic} (teer, teher, teres, theer, ther); zob. też smoła
- dziekan (deken, techandt, techend, techhent)
- dziekan katedralny (tumtechant)
- dzielić (gehalben); zob. też połowić; w połowie; do połowy
- dzielny (fram, from, fromm, fron, redlich, redtlich, retlich, woltuch-tig); zob. też pożytek; zysk; ko-rzyść; uczciwy; szlachetny; należ-ny; stosowny; pomocny radą; po-bożny
- dzieło (werk); zob. też cech; fortyfi-kacje; narzędzie, narzędzia; skóry futerkowe; sprawa; praca
- dzień, dni (dach, dag, dage, tag); zob. też rokowania; zjazd
- dzień płacenia czynszu (czynsstag, czinstag, czynstag)
- dzień płatności (termintage)
- dzień przeznaczony na rozprawy są-dowe (teydingstag); zob. też ter-min sądowy
- dzień przeznaczony na rozprawy są-dowe i polubowne (richtag)

- dzień roboczy zob. erber tagk
 dzień rozliczenia (rechtag, rechttag)
 dzień rozprawy (dingetag, dingk-
 tagk, dingtag, dinktag, dyngtag,
 dyngtagk)
 dzień rozprawy sądu obywatelskie-
 go zwyczajnego (borgerdingtage)
 dzień sądu (gerichtstag, gericht-
 stagk)
 dzień zapłaty (czalsstege, bezzols-
 stage, geldetag)
 dzierzawa (haldung, haldunge, hul-
 dunge); zob. też posiadłość
 dzierzawca królewskiej (amph-
 man)
 dzierżyć (obirhelt); zob. też posia-
 dać
 dziesięć (czehen, techir)
 dziesięć razy więcej (czhenerley)
 dziesięcina (bischoffsgelt, bisschof-
 fgelt, czeende, czehnde, czende,
 zczende)
 dziewczyna (magt); zob. też służąca
 dziewczynka (medeleyen, meydele-
 in)
 dziewica (iungfrauwen, iungfro-
 wen, juncfrawe, juncfrowen,
 junckfrauwe, junckfraw, junck-
 fren, jungfer, jungfrau, jung-
 frauw, jungfraw); zob. też zakon-
 nica, zakonnice; panna
 dziękować (dangsagen)
 dziś (heutes, hewtis)
 dziura (kule, kulen, loch, loche, lo-
 cher, lochir); zob. też zagłębienie
 dziwne (seltzen, soltzen); zob. też
 rzadko
 dziwnie (seltczam)
- dziwnie {nieprzychylnie} (fremd);
 zob. też fałszywie; niewłaściwie;
 obcy
 dzwon, dzwony (glacke)
 dzwon sztormowy (stormglacke)
 dzwoneczek, dzwoneczki (clokke-
 ken, schelichen, schellen, scheln);
 zob. też okucia przy siodle
 dzwonek radziecki (ratclogke)
 dzwonnica (glackeney, glackthorm,
 glacktorme, klocktorm)
 dzwonnik (clockener, glackener,
 gleckener, glockener, glockener,
 klockener, klocner)
 dźwig (loschmuhle); zob. też żuraw
 dźwigar (keper)
 dźwignia do kuszy (wyppe)
- E
- egzekutor długów (geyseler); zob.
 też zakładnik; handlarz bydłem;
 rzeźnik specjalizujący się w ubo-
 ju mniejszego bydła
 egzystencja (wesen, weszen); zob.
 też być; łąka, łąki; życie; stan;
 przedmioty gospodarcze; sprzęt;
 rzeczy
 ekonom (hofeman, hofemanne,
 hoveman)
 elementy żelazne koła w wozie (ra-
 desiser)
- F
- fałszywie (fremd); zob. też niewła-
 ściwie; dziwnie {nieprzychylnie};
 obcy

- falszywy; fałszowany (botreglich, valsch)
- fantowanie (pfendunge); zob. też zastaw
- farba (varwe)
- farbiarz (forber, verber)
- fartuch (schurcztucher, schorttucher); zob. też sukno grube
- fartuch folgowy {część zbroi chroniąca dolną część brzucha} (schurcz)
- fartuch kowalski (vortuechte, vortuchte); zob. też okrycie na nogi; przednia część uprząży
- faszyna {powiązane ze sobą gałęzie wiklinowe lub innych drzew czy krzewów, używane w pracach fortyfikacyjnych, do umocnień polowych budowanych naprędce lub przy budowie wałów przeciwpowodziowych} (struch, strucher, struck, struk); zob. też krzaki; zarosła
- figa, figi (feige, feigen, figen, vigen, vygen)
- filar (piler, pyler)
- flaga, flagi (flogel); zob. też skrzydła
- flaki do kiełbas (derme, dermen); zob. też jelita; kiszki
- flądra = ryba, płastuga
- flecista (pfeiffer, pfeyffer, pifer, pheffir, piper, pypel, pyper, py-pren); zob. też pieprz
- flisak, flisacy (fleysser, flisser)
- folusz (walkmole)
- folwark (forwerck, forwerg, forwergk, hav, hoeve, hof, hoff, hope, houf, how, hov, huw, obirhoff, volwerck, vorwerck, vorwerg, vorwergk, vorwerk, vorwerke); zob. też dom; folwark; gospodarstwo; kuria; łan, łany; podwórze; siano; stóg, stogi; zagroda; allodium
- folwark miejski (stader hoff, stadhof, stathoffe); zob. też dwór miejski
- forma (gestalt, weise, weisze, wese, weyse); zob. też stan rzeczy; postać; sposób; rodzaj; zwyczaj; pszenica
- formułować (begreyfen, begreyffen, begrieffen); zob. też schwytać; ująć; włączyć; zawierać; obejmować; streścić; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki
- formy do cegły (cygelladen, czigel-laden)
- fortel (fortel); zob. też korzyść; zysk
- fortyfikacje (werk, werken); zob. też cech; dzieło; narzędzie, narzędzia; skóry futerkowe; umocnienia; sprawa; praca
- fortyfikować (vorpasteyen); zob. też inkasztelować {obwarowywać}
- fosa (grabe, graben, grafen, grave, graven, greben, greve); zob. też grób; rów; hrabia
- fosa miejska (statgraven)
- framuga (dullen)
- franciszkanin, franciszkanie (barf-fuse, barfote, barfuse, barfufe monche, barvote monche, barfusmonche, grauwe monneken, groen bruder, groe monche, groer monch, minor bruder, myn-

- ner bruder, mynner brudir, orden der barfoten, orden der mynner-bruder, orden Francisci)
- fryzjer (bartscher); zob. też golarz
- fundacja (gestiecht, gestifft); zob. też kolegiata; kościół katedralny
- fundament (grund, grunde, grunt); zob. też grunt, grunty; mielizna; ziemia
- funt (pfund, pfunt, phunt, pond, ponde, pont, pundt, punt, punth, talentum)
- funt rynkowy (crampfund, cram-punt, krampfund, kramphunt, krompfund, margpfund, margp-funt)
- fura (fawre, fuder, fuerder, vore, vueder, vuore, vur, vurde, vure); zob. też beczka duża; przedtem; najpierw
- furaż {pasza dla koni} (futter); zob. też futerał; oszewka
- furman, furmani (fuerlute, fuerman, furlewte, furlewthe, furlude, kueyscher, vurman, wagen-dryuer, wagentriber, weynman, wynman); zob. też woźnica
- furmanic (fuerwergken); zob. też jeździć wozem
- furta (pforte, pforthe, porte)
- furta łązienna (badeforte)
- futerał (futter); zob. też furaz; oszewka
- futerał do butelek przy siodle (flas-schenhenge)
- futro, futra (belcz, pelcz, pelcze, peltcz, peltze)
- futro kozłe (bucfelle)
- futro zajęcze (hezen peltzen)
- futro z jagnięcia (lemborn pelcz)
- futro z kun (maderkelen futter)
- futro z lisa (foschin futter, fuchsen futtir)
- futro z wiewiórek (eychhornen pelcz)
- futrzany, np. płaszcz (korsche); zob. też szuba
- G
- gadula (mundtmeher); zob. też plotkarz
- gaić {rozpocząć, inauguować} (hegen); zob. też bronić; chronić; ukrywać
- gaj (hegewalde, hegewalt); zob. też las strzeżony
- galareta (galreyth, galryt)
- galon {tkana lub pleciona taśma wykonana całkowicie lub z dodatkiem metalowych nitek, nazywana na stroje} (bort, borte); zob. też nieszczęście
- galon jedwabny (bortin seyden)
- galon z zapinkami (bortghin mit spangen)
- galon zdobiony perłami (bartchin perlin)
- ganić (strofen); zob. też krytykować; strofować
- garbarnia (gerbehof, gerbhaus, gerbhausz, gerbhus, gerwehoffe, gerwehove, gerwerhof)
- garbarz, garbarze (gerber, gerwer)

- gardło (hals, halse, halsse, halze);
zob. też szyja; z życiem i mieniem;
życie
- gardzić (vorsmeen); zob. też wzgardzić
- garncarz (tapper, tepper, toepper, topper)
- garnek, garnki (stewff, stoefe, stoeffe, stoff, stop, stope, stouff, stoufkanne, stowff, taeppe, tapveteken, teppe, topchen, topp, toppe); zob. też sztof, sztofy
- garnek, garnki kuchenne (kochen-gerete)
- garnek miedziany (topp kopperyne)
- garnek żelazny {rzadziej gliniany} (grape, grapen, grope, gropen, groppen, groupen, growppen)
- garniec {miara pojemności płynu} (kane, kanen, kann, kanne, kannen); zob. też dzban
- gąsior miedziany (wintop coppe-rynne)
- gdy (so, szo, wamer, wen, wenn, wenne, wennere, zo); zob. też jeźeli; kiedy; jeśli; skoro; przypuszczenie; pogląd niezupełnie uzasadniony; niż; aniżeli; bo; ponieważ
- gdzie indziej (eynanderwegk)
- gdzieś (irkeyn, yndirth); zob. też jakikolwiek; jakiś
- gerada {przedmioty wniesione w wyprawie przez żonę i uzupełnione przedmiotami osobistego użytku} (muterteil, muttirteil, muterteyl, mutter anteil, mutterliche anteil); zob. też część matki
- gęś, gęsi (gansz, gense, gensz, genze)
- glejt, glejty (geleit, geleith, geleitebrieff, gelete, gelethe, weggebrieff); zob. też list żelazny; ochrona; gwarancja przejazdu; opłata za glejt; list drogowy; część składowa; człon
- glejt, glejty władzy zwierzchniej (herrengelithe)
- glina (leem, leim, lemes, leym, liem, ton, tun); zob. też beczka, beczki
- glina zmieszana ze słomą lub sianem (trade)
- glinianka {miejsce wydobywania gliny} (leingrube, leymgrube)
- głęboki (gruntlich, gruntlik); zob. też gruntowny
- głos (stymme)
- głośnie (schalbare); zob. też znane
- głowa (caput, heupte, hewbte, hewpte, hofft, houbt, houep-
te, houet, haupt); zob. też głowa państwa; władca; przywódca; korona tamy; przyczółek mostowy; ostroga rzeczna
- głowa lwa (lebenhoubt, lebenh-
oupt, lebinhopte, lebinhoupten,
lewenhopt, lewynhoupte)
- głowa państwa (hofft, houbt, ho-
uepte, houet, haupt); zob. też
głowa; władca; przywódca; ko-
rona tamy; przyczółek mostowy;
ostroga rzeczna
- głownia miecza (glefenye, gleveme,
glevenie)
- głód (hunger)

- głównszczyzna (wergeld, wergelt); zob. też nawiązka; kara finansowa za zabicie lub zranienie człowieka
- gmina (gemehne, gemeine, gemeine, gemeine); zob. też pospólstwo; wspólnota; żołnierz prosty; ogół; ogólny
- gmerk {znak kupiecki rozpoznawczo-własnościowy} (gemarke, gemercke)
- gnębić (beclummen); zob. też trapić
- gnębiony (betwungen); zob. też wymuszony; trapiiony
- gniew (irreysunge, unwellyn, vorunwilligunge); zob. też niechęć
- gniewny (ernst); zob. też surowy
- godnie (czirlich, wyrden); zob. też należycie; w poważaniu
- godność (wirde, wirdikeit); zob. też urząd; powaga; wartość
- godzić się (billichet, czemet, vorfugen, vorfugin, themet, zcemet, zceymet, zoemete); zob. też wypadać; należeć; udać się; być właściwym
- godzinki (geczzeiten, geczeithen); zob. też czasy
- golarz (bartscher, tragescherer, trugescherer); zob. też balwierz; fryzjer
- goniec, gońcy (lapper, lauffer, lewffer, loffer, loper, loperen, lopir, lowffer, louefferen, loufer, luperen)
- gołębie (tumler)
- gotąco (fleisglichen); zob. też żarliwie
- gorczyca (semff)
- gorliwie (flesz, fleysz, vleis); zob. też gorliwość; starania; staranność; starannie
- gorliwość (flesz, fleysz, vleis); zob. też starania; staranność; gorliwie; starannie
- gorset (korse)
- gorszy (scheter); zob. też niepełnowartościowy
- gospoda (herberge, herberghe)
- gospodarstwo (anwest, hoeve, hof, hoff, houf, hove, wirtschaft, wirtschafft); zob. też dom; folwark; kuria; łan, łany; podwórze; stóg, stogi; uroczystość; biesiada; zagroda
- gospodarz (wirt, wirth)
- gospodyni z dworu krzyżackiego (mutter)
- gościniec (landtstrosse)
- gościtwa {obowiązek utrzymania panującego w podróży, jego świty, dostojników i niższych urzędników, stanowiący powinność prawa zwierzchniego} (gastidwa, gostidwa)
- gość (gast, gaste, geste, hospes); zob. też uczta; zaciężny; żołnierz
- gotować się {do} (schickt, geschickt, geschitt); zob. też wysłać; posłać; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; nastawić {na}; przygotowany do walki; gotowy do walki; ułożony
- gotowizna (bereitschaft, bereitschafft, bereytcze gutte, bereytschafft, bereytschafften, gereite-

- stes gut); zob. też wyposażenie; urządzenie
- gotowy (gereit); zob. też od ręki
- gotowy do walki (geschickt, geschitt); zob. też wysłać; posłać; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotowany do walki; ułożony
- gotów (dirbietlich, gerethe); zob. też chętny; naczynie, naczynia; narzędzie; narzędzia; sprzęt, sprzęty; wyposażenie; zapas; uprząż
- gotów do drogi (wegefertigk)
- gotówka (bargeld, bereites geld, bereithes geld, bereitschaft des geldis, bereytes gelde, gereites geld, gereithes gelt); zob. też pieniądź, pieniądze
- goździki (negelken, nelekin, neylken)
- góra (berge, gebirge); zob. też wzgórze; poręczyciel
- góra gliniana (leyenberg)
- góra kamienna (steynberg)
- gra w kości (doppell spyl); zob. też hazard
- grabarz (todengreber, totengreber)
- grabina (hageboeken)
- graca do mierzwy (misthagen, misthaken, mysthaken)
- gracz w kości (tobbler, tobleren)
- grajek (speleman, spilman, veddeler); zob. też aktor
- granica, granice (dig, diken, dyke, granicen, granitczen, grantczen, grencze, grenicz, greniczczen, grenicze, greniczen, grenitcz, gre-
- nitcze, grenitczyn, grenitcz, grenycz, remen, rene, reyne); zob. też miedza; ramy; staw; wał przeciwpowodziowy
- granica miejska (statgrenitcz)
- grobla (bolwerk, bulwerk, dam, damen, demme, tam, tamme, tham, thamme); zob. też droga wybrukowana; tama spiętrzająca wodę; umocnienia; wał ochronny; wał przeciwpowodziowy; moło
- grobla główna (hofftdamme)
- groch (erbys, erwetyn, erweys, erweysz, erweyten, erwisz)
- grodzisko (borgkwal); zob. też wał zamkowy
- gronostaje (ermelen, hermelen)
- grozić (dreuwen, drewen)
- groźba, groźby (draewung, droeuwunghen, drowgunge, droyunghe); zob. też pogrożka, pogrożki
- groźny (ferlich); zob. też niebezpieczny
- grób (grabe); zob. też fosa; rów
- gród (grode)
- gródź wodoszczelna (vorschote); zob. też wał poprzeczny, który przyjmował pierwsze uderzenie fali powodziowej
- gruby {np. grube sukno (dicke laken)} (dicke); zob. też często
- grunt, grunty (grunde, grunt, grunth, raum, rawm, rem, ruem, rum); zob. też fundament; mielizna; obszar; plac; pokój mieszkalny; pole; przestrzeń; ziemia
- grunt błotnisty (drekboden)

- grunt kościelny (wedem, wedeme);
 zob. też dotacja na rzecz kościoła;
 uposażenie kościoła
 grunt odziedziczony (berde)
 grunt pod stodołę (schewneffleck,
 schewnefflecke)
 gruntowny (gruntlich, gruntlik);
 zob. też głęboki
 grusza (byrnebom)
 gruszki (bernen, byrnen)
 gruz (grues, grus)
 grynszpan {związek chemiczny będący
 zasadową solą miedzi i kwasu
 octowego, wykorzystywany do
 barwienia farb – zieleń miedziana}
 (spangron, sponsgron)
 grządziel {część jednoskibowego
 pługą konnego, do którego przy-
 mocowany jest korpus pługą}
 (dragwede)
 grzebieniarz (kemecher)
 grzbiet, np. zwierzęcia futerkowego
 (czymmer)
 grzeczny (schone); zob. też ostroż-
 ny; delikatny
 grzywna zob. pieniądź, pieniądze,
 grzywna
 grzywna za przekroczenie prawa
 (broeche); zob. też kara pieniężna
 guziczki (knoeffilchen)
 guzik, guziki (kneffel, knepfyl,
 kneuffel, knewfel, knewffel, kno-
 effeln, knofel, knoffel, knoffer,
 knoffil, knope, knouffen, knouff-
 fil, knowffe, knowffel, knowffil,
 knoyffel)
 guzik, guziki srebrne (silberyn
 knowffel)
- gwałcenie {praw, przywilejów} (abe-
 drangk)
 gwałcić (vorweldigen); zob. też za-
 dawać gwałt
 gwałt (gewald, gewalt, gewelde,
 grandt, gwelde, notczogen, obir-
 last, obirlastinge, vorweldin-
 ge, vorweldunge, vorweldyung,
 vrevil, ubirlast); zob. też władza;
 przemoc; utrapienie; przykrość;
 szkoda; zniewolić
 gwałtem (vrevelech); zob. też prze-
 mocą
 gwarancja (bestendikeit, gewis-
 sungh, vorgwissungh, vorwes-
 sungh, vorwissing, vorwissunge);
 zob. też kaucja; okazanie; przyrze-
 czenie; zapewnienie
 gwarancja przejazdu (geleit, gele-
 ith, gelete, gelethe); zob. też glejt;
 ochrona; opłata za glejt; część
 składowa; człon
 gwarancja przy zakupie towaru (ge-
 wehre, gewere); zob. też dowód
 własności; prawo własności; rę-
 kojmia; broń
 gwarant główny (howbtburge);
 zob. też rękojemca
 gwarantować (vorgwissungh thu-
 en); zob. też zapewnić pod przy-
 sięgą
 gwardian {franciszkanów} (gardian,
 gardyan)
 gwiazda (stern)
 gwoli (von wegen); zob. też ze stro-
 ny; w imieniu; na mocy
 gwoździarz (naylor)

- gwóźdź, gwoździe (annaille, cynthelen, czintelen, drelinge, marketnegel, nagel, nail, nayl, nayle, nayll, negel, negele, negle, neile, neyle, nyle, scorsyntlen, scot-telen, syntelen, tzinteln, tzintlen, tzynteln); zob. też kolec, kolce; ostrze, ostrza; spichlerz
- gwoździe bez główek (hovede, hoveden); zob. też plac składowy
- gwóźdź blokujący dyszel (spannangel, spannegel)
- gwoździe ciężkie (swertnail, swertnegel)
- gwoździe do belek (balichspiker, balkenspiker)
- gwoździe do czółen (sullernagel, sullernaile, sullernegel, zullernegel, zullirnayle)
- gwoździe do armaty, działa (bussenagele)
- gwóźdź, gwoździe do belek poprzecznych, długie (dwernegil)
- gwoździe do działa = gwoździe do armaty
- gwoździe do gontów (schernegel, schindel nagle)
- gwoździe do kół (radenagel, radenagl, ratnegel)
- gwoździe do krokwi (spernaile)
- gwóźdź do podków = hufnal
- gwoździe do przybijania płyt ołowianych (blynegel, optoneilen)
- gwóźdź, gwoździe drewniane (pennignegel, pinnegel, pinnaile); zob. też ćwiek; gwóźdź, gwoździe szewskie z szeroką główką; gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem; szpilka drewniana używana do przybijania podszew
- gwóźdź, gwoździe, duży, gruby (spiger, spiker, spikernegel)
- gwóźdź, gwoździe, łatniak (lattenaile, latteneglen, lattennaile, lattenneyle)
- gwóźdź, gwoździe małe (tengel, tengele)
- gwoździe rymarskie (remspiker)
- gwóźdź, gwoździe szewskie z szeroką główką (pennignegel, pinnegel, pinnaile); zob. też ćwiek; gwóźdź, gwoździe drewniane; gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem; szpilka drewniana używana do przybijania podszew
- gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem (pennignegel, pinnegel, pinnaile); zob. też ćwiek; gwóźdź, gwoździe drewniane; gwóźdź, gwoździe szewskie z szeroką główką; szpilka drewniana używana do przybijania podszew
- gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem, duży, gruby (pennigspiker)
- gwóźdź, gwoździe z żelaza (ysennagil, ysnegle)

H

hafciarka wyszywająca jedwabnymi nićmi (seydenhafterin)

haft zob. areszt

- haftka, haftki (hefftchen, heffte, hefftgen, hefftiken); zob. też haftowany, np. płaszcz
- haftka, haftki srebrna (sylber hefftgen)
- haftowany, np. płaszcz (heffte); zob. też haftki
- hak, hake zob. pług; radło
- hak, haki (hacyser, haken, henge, hoken); zob. też kram; pług; radło; stragan
- hak, haki do ścian (wendehaken)
- hak ryglujący (regelkrampen)
- hakownica, hakownice {ręczna broń palna wyposażona w hak, który niwelował siłę odrzutu} (hockenbouchze, hockenbuchssen)
- halabarda (helbarten)
- hamernia (bohrmule)
- handel (couffenschatz, cowffenschatz, handelung, handelunge, kawfenschatz, kawfslagen, khouffsloen, koffeschatz, koffrschatz, kopenschopp, koppslaghen, kopslagen, kowffslagen, kowfschatz, kowsslaghen); zob. też rokowanie; kupiectwo; handlować; towar, towary; prawo uprawiania handlu
- handel kramarski (cromerey, cromereye); zob. też kram; towar, towary kramarskie
- handel wędrowny (lantferunge); zob. też komiwojażerstwo
- handlarz (kouffer)
- handlarz bydłem (geiseler, geyzeler); zob. też zakładnik, egzекutor
- długów, rzeźnik specjalizujący się w uboju mniejszego bydła
- handlarz rybami (fischkouffir, vischkouffer, viscoffe)
- handlować (kawfslagen, koewffen, koppslaghen, kopslagen, kowffslagen, kowsslaghen); zob. też kupować; handel
- handlowanie (hantirung)
- haniebnie (schemlich, smelichen)
- hanza (dewtsche hensze, hense)
- hańba (ungelimpf, ungelinpf, ungelumpf, ungelympff, vorsmellickeith); zob. też zniewaga; zachowanie niewłaściwe
- hazard (doppell spyl); zob. też gra w kości
- hełm (helm, hot, huede, huette, hut, hutte); zob. też dozór; kapelus; straż; pastwisko; opłata za pilnowanie, dozór; namiot
- hematyt {minerał, tlenek żelaza używany m.in. do barwienia farb na kolor czerwony, oraz w jubilerstwie} (roddelsten, rotdelstyn)
- herb (wapen, wappen); zob. też wyprawy z bronią; broń
- herb, herby zakładane na nogi (bein wappen)
- hergewet {spadek, który obejmował odzież męską, konie z uprzężą, broń i zbroję i mógł być odziedziczony tylko przez krewnych męskich} (fater anteyl, vater anteil, vaterliche anteil, vaterteil, vater-teyl, vatrirteyl, vatrirteyl); zob. też część ojca
- hipoteka (ypotheca, ypotheka)

- hołd (holdinge, holdiunge, holdunge, huldigung, huldunge)
 honor (ehere, ere); zob. też cześć
 hrabia (greve, growe); zob. też fosa
 hrabstwo (groeffenschafft, groeffenschaft)
 hufnal {podkowiak = gwóźdź do podków} (hoffnagel, huffnagel, huffnegel)
 huta szkła (glasewerk)
 huta żelaza (ysenwerk, ysenwerke); zob. też mechanizm żelazny; narzędzie, narzędzia żelazne
- I
- idący z pomocą (bestendere); zob. też zwolennik
 iglarz (noldener, noldner)
 igła, igły (natelen, natlen)
 igły do szycia żagli (zegelnatelen)
 ilość (czal, czalle); zob. też liczba
 imadło (klobe)
 imbir (engeber, engefer, ingeber, ingebir, ingever)
 imbir mielony (engeberpuder, engeverpuder)
 imbir zielony (grunyngeber)
 imię (name); zob. też zajęcie siłą; rabunek
 imię kobiece (weybesname, wibiname)
 inaczej (sist, susst, sust, susz, zuesz, zust); zob. też poza tym
 infekcja kataralna (flos); zob. też reumatyzm; pława, pływak
 infirmeria {szpital} (fermenie, firmarie, firmarye, firmonie, vermenye); zob. też szpital
 informacja (berichtung, berichtunge, berichtunge, bescheide, bescheide, boscheide); zob. też porozumienie; wiadomość; rozstrzygnięcie; pod tym warunkiem, w ten sposób, że
 inicjatywa (anregen)
 inkasztelować {obwarowywać} (vorpasteyen); zob. też fortyfikować
 instrument, akt notarialny (instruments, instrumentum publicum)
 instruować (undirweyst); zob. też radzić
 intencja (vorhaven); zob. też zamiar; powstrzymać się
 intendent zbożowy (corner)
 interes, interesy (bequemikeit, beqwemkeyt, beydriff, boquemikeith, ding, dinge, dingk, dink, gescheft, geschefte, gescheffte, geschichten, gewerbe, sache, sachen, schache, schachen, statgescheffte, sake, szache, szake, warbe); zob. też rzecz, rzeczy; sąd; sprawa, sprawy; wygoda; korzyść; uprzejmość; należyćie; odpowiednio; wywołać; spowodować; powstać {z}; przedstawić; pokazać; poczynanie, poczynania; zabiegi; kolor; sakiewka
 intratny (trechtigk); zob. też szczydry
 istotny (wor); zob. też jak; dokąd; jeśli; prawdziwy; prawda

- iść (geen, gegan); zob. też obowiązywać; znaczyć
- iść {na} (keren {an}); zob. też zgodzić się; dbać {o}
- iść {szczególnie przez wodę} (waden); zob. też kroczyć {szczególnie przez wodę}
- iść dalej (vortgheen); zob. też pójść swoim trybem
- izba, izby (camer, cammer, gemach, gemake, kamer, kameren, kamer, make, stab, stobe, stove, stoven, stuve); zob. też kajuta; kwartera; pokój mieszkalny
- izba czeladna (gessellenkamer)
- izba do prowadzenia rozmów {rozkowań w ratuszu} (sprakkemerkken, sprochkamerchen)
- izba do znakowania towarów (segil-lerstobe)
- izba nad bramą (thorhaws)
- izba posiedzeń (siczkamer)
- izba radziecka (rathkamer)
- izba wielkiego mistrza krzyżackiego (homeisters kamer)
- izba wóznego sądowego (botelstobe, botelyen)
- J
- jabłko, jabłka (appal, appel, eppel, eppil)
- jabłoń, jabłonie (apelabawme)
- jagnię (lamme, lammen, lemre)
- jagody (beren)
- jaja (egger, eyer, eyger, eygere, ovum)
- jak (dan, dann, den, denn, denne, wo, woe, wor); zob. też niż; niż gdyby; jeżeli; dokąd; jeśli; istotny; prawdziwy; prawda
- jak długo {dokąd} (dieweil, dyweyle); zob. też kiedykolwiek
- jak najlepiej, najodpowiedniej (gelimpfflichst)
- jak najodpowiedniej = jak najlepiej
- jak najpilniej = jak najstaranniej
- jak najrychlej (in schierste, in schirste, in schyerste, in schyrste, ins schierste, ins schirste, ins schyerste, ins schyrste)
- jak najstaranniej, najpilniej (ins vleiseste, ins vleiszte)
- jak najusilniej (flitigste)
- jak poprzednio (szam vor)
- jak słyszać (vorneme); zob. też podobno
- jaki (was, wasz); zob. też wosk
- jakikolwiek (erkeyme, erkeyn, erkeynerley, eynerley, ienigerley, irkeyn, yenigerley, yrkeyn); zob. też jakiś; gdzieś
- jakiś (einigerley, erkeyme, erkeyn, erkeynerley, etczlich, eyngerley, ienigerley, irkeyn, yenigerley, yrkeyn); zob. też jakikolwiek; pewien; gdzieś
- jako (szam); zob. też tak jak; tak jakby
- jako relacja, a nie skarga (in saghe und nicht vor claghe)
- jako że (seyntmols, sindt, sint deme, sint demmoele, sint demmolle, sint demoll, sint denmolle, syndt deme, syndt demmoele,

- syndt demmolle, syndt demoll, syndt denmole, synt, synt deme, synt demmoele, synt demmolle, synt demoll, synt denmole, syntmols, zynt demmoele, zynt demmolle, zynt demoll, zynt denmole); zob. też ponieważ; skoro; potem; następnie; od {czasu}
- jałmużna (almoese, godespenige)
- jałmużniczka (almozenerynne)
- jama (puette, putte)
- jarmark (jarmarckt, jormarckt, jormargk, jormarkt, kermes, kyrmissz, marckt, yormarkte); zob. też rynek
- jarmark minisi (moche kermes)
- jarząbek, jarząbki {ptak z rodziny kurowatych} (berckhoner)
- jarzmo (ioch, iocher, iochir, ioger, iuch); zob. też przęsło
- jaskółki (swalwen)
- jasne (vor ougen, vor oughen); zob. też na oczach; w obecności; widoczne; przed zniwami
- jasno (clarlichen, clerlichen); zob. też wyraźnie
- jastrych (ertrike, esstrich, estrik); zob. też posadzka kamienna
- jaśniejszy (clerere); zob. też wyraźniejszy
- jatka mięsna, jatki mięsne (fleisbenke, fleischbanck, fleischbank, fleischbencke, fleischbenke, fleyschbenke, fleyschbencke, fleyschbenke, vleischbanck vleischbenke, vleischbenke vlysschbenke); zob. też ława, ławy rzeźniczkie
- jawnie (uffentlich); zob. też wyrażnie
- jawny (uffin, unvonhalven); zob. też publiczny; powszechnie wiadomy; nieutajony
- jaz (weer, wer, were); zob. też obecność; tama rzeczna; obrona
- jazda (rytende her, rytende heer); zob. też konnica
- jazda (farth); zob. też droga wodna
- jazda do młyna (moelfure, molfure)
- jazda na targ (marcktfure)
- jazda w górę rzeki (offzcoge)
- jazgarz (kulepersken)
- jaż (iesitczen, jesitczen, yesicen)
- jąkała (stammernder)
- jechać dokoła (umbefaren); zob. też omijać
- jednak (yo); zob. też przecież
- jednobrzmiący (eyner lewthe); zob. też ludzie; osoba, osoby; jednogłośny
- jednocześnie (uffer selbten stundt); zob. też zarazem
- jednogłośny (eyner lewthe); zob. też ludzie; osoba, osoby; jednobrzmiący
- jednolity (ungesplittert); zob. też solidarny; nieskłócony
- jedność (eniket); zob. też zgodność
- jedwab (seydentuch, zeyde, zeyden, zeyden gewande, zid, zide); zob. też materiał jedwabny; poleć; tkanina jedwabna
- jedyny (enyghen)
- jedzenie (essen, essin)
- jelita (derme, dermen); zob. też flaki do kielbas; kiszki

- jeniec, jeńcy (gefangener, gefenglicher, gevangene, vangen, vanger, wangen); zob. też więzień, więźniowie
- jesień (herbis, herueste, herweste)
- jesiotr (stoer, stoher, stor, store)
- jeszcze raz = powtórnie
- jeśli (wamer, wen, wenn, wenne, wor); zob. też kiedy; gdy; skoro; przypuszczenie; pogląd niezupełnie uzasadniony; niż; aniżeli; bo; ponieważ; jak; dokąd; istotny; prawdziwy; prawda
- jeśli tylko (als verre, ferre, verhre, verre); zob. też daleki; daleko; o ile; w przypadku gdy
- jezioro (see, sehe, she, szee, szehe, szhee, zee); zob. też morze
- jezioro, jeziora leśne (heidzee, heidzeen)
- jeżeli (so, szo, wennere, woe, zo); zob. też gdy; kiedy; jak
- jeździć konno ponownie (widde-reythen)
- jeździć wozem (fuerwergken); zob. też furmانيć
- jeździec (vorryder)
- jęczmień (geerste, gerste, gersten, gersthte)
- język (czunge, geczungis, zcunghe); zob. też obszar językowy; naród; kraj
- język spustowy kuszy (arborststlo-tel)
- jodła (tan, tann)
- jurysdykcja (gerechtickeyt, gerechtigkeit, gerechtheit, getwang); zob. też przywilej; udokumento-
- wane prawo; uprawnienie; roszczenie; należne traktowanie; sprawiedliwość; przymus; zagrożenie
- jutro (moren); zob. też nazajutrz
- już (alreyte, gereithe, rethe); zob. też rada
- K
- kaczka dzika (antvoegele, antvogell)
- kadzidło (weyrouchs)
- kadzielnica (rewchvas, rewchvasz, rochvas)
- kadź (balgen, boethe, bote, bothe, botte, bovten, fphanne, kuffe, kuowfe, pane, panne, pannen, pfanne, pfannen, pfenne, pffanne, phanne); zob. też łódź; panew, panwie; patelnia; pierzyna; posłaniec; wiadro, wiadra
- kadź browarniana (brewbote, brewpfanne, bruepfane, brupane, brupanne, brupfane, brupfanne)
- kadź do moszczu lub słodcu (meyeschenbothe)
- kadź do piwa {cienkusza} (langwel-lbothe)
- kafar (rame, ramewergke, ramwerk, romwerk)
- kafar ręczny (hantramme)
- kafle piecowe (ovenstein, ovenstene)
- kaftan (iope, iopen, jope, yape, yope)
- kajuta, kajuty (kamer, kameren, kayuten); zob. też izba
- kalenica {najwyższy punkt dachu w miejscu przecięcia połaci da-

- chowych} (ferst); zob. też szczyt domu
- kaletnik (beutel, bewteler, bewteler, budeler, buteler, butler, butteler, taschner, tasschener, tasschner, teschener, teschner)
- kaligraf (schrivemester)
- kamcha {rodzaj drogocennego, jedwabnego atłasu wyrabianego na wschodzie} (camchen, campchen, cemphen, kamchen, kamgen, kampchen, kemchen)
- kamera kupiecka (koufkamer, kowffkammer); zob. też lada
- kamera kuśnierska (korsznerkamer)
- kamieniarz (stenbicker, stenbrecher, stenbreker, stenhower, stenhouwer, steyster, sthebrecher)
- kamień, kamienie {także jako jednostka masy} (stein, sten, stene, steyn, steyne, stin, stine, styn); zob. też cegła, cegły; bursztyn; stać
- kamienie brukowe (houetbruggesten)
- kamienie ciosane (bossen)
- kamienie grzejne (hyttesten)
- kamienie narożnikowe (hacstyn, hakestene, haksteyn)
- kamień niebieski (blauwer steyn); zob. też lazuryt
- kamienie z otworem zamykającym przewód cieplny (locherstyn)
- kamienny (stenen)
- kamień do szlifowania (slyfstein)
- kamień mały (hantstyn)
- kamień migdałów (sten mandelen)
- kamień młyński, kamienie młyńskie (molensteine, molsteyne, molstin)
- kamień młyński do wiatraka (wintmolsteynen)
- kamień polny, kamienie polne (veltsten, feltstin, wacken, wak)
- kamień szlachetny, kamienie szlachetne (edeln stein, edil gesteyn, gesteyn edeles, gesteyne edeles)
- kamień wosku (steynwachs, steynwacks)
- kamlaria (camera, camerampe, kementerian, kemerye); zob. też urząd skarbowy
- kamlarz, kamlarze (camerer, kamerer, kamereren, kammerer, kemerer, kemmer, kemmerer, komerer); zob. też komornik
- kamlarz miejski (statkamerer, statkemmerer)
- kanal (canale, cannale, flutrenne, flutronne, flutryenne, fluttryne, vlutryenne); zob. też rynna; rynna do odprowadzania ścieków i wody deszczowej
- kanal odpływowy (vorflucht, vorfluchten, vorfluechte, vorvlucht)
- kanal ściekowy (agetocht, agetucht, agheczucht, flote, floth); zob. też spław; statki
- kanclerz (canceler, kenceler, kenczeler, kentzler)
- kanonia (thumereye)
- kanonik (domheren, thumher, thumhere, thumhern, thumherr, thumherre, thumprobst)

- kantor {biuro handlowe, placówka handlowa} (comptore, comthore)
 kantor {muzyk kierujący śpiewem wiernych} (cantor)
 kapalin {hełm otwarty przypominający kształtem kapelusz} (eysenhut, eysinhut, ysenhut, ysenhutte, yzenhute)
 kapelan (capelan, capellan, capellan, cappellan, capplan); zob. też kapłan
 kapelan domowy (hawscappelan)
 kapelan rady (capplan des rades)
 kapelan wielkiego mistrza (meysterscappelan)
 kapelusik (hutchin, hutghin)
 kapelusz (huede, huette, hutte); zob. też hełm; pastwisko; opłata za pilnowanie, dozór; namiot
 kapelusznik (hutter, hutmacher); zob. też pasterz
 kaper, kaprowie (ausleger); zob. też statek patrolowy, strażniczy
 kapitał (hauptgeld, hauptstam, hauptstul, hauptstull, heuptgeld, hobtgeld, hoptgelt, hoptstul, houbtgelde, houbtgelt, hauptgeld, hauptgelde, houbtstule, hauptstul, hovetstole, howbtstul); zob. też suma główna
 kapitan (schiper, schipher, schiphir, schipper, schippere, schippfer); zob. też żeglarz; kapitan; przedsiębiorca okrętowy; szyper
 kapituła (capittel)
 kaplica (capelle, cappelle)
 kaplica Najświętszej Marii Panny (Unser Frouwen cappellen)
- kapłan (caplan, capplan, kapplan, pastor); zob. też duchowny; kapelan
 kapłon, kapłony {wykastrowany specjalnie utuczony młody kogut} (cappunen, capune, kappunen, kapune, koppunen)
 kapsuła (cappse)
 kapusta (koel, kol, kole, kolen); zob. też węgiel drzewny
 kapusta biała (kompusst, kompost, kompst, kompostis, kumpost, kumpust); zob. też kapusta kwaszona
 kapusta kwaszona (kompusst, kompost, kompst, kompostis, kumpost, kumpust); zob. też kapusta biała
 kapuza (kogel, kogil, muet-czen)
 kara, kary (busse, busse und pene, bussen, bussze, busze, buze, pena, pene, strafe, strofe); zob. też armata, armaty; panewka; puszka; ukarać; płacić karę
 kara finansowa za zabicie lub zranienie człowieka (wergeld, wergelt); zob. też główszczyzna; nawiązka
 kara pieniężna (broeche); zob. też grzywna za przekroczenie prawa
 kara sądowa, kary sądowe (besse-ring)
 kara umowna (wandelkauf, wandilkauf, wandilkauuff, wandilkawf, wandilkouff)
 kara za grę (speelbuse)

- karalny (brochfelligk, peynlich); zob. też podlegający karze
- karas (karuse, karusze)
- karazja {lekka czesankowa tkanina odzieżowa} (kersee, kersey, kersse, kerzey, kirssig, kyrssink)
- karczma (cretczem, cretczm, cretczmen, cretschem, cretschemhus, cretzemeh, cruge, kreceme, kreczem, kreczme, kretczem, kretczschem, kretzschmen, kroger, kruck, krug, kruge, krughen, taberna); zob. też szynk
- karczmarka (cretszmerynne, cruge-rynne, kreczemerynne); zob. też wdowa po karczmarzu
- karczmarz (cretzmer, cretczmer, cretcschmer, cretschemer, cretcschmer, cretzemer, croger, kreczemer, kreczmer, kretczmer, kretcscheme, kretschemer, kretschmer, kretzmen, kretzmer, kroger, kruger, krughere, tabernator, thabernator); zob. też piwowar
- karczownicy (rodren)
- kardamon (paradyscorner, pariskorner)
- kardynał (cardinal)
- karma (mastung, mastunge); zob. też wypas; wyżywienie
- karmienie (futrunge)
- karp (karpe)
- karta, karty, kartka, kartki (blade, blat, blate, cedelen, cedil, cedula, czedel, czedell, czedil, czedula, czeidel, czetele, tzedele, tzedelen, zcedele, zceddell, zedel); zob. też list; siodło; zydel
- karteczka (czedelchen, czedilchen, zeldechin); zob. też kwit
- kartuz, kartuzi (carthuser, karthus-er, kartuser)
- karzeł (cropel)
- karwasze na przedramię (mussyserne)
- kasa (kiste, kisten); zob. też skrzynia, skrzynie; szkatułka
- kasa miejska (statkiste)
- kasza (groetcze, grotcze, grote, grotze, gruete); zob. też pieniądz, pieniądze, flamandzka moneta srebrna
- kasztelan (castellanus, kastelan)
- kat (scharfrichter)
- katapulta (wippen)
- katedra (thumkirche)
- kaucja (vorwessung, vorwissing, vorwissinge); zob. też gwarancja; okazanie; przyrzeczenie
- kaznodzieja (prediger); zob. też dominikanin
- każdy (elk, ghene, iczlich, ider, ider-mennicklich, itczlich, itzlich); zob. też wszyscy
- kątownica (richteholt)
- kciuk {miara długości} (finger); zob. też palce
- kępa (werder); zob. też żuława
- kiedy (wamer, wannere, wen, wenn, wenne, wennere); zob. też jeśli; gdy; skoro; przypuszczenie; pogląd niezupełnie uzasadniony; niż; aniżeli; bo; ponieważ; jeżeli
- kiedykolwiek (dieweil, dyweyle, yh); zob. też jak długo {dokąd}

- kiedyś (ymmer); zob. też zawsze; na pewno; w każdym bądź razie
 kielich (gobylyt, kelch, kelche, kelcz, kellik, schawher); zob. też puchar
 kielnia do murowania (fachkelen, kelle); zob. też warząchew
 kiełb (grundele, grundelin)
 kiełbasa (wicwuersten, wuersten)
 kierować (bestewren); zob. też rządzić; troszczyć się {o}
 kierować się czymś (regiren); zob. też postępować {według}
 kiesa (bewtel, bewtil, budel, butel); zob. też sakiewka
 kilim futrzany (kelin futter)
 kilka (eczlich, summige)
 kilkakrotnie (iczund, itczunte, itzstunde, itzstundt, itzundt); zob. też teraz {właśnie}; zaraz; często
 kilof, kilofy (bicken, bickwerk, hawen); zob. też motyka, motyki; oskard
 kilof kamienny (steinbicke); zob. też oskard kamienny
 kiszki (derme, dermen); zob. też flaki do kiełbas; jelita
 klacz, klacze (cobil, cobiln, kobel, stut); zob. też koń, klacz, klacze, kobyła, kobyły; stadnina
 klacz dzika (strinczen)
 kłamka (klinke)
 kłamra, kłamry (crampe, fibula, gampen, gopen, klameren, krampel, krampen, kramppen, spange, spangen); zob. też sprzączka; skobel
 kłamra do płaszczu (mantelheft)
 kłapa (klappe, klapper)
 klasztor (cloester, closter, clostir, gloster, kloster, klostir)
 klasztor benedyktynek (iuncfraw closter, juncfrauencloster, junckfrenclaster, jungfer closter, jungfrauen closter)
 klasztor cysterek (groe orden)
 klasztor dominikanów {źródła elbłaskie} (monkekloster)
 klasztor żebraczy, klasztory żebracze (arme clostere)
 klasztor żeński (nonnenclaster, nonnenclostir, nunenclostir, nunenclostir)
 klauzula (clausul)
 klejnot, klejnoty (cleinheit, cleinhit, cleynod, cleynodia, cleynnot, cleynodt, cleynot, cleynoth, geschmeide, gesmeide, gesmeyde, gesmide, gesmyde, ghesmide, kleynod, kleynoth); zob. też sprzęt domowy, rzecz drobna
 klejnoty srebrne (ghesmide silbern)
 kleń {gatunek ryby słodkowodnej z rodziny karpowatych} (tobil)
 klepka, klepki (clapholcz, clapholtcz, clapperholcz, cleppirholcz, clopperholcz, clapperholcz, klapholcze, klapperholcz, klappirholcz, klapperholtcz)
 kleryk (clericus, klerk, schulleren); zob. też uczeń, uczniowie
 kłęska (ungeheuwere); zob. też okropność
 klin (kile, kyle)
 kloc (clotcz, clotzer, klocze); zob. też kłoda

- klucz, klucze (schlussel, slossel, slossil, sloetel, slotel, slotele, slotel, slussel, slussil)
- kłoda (clotcz, clotzer, klocze); zob. też kloc
- kłonica {część wozu konnego mająca formę drażka, który pozwalał na utrzymywanie właściwego położenia fury} (rungen, rungestocke, runggestekke, runggestocke)
- kłopot (forchte, gebrach, gebroch, kommere, unrath); zob. też obawa; brak; utrapienie; wina; błąd; troska; zmartwienie; nieszczęście; szkoda
- kłopot, kłopoty procesowe (last); zob. też łaszt; przykrość
- kłódką (malenslot, taschenslot)
- kłótniwy (irelick); zob. też błędny; mętny
- kłótnia (gescheel, geschel, krig); zob. też dzban; wojna; nieporozumienie; spór, spory; zatarg
- kłusujący (drabend)
- kminek (koemel, komel, kommel)
- kminek rzymski (peperkomel)
- knot do świecy (vilie); zob. też siatka
- knowania (funde); zob. też podstęp; sztuczki; moda
- kobiałka (wanne)
- kobierzec (teppe, teppet, tept, tep-te); zob. też dywan; koc
- kobieta (frauwe, fraw, frouven, frouwe, vrauwe, vrouwe, vrouwen, vrow, vruwen, weib, weibe, weybe, wibe, wip, wyb); zob. też żona
- kobieta opiekująca się bydłem (viemutter)
- kobyła, kobyły (cobil, cobiln, kobel, stut); zob. też koń, klacz, klacze; stadnina
- koc, koce (hulste, teppet, tept, tep-te); zob. też dywan; kobierzec
- koc włosiany (harddecken, harendecke); zob. też sukno włosiane
- kochanka (hure); zob. też nierządnica
- kocielnik {łatacz kotłów} (kesselbusser, kesselerbusser); zob. i por. też kotlarz; miedzienik; mosiężnik
- kocioł (kessel, kessele, kessil, kessir, kessel, ketel, ketell, koch, koche, kochir, kossel); zob. też kucharz; kuchnia; uzbrowienie, kołczan
- kocioł do gotowania mięsa (fleischkessel)
- kocioł do gotowania ryb (fischkessel, fischkesselchen, fischkessil, fischkel, fyschkessel)
- kocioł do warzenia miodu (metekessel)
- kocioł do warzenia piwa (brewkessil)
- kocioł używany na targu (marckt-kessil, marktkessel, marktkessil)
- kocioł wmurowany na stałe do paleniska (ertkessel, herdekessil, herdkessil, hertekessel, hertekessil, hertkessel, ingemawerten kessel)
- kocioł z mosiądzu (missingeketel)
- kociołek do gotowania ryb (fischkessilche)

- kociołek podróźny (reyseketele)
 kogut (han, hanne)
 kolce (zincke)
 kolczuga (rinckharnasch)
 kolec, kolce (cyntelen, czintelen, syntelen, tzinteln, tzintlen, tzynteln); zob. też gwóźdz, gwoździe; ostrze, ostrza
 kościół katedralny (gestiff); zob. też kolegiata
 kolegiata (gestiecht, gestiff); zob. też kościół katedralny; fundacja
 kolor (bunt, warbe); zob. też sprawa; interes
 kolor niebieski (blo werbes)
 kolor stały (neuwarbe, neuwerbe, newforbe)
 kolor zielony (grun werbes)
 kolumna (sawl); zob. też słupek
 kołczan (kecher, kocher, kochir, ko-echer, koeker); zob. też kucharz
 kołderka (deckchin)
 kołdra (decke, decken, deke, kolten, kolthen); zob. też lemiesz; pokrywka; przykrycie; strop
 kołek (holtennegle)
 kołnierz (colner, kolner)
 koło (rad, rade, rat, redewerk, rotten); zob. też rada
 koło, koła do armaty, działa (busenrade)
 koło, koła do kafarów (rammerat)
 koło, koła do wozu (rade tom wagen)
 koło do taczki (karrenrath, schuvekarrenrade, slepekarrenrade)
 koło drewniane (holczrade, holtrade)
- koło młyńskie (moelwerk, raedt)
 koło wozu (wagenrade)
 kołodziej, kołodzieje (rademacher, rademaker, rademecher, scharmaker, schermaker, scherremaker, schirmaker, velgenhower); zob. też stelmach
 kołowrót do wyciągania sieci (windereyff)
 kołyska (wyge)
 komin (schorstein, schorsten, schorsteyn, schorstin, slot, slote); zob. też zamek; ślusarz
 komisarz królewski (commissarien); zob. też wysłannik
 komiwojażer (lantfertige)
 komiwojażerstwo (lantferunge); zob. też handel wędrowny
 komora akcyzy (czisekamer, czyszekamer)
 komora cła funtowego (pункtamer, punktamere)
 komornik (kemerer, kemmerer); zob. też kamlarz
 komornik biskupa (bischofskemerer)
 komornikowa {żona komornika} (kemererschen)
 komórka (kamerchin, zoelle); zob. też budka
 kompan, kompani (campan, compan, gesellschaft, gesellschaft, gesellschaft, gesellschaft, geselschap, kompon, kumpan, kumpen, metecompan, metecompanne, mitecompan, mittekompe); zob. też zastępca, np. burmistrza;

- rota; spółka; towarzyszyć, towarzysze; współradny
- komtur (cometor, compthur, comthur, kompthor, kompthur, kompthuer, komptur, kump-ter, kumpthur, kumptur, kumtur, kumthuwer); zob. też wielki komtur zakonu krzyżackiego
- komtur domowy = komtur zamkowy
- komtur krajowy (landkompthur)
- komtur zamkowy, domowy (hauskompthure, hawskumpthur, howskumptur, huskompthir, huskompthor, huskompthur, huskumpthur, huskumthuwer, huskumtor, huskymptur, hwskompthur)
- komturstwo (compthurei, gebiet, gebitt, ghebede, kumpthurampt); zob. też okręg; obszar; terytorium
- komża (korrog)
- koncept (minute, minuthe, mynuth, vorramunge, vorranunge, vorromunge); zob. też ustalenie; projekt; brulion
- kondygnacja w spichrzu (suller, sulr, zuller); zob. też spichlerz; strych; podcień
- konewka, konewki (kongen, sprengfeschen, sprengfeschin, sprengeveschen, sprengeveschin, sprengwas)
- konfekty (krude); zob. też korzenie; ziola
- konferencja (teidingen, teyding, teydinge, tydunghe); zob. też ro-
- kowania; obrady; ostra wymiana zdań
- konferować (teydingen); zob. też rokować; układać się
- konfiskować (gerostiret); zob. też zatrzymać; aresztować;
- konie miejskie (statperden)
- koniec (besleysz, beslies, beslisz, beslysz, boszlisz, boslis, boslysz, ende); zob. też decyzja; postanowienie; uchwała; zakończenie; miejsce; okolica; teren
- koniecznie (nothen, schlechtis, slecht, slitis, szlecht); zob. też bezwarunkowo; po prostu; prosty
- konieczny (notroftig, nottorfick, notturftig); zob. też potrzebny; pilny
- konig, konige, koning, koninge
zob. król
- koniuszy zakonny (pferdemarschalk, pferdemarschall)
- konnica (rytende her, rytende heer); zob. też jazda
- konopie (canapum)
- konsola (kragenstyn)
- konstrukcja drewniana {np. ścianka, altana} zbita gwoździami z listew lub łat, stosowana w ogrodach (nagelwerke)
- konstrukcja oparta na koziółkach (schrage, schrahen)
- kontrakt (contract)
- kontrybucja (besaczomge, besaczung, besaczunge, besatzung, besatzunge, besatzung, beschatzunghe, besetzung, besetzung,

- bezaczungę); zob. też opodatko-
wanie; zajęcie sądowe
- konwent (covent, convent, conven-
te, conventh, conventus, cowent,
cowenth, kouent, kovent)
- konwent kościelny (kyrchen co-
vent)
- konwia {naczynie do przechowywa-
nia lub noszenia płynów} (meyle-
vate)
- konwisarz (cannengiesser, cantrifu-
sor, giseler, kannegiser, kannegis-
ser, kannengeter, kannengieser,
kannengiser, kannengisser, kan-
nengiter, kannengyser, tzingyzer)
- koń, konie (fperde, fpert, fpdert,
perd, perde, perden, pferd, pfer-
de, pferdt, pfert, pfferd, pffert,
pherd, phert, ross); zob. też siwek
- koń, klacz, klacze, kobyła, kobyły
(cobil, cobiln, kobel, stut); zob.
też stadnina
- koń, konie, klacz dzika (strencze,
strinczen)
- koń, który ucierpiał, zachorował
(schadefpferd, schadenpferd);
zob. też koń utracony
- koń, niebezpieczny (schedeliche
pferde); zob. też koń, nieujeżdzo-
ny
- koń, nieujeżdżony (schedeliche
pferde); zob. też koń, niebez-
pieczny
- koń, ogier (heingst, henger, hen-
gist, hengst)
- koń pociągowy (wagenpferde,
wayenpferd)
- koń, stępak (czelder)
- koń utracony (schadefpferd, scha-
denpferd); zob. też koń, który
ucierpiał, zachorował
- koń, konie wynajęte (medeperde)
- końcówka (endunge)
- kończyć się (czuging); zob. też za-
kończyć się
- kończyna (gelidtmaz, gelithmosz,
gledemosze, glidtmasz); zob. też
człon; część składowa
- kopa {miarą} (schag, schock, schog,
schogk, schok, sechsczig, sexage-
na)
- kopa, kopica (copiczen, copitzen,
coptzen, copzen)
- kopacz (greber, grefer, gruntgrever)
- kopacz gliny (tonffeler)
- kopia (copie)
- kopia pełnomocnictwa (copie des
machtbrieffes)
- kopie listów (brieffe copian)
- kopyto, kopyta (clauwen)
- kora (borken, broche); zob. też
przestępstwo; ugór
- korale (corallen, karellen, korellen)
- korona (crone, cronhart, kronart,
krone); zob. też wieniec na pale
- korona {pieniądz} (croner)
- korona cierniowa (dornynne crone)
- korona perłowa (crone perlin)
- korona tamy (hofft, houbt, houep-
te, houet, haupt); zob. też głowa;
głowa państwa; władca; przywód-
ca; przyczółek mostowy; ostroga
rzeczna
- koronka (cronechin)

- korporał {lniana chusta podkładana pod naczynia oraz pod monstrancję i cyborium}(corporalia)
 koryto do ochładzania (kueltroeye)
 koryto {także rzeki} (floese, floss, flosz, troch, trog, troge, trogen); zob. też spław
 koryto do pojenia zwierząt (drengketorch, drengktrog, trencktrok, trenktroge)
 koryto służące w browarze do przyjmowania płynnego roztworu ekstraktu słodowego (wircztrok)
 korzec (mensura, scheffel, scheffil, schepel)
 korzec biskupi (bischofskorn)
 korzenie (crewde, kobeben, kobeken, krewde, krude, kruede, wurcze, wurcze); zob. też przyprawy korzenne; przyprawy kuchenne; zioła; konfekty
 korzystnie (fordirlich); zob. też z pożytkiem
 korzystniejszy (nutcze); zob. też bieda; korzyść; potrzeba; pożytek
 korzystny (fromelich, profitlich, profitlixt); zob. też użyteczny; przynoszący zysk
 korzyść (bate, bequemeikeit, bequemeikeit, fortel, framen, from, frommen, fronen, frumen, noeddt, not, notcz, notcze, noth, nuctze, nucz, nucze, nuetcze, nutcze, nutz, nutzen, profitest); zob. też bieda; potrzeba; pożytek; korzystniejszy; zysk; wygoda; interes; uprzejmość; na-
 leżycie; odpowiednio; fortel; dzielny; uczciwy
 kosa (senza, verse, zense, zenze)
 kosiarz (hewer, sneter); zob. też drwal
 kosiarz trawy (grashawer)
 kosz, koszyk (butten, corp, kober, korff, korpp, korve); zob. też koszykarz; ule
 kosz na chleb (brotkorve)
 kosz na plecy (kippen)
 koszt, koszty (cost, expens, geboernisse, kasten, keast, keesten, kost, koste, kosth, kust, unkost); zob. też należność; pieniądź, pieniądze na wikt; skrzynia; wikt
 koszt całkowity (garekost)
 koszt pieniężny (gelt spelen, geltspildunge); zob. też nakład
 koszt własny (proprium expensum)
 koszt wyroku (ortilgeld)
 kosztownie (kostlichen)
 koszula (hemde)
 koszulka do chrztu (westerhemde, westirhemdeche)
 koszyk = kosz
 koszykarz (korber); zob. też kosz, koszyk
 kości (worpel)
 kościelny (kystener)
 kościół (kerche, kercke, kercken, kerke, kerken, kirche, kirchen, kirchin, kirssche, kyrirche, kyrche, kyrchin); zob. też wiśnie
 kościół katedralny (gestiecht, gestiftt); zob. też kolegiata; fundacja
 kościół parafialny (parkerke, pfare, pfarre, pfarrekirche, pfarrekir-

- chin, pfarrkirche, pfharkirchen, pharre, pharrenkerche); zob. też probostwo
- kości do gry (werpel)
- kość (bein); zob. też noga
- kotew (ancker, ankere)
- kotlarz (coppersmed, coppersmid, coppersmit, coppyrsmid, kaseler, kessler, koppersmede, koppirsmid, kupersmed, kuppirmsmed, rotgether, rotgisser); zob. i por. też miedziennik; kocielnik; mosiężnik
- kotwica (anchora, ancker, ankere)
- kowadło (ambos, anebos, smede anebos, bencke anebos)
- kowal (entinsmic, smed, smede, smehet, smet, smeth, smid, smidt, smit, smitte, smyd, smyt); zob. też kuźnia; rzemieślnik
- kowal miejski (stadessmede, stadsmede, stadsmid, statsmed)
- kowal specjalizujący się w okuwaniu bram (dorresmede)
- kowal wyrabiający podkowy i podkuwający nimi (hueffsmede, hufsmede)
- kowal zajmujący się ciężkimi, dużymi pracami (grobsmed, grobsmede, gropsmit)
- kowal zajmujący się precyzyjnymi pracami (cleinsmid, cleinsmit, clenessmede, cleynschmidt, cleynsmed, cleynsmede, cleynsmid, cleynsmidt, cleynsmit, cleynsmyd, kleynsmed, kleynsmit); zob. też ślusarz
- kowieński (cauwensche)
- Kownianie {mieszkańcy Kowna} (cauwener, cauwner)
- kozy (kassen, kossen, zegen); zob. też poduszka
- kółka do nosideł (drageringe, dregerynge)
- kółka przy popręgu (zadelgorderinken)
- kółko do paska (gortrynge, rotgortringe)
- kpiąco (schymflich); zob. też obraźliwie
- kpiny (hoenslahung, schimp, schympe); zob. też zniewaga; obelga
- kradzież (dewfte, dipstal, dube, duberye, entfremdunge, furtum)
- kraj (czunge, land, lande, landschaft, lant, zcunghe); zob. też księstwo; język; obszar językowy; naród; wieś; ziemia; łąd
- kraj, wewnątrz (hynterland)
- krajowy (eynlendisch); zob. też tujejszy
- Krakowianin (croker)
- krakowski (crocowsch)
- kram (crom, crome, cromerey, cromereye, gaza, hoke, hoken, hokin, krom, krowm); zob. też hak, haki; pług; radło; stragan; towar, towary kramarskie; handel kramarski
- kram murowany (steynkrome)
- kramy dorszowe (dorschkromen)
- kramy śledziowe (herringkromen)
- kramarka (cromerynne, kremerynne, kremmerynne, kromerynne); zob. też wdowa po kramarzu

- kramarz (cramer, cremer, cromer, hocker, hoecker, hoker, kremer, kromer); zob. też kram; straganiarz
- kraść (entfremdet, entfremten, vorstoln)
- krata (gadder, geeter, thralligen, tralye, tralyen)
- krawiec, krawcy (hoffsnyder, hofsnyder, menteler, schroder, schroter, scroder, sneider, sneyder, sneydre, snider, snyder, sroter); zob. też śrutownik
- krawiec szyjący spodnie (hosenmeker)
- krać (wancken); zob. też wędrować; podróżować
- krażyna {podpora przy budowaniu sklepienia z cegły lub kamienia} (bogenstal, bogenstelle)
- kredencja, kredencje, list uwierzytelniający, listy uwierzytelniające (credencie, credencienbrief, credencienbrif, credenczbryfe, credentczie, credentie, creditiva)
- kredyt (vorleyunge, wedirschuld); zob. też pożyczanie
- kreja {statek towarowy, trzymasztowy bez kosztu masztowego i stengii} (kramer schepe)
- krew (bluet, blut, bluth)
- krewna (frundynne)
- krewny, krewni (affinis, amicus, freunde, frund, frunde, frundeling, frundelynge, frundlinge, frundt, frunt, frunte, moge, mogen, sibbe, sibpe, vrund, vrunde, vrundhe); zob. też przyjaciel, przyjaciele; pokrewieństwo; rodzina; ród
- krewny najbliższy (amicus proximioris, angebornen frunde)
- krewny po mieczu (swertmoge)
- krętactwo (drewunge)
- krnąbrny (halsstarck); zob. też uparty
- kroczyć {szczególnie przez wodę} (waden); zob. też iść {szczególnie przez wodę}
- krokiew, krokwie (gesperre, sparn, sparren, spere, sperre, upsperren); zob. też więźba dachowa
- krowa (khwe, koege, ku, kue, kuo, kuwe, kw, kwe, que)
- król (kaninghe, konig, konige, konigh, koning, koninge, konng, konyck, konyng)
- królowa (koningynnen)
- krótko (undere kortz); zob. też zwięźle
- krucyfiks (crucifix, Heiligen Cruce)
- kryjówka, kryjówki (beheldtnisz, loschen); zob. też schronienie
- krytkować (strofen, vormerken); zob. też dowiedzieć się; zauważyć; brać, poczytywać komuś za złe; ganić; strofować
- krzaki (phutchen, poschen, pusch, pussze, pyssche); zob. też zarośla
- krzesiwo (fewer geczoy); zob. też strzelba
- krzesło (sedel, sedil, stuf, stule); zob. też tron

- krzewy (streuche, strewche, struch, strucher, struck, struk); zob. też faszyna; zarośla
- krzyk (geschrey)
- krzyk o pomoc (czeter, czetergeschrey)
- krzywda (kortcze, kurtcze, unbillikeit, unbillichs, unbilligis, verkurtzung, vorkorcunge, vorkorcung, vorkortzung, vorkortzung, vorkortzung, vorkortzung, vorkortzung); zob. też uszczuplenie {praw}; naruszenie {praw}; zmniejszenie; niesprawiedliwość; bezprawie
- krzywdzący (ungutlik); zob. też zły
- krzywdzić (abgezogen, vorkorczet, vorkortet, vorkortzt, vorkurtzet); zob. też umniejszać czyjeś dochody; naruszyć {prawa}
- krzywdzić przez śrubowanie cen (obersetzsten, obirsatzt); zob. też wyzyskiwać
- krzywoprzysięstwo (meynen eit)
- krzyż, krzyże, krzyżyk (creuce, creucze, crewcz, crewcze, crewtcz, cruce, cruce, cruczen)
- krzyż kamienny (steyn crewtcz)
- krzyż srebrny (sulveres cruce)
- Krzyżak, Krzyżacy (bruder, brudere, creuczherren, crewyczheren, crucziger, czrewcziger, domini, heren, heren dis landis, herren, krueczyger, krutcziger, unser heren, unser herrin); zob. też brat, bracia; pan, panowie; rajca, rajcy; zakonnik; zakonnicy
- krzyżak {dwie połączone ze sobą deski lub pręty} (cruceholt, cruceholt, cruetzeholt)
- krzyżyk (crewtczchen)
- ksiądz, księża (pfaff, pfaffen, prester, presteren, priester, prister)
- ksiądz krzyżacki (pristerbruder)
- książę (forst, furst, fursth, herczog, herczoge, herczyk, hertich, hertoge, hertoghe, hertzige, hertzog, herzog)
- ksieni (abbatisa, eptischynne, eptissyn, eptissynne, eptyschynne, mater); zob. też matka; przeorysza
- księga, księgi (bock, boeck, bok, boker, buch, buche, bucher, buekere); zob. też libra papieru
- księga akcyzy (accisebuche, czeisebuch, libra czise)
- księga brakarni (brackirbuche)
- księga, brewiarz (brefirer)
- księga czynszów, księgi czynszowe (zcinsbucher)
- księga gruntowa (hereditatis buche)
- księga kamlarska (camerersbuche, kemerer bok)
- księga komturstwa (komtursbuch)
- księga kościelna (kirchenbuch)
- księga kościelna, antyfonarz (antiphonarium)
- księga kościelna, mszał (messebuch, missal, missale)
- księga kościelna, zbiór rytualnych modlitw (agenda)
- księga lekarska (artcztbucher, ertzeybuche)

- księga ławnicza (sceppenbuch, scheppenbok, scheppenbuch, scheppenbuche, scheppinbuch)
- księga ławnicza sądu ziemskiego (sceppenbuch des lant gehegten dinges)
- księga miejska, księgi miejskie (stadbok, stadbuch, stadesbuch, stadtbuch, stat bok, statbok, statbuch, statbuche, statbukeren)
- księga miejska ławnicza (statschep-penbuche)
- księga miejska, obywatelska (burgbuch)
- księga, modlitewnik (dyurnal)
- księga nowa (nyebock)
- księga podręczna (hantboke)
- księga prawa (rechtbuch, rechtsbuch)
- księga przywilejów (privilegienbock)
- księga radziecka (rathsbuch, rathsbuche, rathsbuch, ratisbuch, rotesbuch)
- księga rachunkowa (rekenbuke)
- księga sądowa (dingbuche, gerichtsbuch)
- księga wielka (groteboek)
- księga wpisów (register, register, registerin)
- księga ziemska (landbuch, landscheppenbuch, landtbuche, landscheppenbuch, lantbuch)
- księstwo (forsthum, herczogthum); zob. też kraj
- księżna (forstynne, hertoginne)
- ku (gem, gen, iegen, ieghen, keen, keghen, kehen, kem, ken, kenne); zob. też do; wobec; w kierunku; przeciw; około; łódź; dzban
- kubek (becher, bechir, becker, bekere, karke); zob. też ładunek statku; puchar; piekarz, piekarze
- kubek drewniany (fladern becher)
- kucharka (kochynne, kokynne); zob. też wdowa po kucharzu
- kucharz (cocus, kake, koch, koche, kocher, koeke, koeken, kok, koke, kucheler, stowencoche); zob. też kocioł, kuchnia; uzbrojenie, kołczan; pręgierz
- kucharz miejski (statkoch, statkoche)
- kuchmistrz (kochemagister, kochmeister, kochmeister, kochmeister, kokemeister, meister coche)
- kuchnia (koch, koche); zob. też kocioł; kucharz; uzbrojenie, kołczan
- kuchnia wielkiego mistrza (meyersterkoche)
- kule do armaty, działa (buchsensteine, bussenlode, bussenstene, bussensteyne)
- kule do działa = kule do armaty
- kuny (marder)
- kuny litewskie (littische marder)
- kupa (hauf, hawffen, hupen); zob. też sterta; mieć nadzieję; spodziewać się
- kupanie, kupanye zob. spółka
- kupcy zajmujący się sprzedażą wina (weynkoufswete)
- kupiec, kupcy (coplude, copmann, coppman, kauffman, kopman, kouffloutte, kouflute, kouffman,

- koufman, kouffsman, kowfere, kowffman, kowffmanne, kuper)
- kupiecki, np. interesy kupieckie (merglicher)
- kupiectwo (kopenschopp, kouffmanschafft, kowffmanschafft); zob. też towar, towary; handel
- kupno (gekow, koufe, kouff); zob. też zakup
- kupno domu (erbekauff); zob. też kupno działki; kupno dziedzictwa
- kupno działki (erbekauff); zob. też kupno domu; kupno dziedzictwa
- kupno dziedzictwa (erbekauff); zob. też kupno działki; kupno domu
- kupować (koewffen); zob. też handlować
- kupujący (kowffer)
- kura, kury (henner, honer, honere, honre, huener, huenre, huner, hunne, hunner hunre, pulle); zob. też kurczę
- kurczę (hunne); zob. też kura, kury
- kurek na wieży (wederhanen)
- kuria (hoeve, hof, hoff, houf); zob. też dom; folwark; gospodarstwo; łąn, łany; podwórze; stóg, stogi; zagroda
- kuropatwa, kuropatwy (rophoner)
- kurzyć (stoben)
- kustosz (custos)
- kusza (armborst, armborste, armbrosst, armbrost, armbrust, armburste, ormborst)
- kusza z lewarem (wintarmbroste, wintarmbrosten)
- kusznik (amborsteyre, armborsteyer, armborstirer)
- kuśnierz, kuśnierze (corsener, corsner, korschener, korsner, korse-ner, korssener, korssner, korsz-ner, korzener, kursener, kursze-ner, kurszner, peltczer)
- kuty, np. kuta miedź (geschmidt)
- kuzyn (fetter, fettir, vetter, vettir)
- kuzynka (vetteryenne, muter swester tochter)
- kuźnia (smede, smedehaws); zob. też kowal
- kuźnia miedzi (coppermole, hammer, koppenhamer, kopperhammer, koppermale); zob. też młot
- kuźnia miejska (stadsmede)
- kwarta {jednostka miary} (firtel, quart, quartir, qwartir, verdel, viertel, virdendil, virendel, virtel); zob. też kwartał
- kwartał {w mieście} (firtel, quartir); zob. też kwarta
- kwaśny (sowr); zob. też cierpki; przykry
- kwatera (zcimer); zob. też izba; pokój mieszkalny
- kwestia (froug); zob. też problem; pytanie
- kwestionowanie {opór} (stoedt, sto-es, stoosz, stos, stosz); zob. też przeszkoda; szkoda; okoliczność stojąca na przeszkodzie
- kwiat muszkatołowy {osnówka otaczająca nasienie muszkatołowca} (muscatenblumen, muskatenblo-men)
- kwiecień (april)
- kwit (czedelchen, czedilchen, qu-italia, quitancie, quittance, qu-

- ittantie, quittanz, quittung, qwe-
it, qweyt, qwittancia, qwyt, ze-
ldechín); zob. też pokwitowanie;
wolny; potwierdzenie; uwolnio-
ny; zlecenie
- L
- lać (giten, gyten); zob. też odlewać
lada (lade, laden, ledechín, lode);
zob. też skrzynia, skrzynie
lamówka (pris, prise); zob. też ob-
rąbek
lampa (lampen)
las zob. łośóś
las, lasy (holczung, holtzunge,
holtzung, velde, wald, walde,
walt, welde, welden, wold, wolt);
zob. też pastwisko; pole, pola;
wrzosowisko; wyrąb drzewa; za-
gajnik; bór
las iglasty (hede, heide, heyde); zob.
też pastwisko; wrzosowisko; bór;
puszcza
las miejski (stades wolt, statwalde)
las strzeżony (hegewalde, hege-
walt); zob. też gaj
laska przysiężna (eydesstabe)
lata nauki (lere jar)
latarnia (laternen, leteren)
lato (sommer, zomer)
latryna = wychodek
lazuryt (blauwer steyn); zob. też ka-
mień niebieski
ląd (land); zob. też kraj; wieś; zie-
mia
lecz (men, menn, menne, sunder,
sundere, sunderer, sundir, sundi-
re, zunder); zob. też tylko; bez;
prócz; ale
leczenie (arczdigget, artztigede)
ledwie (komwe); zob. też chyba
legat papieski (bobstlicher legat)
legowisko (lager, leger); zob. też
obóz
lejce (leyderemen, leyderenen, tho-
dele, toegelen, togel)
lejek (trychter)
lekarstwa (arczdien, artztyen)
lekarz (arczt, artczt, artzt, artzten)
lekarz miejski (stadarczt, statarczt,
stat artzste)
lekceważący (vorsmelich)
lekceważenie (leichtachtunge)
lekkomyślność (leichtikeit, unphle-
ge)
lekkomyślny (leicht, leycht); zob.
też mało znaczący
lemiesz (colte, kolte); zob. też koł-
dra
len (vlachs, vlass)
lennik, lennicy (leenlute, lehnlute,
lehnman, manen); zob. też wasal;
rycerz
lenno (leene, lehen, lehne, lene);
zob. też przebywać; starać się {o};
domagać się czegoś; obozować;
ustalić; wyznaczyć; beneficjum
kościelne
lepiarz (leimcloker, lemkliker,
leymcleiber, leymklechker, leym-
klecker, leymkleckir, leymtreter,
lymklikker, lymklyver)
lepiej (weger); zob. też wagowy
leszcz (bresem, bresemen, bresmen,
bressem, bresseme)

- leszcz suszony (truge bresmen)
 leśniczy (waltmeister)
 leśnik (walthudere, waltwarteren, weltwarder, wolthuderen)
 lewar (winden); zob. też wyciągarka
 lewar przy kuszy (nutte)
 lęk (scheghe); zob. też wahanie
 lichtarz (leuchter, lewchter, lichter); zob. też świecznik
 lichtarz mszalny (missenluchter)
 liczba (pagamentum, czal, czalle); zob. też ilość
 liczny (merlich, merglich); zob. też bardzo; należyście; znaczny; znacznie; duży; ważny
 liczyć (rechen); zob. też dotrzeć; dotyczyć
 liczyć {na} (vormuthen, vorsehen); zob. też pobłażać; wybaczać; sądzić; oczekiwać; doczekać się; mieć nadzieję {na}
 lilia (lilie, lylie)
 lin (sleygen)
 lina (hanttou, ledesel, leyne, loze, lyne, lyneken, lynken, sele, selen, seyle, seylon, stegelynen, szelen, toe, tou, touwe, towe, zele, zelen); zob. też dusza; powróż; uprząż; sznur {miara długości}
 lina do ciągnięcia sieci (symme, zymne)
 lina, liny do kafarów (ramlyne, rammenlinen, rammentouwe)
 lina do kotła (ketelzele)
 lina do pali (pallyne)
 lina do sieci (zalgarn, zaylgarn)
 lina, liny do ciągnięcia statków (treyllynen)
 lina, liny do wyciągu (werptou, worptoue)
 lina holownicza (haletoue, trecketou, upstandetou)
 lina konopna (hanffin leyne, hanpen tou)
 lina mała używana na statku, dzieląca się widlasto na większą liczbę końcówek (scherlynen)
 lina prowadząca (leitezil, leytezeyl)
 lina używana do połowów pod lodem (zosleyn)
 lina z łyka (basten tou, bastentouwe, basten thouwe)
 linia (lynea)
 linia prosta (driboemes gerichte, drieboemes gerichte, trebouemes gerichte); zob. też potrawa; sąd; prosto; bezpośrednio
 lis (fochsze)
 list, listy (andwertbrif, antwortbrif, breeff, bref, breff, breif, breve, breyffe, brief, briefe, brieff, brif, briffe, brifte, briv, brive, bryfe, bryff, cedula, czedel, czedil, cedula, czeidel, litera, littera, zcedelle, zceddell, zedel); zob. też kartka; siodło; zydel
 list dłużny, listy dłużne (scholtbriefe, schuldbriefe)
 list dotyczący renty dożywotniej (leyprenthebriff)
 list drogowy (wegebrieff); zob. też glejt
 list główny (hauptbrif, hobbbriff, houbbriff, houbtbriff, houbtbriff); zob. też przywilej; list zastawny

- list kwitujący, listy kwitujące (qwetancienbriff, qwittancienbriff, queitbriff, queitbriffe)
- list miasta, miejski (stadbreff, statbrif)
- list napisać, skierować (geben); zob. też udać się; zgodzić się {na}; dawać
- list pełnomocny (machtbreff, machtbreve, machtbrieff, machtbrieff, machtbirff, machtige brife)
- list polecający (fudernis, furschrift, vorschrift); zob. też poparcie; list polecający
- list poświadczający (geczeugbrif, geczewgniszbriff); zob. też dowód na piśmie
- list rady (rotisbriff)
- list uwierzytelniający = kredencja
- list wzywający, listy wzywające (vorbotisbrieffe, vorbotsbrieffe, vorbotsbriff, vorbottbriff, vorbottebrieff)
- list zapowiadający wojnę (endsagebriff, entsegge breff)
- list zastawny (bekennisse, bekenntnis, bekentniss, bekentnisch, hauptbrieff, houbpbriff, houbbriff, houbtbrieff, houbtbriff); zob. też przywilej; list główny; oświadczenie; zeznanie; poświadczenie długu, daniny
- list, zobowiązanie zwrotu strat (schadebrieff, schadenbrieff, schadebryff)
- list publicznie uwiarygodniony z prośbą o zaufanie jakiejś osobie lub przedstawiający związki pokrewieństwa pomiędzy spadkobiercą a spadkodawcą (tovorsichtbreff)
- list z zapisem czynszu (czinsbrieff)
- list żelazny (geleitebrieff); zob. też glejt
- lista (rollen); zob. też wałek; spis
- listwa, listwy (latten, ricken, rygen); zob. też łąta, łaty {w budownictwie}
- listy nadające prawo połowu matnią (koytelbryve)
- listy z wyrokiem (orteylsbrieffe)
- litera zob. list, litera
- litera w alfabecie (characteren, litera, littera)
- litkup {poczęstunek gwarantujący nienaruszalność zawartej umowy} (leynkowffe, linkouf)
- litkupnicy (leynkoffsleuthe, leynkowffene lewthe)
- lojalność (trouwe, truwe); zob. też wierność; życzliwość; szczerłość; oddanie
- los (schickunge, vorhengnisze); zob. też nieszczęście
- łód (eyse, eysze)
- lud (vulgk); zob. też pospólstwo
- ludność wiejska (landvolk)
- ludwisarz (glockinmeister, klokkenger, lodewiger)
- ludzie (folk, leute, leuthe, levte, lewte, lewthe, lewyttte, lude, luden, luete, lute, luthe, volk, volke, wolke); zob. też mieszkaniec, mieszkańcy; osoba, osoby; załoga; wojsko; jednogłośny; jedno-brzmiący

- ludzie czcigodni (erbare lewthe, erbare manner)
- ludzie „luźni” (loszenlewthe); zob. też ludzie niezwiązani przynależnością do cechu; włóczęgi
- ludzie niezwiązani przynależnością do cechu (loszenlewthe); zob. też włóczęgi; ludzie „luźni”
- ludzie świeccy (leyne); zob. też osoby świeckie
- ludzie wierzący (trewleute, trewlute)
- ludzie zacni {wolnourodzeni} = człowiek zacny {wolnourodzony}
- łuśnia {drażek z twardego drewna umieszczony na zewnętrznej części osi przedniej wozu, służył wzmocnieniu kłonicy przedniej} (luessen)
- Ł
- łabędź (swan)
- łacha (lache)
- łaciarz (albusser); zob. też szewc naprawiający stare obuwie
- ładowacz (lader)
- ładowacz beczek z winem (windschroter); zob. też ogrodnik przycinający winorośle
- ładunek statku (karke); zob. też kubek
- łagiewnik {wytwórca pucharów, kubków} (becherer, bekermaker); zob. też bednarz
- łagodnie (durch gunst); zob. też po dobroci
- łan, łany {włóka, włóki} (hobe, hove, hube, huben, hubin, hubebe, hufe, huve, huwe); zob. też dom; folwark; gospodarstwo; kuria; plac składowy; podwórze; stóg, stogi
- łan, łany chłopskie (pawererbe)
- łan czynszowy (czynsshuben, czynszhuben, zczynshuben)
- łańcuch (kede, keden, kete, keten, kethe, kethen)
- łańcuch mierniczy (messeketen, metekete)
- łańcuszek (kedeken)
- łańcuszek do czopa (czapketete)
- łańcuszki do butelek (vlaseketel)
- łapać (phoen, voen, vohen)
- łasice (lassiczen)
- łaska, łaski (gnade); zob. też względy
- łaskawie (genedichlien, gnedichliken); zob. też życzliwie
- łaszt (last, lest, leste); zob. też przykrość; kłopoty procesowe
- łasztownia (lastadie, lastadigen, schifflastadie); zob. też warsztaty okrętowe
- łata (flicke, flikke); zob. też polec {słoniny}
- łata, łaty {w budownictwie} (laten); zob. też listwa, listwy
- łatwo (gelimplich, sachte); zob. też odpowiednio; należnie
- ława, ławy (bang, bange, banck, bank, bencke, benke, schrange); zob. też sąd ławnczy; sąd gajony
- ława, ławy chlebowe (brotbanck, brotbencke, brotbenke)

- ława, ławy na rufie statku (rubenc-ke)
- ława narzędziowa (bangk geczew)
- ława przedmiejska (vorsteterbangk, vorsteterbeyding)
- ława, ławy radzieckie (ratstul, ratstule)
- ława, ławy rybne (fischbencke)
- ława, ławy rzeźnicze (fleisbenke, fleischbanck, fleischbank, fleischbencke, fleischbenke, fleyschbenke, fleyschbenke, fleyschbenke, vleischbanck vleischbenke, vleyschbenke, vlysschbenke); zob. też jatka mięsna, jatki mięsne
- ława, ławy szewskie (schubenke)
- ławnik, ławnicy (schabini, scheppen, scheppin, scheppyn, schoppen, scoppen, vinder); zob. też sędzia; urzędnik nadzoru
- ławnicy miejscy (statscheppen)
- ławnik starszy (schepmeister, scheppenmeister, scheppinmeystir); zob. też zastępca starszego ławnika; przewodniczący sądu {ławniczego}
- ławnik ziemski, ławnicy ziemscy (landscheppe, landtscheppe, lantscheppe)
- łaziebniczka (bademuther)
- łaziebnik, łaziebnicy (bader, badir, bastober, bastouer, batsouer, beder, bedermeister)
- łaźnia, łaźnie (badestede, badestobe, badstobe, badstoben, badstube, badtsstobe, badtstube, bastobe, bastoue, bastouwen, batelstabe, batstobe, batstoben, battisstobe)
- łaźnia szkolna (scholstoben)
- łączka (weeszechen)
- łącznie {z} (unawsgesundert)
- łąka, łąki (weesze, wiesze, wese, wesen, wessen, weszen, weze, wese-wachs, wesewachss, wesewaks, wesewasch, weszewachs, weyde, weyte, wezewachs, wezewuchz, wyesse, wyzen); zob. też pastwisko; egzystencja; życie; stan; przedmioty gospodarcze; sprzęt; rzeczy
- łąka do wypasu koni (roswese)
- łąka trzcinowa (rorwese, rorwezen)
- łąka zimowa, łąki zimowe (wynter- rvesen)
- łębka {hełm dosyć ściśle przylegają- cy do głowy} (lipke, lippke, lipp- ken)
- łęgi (bruch, bruche); zob. też ba- gno, bagna; błoto; przestępstwo; trzęsawisko; ugor
- łęk siodła (sadelbom)
- łokieć (ele, elen, elle, ellen)
- łom (brechczan, brekeyser)
- łopata, łopaty (schueffelen, schuffe- len, schuffiln, schufflen, schupen, scuffelen)
- łopata do wapna (calkschuffel)
- łopata żelazna, łopaty żelazne (ysen- schuffelen)
- łopatka (schulder)
- łosoś, łososie (lachs, las, lassche)
- łosoś zimowy (winterlachs)
- łoś (ellendt)
- łozina {wierzbowe zarośla} (wieden, wyden, wydenholt)

- łoże małżeńskie (eebette, ehebette, eliches bette)
 łoże śmierci (sichbette, todbett, todtbethe, totbett, totbette)
 łódź, łodzie (boddeme, boden, boet, bot, botche, bote, boten, both, bothe, kaan, kan, kane, kansen, kean, potyn); zob. też budy; dzban; kadź; pierzyna; podłoga; poseł; posłaniec; powierzchnia; do; ku; wobec; ziemia
 łódź do holowania (holkanen)
 łódź płaska (nassoten, nassute, nassuten, pram, prame, pramme); zob. też prom
 łódź rybacka (fischschiff, vischerbo-de)
 łódź rzeczna (stromkanen)
 łódź używana do połowu kutłami (keitel, keutel, keuthel, kewtel, kewtelen, kewtelgarn, koytel, kudel, kudelen); zob. też sieć z obręczami; sieć, matnia; sieć, kutel; uprawnienie do połowu matnią
 łódź, łodzie wiślane (weyselkanen, wiselkanen)
 łój (talch, talg, unslit, unslitt, unsloeth, usslat)
 łój do lampy (talchlicht)
 łożko (bedde, bethe, bethen, bette, betthe, botthe); zob. też pierzyna
 łożko chorego (suchtbethe)
 łożko do wypoczynku (rawebette, bette rawhe)
 łożko składane (spanbette; sponbette)
 łuba, łuby {kora drzewna ściągana w czasie krążenia soków} do wy-
 ściełania sań (borken to dem sleden)
 ług (asche, assche, weitasche); zob. też popiół; potaż
 łuk, łuki (bogen, swebogen, swebo-gin); zob. też przypora łukowa; sklepienie; zgodzić się; zastosować
 łyżka, łyżki (leffel, leffil, lepel, leple, leple, loffel); zob. też znaki do oznaczania granicy {miedzy}
 łyżka większa (laffe)
- M
- macocha (stiffmutter, stiffmutter, stifmutter, styffmutter)
 maj (meyen)
 mający wkrótce się odbyć (schirentstend)
 majątek (gueter, gut, gutt, gutte, gutter, guttir, schatczene, schetzere, vormogen); zob. też dobra; dobry; towar, towary; mienie
 majątek ziemski (gueter, gut, gutt, gutte, gutter, guttir, vormogen); zob. też dobra; dobry; towar, towary; mienie
 majątny (besessen)
 majtek (schiffknechte, schiffskinder, schifknecht); zob. też czeladź okrętowa
 makler (meckeler, mekeler)
 malarz (maler, meler, moler); zob. też młynarz
 malowidła (gemele)
 małmazja (malemesye, malmasia, malmasie, malmesie, malmesye)

- mało co (icht); zob. też niewiele;
coś
- mało znaczący (leicht, leicht); zob.
też lekkomyślny
- mały (cleyn, cleyne, kleyn, luettel,
weinick, weynich, weynig, winni-
giste); zob. też nieznacznym; błaży
małżeński (elich); zob. też prawy
małżeństwo (ee, ehe); zob. też naj-
pierw
- mandat (mandatum); zob. też po-
lecenie
- manuał (manuale)
- marszałek (marscalcus, marschalk)
- martwa ręka = ręka martwa
- masa spadkowa (erbguth, erbgutte,
erbguttere, erfgut); zob. też dzie-
dzictwo
- masło (botter, potter, putter)
- maszt, maszty (mast, masten); zob.
też wypas
- maszty do namiotu = słupy do na-
miontu
- maść (salve)
- materiał jedwabny (kofftir, kofftyr);
zob. też jedwab; materiał jedwab-
ny lekki
- materiał jedwabny lekki (sindel)
- materiał, serża {tkanina czesanko-
wa wykonana w splocie skośnym
2/2} (serge)
- materiał wełniany, karazja {lek-
ka czesankowa tkanina odzieżo-
wa} (kersee, kersey, kersse, kerzey,
kirssig, kyrssink)
- matka (kindesmuter, mater, mod-
der, mueter, muetir, muter, mut-
ter); zob. też ksieni
- matrona (matrone)
- maty plecione (maten, matten,
matthen); zob. też pledy
- maty słomiane (stromatten)
- mądry (vorsichtig, wiczigst, wit-
czigst, witlichst); zob. też rozważ-
ny; światły; rozsądny; biegły
- mądrze (clugelichen); zob. też roz-
sądnie
- mąka (meel, mel, mele)
- mąka pszenna (weissenmeel, wey-
tenmel)
- mąka żytnia (rockenmeel, roggen-
mels)
- mąż (eeman, ehemahn, eheman,
elicher man, gatte, man, manne,
vir); zob. też mężczyzna, osoba,
osoby
- mech (moes, mos, mose, moss);
zob. też sposób; stopień; zakres;
miara, miary
- mechanizm żelazny (eysenwerck,
eyzenwerk, issenwerk, isserwerk,
ysenwerk, ysenwerke); zob. też
huta żelaza; narzędzie, narzędzia
żelazne
- meldunek (vormeldinghe, vormel-
dunghe); zob. też doniesienie
- mendel {jednostka miary, 15 sztuk}
(mandel, mandil, mandelen);
zob. też migdały
- mennica (minczce, minczee, min-
ncze, moncze, montcze, mont-
ze, muncze, munczce, munczce,
muntcz, muntcze, munte); zob.
też pieniądz, pieniądze, moneta
- meszne (messekkorn)

- metalowy, np. dzban (stele); zob. też podwozie
- mętny (irelick); zob. też błędny; kłótny
- mężczyzna (man); zob. też mąż, osoba, osoby
- mężczyzna martwy (todenmann)
- mianować (nwemet, nummt); zob. też wymieniać; nazwać
- mianowicie (benomelyk, nemeligen, nemeliken, nemiglichin, nemlichen)
- miara, miary (mose, mosen, moszen); zob. też mech; sposób; stopień; zakres
- miara długości sukna {44 łokcie} (lacke, lake, laken); zob. też sukno
- miara owsa (habermas)
- miara skór {60 sztuk, kopa} (czimmer); zob. też drewno budowlane
- miara warszawska (warsschawer mosse)
- miasteczko (stetechen)
- miasto, miasta (stad, stadt, stat, state, stede, steden, stete, stot, wigen); zob. też brzeg; wybrzeże; zatwierdzić; uprawomocnić; miejscowość
- miasto graniczne, miasta graniczne (granicz stete, grenitcz steten, grenitcz stetin)
- miech {dmuchawa do rozpalania pieca} (bloze, blozebalge)
- miecz (cord, swerd, swert, swerth)
- miecz katowski (richteswert)
- miecz o szerokim ostrzu (flacze)
- miecz spiszowy (glader eron)
- miecznik {funkcja} (swerttreger)
- miecznik {rzemieślnik} (sverthfeger, swertfeger, swertpheger, swertveger)
- mieć (gehaben, haben, hadde, han, hat, hebben); zob. też stawić; osiągnąć; nienawiść
- mieć cierpliwość (verdulden); zob. też znosić
- mieć komuś za złe (vorkeren); zob. też mieć urazę
- mieć miejsce poprzednio = wydażyć się
- mieć nadzieję {na} (hopen, hupen, vormoden, vormutten, vorsehen); zob. też spodziewać się; doczekać się; pobłagać; wybaczać; sądzić; liczyć {na}; oczekiwać
- mieć ochotę (genuge haben)
- mieć odwagę (thar, thor, thorren, torren, turren); zob. też ośmielać; odważyć się
- mieć pełnomocnictwo (in macht haben)
- mieć przebieg (vorlowffen); zob. też mijać; przeciągać się; mieć się; rozwijać się
- mieć się (faren, vorlowffen); zob. też dziać się; sprawować się; ustosunkować się do kogoś; uchodzić {za}; mijać; przeciągać się; rozwijać się; mieć przebieg
- mieć upodobanie (genugt haben)
- mieć urazę (vorkeren); zob. też mieć komuś za złe
- mieć wzgląd (anszeen, anzeen); zob. też wziąć pod uwagę

- mieć z czymś kłopot (werren); zob. też wplątać się w coś
- mieć za złe (vordencken)
- mieć zamiar (gemeynt, in vormeynunghe seyn); zob. też zamiar
- mieć zaufanie (getrewen, getruwen); zob. też ufać; wierzyć
- miednica (badebecken, becke, becken, handbecken, handfas, handfass, handvesche, hanfas); zob. też misa; wanna
- miednica duża (grosbecke)
- miedza (bereynunge); zob. też granice
- miedziany (koppere, koepperne)
- miedziennik {miedziarz} (coppersmed, coppersmid, coppersmit, coppyrsmid, koppersmede, koppirsmid, kupersmed, kuppirmsmed); zob. i por. też kotlarz; kocielnik; mosiężnik
- miedź (copper, cupper, kopper, koppren, koppir, kupper)
- miejsca św. (helige stete)
- miejsce (ende, gesesse, gesesze, stethe); zob. też okolica; teren; decyzja; siedziba; stanowisko; koniec
- miejsce do wyrębu w lesie miejskim (borgerhou)
- miejsce gajone (geheg); zob. też rejon zastrzeżony; azyl
- miejsce na młyn (moelstad, moelstat, molenstaten); zob. też młyn, młyny
- miejsce na nadbrzeżu przeznaczone na przerób i ekspedycję ryb {szczególnie śledzi} (fitten, vitten)
- miejsce poboru palowego (palhus); zob. też dom na palach
- miejsce pobytu (beholt, enthaldunge, enthalt, statie, wesend, wesendt); zob. też pobyt; utrzymanie; będący; obecny
- miejsce pod budowę (buwstad)
- miejsce przerobu ryb (fischerey, fischereye, fischerie, fichesschereye, fichesschereye, fysscherey, vischerie, vysscheire); zob. też rybołówstwo; połów; ryby
- miejscowość (wigen); zob. też miasto
- miejska posiadłość (freiheit, freyheit, freyheite, fryheit, vryheit, vryheyt); zob. też wolnizna; wolności; obszar wolny; patrymonium
- mielcarz = słodownik
- mielcuch = słodownia
- mielizna (grund, grunde, grunt, stafwate); zob. też fundament; grunt, grunty; ziemia
- mienie (gut, gutte, hab, habe); zob. też dobra; dobry; z życiem i mieniem; majątek; majątek ziemski; towar, towary; własność
- mienie wroga (vyndegut)
- mierniczy (landmeter, maszer)
- mierzwa (mest, mist, myst); zob. też śmieci
- miesiąc, miesiące (monthen, monden)
- mieszanka smoły, dziegciu i żywicy do pochodni (harpoys)
- mieszczanin, mieszczanie (borger, borgere, borgher, borgir, burger, burgere, burgir, guter man, gu-

- ther mhan, gutman, gutte lewte, meteborger, meteburger, metheburger, mitborger, mitheburger, mitpurger, mitteburger, mittheborger, stadtburger); zob. też obywatel, obywatela; człowiek znaczny {wolnourodzony}, ludzie znaczni {wolnourodzeni}; poręczyciel
- mieszczanin, mieszczanie Nowego Miasta, np. Torunia (newsteter)
- mieszczka (burgerin, burgerynne, meteborgerynne, meteburge-rynne, mitpurgerynne); zob. też wdowa po mieszczaninie
- mieszkanie (bewohnunge, woninge, wonung, wonunge, wonunghe)
- mieszkaniec, mieszkańcy (einwo-ner, eynwoner, folk, inwoner, volk, volke, wolke); zob. też ludzie; załoga; wojsko
- mieszkaniec Gniewu (mewer)
- mieszkaniec Reszła (reszelere)
- mieszkaniec Tolkmicka (tolkemite-
ren)
- mieszkańcy Prus Górnych (hocker-
lendere)
- mieszkaniec, mieszkańcy przedmie-
ścia (vorsteter)
- mieszkaniec Żuław (werderer)
- między (czwischenen, czwuschen, tusschen, twisschen, twusschen, zcuwischen, zcuwusschen, zcwus-
schen); zob. też pomiędzy
- między sobą (zcwischenander);
zob. też wzajemnie
- międzyczas (mittelzeit)
- międzymurze (parcham); zob. też barchan
- mięso (fleisch, vlesch, vleysch, vlish)
- mięso jagnięce (lampfleysch)
- mięso peklowane (peckilfleisch, pekelfleisch, pekelfleysch)
- miętus (quappe, qwappin)
- migdały (mandelen); zob. też men-
del
- mijać (vorlowffen); zob. też prze-
ciągać się; mieć się; rozwijać się;
mieć przebieg
- mila (meyle)
- miłość (libe)
- miły (angenem, behaglich, dange-
nam, dangsam); zob. też podoba-
jący się
- mimo to (gelichte wol, nichtes
denne, nichtesdemyenne); zob.
też tym niemniej
- minąć (geleden, umme kummp, umme queme, vorscheyneth);
zob. też cierpieć; znosić; dopiero
co miniony; ostatni; ubiegły
- mincerz (monczer, monczmeister, monczemeister, montczmeister, montzemeister, munczemeister, munczer, muntczer, muntemei-
ster, munter)
- minionej nocy (nachten, nechten)
- miniony (vorschenen); zob. też
przeszły
- minóg (neunogechen, newnocken, newnokil, newnoucken)
- miotlarz (besymbynder)
- miotła (bessem, besseme)

- miód (honych, honghe, hongis, honig, honige, honigk, honnich, honnick, honnig, honych, honyg)
- miód pitny (mede, medes, mete, methe)
- mir domowy (hausfrede, hausfriede, husfrede, hussvrede); zob. też pokój domowy
- misa (becke, becken); zob. też miednica
- misa gliniana (scherbecke, scherbencken)
- miseczka mosiężna (musz schuschen)
- miska, miski (nepchen, schessel, schossel, schosselen, schossil, schotele, schottelen, schuesslen, schussel, schussil)
- miska cynowa (zenenschissel)
- miska na powidła (musschussel, musschossil)
- mistrz (mayster, maystri, meister, meistir, mester, meyster, meystir, neyster); zob. też wielki mistrz
- mistrz cegielniczy (czigelmeister, tegelmeyster)
- mistrz infirmerii (firnenyemeister)
- mistrz młynarski (molmeister, molmeistir)
- mistrz murarski (muermeister)
- mistrz piekarski (backmeister)
- mistrz rybacki (keypper)
- mistrz rybacki poławiający dużymi sieciami (garnmeister, garnmeyerster)
- mleko (melk, milch)
- młockarz (drasschir)
- młodzi (jogunth); zob. też młodzież
- młodzież (jogunth); zob. też młodzież
- młot (hamer, hemer, pusholt, pusolt); zob. też kuźnia miedzi; tłuczek
- młot do gwoździ (sintelhammer, tzintelhamer, tzyntelhamer)
- młot do wbijania pali (slegel, slegil, slogel)
- młotek drewniany (knuppel)młyn (mal, male, moele, moelstad, mol, mole, molen, molenstaten, mule, mulle); zob. też miejsce na młyn
- młyn czynszowy (zczynszmolen)
- młyn do mielenia kory dębowej (lomole, loomole)
- młyn garbarski (ledermole)
- młyn koński {napędzany siłą koni} (roesmole, rosmoel, rosmoele, rosmoelen, rosmole, rossenmole, rossmole, rossmolen, roszmoele)
- młyn pobierający odsyp za przemiał (metczmolen)
- młyn wodny (flismole, wassermoele)
- młyn zbożowy (kornmole, molenidium frumenti)
- młynarczyk = pachołek młynarza
- młynarz (metczner, moler, molner, mullner, mulner); zob. też malarz
- młynarz z młyina końskiego (rossmolner, roszmulner)
- młynarz z wiatraka (wintmolner)
- młynek do gorczycy (senpmole)
- młynek do pieprzu (pfeffirmole)

- młynówka (moelgraben, molegrabenwasser, molgraben, molgrubin, molwasser, mulgrab)
- mnich, mnisi (geistlicher bruder, geistlicher brudir, moenchen, mommch, monch, monche, monchel, monchen, monck, monich, monken, monneken, monnyck, monsze); zob. też zakonnik, zakonniczy; syn rodzica chrzestnego
- mniej (mynn, mynner, wynniger); zob. też nie mniej
- mniej więcej (ungeferlich); zob. też przy okazji; szczerze; bez złych zamiarów; na przykład; chociażby
- mnożyć (mannicheit)
- mnożyć (meer); zob. też powiększyć
- mnóstwo pieniędzy (ungelde)
- moc (gebod, gebot, gebote, gebboth); zob. też nakaz; wezwanie; panowanie
- Mockerczinsze, Mockirczins zob. czynsz na Mokrym {wieś pod Toruniem}
- mocno (fasst, fast, foste); zob. też bardzo; wiele
- mocny (fasth, vast); zob. też usilny; trwały; okres postu; ciężki
- moda (funde); zob. też podstęp; sztuczki; knowania
- modlitwa (gebete)
- modlitwa za duszę (sel bade, zeel bath)
- modlitewnik (dyurnal)
- mokra łączka między polami (leyeden)
- molo (bolwerk); zob. też grobla; umocnienia; wał ochronny
- moneta (moncze, monete, muencze, muntcz, muntcze, munte)
- moneta krajowa (landes muncze)
- monstrancja (monstrantie)
- morawski, np. wino morawskie (merisch)
- mord (mortslag, slachtunge); zob. też rzeź
- morderczy (mortlich); zob. też zbrodniczy
- mordować (gemort, mort); zob. też podpalać i mordować
- morgi, mórg (juger, jugerum, morgen)
- morowe powietrze (morre)
- morświn (merswyn)
- morze (mehr, see, sehe, zee); zob. też jezioro
- mosiężnik (messigsloer, messingsleer, messingsloer, rotgisser, rotgether); zob. i por. też kotlarz; kocielnik; miedziennik
- mosiężny, np. lichtarz (messing)
- most (brocke, brucke, bruege, bruge, brugge, brugke, pons); zob. też bruk
- most pontonowy (schiffbrucke)
- most zwodzony (czogebbrugken, felbrucke, togelbrugge, velbrugge, vellebrugge)
- moszcz (most, moste, mostes, must)
- moszcz winny (winmose)
- motyka, motyki (ertexsen, gruntec-sen, hawen); zob. też kilof, kilofy
- motyka do gliny (leemhaken, leymhoke, leymhoken)

- mowa obrończa (hulferede, hulffere, hulffrede, hulffrede); zob. też wykręt; wymówka
- może (weileichte)
- możliwie szybko (ebesser, ee besser, ehe besser); zob. też małżeństwo
- możliwość (vormogin, vormogung)
- możliwy (tragelich, treglich); zob. też znośny
- możni kraju (lande mechtige)
- moździerz (moersser, morser, mozer)
- móc (dorben, muegen); zob. też potrzebować
- mórg, morgi (juger, jugerum, morgen, morgin)
- mróz (froste)
- msza (Gotesdinste, messe, misse)
- msza wieczna (ewige messe, ewyge messe)
- msza za duszę (selemesse, zelemesse, zelen messe)
- mszał (messebuch, missal, missale)
- munsztuk {rodzaj kielżna do kierowania koniem} (breketoeme)
- mur, mury (mauwer, mauwere, mauwir, mawer, muer, mure, mur, mure, murus, muwir, mwer); zob. też murarz; ocembrować
- mur ogniowy (brantmure, feurmewer)
- murator, muratorius zob. murarz
- murarz (mawer, meurer, meurer, mawer, meurer, murer); zob. też mur; ocembrować
- murarz miejski (stadmuerer, statmauwer, statmawer, statmewerer, statmewrer, statmuerer); zob. też mury miejskie
- murłata {umocowana na murze drewniana belka, która rozkłada obciążenia z dachu na ściany} (muerlatten, murlatten)
- murowana część ściany w konstrukcji ryglowej (bake, fach, vach, vake)
- mury miejskie (stadmuerer, stadmuere, statmauwer, statmawer, statmewerer, statmewrer, statmuerer); zob. też murarz miejski
- mury piwnicy (kellermuerre)
- muszla (konche)
- musztarda (senf, sennep, senp, zenep, zenpt)
- muzykant, muzykanci (speelman, speeluten, spelluden, spilute)
- mydlarz (seiffensieder, seyffensider, seyffenzyder, seyffinsyder, seyfinmecher, zeyfensyder)
- myśl (sin, syn); zob. też być; zdanie; opinia; zamiar; orzeczenie; decyzja; sens; treść; przypomnienie
- myśliwy z psami (stabyager); zob. też dojeżdżacz
- myto (mauthe); zob. też cło

N

- na (uf, uff, uff); zob. też o
- na dworze (owszem); zob. też na obczyźnie
- na górze (obenne); zob. też u góry; wyżej

- na mocy (von wegen, von weggen); zob. też ze strony; w imieniu; gwoli
- na nic nie zgodzić się (nyrne ein gehen)
- na nieszczęście (zcu Falle); zob. też na szkodę
- na obczyźnie (owszem); zob. też na dworze
- na oczach (vor ougen, vor oughen); zob. też w obecności; jasne; widoczne; przed żniwami
- na odludziu (im strouche); zob. też na pustkowiu
- na odwrót (wedderumme, wedderummb, wedirumb, widderumbe, widderumme, widdirumbe, wydderummb); zob. też z powrotem; ponownie; ze swej strony; nawzajem
- na ogół (inszmete)
- na pewno (iymmer, ymmer); zob. też zawsze; kiedyś; w każdym bądź razie
- na pisemną wiadomość (ufs vorschreiben)
- na początku (ins ambegyn)
- na próbę (uff vorsuchen); zob. też tytułem próby
- na próżno (umbesust, ummesust); zob. też daremnie
- na przedpolu (zcu voren); zob. też przed; poprzednio; przedtem
- na przykład (ungeferlich); zob. też przy okazji; szczerze; bez złych zamiarów; mniej więcej; chociażby
- na pustkowiu (im strouche); zob. też na odludziu
- na rękę {komuś} (zcu wolgefahl); zob. też dla upodobania {czyje-goś}
- na rubieżach (in den beyseyten); zob. też obok; w sąsiedztwie
- na szkodę (zcu Falle); zob. też na nieszczęście
- na to (darupp, domethe, domithe, dormethe, dorobire, dorovere, doruffe, dorzcu, dovore); zob. też o tym; za to; z tym; z tego; przez to; aby; żeby; nad tym; nad to; ponadto; przy tym; do tego
- na własną rękę (unbesucht); zob. też niedoświadczony
- na Zachodzie (westwart, westwert)
- nabożeństwo (Gotis dinst, Gotsdinst)
- nabywać (erwerben, wyrbet); zob. też pozyskać
- naczynie, naczynia (gefeesse, gefeese, gefes, gefese, gefesse, gefesze, gefesze, gere, geret, gere, gere, gere, gevese, gevete, stotellen); zob. też narzędzie, narzędzia; sprzęt, sprzęty; gotów; wyposażenie; zapas; uprząż
- naczynia browarniane (brewgefesse)
- naczynia cynowe (czinnengefesse)
- naczynia do jedzenia (spisefetiken)
- naczynia do picia (drengekemolden)
- naczynie do potraw (spysetyne)
- naczynie duże na wino lub wodę (canthar)
- naczynia kuchenne (hawsgerethe, hawsroth, hawsgerete, husgerate, husgerete, husgerethe, husrat,

- husrath, hussgerete, hussgerethe, kokenmolden); zob. też sprzęty domowe
- naczynia liturgiczne (messegerete, messegerethe)
- naczynie do topienia ołowiu (loewpfanne)
- naczynie na dziegieć (termeste, termenste)
- naczynia spiżowe (erinne gefesze)
- naczynia używane do połogu (sechswochengerethe)
- nad to (dorobire, dorovere); zob. też nad tym; na to; ponadto
- nad tym (dorobire, dorovere); zob. też nad to; na to; ponadto
- nadać (eyngegeben, eyngaben, ingeben, vorleenet, vorlehnet); zob. też obdarzyć {przywilejami}
- nadać przywileje (geprivilegiert)
- nadać w posiadanie = dać
- nadać własność (geweiszet {in}); zob. też wprowadzić w posiadanie
- nadal (forbasz, forder, fort, fubass, furbasz, furder, vorbassere, vorbasz, vorbath, vordan, vorth, vorthan, vorthen, vorthme, vorthmehe); zob. też dalej; później; w dalszym ciągu; więcej; dalszy; poza tym
- nadanie (gobe, goben, vorlyung); zob. też przywilej
- nadchodzący (negstkamend, negstkomend, nestczukomend, nhestkamend, nhestkomend)
- nadmiar (abirmosse, obirmose)
- nadproże (storten); zob. też pokrywka
- nadzieja (vorhoffen)
- nadzorca (pfleger, pflegere, pflegir); zob. też prokurator, prokuratorzy; zarządca
- nadzorca bydła (vemeyster); zob. też pasterz bydła
- nadzorca poboru cła palowego (palmeyster)
- nadzorca studni, nadzorcy studni (bornheren)
- nadzorować (warthen)
- nagana (schrouffung, stroffunge, stroffunge); zob. też ukaranie
- nagana wyroku (ortellschalt)
- naganiać (strofet)
- nagle (plutczlinge); zob. też szybko
- nagolenica (bynharnsch)
- naiwny (eynfeldig, eynveldig); zob. też szczery; prostoduszny
- najazd (anfaringhe, eynrit, infelle, zcugriffe); zob. też atak; napaść; zajazd
- nająć (mitten)
- najbliżej (am naesten, am neensten, am negsten, am neheste, am nehesten, am neste, am nesten, am nesthen, am nhegesten, am nhesten, czum nessten); zob. też ostatnio; w pobliżu
- najbliższy (irstkomend, irstkonfftig, schirstkomend, schirstzukomftig, schirstzukumfftigk)
- najemnik (lener)
- najeźdźca, najeźdźcy (anfechter, anvechter); zob. też napastnik, napastnicy
- najgorszy (ergest); zob. też zły
- najjaśniejszy (durchluchsten)

- najlepiej (insbesbesten)
 najmniej (uffs mynste); zob. też co najmniej
- najodpowiedniej = jak najlepiej
 najodpowiedniejszy (glumplichste); zob. też najszusznieszy
- najpierw (ehe, ersten, inszerste, inszirte, irstan, irsten, voer, vor, vore, zcu forderst, zcuvorderst); zob. też natychmiast; przedtem; przede wszystkim; fura; małżeństwo
- najszusznieszy (glumplichste); zob. też najodpowiedniejszy
- najście domu (hussuchunge, hussunge, husstormer, hussturmer, hustormunge)
- najwyższy (oppirsten)
- nakaz (gebod, gebot, gebote, gebboth); zob. też wezwanie; moc; panowanie
- nakaz władzy zwierzchniej (heren-gebot)
- nakazać (geteilet)
- nakład (anloghe, gelt spelen, geltspildunge); zob. też ofiara; koszt pieniężny
- nakładać okup (schatzen); zob. też opodatkować
- nakłonić {do} (eynleten, vormoghen)
- nakłonienie (inleytungh); zob. też spowodowanie
- nakrycia, obrusy na ołtarz (altartucher, altartuchter, altarwasschen)
- nakrycie głowy (motcze, mutcze)
- nakrycie ławy (bancklach, bancklake, banclake, banglach, banklach, benkelaken, benklaken)
- nakrycie łóżka wykonane z pączków włókienniczych (nopensack, noppensak)
- należący (zcubehorend, zcuborend); zob. też przynależący
- należec (billichet; horde, horden, horen, horet {od niem. gehören}); zob. też godzić się; wypadać
- należec się (geboren, pflen); zob. też przysługiwać; wypadać
- należne traktowanie (gerechtigkeyt, gerechtigkeit, gerechtikeit); zob. też przywilej; jurysdykcja; udokumentowane prawo; uprawnienie; roszczenie; sprawiedliwość
- należnie (boqwemelicher, gelimplich); zob. też odpowiednio; łatwo
- należność (geboer, gebore, geboernisse, hauptgut, hoptgutte, houbtgute, houbtgutt, hauptgut, hauptguth); zob. też koszt, koszty; należycie; odpowiednio; suma główna
- należny (bequem, beqwem, boquem, recht, redlich, redtlich, retlich); zob. też odpowiedni; dogodny; stosowny; pomocny radą; prawo; prawa; słuszny; dzielny
- należycie (geboer, gebore, merckliken, merglich, merglichen, merklichen, mit bequemikeit, mit beqwemkeyt, mit boquemikeith, noch gutter maesze, noch gutter moes, noch gutter moesze, noch

- gutter mose, noch gutter mosze, rechtszam, rechtvertigk, uffrichtigk, wolzcugutte maesze, wolzcugutte moes, wolzcugutte moesze, wolzcugutte mose, wolzcugutte mosze, wyrden, zcu guttere maesze, zcu guttere moes, zcu guttere moesze, zcu guttere mose, zcu guttere mosze); zob. też interes; korzyść; uprzejmość; wygodą; odpowiednio; znacznie; bardzo; znaczny; duży; ważny; liczny; dokładnie; prawowicie; słuszny; pełnoprawny; zgodnie z prawem; uczciwie; godnie; w poważaniu; należność
- należytość (geborlichkeit); zob. też stosowność
- należyty (beqwemlich, czemelich, czemlich); zob. też odpowiedni; stosowny
- nałożenie (darlegung)
- nałożyć (uffgesatzt, uffgestalt)
- nałożyć podatek (uffsetzsten)
- namiot, namioty (czeld, geczelte, hude, huette, hutten, paulun, telt); zob. też pilnować, paść {bydło}; kapelus; hełm; pastwisko; opłata za pilnowanie, dozór
- namysł (betrach, betracht, mut, muth, mutte); zob. też rozważanie; przemyślenie; rozważa
- namyślać się (in bedocht nemen); zob. też zastanowić się
- napad (anefall, aneffall, aneual, anfal); zob. też przypadek {nieszczęśliwy}; nieszczęście; spadek
- napastnik, napastnicy (anfechter, anvechter); zob. też najeźdźca, najeźdźcy
- napastowanie (bekumerunge); zob. też aresztowanie
- napaść (aneverthunge, anfaringhe, anfertigen, anfertigung, angeen, angheen, anverthunge, anvertiget, dirlouffen, dirstegen, obirey-let, obirfaren, uberziehen); zob. też atak; atakowanie; najazd; zaatakować; zgodzić się; rozpocząć; zacząć; zaskoczyć; wykroczyć {przeciwko}; naruszyć {prawo}; zaatakować słownie; znieważyć; atakować; zdarzyć się; zająć
- napierać (drosen); zob. też naprzykrzać się {komuś}
- napierśnik (boerste, borst, brost, brust, bruste)
- napierśnik z blachy (brostplech, brusblege)
- napięty (gespannen)
- napinacz (krapen)
- napisać (verzeichnen, vorzeichnen); zob. też dać na piśmie
- napisany (vorberurt); zob. też wyżej wspomniany
- napitek (trancke, trenke, trincken, trinke, trinken); zob. też picie; trunek, trunki; pić
- napiwek (beergeld, bergeld, birgeld, dranckgelt, drankgelde, drankgelt, drinckgeld, trankgeld)
- napotkać (beszheen)
- napój słodki (czuckerosat)
- naprawa (besserung, bessirung, verbeteringe, vorbesserung, vorbes-

- sirung); zob. też naprawa szkód; poprawa; darowanie kary; odszkodowanie
- naprawa szkód (besserung, bessirung); zob. też naprawa; poprawa; darowanie kary; odszkodowanie
- naprzeciw (enkegen, eyntkeyn)
- naprzykrzać się (bekommern, dro-sen); zob. też starać się o coś; napierać
- narada (bereden, boreden)
- naradzać się (roethszlagen); zob. też radzić
- naradzić (bereeth, bereeth, boreth); zob. też omówić; obmawiać kogoś
- narazić się (fare steen); zob. też ryzykować
- naród (czunge, zcunghe); zob. też język; obszar językowy; kraj
- naruszać (geswechet); zob. też ograniczyć; uszczuplać {prawa}
- naruszenie {prawa, praw} (kortcze, kurtcze, verkurtzung, vorkorcunge, vorkorcung, vorkortczunge, vorkortczungh, vorkurczunge, vorserunge, vorwenigungh, vorweynigerung); zob. też uszczuplenie; krzywda; zmniejszenie
- naruszenie pokoju (broch, unge-recht); zob. też nieprawość
- naruszyć {pokój} (breche)
- naruszyć {prawa, prawo} (obirfaren, vorkorczet, vorkortet, vorkortzt, vorkurtczet); zob. też krzywdzić; wykroczyć {przeciwko}; zaatakować słownie; znieważać; napaść; atakować
- narwen zob. blizna
- narzędzie, narzędzia (geczow, geczowe, geczowge, geczoy, geczoye, gere-de, geret, gerete, gerethe, ge-coey, gezcew, werk, werken, wer-krgeczew, werkgeczoye); zob. też cech; dzieło; fortyfikacje; naczynie, naczynia; sieć, sieci; skóry futerkowe; sprzęt, sprzęty; gotów; wyposażenie; zapas; sprawa; praca; uprząż
- narzędzie kowalskie, narzędzia kowalskie (smedegeczew); zob. też wyposażenie kuźni
- narzędzie do klepania kosy (harczauwe)
- narzędzie do umacniania słomy lub trzciny na dachu (deckelscheffte)
- narzędzia żelazne (eysenwerck, eysernwerck, eyssenberg); zob. też huta żelaza; mechanizm żelazny
- nasadka (bertgen)
- nasiona cebuli (czippelsome)
- nastawić {na} (schickt, geschickt, geschitt); zob. też wysłać; posłać; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; przygotowany do walki; gotowy do walki; ułożony
- nastąpić (dirfolget, erfolgen, irfolgen, irvolgen); zob. też uzyskać; osiągnąć; okazać się; wyniknąć; spełnić się
- następca, następcy (geschlechte, geslecht)

- następna rozprawa sądowa (affterding, afftirding, afterding, aftirding); zob. też sąd nadzwyczajny
- następnie (dersint, derszynth, dornoch, synt); zob. też potem; od {czasu}; skoro; ponieważ; jako że
- następny (volgig); zob. też następujący
- następujący (volgig); zob. też następny
- naszyjnik, naszyjniki (monile)
- natknąć się na (vorquam, vorquemen, vorqweme); zob. też spotkać; wystąpić
- natrafić {na} (ankomen); zob. też przytrafić się; zdarzyć się; spotkać
- natychmiast (alczu handt, alczu handt, ersten, flox, irstan, irsten, von stundt an); zob. też najpierw; szybko
- nauczyciel, nauczyciele (lerer, schuelmeister, schulemeister, schulmeister); zob. też bakałarz
- nauka (geschewde, geschude, geschut)
- nawiązka (wergeld, wergelt); zob. też główszczyzna; kara finansowa za zabicie lub zranienie człowieka
- nawiedzić (gepfloget); zob. też dotknąć {nieszczęściem}
- nawzajem (wedderumme, wederrummb, wedirumb, widderumbe, widderumme, widdirumbe, wydderummb); zob. też z powrotem; ponownie; ze swej strony; na odwrót
- nazajutrz (moren); zob. też jutro
- nazwać (nwemet, nummt); zob. też wymieniać; mianować
- nazwisko (nomine)
- na zewnątrz = poza
- nęcza (gebrechen, gebreken, gebrochen); zob. też przestępstwo, przestępstwa; uszkodzenie, uszkodzenia; wykroczenie; wykroczenia; utrapienie; uciążliwość; brakować; zawinić; wykroczyć {przeciw komuś}
- nic (keynsz); zob. też nigdy
- nic {a nic} (nichtsiz nicht, nisch nicht)
- nic do czynienia {z} (nichts zcu schicken {mit})
- nic dokładnego, konkretnego (nicht egentlikes)
- nic konkretnego = nic dokładnego
- nici do szycia żagli (segelgarn, zegelgarn)
- nicpoń (loterey, loterye, lotter); zob. też opryszek, opryszki; włóczęga, włóczęgi; nierób, nieroby
- nie (mit nichte); zob. też w żadnym wypadku
- nie będący w stanie (unmoegend)
- nie być sądzonym (zo zall do keyngerichte obirgheen); zob. też nie podlegać sądowi
- nie cieszyć się (ungefraewet seyn)
- nie dać (vorhalden); zob. też zatrzymać; ukrywać
- nie dojść do skutku, rozbić się {o} (abegheen, ruckegang haben, vorblieben, zcurucke gegangen, zcurucke gheen); zob. też zostać zniesionym, zaniechanym; zostać od-

- roczonym; stać się nieaktualnym; podupaść; uciepieć
- nie dopuścić {do} (hynder werffen); zob. też odrzucić
- nie jadłszy (ungegessen)
- nie mieć miejsca (hindene bleyben, nochbleiben, nochbleyben)
- nie mieć pana (vorirthe)
- nie mniej (nicht mynn, nicht mynner); zob. też mniej
- nie odpowiadać komuś (entgegen seyn, entkeghen seyn); zob. też być przeciwko czemuś
- nie podlegać sądowi (zo zall do keyn gerichte obirgheen); zob. też nie być sądzonym
- nie podobać się (misduncket)
- nie podobać się (mishagen, miszhagen); zob. też niezadowolenie
- nie pokrzywdzony (unvorkurtz)
- nie ponosić za coś kary (genissen, genyssen)
- nie ponieść lub ponieść karę (genissen adir entgelden, genyssen und entgelden); zob. też wygrać lub przegrać sprawę
- nie przyjąć (hindergewaiset); zob. też odrzucić
- nie przyjść (vorsitzen); zob. też zlekceważyć
- nie stosować samowoli {w wymierzaniu sprawiedliwości} (nicht gebrauchen selbrechtes)
- nie trafić (missese); zob. też odczuwać brak; chybić
- nie uznać (uffgetreben); zob. też odrzucić
- nie wiążący (losze); zob. też nieważny
- nie-Niemiec (undduczcher)
- nie zwlekając (unentlegelick)
- niebawem (som, sonn); zob. też wnet
- niebezpieczny (ferlich, sorglich); zob. też groźny; niepewny
- niebezpieczeństwo (fare, periculum, pferlichkeyt, pheerlickeite, varlicheit, varlickeithe, verlicheit, verlichkeit, verlickeit, verlikeit); zob. też zagrożenie
- niebieski (blo); zob. też siny {od uderzenia}; siniak
- niebudzący zaufania (ungewisz); zob. też niepewny
- niechęć (unannemikeit, vorunwilligunge, verlangen, unwellyn, wederstosz, widderczemickeyt, widderczemikeith, widderstosze); zob. też zmartwienie; oddźwięk {zły}; niestosowność; gniew
- niechętnie (swerlichen); zob. też opornie; z trudem; z troską; ciężko; znacznie; bardzo
- niechętny (sweer, swer, ungeduldigk); zob. też oporny; przykry; niezadowolony
- niechybnie (sunderfell)
- niecieszący się przychylnością (unannem); zob. też niemiły
- niecki do strawy dla koni (mulden); zob. też półmiski; żłób, żłoby
- niecznie (frellichen); zob. też zuchwale
- niecny (frellick, vorheitt); zob. też zuchwały; podły

- nieczęsty (selden); zob. też rzadko; rzadki
- nieczystości (czwek); zob. też błoto; ćwiek
- niedawno (am vorgangen, am vorghangnen, nehstmaels, nestmols, oblang, unlange, unlanges, unlanges vorweylet, unlangis vorweilt, unlangis); zob. też ostatnio; niedługo
- niedawno {miniony} (schirst vorleden); zob. też dopiero co
- niedawno, dopiero co odbyty (nehstgehalden, nestgehaldenen)
- niedawny (nestgeleden, nestvorschenen); zob. też dopiero co miniony
- niedługo (unlange, unlanges, unlangis); zob. też niedawno
- niedola (misquemihheit); zob. też zły stan rzeczy
- niedopuszczanie zastawu (pfant werin)
- niedostatek (crankeyt, krancheyt, kranckheit, wandelbarlikeyt, wandellunge, wandelung, wandelunge); zob. też choroba; słabość; bieda; zmiana; zło; nowacja
- niedoświadczony (unbesucht, unvorfahren); zob. też na własną rękę
- niedziela (sontage)
- niedziela Laetare {czwarta niedziela w poście} (Mitfaste, Metevaste); zob. też okres od niedzieli Oculi do niedzieli Laetare
- niedźwiedź, niedźwiedzie (beeren)
- niegdys (eczwen, etczwan, etwan, etzwen, in vorzeithen, ihenszmol, zcuvorzeyten); zob. też niekiedy; poprzednio; niegdys
- niegrzeczny (unhobisch); zob. też nieprzyzwoity
- niejasny (vorborgen); zob. też ukryty
- niemiły (unannem); zob. też niecieszący się przychylnością
- niemniej (enwenigk); zob. też niemało; wiele
- nienagabywany (ungemuuet, ungemuhet); zob. też bez utrapień, kłopotów
- nienaruszając (unschedelich, unschedlich); zob. też bez ujmy
- nienaruszony (gnossen); zob. też bez szkody lub straty
- nienawiść (hat); zob. też mieć
- nieniemiecki (undutsch)
- nienormalność (szelczemkeyth); zob. też postępowanie dziwne, nienormalne
- nieobecność (abewessen, abeweszung, abewezen, abwehssen, abwesen)
- nieobecny (abewesser)
- nieoczekiwany (ungedocht, ungewarnet); zob. też niespodziewany; nieprzewidziany
- nieodłączony (unbescheden); zob. też nieopuszczony
- nieodpowiedni (unbeqwem); zob. też niewygodny
- nieodżałowany (milder gedechtnisse); zob. też świętej pamięci

- nieopuszczony (unbescheden); zob. też nieodłączony
- niepełnowartościowy (scheter); zob. też gorszy
- niepełny (wan); zob. też próżny
- niepewność (czweibele, zcwiefel); zob. też wątpliwość
- niepewny (sorglich, ungewisz); zob. też niebudzący zaufania; niebezpieczny
- niepokojący (besorglich, besurglich); zob. też budzący obawę
- niepokoje = niepokój
- niepokojenie (vorferungh); zob. też zastraszenie
- niepokój, niepokoje (uffrur, uffrure, ufrure, unrerungh, upror, zcweyvel); zob. też rozruchy; nieufność
- nieporozumienie (gescheel, geschel, irrung, schelinge, schellung, schelung, schelunge, schelunghe); zob. też spór, spory; zatarg; kłótnia
- niepotrzebnie (untuchtig); zob. też niezręcznie
- niepowodzenie (gefellen, unckelenge); zob. też opłata, opłaty; wypadek; nieszcześnie
- nieprawość (ungerecht); zob. też naruszenie pokoju
- nieprzestrzegany (lechreigk, locherig, locherlich); zob. też bezwartościowy; nierealny
- nieprzewidywany (ungedocht); zob. też nieoczekiwany
- nieprzychylność (unhulde); zob. też niełaska
- nierób, nieroby (loterey, loterye, lotter); zob. też włóczęga, włóczęgi; opryszek, opryszki; nicpoń, nicponie
- nierówno (ungelich, unghelik); zob. też nierówny
- nierówny (ungelich, unghelik); zob. też nierówno
- nieruchomość = dobra nieruchome
- nieruchomy, np. dobra nieruchome (umbeweglich, unbeweglich, unbewegelik {gut}, unfarende {habe}, unfarndes {gut}, unwarnende {habe}, unwegliches {gut})
- nierzędnica (hure); zob. też kochanka
- niesforny (widderspenegk, widder-spenigh); zob. też uparty
- nieskłócony (ungesplittert); zob. też solidarny; jednolity
- niesnaski (czwtracht); zob. też niezgoda
- niespodziewany (ungewarnet); zob. też nieoczekiwany
- niesprawiedliwie (zcur umbillickeit)
- niesprawiedliwość (unbilikeit, unbilichs, unbilligis, ungelich, unghelik, ungleich, unrecht); zob. też krzywda; bezprawie
- niestosownie (unczemlich); zob. też niewłaściwie; niewłaściwy; niestosowny
- niestosowność (widderczemickeyt, widderczemikeith); zob. też niechęć

- niestosowny (unczymlich, ungelimplich); zob. też niestosownie; niewłaściwie; niewłaściwy
- nieszczęście (anefall, aneffall, aneu-
al, anfal, arich, arigk, bort, pfl-
ege, pfloge, unckelenge, unrath,
val, vol, vorfenglicheith, vorhen-
gnisze); zob. też zło; strata; szko-
da; napad; przypadek {nieszczę-
śliwy}; spadek; los; plaga; dopust
boży; zaraza; dłużny; kłopot; nie-
powodzenie; galon
- nietrapiony {nieszczęściem} (unbe-
kommert); zob. też pozostawiony
w spokoju
- nietutejszy (nicht inheimisch)
- nieuczciwość (unredelikeyt); zob.
też brak poczucia obowiązku
- nieufność (misgeloben, zcweyvel);
zob. też niepokój, niepokoje; po-
dejrzenie
- nieustalony (irre); zob. też wątpliwy
- nieutajony (unvonhalven); zob. też
jawny
- nieuwaga (unachtperkeyt, unacht-
perleyt)
- nieważny (losze); zob. też nie wi-
ążący
- niewiadomy (unwissentlich); zob.
też nieznany
- niewiele (icht); zob. też coś; mało
co
- niewłaściwie (fremd, unczemlich);
zob. też fałszywie; dziwnie {nie-
przychylnie}; obcy; niestosownie;
niestosowny; niewłaściwy
- niewłaściwy (unbeczemer, unczym-
lich); zob. też nieprzyzwoity; nie-
właściwie; niestosownie; niesto-
sowny
- niewola (eigentume, eygenschaft,
eygenschaft, eygenthum, eynge-
thume, gefenckniss, gefengnis,
gefengnisse, gefengnisz, geweygk-
nuss, ingethume, ingetume, yn-
gethume, yngetueme); zob. też
własność; poddaństwo; więzienie
- niewolny (eigen); zob. też własny;
poddany
- niewspomniany (ungemelt); zob.
też utajony
- niewygodny (unbeqwem); zob. też
nieodpowiedni
- niewzruszenie (unvorrucklich,
unvorruckt, unvorruglich)
- niezaczepiając (unangefertiget);
zob. też w spokoju
- niezadowolony (mishagen, miszha-
gen, miszheglicheit, undolt, vor-
merkunge); zob. też niezgoda;
waśń; przykrość; nie podobać się
- niezadowolony (ungeduldigk); zob.
też niechętny
- niezakłócony (geruglich); zob. też
spokojny
- niezamężna (ungemanet)
- niezawiniony (unfforschult)
- niezgoda (czweefeltikeit, czwe-
itracht, czwetracht, czweytracht,
czwtracht, miszheglicheit, ney-
nikeit, zwehetracht); zob. też
waśń; niezadowolony; poróżnie-
nie; niesnaski
- niezgodny (czwethrechtig, czwe-
trechtigh, irszam); zob. też poróż-
niony; dotyczący sporu; skłócony

- nieznaczny (luettel, weinick, weynich, weynig, winigiste); zob. też mały; błahy
- nieznany (ungenante, ungenanter, unwissentlich); zob. też niewiadomy
- niezręcznie (untuchtig); zob. też niepotrzebnie
- niezrozumiały (unvornemlich)
- niezwłoczny (unvorhalden)
- nigdy (keyns, nummer); zob. też nic
- nigdzie (nerne, nirne, nyndert, nynerdt, nyrne, nyrnen); zob. też w żadnym wypadku
- nirne zob. nigdzie
- niż (dan, dann, den, denn, denne, wen, wenn, wenne); zob. też jak; niż gdyby; kiedy; jeśli; gdy; skoro; aniżeli; bo; ponieważ
- niż gdyby (dan ab, dann ab, den ab, denn ab, denne ab); zob. też niż; jak
- niżej spisane (nagescreven)
- niższy (nedir)
- noc (nacht)
- nocleg, noclegi (nachtleger, nachtlegher)
- nocnik (piszbecken)
- noga (bein); zob. też kość
- nos (nase)
- nosidła (dragen)
- nosidła do mierzwy (mistdragen); zob. też nosidła do śmieci
- nosidła do śmieci (mistdragen); zob. też nosidła do mierzwy
- notariusz (notarius)
- notatka (notitia)
- nowacja {odnowienie zobowiązania} (holunge und wandellunge, wandil, wandellunge, wandelung, wandelunge); zob. też zmiana; zło; niedostatek
- nowość (newisz)
- nowe poczynanie {niepożądane} (neuwickete, neuweyckeyt, newckeit, newefunde, newickeit, newikeit, nowkeith, noykeith); zob. też nowy krok {niepożądany}
- nowy krok {niepożądany} (neuwickete, neuweyckeyt, newckeit, newefunde, newickeit, newikeit, nowkeith); zob. też nowe poczynanie {niepożądane}
- nowy (new, newghe, nyen, nyge)
- nowy rok (noyeniorsztagk)
- nożownik (messersmede, messersmid, messersmit, messersmyd, messirsmed, messirsmid, messirsmyd)
- nożyce (schere)
- nożyce do sukna (gewantschere)
- nożyk (patenen messer)
- nóż (messer, messir)
- nóż garbarski do obróbki skóry (borgmesser)
- nóż kuchenny (kochenmesser)
- nóż rzeźnicki (knochenmesser)
- nóż sieczkarski (hachselmesser)
- nóż snycerski (deckemesser)
- nóż winogrodniczy (wynmesser)
- nurt rzeki (strom, strome); zob. też rzeka; rzeki
- nygus (mussikgengeren); zob. też obibok; próżniak

O

- o (uf, uff, uffe, umbe, ummb, umme); zob. też na; dla; za; z powodu
- o godzinie (ummbs segers, ummbs segirs, ummbs zegirs, ummbs zegirs, umms segers, umms segirs, umms zegirs, umms zeigers)
- o ile (als verre, ferre, verhre, verre); zob. też daleki; daleko; jeśli tylko; w przypadku gdy
- o tym (darupp, dorfon, doruffe); zob. też na to; z tego; od tego
- obalenie na ziemię (ertfall, ertval)
- obarczać {kogoś czymś} (henghen); zob. też przekazać {komuś}
- obawa, obawy (forchte, vordechniss, vordechnisse); zob. też kłopot; podejrzenie
- obchód (beczihunge); zob. też obejście
- obciążenie (beschwerung, besverunge, besswerniss, beswernis, besswerunge, beswaringhe, beswernis, beswerung, beswerunge, beswerungh, boswerunghe); zob. też ciężary; świadczenia; wysiłek
- obciążyć (befallen); zob. też zająć czymś
- obcy (alius, auswendig, ellend, fremd, vremd); zob. też cudzoziemski; wróg, wrogowie; fałszywie; niewłaściwie; dziwnie {nieprzychylnie}; ubogi, ubodzy
- obdarowanie (erughe, erunge)
- obdarzyć (begiftiget)
- obdarzyć {przywilejami} (vorleenet, vorlehnet); zob. też nadać
- obecnie (gegenwertiglichen)
- obecność (beywesen, beyweszen, beywezen, gegenwarde, genwertikeit, iegenwertikeit, kegenwertikeit, were); zob. też w obecności; tama rzeczna; jaz; obrona
- obecny (genwertig, kegenwert, wesend, wesendt, weszens); zob. też będący; aktualny; pobyt; miejsce pobytu
- obedrzeć (bestreyfet); zob. też rozebrać; chłostać
- obejmować (begreyfen, begreyffen, begrieffen); zob. też schwytać; ująć; włączyć; zawierać; formułować; streścić; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki
- obejrzyć (beszehen); zob. też sprawdzenie; zbadanie; sprawdzić; zbadać; obejrzyć
- obejść (beczien, beczihen, boczhynen); zob. też udać się; zwiedzić; odwiedzić
- obelga (hoenslahung); zob. też kpinny
- obejście (beczihunge); zob. też obchód
- oberwany (czurissen); zob. też podarty
- oberża (wirtchus)
- obesłać (beszenden, bosenden, vorbothen); zob. też wysłać {poselstwo}; zawezwać; zawiadomić przez posłańca

- obesłanie (vorbotthung, vorbot-tung, vorbottunge, vorbottun-
ghe); zob. też wezwanie
- obesłanie zebrania (besendinghe,
besendunge, besendungh, bosen-
dungh); zob. też poselstwo
- obficie (mildiglicher)
- obiad (maelydt, malczit, mal-
tidt, maltyt, molczyt,); zob. też
posiłek
- obibok (mussikgengeren); zob. też
nygus; próżniak
- obietać (gelavet, vorheisschen, vor-
loben); zob. też przyrzec; zobow-
 wiązać się; obiecywać
- obietać pomoc (vortroesten, vor-
trosten); zob. też przyrzec; pocie-
szyć; zapewnić bezpieczeństwo; z
przychylną odpowiedzią
- obietcywać (vorheisschen, vorhe-
ten); zob. też obietać
- obietnica (ansagung, czusage, glou-
bunghen, ouszheischende, vor-
heisschunge, vorsprage); zob. też
zobowiązanie
- obietnica {pomocy} (vortrost, vor-
trostinge, vortrostunge); zob. też
zgoda
- objawiać, objawić (uffinbaren);
zob. też ujawniać; uwidocznąć;
wyjawić
- objazd granic (ummereythe)
- objechać konno (bereyten)
- oblegać (beleen)
- oblężenie (belegerunge)
- oblicze (antlitz); zob. też twarz
- obliczenie (anszlagen); zob. też
oszacowanie
- obliczyć (angeslagen, reithen); zob.
też wszcząć; oszacować; przygoto-
wać
- obląkany (waner); zob. też szalony
- obłożyć akcyzą (vorczyset); zob. też
opodatkować
- obłożyć banicją (vorocht); zob. też
skazać na wygnanie
- obłożyć podatkiem, świadczeniami
(beschachtz)
- obłożyć świadczeniami = obłożyć
podatkiem
- obmawiać {kogoś} (bereeth, bere-
eth, boreth, vorlemeth); zob. też
omówić; naradzić
- obmowa (bedassunge)
- obmówić (achterredt); zob. też
oczernić
- obniżyć wartość {monet} (gerin-
gert, vorniddert, vorringet); zob.
też zmniejszyć wartość kruszcu {w
monecie}
- oboje {w znaczeniu dwóch razem}
(bede)
- obok (in den beyseyten, dorbey,
dornebyn {czegoś}); zob. też w są-
siedztwie; na rubieżach; przy tym;
obok tego; oprócz tego
- obok tego (dornebyn); zob. też
obok {czegoś}; oprócz tego
- obowiązek szarwarkowy związany z
pracami fortyfikacyjnymi na gra-
nicy z Litwą (bawde); zob. też bu-
dowla, budowle
- obowiązywać (geen, gheen); zob.
też znaczyć; iść
- obozować (legen, lehen); zob. też
przebywać; starać się {o}; doma-

- gać się czegoś; ustalić; wyznaczyć; lenno; beneficjum kościelne
 obóz (lager, leger); zob. też legowisko
 obrabiać (geerbeith); zob. też poddawać obróbce
 obrabować (benemen); zob. też pła-drować
 obrady (bewagh, bowach, redt, teidingen, teyding, teydinge, tydunghe); zob. też rozważanie; rada; rokowania; konferencja; ostra wymiana zdań
 obraz (bild)
 obraźliwie (schymflich); zob. też kpiąco
 obrąbek (pris, prise); zob. też lamówka
 obręcz (rincke, ring, ringe, rinke, rinken, ryng, rynk); zob. też okucie pasowe; pierścień; rynek
 obręcz mała (bendiken)
 obręcz żelazna koła do wozu (wagenschenen, wagenschynen, wengschenen, wegenschine)
 obręcze do kół (radeschene, schene)
 obrona (wehre, were, widdersteun-ge); zob. też opór; obecność; tama rzeczna; jaz
 obrona granic (lachsver)
 obrona krajowa (beschirung, landes beschirung, landwere, lantwera, lantwere)
 obrona wspólna (gemeine landes beschirung)
 obrońca (hanthebberen); zob. też poplecznik
 obroża (halsyser)
 obrócić (ankeren); zob. też skierować; zwrócić się; załatwić; ureg-łować; zużyć
 obrócić {w} (wenden); zob. też ścia-na, ściany; odwrócić; przeszkodzić; cofnąć; zużyć {na}; zmienić
 obrócić się {w} (strecken); zob. też rozciągać się {na, do}; przejść {w}
 obrócić w poddaństwo (voreignen)
 obrus, obrusy (tafelaken, tafellaken, taffellaken, tafflaken, teczlach, theczlach, thischlach, tischlach, tischlacken, tischlaken, tischtuch, tisschlach, tyczlach, tyschlach)
 obrus lniany (dwellen)
 obrusy na ołtarz = nakrycia na ołtarz
 obrzucać (schissen); zob. też rzucać
 obrzucać wyzwiskami (begreyfen, bogriffen); zob. też brać się za łby; procesować się; załatwiać spór; zobowiązać się {do, wobec}
 obsada ramy (halternremen)
 obsadzić {wojskiem} (belegen)
 obsiać (czugeseet); zob. też siać
 obstawać przy czymś (gestebent {uff})
 obstawać przy swoim stanowisku (vorwaret {keghen}); zob. też za-bezpieczyć; chronić; zastrzegać się wobec kogoś
 obszar (gebiet, gebit, gebitt, ghebe-de, hort, ort, orth, raum, rauw-me, rawm, rawme, rewmen, rewnchen); zob. też grunt; ogród; plac; pokój mieszkalny; pole; przestrzeń; terytorium; komtur-

- stwo; okręg; pieniądz, pieniądze, czwarta część monety
- obszar językowy (czunge, zcunghe); zob. też język; naród; kraj
- obszar miasta (weichbild, wicbil-den, wichbild); zob. też zasięg jurysdykcji
- obszar państwa (herrschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaffte); zob. też władza; zwierzchnictwo; zwierzchność; panowanie; obszar państwa; panowie; pan feudalny
- obszar wolny (freiheit, freyheit, freyheite, fryheit, vryheit, vry-heyty); zob. też wolnizna; wolności; miejska posiadłość; patrymonium
- obszernie (begrieff, begriff, bogriff, in weither moesze, lengern, tief, tyff, unde lengeren inhalden, we-itloufftig); zob. też rozmowy; rokowania; treść; zakres; obszerny; szeroki; szeroko; szczegółowo; tor wodny w cieśninie, wyznaczany każdego roku
- obszerny (brethen); zob. też szeroki
- obszywka, obszywki (leiste, leisten, leysste)
- oburzać się {na} (gereysset {wider}); zob. też denerwować
- oburzenie (rehyssung, resunghe)
- obwalać fosę (vorbolwerken, vorbollwerken); zob. też umacniać brzegi {fosy, grobli, wału ochronnego}
- obwiniać {o} (anczyn, antzyen, beschuldigen, obirlegt, obirsaghen, schuldiget, zculegen); zob. też apelować {do}; prosić; wyrządzić; posądzić {o}; przypisywać; oskarżać
- obwinianie (anczoge, zchicht); zob. też wyrzuty; oskarżenie
- obwinić (beleyt, czyen); zob. też wypowiedzieć się {o}; dowieść; potwierdzić
- obwinienie (beschuldigung, beschuldung, czicht); zob. też pomówienie; oskarżenie
- obwołać (uthgeropen); zob. też wykrzyknąć
- obyczaj, obyczaje (szetten, weise und sytten, weisze und sytten, wesze und sytten, weyse und sytten, zete)
- obywatel, obywatela (guter man, guther mhan, gutman, gutte lewte); zob. też człowiek zacny {wolnourodzony}, ludzie zacni {wolnourodzeni}; mieszczanin, mieszczenie
- obżarstwo i opilstwo (gelege, gele-ghe, geloge); zob. też bieg {rzeki}; sytuacja; położenie
- ocembrować {umocnić za pomocą cegieł lub zaprawy} (uffbrenge-n mitt der mauwere)
- ocena (befunden); zob. też rozpatrzenie
- oceniać (wegt); zob. też uważać
- ocet (essig, essik, etik, etyk, etynk)
- och, oche zob. banicja; proskrypcja; wygnanie
- ochrona (geleit, geleith, gelete, gelethe); zob. też glejt; gwarancja

- przejazdu; opłata za glejt; część składowa; człon
- ochoczy (wellyk); zob. też chętny
- ochota (innegunge); zob. też chęć; skłonność
- oczekiwać (erharen, erharren, gehoren, vorbeithen, vorbethen, vorharren, vormuthen, vorsehen); zob. też czekać {na}; pobłażać; wybaczać; sądzić; liczyć {na}; wy-czekiwać; doczekać się; mieć nadzieję {na}
- oczerniać (leugeth ... an)
- oczernić (achterredt, hinder gerett); zob. też obmówić
- oczy = oko
- oczyszczanie fosy (oseden)
- Oczyszczenie Najświętszej Maryi Panny {święto} (Lichtmesse {Fest})
- oczyścić się {w stosunku do kogoś} z winy {drogą przysięgi} (entfuren)
- od {czasu} (sidder, sint, syndt, synt, zynt); zob. też potem; następnie; skoro; ponieważ; jako że
- od dawna (langweiligk, langwey-lig); zob. też długotrwały
- od dłuższego czasu (obirlangk); zob. też długo
- od początku (von ambegyne)
- od razu (czu moll); zob. też razem
- od ręki (gereit); zob. też gotowy
- od strony morza (czur sehewerdt, czur schwerdt, czur szewerd, zcur zeewerd, zcur zeewerdt, zcur ze-werdt); zob. też drogą morską
- od tego (dorfon); zob. też z tego; o tym
- od tego czasu (dirsynt, sint der zce-it, syndt der zceit, synt der zceit, zynt der zceit); zob. też w między-czasie
- odbić {na} (irholen); zob. też powe-tować sobie; podnieść się
- odbijający {łódź} (upstoker)
- odbiór (empfoninge, empfonnge, emphonngge, entfanghun-ge, entfanginge, entfanngge, ent-phangung, entphonunghe); zob. też przyjęcie; dochód, dochody; otrzymanie
- odbyć rozprawę sądową (gesessen, geszessen); zob. też osiadły, np. mieszczanin; zamieszkujący; od-być sesję
- odbyć sesję (gesessen, geszessen); zob. też osiadły, np. mieszczanin; zamieszkujący; odbyć rozprawę sądową
- odbyć się (verhalden)
- odbywać się (czughingen); zob. też być w zwyczaju
- odcinek (stucke, stugke); zob. też część; sprawa; artykuł
- odczuwać brak (missese); zob. też nie trafić; chybić
- oddać (antworten, oberlangt, obirantwert, obirenthwert, obirentwert, obirlangen, vorlaten, wed-dergheve, wedderkert, widder-gekart, widderkeren, widderko-ren); zob. też przekazać; niekiedy; zwrócić; odpowiadać; powierzyć

- oddać w zastaw (vorsacczen, vorsaczzen, vorsatczt); zob. też zamiar
 oddalać się szybko (vorschossen); zob. też uciekać
 oddalić się (entaghen); zob. też uchylić się; uciec
 oddanie (dinen, dinst, dinste, dynet, dynst, trawheit, trouwe); zob. też roboty; służba; usłużność; wierność; życzliwość; szczerość; lojalność
 oddany (getraw, getrouwen, getruwe, getrauge, getreuge); zob. też wierny
 oddawca (beweiser, beweisser, bewyser, bewysser, czeger, czeiger, toger); zob. też okaziciel
 oddział = rota
 oddział zbrojnych (houffe); zob. też zbrojni
 oddzielany (gescheiden, gescheyden); zob. też wytopiony
 oddzielić (gesplittert); zob. też rozbić; skłócić
 oddźwięk {zły} (wederstosz, widerstosze); zob. też niechęć
 odebrać (empfoen, entpfoen, entphoen); zob. też przyjąć; otrzymać
 odejście (abescheden, abescheiden, abescheyt, wegkczoge); zob. też odjazd; uchwalenie; decyzja; zgon; droga powrotna
 odeprzeć (widderwandt); zob. też odwrócić
 oderwany (obgebrachen)
- odjazd (abescheden, abescheiden, abescheyt, ausztoghe, awszcoge, awszcogk, ouszgangk, owszcogge); zob. też odejście; uchwalenie; decyzja; opuszczenie; zgon
 odjeżdżać (abekomen); zob. też wpłynąć {np. z podatków}; odpaść
 odkupienie (abekauf, wedirkouff, widerkauf, widerkawf, widerkouf); zob. też wydrzyk
 odlewać (giten, gyten); zob. też lać
 odlewnik (gisser, grapengiter, gropengiser, gropingiser, lotgiter, lothgeter)
 odłożenie (vorstreckung); zob. też zwłoka
 odłożyć (erstrakten); zob. też odwlec
 odmawiać (auszczen, auszcihen, awszciet, awsgeczogen, awszgeczogen, owszyen, owszczyhyn, uszczihen); zob. też wyłączyć {z}; uchylić się
 odmowa (wegerungh); zob. też wzbranianie się
 odmówić {czegoś} (abreden, entleggen, entsege, vorweszen, weren, werin); zob. też usprawiedliwić się; uchylić się; odrzucić; zabraniać; zaopatrzyć; popierać; wzbraniać się; bronić się; zakwestionować; umowa; uzgodnienie; wymówić się od czegoś; zwierzchność, opiekuństwo nad kimś
 odnośnie tego (in sulcher maesze, in sulcher moes, in sulcher mo-

- esze, in sulcher mose, in sulcher mosze); zob. też w ten sposób; tak odnośny (czustheend); zob. też przynależny
- odnowić (vornewuern)
- odnowienie (vornawunge)
- odosobniony (bsunderge)
- odpaść (abekomen, abequeme, abestehen); zob. też wpłynąć {np. z podatków}; odjeżdżać
- odpaść {od} (abestehen); zob. też wyprzec się kogoś
- odpis (aveschrift, awsschrift, uschrift, uschrijf, usschrift, ut-schrift); zob. też wypis
- odpisać (awsschreiben)
- odpowiadać, odpowiedzieć (antworten, antworten, entwerten, entwertin); zob. też wydać; przekazać; otrzymać {np. odpowiedź}; oddać; powierzyć
- odpowiadać {przed sądem} (geste-et)
- odpowiadać = być dogodnym
- odpowiedni (bequem, beqwem, beqwemlich, bescheitlich, boquem, mogelich, mogelick, mogelijk, muglich, treflich, treflick, tuglich); zob. też dogodny; należy; należyty; stosowny; ważny; rozumny; wyraźny
- odpowiednio (geboer, gebore, gefugeligst, gelimplich, lymplichen, mit bequemikeit, mit beqwemkeyt, boqwemelicher, mit boquemikeith); zob. też interes; korzyść; uprzejmość; należnie; należyte; wygoda; pożytecznie; ła-
- two; względnie; wyrozumiale; należyłość
- odpowiednio do wartości = proporcjonalnie
- odpowiednio, według życzenia (begeere, beger, begir, begire, begyer, begyr); z życzeniem; żądanie
- odpowiedzieć {na} (vorandtwert, vorczelen); zob. też zdać sprawę; wyłożyć
- odpowieź (anthwerth, antwart, antwert, antwort, antworth, entdwert, entwarth, entwert)
- odprawić (abegericht, abege-scheyden, abelossen, abericht, fertigen, pfertigen); zob. też zwymyślać; przygotować do drogi
- odprawić {z czymś} (georlobt)
- odpust (uffsatzunghe, upsatzunghe); zob. też danina; podatek
- odpuszczenie grzechów (uffloesung)
- odrąbać (abe ... hauwen, abe ... hybe)
- odrębność zob. sunderheit
- odroczenie (ruckeczogk, rugczogh, rugczogk, rugkeczog, rugczogge); zob. też powrót; zwłoka; odwołanie się
- odroczyć (anstandt, ansteen, anstehen, ansthen, faszet, gefaszet, verzogen, vorzcien, vorzcihe); zob. też zostawić; zaniechać; zawiesić; załagodzić; zwlekać; przewlekać się; zatrzymać kogoś; utrudniać; zrezygnować z czegoś
- odróżnić (underscheen); zob. też rozeznąć

- odrzuć (entleggen, gewisset, hindergeweiset, hynder werffen, ufgetreben); zob. też usprawiedliwić się; uchylić się; odmówić; nie dopuścić {do}; nie uznać; nie przyjąć
- odsadzka {poziomy uskok w licu ściany} (schrot); zob. też uskok
- odstąpić {od} (bogebe, vormith); zob. też zrezygnować; zaniechać
- odstojnik (slamkiste)
- odsyp za przemiał (mecen, metczen)
- odszkodowanie (besserunge, verbeteringe, verbussinge, vorbesserungh, vorbessirung); zob. też naprawa; naprawa szkód; poprawa; darowanie kary
- odszkodowanie za poręczenie (schadeburge)
- odszkodowanie za wyrządzoną krzywdę (schadekouf)
- odważenie się na coś (torst); zob. też zuchwałość
- odważnik, odważniki (geloede, gewichte)
- odważyć się {na} (thar, vorwegen); zob. też mieć odwagę; ośmielać się
- odwdzięczyć się (vordienen, vordynen); zob. też okazać wdzięczność wobec kogoś; zasłużyć
- odwiedzający (besucher)
- odwiedzić (beczien, beczihen, bochzhen, ersuchen, vorsoken, vorsuchen); zob. też udać się; zwiedzić; obejść; zgłosić się; badać; potraktować; podawać w wątpliwość; wystawiać na próbę; prosić {o}; na próbę; tytułem próby
- odwlec (erstrakten); zob. też odłożyć
- odwlekać (vorlengt, vorweilit); zob. też przeciągnąć
- odwlekanie (zugk)
- odwołać się (seczen, setczen); zob. też zwrócić się z czymś; pozostawiamy do osądzenia; ustalić; ustanowić
- odwołanie (beruff); zob. też wezwanie; apelacja
- odwołanie się (ruckeczogk, rugczogh, rugczogk, rugkeczog, rugzcoge); zob. też powrót; zwłoka; odroczenie
- odwrócić (wenden, widderwandt); zob. też ściana, ściany; przeszkodzić; cofnąć; obrócić {w}; zużyć {na}; zmienić; odeprzeć
- odwrócić się (karthe {umme})
- odwzajemnić się (vorschuldigen)
- odzież (becleydunge, cleder, cledere, cledinge, cledunge, cleide, cleider, cleydin, cleidunge, cleyder, cleydung, kleden, kleder, kledir, kleider, kleidir, kleyder, kleydung, kleydunge, kluder)
- odzież codziennego użytku (leipkleider)
- odzież dworska (hovegewant, hovegewant)
- odzież dziecięca (cleiderchin)
- odzież lniana (leinen, leynen cleyder)
- odzież na wzór litewski (littowen cleydungen)

- odżałować (vorwynnen); zob. też przeboleć; przetrwać
- ofiara (anloge, anloghe); zob. też nakład
- ofiarować (beden, uftragen); zob. też płacić podatek, daninę, ofiarę; przekazać; złożyć
- ofiarowanie (erbittunge)
- oficjał (offitiall); zob. też sędzia duchowny
- oficyna (abeseite, abeseyte, hinderhawze, hinderhus, hinderhusse, hynterhaus, hynterhaws)
- ofuknąć (bestosen); zob. też przeklinać
- ogień (feuerung, fewerunge, fuer, vuer); zob. też palenisko; podwoda
- ogier (heingst, henger, hengist, hengst)
- ogłędziny (beshunge)
- ogłosić (ufgeboten, vorlaubart, vorlutbart, vorruffen); zob. też rozgłosić; podać do wiadomości; powołać pod broń
- ogłoszony wyrok, kara (affgesprakes recht)
- ogniwo łańcucha (lit, lyt)
- ogon (czail)
- ogólnie (gemenlich, gemeynlich); zob. też zupełnie; wszędzie
- ogólny (gemehn, gemein, gemein, gemen, gemeyn); zob. też gmina; pospólstwo; wspólnota; żołnierz prosty; ogół
- ogół (gemehne, gemeine, gemene, gemeyne, sampnunghe); zob. też gmina; pospólstwo; wspólnota; żołnierz prosty; ogólny; zgromadzenie
- ogół {zebranie} panów, szlachty (manschaft, manschapp); zob. też załoga
- ogół szlachty = ogół {zebranie} panów
- ograniczyć (befast, geswechet, mynneren); zob. też zmniejszyć; naruszać; uszczuplać {prawa}; otoczyć
- ogrodnik (gardener, gartmeister, gerdener, gertener, gortmeister, ortulanus); zob. też zagrodnik
- ogrodnik przycinający winorośle (winschroter); zob. też ładowacz beczek z winem
- ogrodzenie (gelinde, gelint, gelynt, glind, glint, glynde); zob. też płot
- ogrodzić żywopłotem (rigken)
- ogród (garde, garden, garte, garten, garthe, garthen, gartin, orde, ort, orth); zob. też obszar; pieniądz, pieniądze, czwarta część monety; szydło; róg
- ogród kościelny (kirchgarten)
- ogród miejski (stadesgarde, statgarde)
- ogród warzywny (crautgarten, krautgarten, mesgarten, messegarten); zob. też zielnik
- ogródek (gertchen, gertichen)
- ojciec (fader, fater, pater, vater, vater, vatter, water); zob. też woda
- ojciec chrzestny (gefatter, gevater, pate, paten, toffpate)
- ojczym (kynder steeffvader, steeffvader, steeffader, steeffadir, steeffeder, steeffetere, stieffater, stiffater,

- stiffatir, stiffeter, stiffvater, stiffvatir, stiffvatter, stifvater, stivfater, styffvater); zob. też prowizor
- okaleczenie (lembde, lemede, lemde, lemmede, leymde)
- okazać (beweysen, bewysen, irschenen, tzogen, weysen); zob. też wyjawić; dowieść; wprowadzić; pokazać
- okazać się (erfinden, erfunden, erfynnden, offenen); zob. też wysłedzić; wykryć; zastać
- okazać się {wobec kogoś} (boweyset, dirfolget; erfolgen, irfolgen, irvolgen); zob. też dać dowód czegoś; uzyskać; osiągnąć; wyniknąć; spełnić się; nastąpić
- okazać wdzięczność wobec kogoś (vordienen, vordynen); zob. też odwdziżyć się; zasłużyć
- okazanie (vorwessungh, vorwissung, vorwissunge); zob. też gwarancja; kaucja; przyrzeczenie
- okaziciel (beweiser, beweisser, bewyser, bewysser, czeger, czeiger, czoger, toger); zob. też oddawca
- okaziciel listu (briefsanczeiger)
- okazywanie (beweysung, beweisung, beweisunghe, beweysunghe, bewysung); zob. też dowód; udowodnienie; dowodzenie
- okno, okna (fenster, venster, vinster, vynster)
- okno dachowe (kachfenvinster, kachfinster)
- okno w izbie (stovevenster)
- oko, oczy (auge, awgen, oge, ouge, ougen)
- okolica (ende, iegenoten, ihegenheyt, jegenothe, jegenoten, seyten, syde, yegnoten); zob. też miejsce; teren; decyzja; rejon; strony; koniec
- okoliczność stojąca na przeszkodzie (stoedt, stoets, stoosz, stos, stosz); zob. też przeszkoda; szkoda; kwestionowanie {opór}
- około (kem, kenne, keen, keghen, kehen, schier, schir, schirst, schyer, schyr); zob. też do; ku; wobec; w kierunku; przeciw; szybko, rychło; prawie; dzban
- okoń (peerszke, perske, persken)
- okólnik dla koni (rosgarthen, rosrgarte, rosrgarthe); zob. też wygon dla koni
- okólnik dla zwierząt (sawmgarten)
- okres od niedzieli Oculi do niedzieli Laetare (Metevaste, Mitfaste); zob. też niedziela Laetare
- okres postu (Vasste, Vaste); zob. też czcigodny
- okres żniw (austzceit)
- określić (schatzen); zob. też oszacować; poczytywać
- określona płatność (markczal)
- okrąg (gebiet, gebit, gebitt, ghebede); zob. też obszar; terytorium; komturstwo
- okropność (ungeheuwere); zob. też klęska
- okrycie (hylle)
- okrycie na nogi (vortuechte, vortuchte); zob. też fartuch kowalski; przednia część uprzęży
- okucia do drzwi (doregespen)

- okucia do wozu (assenbande, assen-schenen)
- okucia przy siodle (scheln); zob. też dzwoneczki
- okucie pasowe (bande, bende, ring, ringe, rinke, rinken, ryng, rynk); zob. też obręcz; pierścień; rynek
- okucia pasowe, żelazne (iserbanden)
- okucie steru (rodersmide, rudergesmyde, rudersmyde)
- okuć, okuwać (beslon)
- okuty, np. wóz (beslagen, beslaynen)
- okuwać = okuć
- olcha (erle)
- olej (oel, ol, ole, oll, oly, olye); zob. też ryba, ryby, węgorz
- olej makowy (maenol)
- olej św. (seelsmer, zeelsmer)
- olejarnia (oeliemoele, oelmole, olhawsz)
- olejarz (oelmolner, olslager, olslagir, olsleger, olslegir, olslogir)
- oliwa (bomolye)
- ołów (bleg, bley, bly, blye); zob. też sztuka ołowiu
- ołowiany {np. ołowiana pieczęć (blyes ingesegel) (blye)}
- ołtarz (altar, altare, altarium, alter)
- ołtarz główny (hogealtare)
- omijać (umbefaren); zob. teżjechać dokoła
- omówić (awszgeredt, bereeth, bereeth, boreth, overspraken, overspreken); zob. też obmawiać kogoś; naradzić
- on (ha, her); zob. też pan; rajca
- opacha, opachy {fragment naręczaka} (forstalle, vorstale, vorstelle, vorstulle)
- opactwo (abtye, eptige)
- opalenie izby (stovehyten)
- opał (feuwirwerg, fewerunge, ferwerwerck, fuerwerg, fuyrwerk); zob. też palenisko
- opat (abbas, abbate, abt, apt, apte, provener)
- opatrunek (bomole, bomwolle, bomwulle); zob. też bawełna
- opieczętować (vorsegeln, vorseggeln); zob. też zobowiązać się {gwarantować} pieczęcią
- opieczętowany, np. list (versegilt, vorsigilt)
- opieka (beschczunge, beschotczunge, beysorge)
- opieka, zastępstwo prawne (mechtigung, mechtigunge, mechtunge, vormundeschaft, vormundesschaft, vormundisschaft, vormundschaft, vormunschaft, vormuntschaft, vormuntschoft, vormunttschot)
- opiekun, zastępca prawny (vormund, vormunde, vormunder, vormundt, vormunt)
- opiekun pełnomocny (volmechtiger vormund)
- opiekuństwo nad kimś = zwierzchność
- opierać się (vedirtoleggen)
- opieszwały (seumlich, vorsemlich)
- opilstwo = obzarstwo
- opinia (achtunghe, mehenunge, mehnunge, menung, menun-

- ghe, meynunge, sin, syn); zob. też uznanie; zdanie; zamiar; w zamiarze; zamierzać; uważać; być; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; treść; przypomnienie
- opinia, orzeczenie rady (rotessin)
- opinia zła (beruchtigunge); zob. też pogłoska
- opisanie (beschreibung)
- opłacenie (vorgnugige, vorgnuginge, vornugunge); zob. też satysfakcja
- opłata, opłaty (gefellen); zob. też niepowodzenie; wypadek
- opłata brzegowa (uffergelde, uffergelt)
- opłata targowa za zboże (scheffelwerk)
- opłata za dozór = opłata za pilnowanie
- opłata za glejt (geleit, geleith, geleite, gelethe); zob. też glejt; ochrona; gwarancja przejazdu; część składowa; człon
- opłata za korzystanie z łaźni (bade-gelde)
- opłata za list (brifegelt)
- opłata za pilnowanie, dozór (huet-te, hutte, huttenlon); zob. też kapelusze; hełm; pastwisko
- opłata za przemiał (moelengelt)
- opłata za spław (floggeld)
- opłata za używanie matni (kewtel-geldis)
- opłatek (oblate)
- opodatkować (schatzen, vorczyset); zob. też obłożyć akcyzą; nakładać okup
- opodatkowanie (besaczomge, besaczung, besaczunge, besatzung, besatzunge, besetzung, besetzung, besetzung, besetzung); zob. też zajęcie sądowne; kontrybucja
- oponent (wedirpart, widderpart, widderteyl, widerpart); zob. też strona przeciwna
- opornie (swerlichen); zob. też niechętnie; z trudem; z troską; ciężko; znacznie; bardzo
- oporny (sweer, swer); zob. też niechętny; przykry
- opowiadać się za czymś (vorstaen); zob. też bronić
- opór (widderstalt, widdersteunge, widdersthreunge); zob. też przykrość; przeszkoda; obrona; wzdraganie się
- opóźnić się (vorzugkt); zob. też przeciągnąć
- opóźniony (vorsessen); zob. też załgły
- oprawa (ortband, ortbende)
- oprócz tego (dornebyn, sust); zob. też obok {czegoś}; obok tego
- opryszek, opryszki (loterey, loterye, lotter); zob. też nicpoń, nicponie; włóczęga, włóczęgi; nierób, nieroby
- opuszczenie (ouszgangk); zob. też odjazd
- opuszczony (trostlos); zob. też bezbronny
- opuścić (obirgeben); zob. też zawieść

- opuścić {w biedzie} (lossen); zob. też pozostawić; wykupić
- oracz (ploger, pluger)
- orczyk {poziomy drążek drewniany umocowany przy wozie lub narzędziu rolniczym służący do zaczepienia uprzęży} (ortscheden, ortschid, ortschit)
- ordynacja (ordynirunghe, regiment); zob. też uporządkowanie; administracja
- ordynacja rady (rathesordinantien)
- orędownictwo (vorbethe, vorbiete); zob. też wstawienie się za kimś; wstawiennictwo
- orędownik (vorbitter, vorreder, vorsepreche, vorseprecher, vorsepreker, vorseproche); zob. też adwokat
- organista (lawtenmachir, organiste, organisten); zob. też wytwórca lutni
- ornat (casula, kasula, kazel, korrakkel, messegewand, messegewande)
- orzech, orzechy (noete, nosse, note)
- orzech {drzewo} (nossebowme)
- orzech włoski (walschenoszboum)
- orzeczenie (derkentniss, dirkentnis, irkenntnis, irkenntnis, sin, syn, utsproke); zob. też być; zdanie; opinia; zamiar; decyzja; myśl; sens; treść; przypomnienie; wyrok
- orzeczenie rady = opinia
- osąd i zamiar (wessen adir wille, wessen unde willen, weszyn adir wille, weszyn unde willen)
- osądzić (abnemen, finden, geweynden, mercken, merken); zob. też powziąć decyzję; uznać {jako}; brać pod uwagę; rozumieć; poznać; pokazać; sądzić; wnioskować
- osiadły {np. mieszczanin} (beseten, gesessen); zob. też zamieszkujący; odbyć rozprawę sądową; odbyć sesję
- osiągnąć (abelangen, abereichen, dirfolget; erfolgen, gehalten, gekreghen, irfolgen, irvolgen, kregghen, offlangen, vorfangen); zob. też uzyskać; wydostać {od}; okazać się; wyniknąć; spełnić się; nastąpić; doprowadzić do czegoś; poprzeć; mieć; stawić
- osiedlić się (gesosszt, szoszen)
- oskard (bickwerk); zob. też kilof
- oskard kamienny (steinbicke); zob. też kilof kamienny
- oskarżać (beclagen, beschuldigen, claget, clagt, schuldiget); zob. też obwiniać
- oskarżać fałszywie (bedasset, bodasset); zob. też pomawiać
- oskarżenie (anclage, anklage, beschuldigung, beschuldung, fechtung, schuldunge, zchicht); zob. też obwinianie; obwinienie
- oskarżony (antworter)
- oskarżyciel (ancleger, clager, clagher, cleger, kleger)
- osłona (schermen, schirme); zob. też daszek
- osłona rąk, płytowa {zarękawie, fragment naręczaka} (mawseysen, mawsseysen, mewseysen)

- osmund {żelazo surowe w formie bryłek uzyskiwane z rud żelaza} (ossmont, ozemund)
- osoba, osoby (leute, leuthe, lewte, lewthe, lewyttte, luete, lute, luthe, man, manne, menschen, persona, persone, personen, vir, vire); zob. też ludzie; mąż, mężczyzna; jednogłośny; jednobrzmiący
- osoba płacąca (beczalten)
- osoba, osoby świeckie (leyne); zob. też ludzie świeccy
- osobno (besonderlichen, in sunderkeyt)
- ostatecznie (austreglich, entlichen); zob. też dostatecznie
- ostateczny (entlich)
- ostatni (geleden, latesten); zob. też cierpieć; znosić; minąć; dopiero co miniony; ubiegły
- ostatnich (neste, nheste)
- ostatnio (am naessten, am neensten, am negsten, am nehesten, am nesten, am nesthen, am nhegesten, am nhesten, czum nesten, nehstmaels, nestmols); zob. też najbliżej; niedawno
- ostatnio miniony (negstvorgangen, negstvorgungen, nehstvorschiennen)
- ostra wymiana zdań (teidingen, teyding, teydinge, tydunghe); zob. też rokowania; konferencja
- ostre narzędzia gospodarcze {kosa, siekiera} (scharfgerethe)
- ostroga rzeczna (hofft, houbt, houeppte, houet, haupt); zob. też głowa; głowa państwa; władca; przywódca; korona tamy; przyczółek mostowy
- ostrogi (sporen, sporn); zob. też ślad
- ostrożnik (sparer, sporer)
- ostrożność (zcuvorsicht)
- ostrożny (schone); zob. też delikatny; grzeczny
- ostrów (holm); zob. też drewno, belka, belki poprzeczne
- ostrze, ostrza (clyngen, cyntelen, czintelen, syntelen, tzinteln, tzintlen, tzynteln); zob. też gwóźdź, gwóździe; kolec, kolce
- ostrzegać (gewarschuwet)
- ostrzeżenie (warschawe)
- oszacować (angeslagen, ansneydet, schatzen); zob. też wszczać; obliczyć; określić; poczytywać
- oszacowanie (anslagen, schatzung, schatzunge, schatzunge); zob. też podatek; obliczenie
- oszczerca (achterkosir)
- oszczerstwo (achterrede, affterkoszung); zob. też potwarz
- oszczędzać (obirsehen); zob. też pobłażać
- oszewka (futter); zob. też furaz; futerał
- oszewka skórzana (futtere lederne)
- oszust (partirer, partyrer)
- oś (assen, ossen); zob. też uchwyt
- ość wielozębna do połowu węgorzy (alsper, oelsper)
- ośmielać się (thar, thor, thorren, torren, turren); zob. też mieć odwagę; odważyć się

- ośmieszyć się (yn eyn belachen kommen); zob. też wystawić się na pośmiewisko
- oświadczenie (anbrenghen, bekennisse, bekenntnis, bekenthnis, bekentniss, bekentnisch, bekentnuss, bekentnyss); zob. też doniesienie; relacja; zeznanie; list zastawny; poświadczenie długu, daniny
- oświadczyć (boschedene); zob. też podać do wiadomości
- oświetlenie (beleuchtuge)
- otoczenie (umbeslege); zob. też umocnienie
- otoczyć (befast); zob. też ograniczyć
- otręby (clyen, clyge, klyen)
- otruć (vorgiftigen); zob. też zatrucić
- otrzymać (begeven {np. odpowiedź}, empfoen, empfangen, entpfoen, entphoen, enthalden, entwangen, gegregen, gekregghen, gregen, greig, grig, kregghen, pfangen); zob. też wydać {np. odpowiedź}, powstrzymać; zatrzymać; utrzymywać; zachować; przechowywać; przybywać; osiągnąć; przyjąć; odebrać; otrzymanie
- otrzymanie (empfoninge, empfonunge, emphonunge, entfanghunge, entfanginge, entfanunge, entpfangen, entphangung, entphonunge, entphonunghe); zob. też przyjęcie; dochód, dochody; odbiór; otrzymać
- otwarcie (anslag, offinberlich); zob. też publicznie; plan; zamiar; początek
- otwarcie wystąpić (undere ougen kommen); zob. też stawić czoło
- otwór (lucktik)
- otwór armatni (bussenlocher)
- otwór do paleniska (munloch)
- otwór okienny (leuchten, luchte, luechte, vensterwerg, vensterwerk, vinstenwerk); zob. też świeca
- owca, owce (schaf, schaff, schof, schofe, schoff, schoffe, schouffen); zob. też snopek, snopki; szafa, szafy
- owczarnia (scheffereye, schefferien, schefferyen); zob. też urząd szafarski
- owies (haber, habir, haffer, haver, hawer, haven, hoher)
- owies leśny (walthabir)
- owoc, owoce (frochte, frucht, fruchte, fruete, obist, vruet); zob. też plon; plód
- owocny (drechtig)
- owszem zob. na dworze; na obczyźnie
- ozdoba (zcyre); zob. też upiększenie; chluba
- ozdobne szczyty nad drzwiami i oknami (wyntbergen)
- ozimina = zboże ozime
- oznaczać (deuthe)
- oznajmić (eroffen, vorbot, vorboth, vorwitliken); zob. też wyjawić; zadośćuczynić; wynagrodzić szkodę; przedstawić {usprawiedliwienie}
- oznajmienie (erofunge); zob. też wyjawienie

- oznaka (anczechen); zob. też do-
wód
ożenić się (beweyben)
- P
- pachołek (dinstknecht, fanger, knabe, knape, knappe, knecht, knechte); zob. też chłop; czeladź; piechur; rycerz niepasowany; służa; służba; aresztujący {rzeczownikowo}
- pachołek bednarza (bothersknechte)
- pachołek budowlany {murarczyk} (bawknecht)
- pachołek domowy (hauwssknecht, huwssknecht)
- pachołek garbarza (gerbirknechte, gerwerknecht)
- pachołek garniarza (tappersknecht)
- pachołek kamieniarza (stenknecht, stynknechte)
- pachołek kapelusznika (hutterknecht)
- pachołek kowala (smedeknecht)
- pachołek krawca (schroterknechte, snyderknecht)
- pachołek kucharza (kokenknecht)
- pachołek leśny (waldesknecht, waldknecht, waltknecht, woldknecht, woltknecht)
- pachołek łaźiebniaka (baderknecht, badersknechte, badirknechte, baderknecht)
- pachołek miejski (stadknecht, stadtknecht, statknecht)
- pachołek mierniczego zboża (kornknecht)
- pachołek mincerza (munterknecht)
- pachołek mistrza (meisterknechte)
- pachołek młynarza {młynarczyk} (melknecht, moleknecht, molknecht, schrodtreder)
- pachołek murarza (murerknechte, murersknechte)
- pachołek na promie (feerknecht, promknechte, promeknechte, verknecht)
- pachołek ogrodnicy (gartenknechte)
- pachołek piekarza (beckenknecht, beckerknecht)
- pachołek piwnicznego (kellerknecht, keylerknecht)
- pachołek, pachołkowie poselstwa (bodknechten)
- pachołek rybacki (fischersknechte, vischerknecht, visscherknecht)
- pachołek rybacki poławiający dużymi sieciami (garnknecht)
- pachołek rzeźnika (fleischerknecht, fleischirknecht, kottelersknecht)
- pachołek sezonowy (somerknep)
- pachołek słodownika (meltczerknecht)
- pachołek stajenny (stallknechte)
- pachołek stelmacha (waynknecht, weyknecht)
- pachołek stolarza (tychenerknecht)
- pachołek strażnika (wachenknecht)
- pachołek szewca {szewczyk} (schuknecht)
- pachołek targowy (marketknecht, marktkecht)

- pachołek w chlewie (swineknechte)
 pachołek w wozowni (waynknecht)
 pachołek woźnicy (wagenknecht)
 pagina (hede); zob. też pakuły; step;
 puszcza
 pakuły (hede, werg); zob. też pagina; step; puszcza
 pakuły konopne (henphede)
 pal = pale
 pałac (calefactor, fewrer)
 pale, pal (asser, pael, palden, paldelen, pale, pfaelen, pfalen, pfele, pfol, pfole); zob. też drewno, belka, belki
 pale dębowe (eychenpfale)
 pale ostro zakończone (czunscheith, tschauwnsheit, tschawnscheith); zob. też płot
 palec, palce (finger, fynngere); zob. też kciuk {miara długości}
 palce wyciągnięte (ufgerackten fingern)
 palenisko (feuerung, feuwirwerg, fewerwerck, fuerwerg, fuyrwerk, vuerstede); zob. też ogień; opał
 palenisko w kuchni (herd, herde, hert); zob. też twardy; surowy; poważny
 palić (bornen); zob. też podpalać; podpalenia
 palisada (planken); zob. też drewno, deski
 palka {nakrycie kielicha} (palle)
 palowe = cło palowe
 pamięć (gedechnisse, gedechnisz, gedechtnis, gedechtnisse)
 pamiętać (gedechtszam seyn) pamiętający {o} (eyndechtig, vorinnert, yndechtig); zob. też pomny
 pan, panowie (her, heren, hern, herr, herre, herren, herschaft, herschofft, herschop, hir, hirschaft, hirschaftte, pan, panen); zob. też Krzyżak, Krzyżacy; rajca, rajcy; władza; zwierzchnictwo; zwierzchność; panowanie; obszar państwa; pan feudalny; wojsko; on
 pan feudalny (herschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaftte); zob. też władza; zwierzchność; zwierzchnictwo; panowanie; obszar państwa; panowie
 pancierz (pancer, panczcer, panczer, panczir, plate)
 pancierzownik (panczermecher)
 panew, panwie (fphanne, panne, pannen, pffanne, pfannen, pfenchen); zob. też kadź; patelnia
 panewka (bussen); zob. też armata, armaty; kara, kary; puszcza; ukarać; płacić karę
 panicz (iuncher, iuncker, iunckher, iungher, junchere, juncherr, juncker, junker); zob. też junkier
 panieństwo (iuncfrawschaft)
 panna, panny (iuncfrawe, iuncfrawlein, iungfrauen, iungfrouwen, juncfrau, juncfrawe, juncfrouw, juncfrowen, junckfrawe, junckfren, jungfer, jungfrau, jungfraw, jungfraw); zob. też zakonnica, zakonnice; dziewica

- panowanie (gebod, gebot, gebote, geboth, herschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaffte, macht); zob. też władza; zwierzchność; zwierzchnictwo; obszar państwa; panowie; pan feudalny; nakaz; wezwanie; moc; pełnomocnictwo; upoważnienie; dowód pełnego uprawnienia; przemoc; siła; bardzo wiele panowie lenni (lehnheren)
- pantoflarz (drypenmecher, drypenmechir, trippenmacher, trippenmecher, trippenmechir, tryppenmecher, tryppenmechir, tryppinmecher); zob. też wytwórca trepów
- państwo krzyżackie (creuczherren landt)
- papier (papier, pappir, popir, poppir)
- papier na księgę (buchpapier)
- papieski (bobistlich, bobstlich)
- papież (babiste, bobist)
- para (pahr)
- parafia (pharres)
- parasolnik (schirmer)
- parcela (parcil, parczel, parczilin, partziln, percilen, perczil)
- parcela gospodarcza (wort, wortstede, wurtstat, wurtstede); zob. też słowo
- parcela zabudowana (hawestat, hobestede, hofestad, hofestat, hofstad, hofstat, hoffestad, hoffestat, hofesteth, hofstete, hofstot, hostat, hovestad, hovestadt, hovestat, hovestet, howestat); zob. też dziedziniec; zagroda
- parter (erde); zob. też ziemia
- pas, pasek (goertel, gord, gorde, gordel, gordelen, gort, gorte, gorteil, gortel, gortelchin, gorthe, gortil, gultel, gurtel, gurthil)
- pas, pasek damski (frauengortel, frauwen gurtel, frauwengurtel)
- pas, pasek męski (mannes gortil, manns gurtel)
- pas, pasy do siodła (kegengorde, kegengorte)
- pas, pasy przy siodle do przewożenia bagażu (trosrymen)
- pasierb, pasierbowie (steeffsone, steffsone, stefkynd, sthyffkynde, stieffkinder, stieffkinde, stieffkinder, stieffkyndern, stieffsone, stieffzone, stieffkind, stieffson, stieffsone, stieffszon, stieffkinder, stieffsone, stieffkynder, stieffson, stieffson)
- pasierbica, pasierbice (stefkynd, stieffkinder, stieffkinde, stiefftachter, stiefftochter, stieffttotter, stieffkind, stiefftachter, stieffttochter, stieffkinde, stieffttochter)
- pasterz (hirt, hirte, hirten, hutter, hyrten); zob. też kapelusznik
- pasterz bydła (vemeyster); zob. też nadzorca bydła
- pasterz cieląt (kelberhirten, kelberhuetete)
- pasterz koni (rosherden)
- pasterz krów (kuehirten)
- pastor zob. duchowny; kapłan
- pastorał biskupi (bisschoffsstab)

- pastwisko (anger, heide, heyde, hutte, hutte, trifft, trift, vede, viehtrift, wede, weide, weide mast, wesewachs, wesewachss, wese-waks, wesewasch, wesewuchs, weszewachs, weyde, weyte, wezewachs, wezewuchz); zob. też las iglasty; bór; łąka; spław drewna; tratwa; wrzosowisko, wygon; kapelus; hełm; opłata za pilnowanie, dozór; pszenica
- pastuch (koherden)
- pasza (fuetter, futer)
- pasztet (pastonden, posteiden)
- paść {bydło} = pilnować {bydło}
- paśnik (goerteler, gordeler, gorteler, gortler, gortteler, gurteler, gurtmecher, gurtteler)
- paśnik wyrabiający pasy do spodni (lendenyer)
- patelnia (bakpfanne, fphanne, panne, pannen, pfanne, pffanne); zob. też kadź; panew, panwie
- patelnia do smażenia (bratpanne)
- patelnia mosiężna do robienia jajecznic (eyerpfanne messing)
- patelnia spiżowa (erenepfanne, erenpfanne)
- patena (patene, pattene)
- paw, pawie (pau, pawen, pfofen)
- pech zob. smoła
- pektorał (pectorale)
- pełnić urząd (gewarthen); zob. też podjąć się czegoś
- pełnoletniość (jare, mondekeyt, mundige jare, mundigen tagen); zob. też rok
- pełnomocnictwo (folbort, folle macht, fulle macht, macht, mechtig, mechtyg, volbort, volborth, volkomene macht, volle macht, vollkumene macht, volmacht, volmechtig, volmechtigung, volmechtunge, vollwort, volwort, vulbort, vullbort, vulle macht, vulmechtikeit, vulmeichtik, wollmacht); zob. też upoważnienie; upoważniony; dowód pełnego uprawnienia; zezwolenie; zatwierdzenie; przemoc; siła; panowanie; władza
- pełnomocnik, pełnomocnicy (folmechtiger, folmechtiger, gemechtiger, machtlewte, machtman, mechtiger, mechtigere, procurator plenipotens, vollmechtiger, vollmechtiger gewalthaber, volmechtiger, wolmechtiger); zob. też adwokat; rzecznik; upoważniony
- pełnoprawnie (in volkomlicherer macht); zob. też zupełnie; całkowicie
- pełnoprawny (rechtfertig, rechtvertig); zob. też prawowicie; należy-cie; słuszny
- pergamin (perment, permynt, permynth)
- pergaminista (permenterer, permentirer, permynter)
- perły (parlen, perlen, perlyn)
- perły, drobne delikatne (vynperlin)
- perswazja (zcusproche, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też roszczenie; zachę-

- ta; sprzeciw; pretensja; skarga sądowa
- pertraktować (getractirt); zob. też rokować
- pewien (etczlich); zob. też jakiś
- pewna ręka = ręka pewna
- pewność (sicherheit, sicherheid, sicherkeyt)
- pełknięcie (luse)
- piasek (sand, sant, zand); zob. też święty, święta, święte
- piaskownia (sandkulen)
- piątek (freitage, freytag)
- picie (trancke, trenke, trincken, trinke, trinken, tryncken, trynken); zob. też napitek; trunek, trunki; pić
- pić (trincken); zob. też napitek; picie; trunek, trunki
- piec (goawyn, ovem, oven)
- piec do pieczenia (backawen, bago-ven)
- piec do wypalania wapna (kalkofen); zob. też wapiennik
- piec w cegielni (tegeloven)
- piec w sali (dorntzenoven)
- piechur, piechurzy (fussknechte, fuszknachte, knecht, knechte); zob. też chłop; czeladź; pacholek; rycerz niepasowany; sługa; służba
- pieczęć (eyngesegel, ingesegel, ingesegil, ingesigil, ingezegel, peczet, petschaft, segel, segelen, segil, sigel, sigil, szegel, szegill, yngesegel, yngesegil, zegil); zob. też żagiel
- pieczęć miejska (statingesegel, statingsegel, statingsigil, statsigil, statsignet, statzegel)
- pieczęć miejska sekretna (stad secretis)
- pieczęć ołowiana (blyes ingesegel)
- pieczęć sekretna (secreeth, secretum); zob. też ustęp
- pieczęć urzędowa (amptssigil)
- piekarnia (beckirhaws)
- piekarnia miejska (stadtbachause)
- piekarz, piekarze (becker, becker, beker, bekker, pistor, pistor); zob. też kubek; puchar
- piekarz ciast (kokenbekker)
- piekarz pieczywa białego (losebeker)
- pielęgnować (ercyen, warten)
- pielgrzymka (betevart, bethefart)
- pielgrzymka do Rzymu = podróż do Rzymu, pielgrzymka do Rzymu
- pieniądz, pieniądze (geld, gelt, gelth, gulde); zob. też gotówka; złoto; zapłata
- pieniądz, pieniądze, czeskie (bemisches geld)
- pieniądz, pieniądze, czwarta część monety {przede wszystkim guldena} (ort, orten)
- pieniądz, pieniądze, denar (denarius)
- pieniądz, pieniądze, denar koloński (denarius Coloniensis)
- pieniądz, pieniądze, drobne (cleingeld)
- pieniądz, pieniądze, dukat, dukaty (ducat, ducaten, dukaten)

- pieniądz, pieniądze, fenig, fenigi (fenig, fpennig, fphenning, pennig, pennige, penninge, pennynck, pennynge, pfenig, pfennig, pfennyng, phenig, phenning, phennyng, pheninnik)
- pieniądz, pieniądze, flamandzka moneta srebrna (grote, grothe); zob. też kasza; pieniądz, pieniądze, funt, funty
- pieniądz, pieniądze floren (floren)
- pieniądz, pieniądze, funt, funty (pfund, pfunt, phunt, pundt, punt, punth grote, grothe); zob. też kasza; pieniądz, pieniądze, flamandzka moneta srebrna
- pieniądz, pieniądze, funt, funty angielskie (pfunt grote engelisch)
- pieniądz, pieniądze, funt, funty flamandzkie (pundt grothe flemischer muncze)
- pieniądz, pieniądze gotówka (bare gelde, bereite gelde, bereites geld, bereithes geld, bereyte gelt, bereyte golde, bereytes gelde)
- pieniądz, pieniądze, grosz, grosze (groschen, groschin, grosschen, grosschin, grossen)
- pieniądz, pieniądze, grosz czeski, grosze czeskie (bemische, bemische, bemisscher groschen)
- pieniądz, pieniądze, grosze miśnieńskie (meyssnischer grossen)
- pieniądz, pieniądze, grosze polskie (polensche groschen, polnisch groschen)
- pieniądz, pieniądze, grosz praski (prager grosschin)
- pieniądz, pieniądze, grosze pruskie (groschen preusch)
- pieniądz, pieniądze, grosze szerokie (breite groschen, breitthe groschen, laten groschen)
- pieniądz, pieniądze, grzywna (marc, marg, mark)
- pieniądz, pieniądze, grzywna dobra (gute mark)
- pieniądz, pieniądze, grzywna pruska (mark prusch, mark pruscher muntcze, preusche, pruschuse, prussche, prusschse, prussische, prussze, prusuchse, prusze mark)
- pieniądz, pieniądze, grzywna pruska dobrej monety (marc bone monete Prutenicalis, marg prusch gutes geldes)
- pieniądz, pieniądze, grzywna rygijska (rygische mark)
- pieniądz, pieniądze, gulden, guldeny (golden, goldin, gulden, guldin, guldyn)
- pieniądz, pieniądze, guldeny biskupie (bischoffsgolden, bisschops gulden)
- pieniądz, pieniądze, guldeny fałszywe (falsch gulden)
- pieniądz, pieniądze, guldeny haarlemskie (herlamsche golden doroff gemuncze steet dux Reinoldus)
- pieniądz, pieniądze, guldeny lekkie (lichte gulden)

- pieniądz, pieniądze, guldeny „psie” (canicule, huendechin, hundechen)
- pieniądz, pieniądze, guldeny reńskie (reinsche gulden, reynsiche gulden, rinssche gulden, rynesche gulden, rynissche gulden, rynsch gulden, rynsche gulden, rynssche gulden)
- pieniądz, pieniądze, guldeny „rożne” (horngolden, hornichen gulden)
- pieniądz, pieniądze, guldeny węgierskie (hungarische gulden, hungerische gulden, ungarisch gulden, ungarische floren, ungarische gulden, ungarische gulden, ungarische gulden, ungarsche gulden, ungerisch gulden, ungerische gulden, ungerssche gulden, ungrisch gulden, ungrysch gulden)
- pieniądz, pieniądze, gulden wybijany przez biskupa Dawida z Utrechtu w II poł. XV w. (daviden gulden, davids gulden)
- pieniądz, pieniądze, halerze (haller, heller, hellern, hellir)
- pieniądz, pieniądze, halerz polski, halerze polskie (polensche hellern, polnische hellern, pollenshir haller)
- pieniądz, pieniądze, halerze złe (boze hellern)
- pieniądz, pieniądze, korona (croner)
- pieniądz, pieniądze kościoła (kirchengeld, kyrchengeld)
- pieniądz, pieniądze małoletnich (kindergeld, kindergelt, kindesgelde)
- pieniądz, pieniądze miejskie (statgelde)
- pieniądz, pieniądze, mnóstwo pieniędzy (ungeld, ungelde, ungelt); zob. też wydatki dodatkowe
- pieniądz, pieniądze moneta (moncze, monete, muencze, muntcz, muntcze, munte); zob. też mennica
- pieniądz, pieniądze, moneta francuska (schilde); zob. też szyld; tarczka
- pieniądz, pieniądze, moneta srebrna w państwie krzyżackim o wartości 4 fenigów (virchin, vircken, virgen, virken)
- pieniądz, pieniądze, moneta użytkowa (monete usualis)
- pieniądz, pieniądze, moneta zwykła (gewonliche muncze, gewonliche muntcze)
- pieniądz, pieniądze na buty (schugeld, schugelt, schuogeld)
- pieniądz, pieniądze na buty wysokie (steffellengeld)
- pieniądz, pieniądze na drogę (weggelt, weggeld)
- pieniądz, pieniądze na odzież (clerdegelt)
- pieniądz, pieniądze na płótno (leynwantgeld)
- pieniądz, pieniądze na podróż (reisegeld, reysegelde, reyzegeld)
- pieniądz, pieniądze na utrzymanie służy (sluzegelt)

- pieniądz, pieniądze na wikt (costgeld, kostgeld, kostgelt)
- pieniądz, pieniądze na wino (win-gelde)
- pieniądz, pieniądze, nobel, noble {dukaty angielskie} (nobele, nobeln, nobil, nobiln, noblen)
- pieniądz, pieniądze; nobel, noble z różą {dukaty angielskie z wizerunkiem róży na odwrocie} (roszen nobeln)
- pieniądz, pieniądze otrzymane z odpustu (aploes geld)
- pieniądz, pieniądze, polskie (polis, polish geld)
- pieniądz, pieniądze, postulatory {floreny wybijane przez hrabiego Rudolpha von Diepholz, biskupa Utrechtu w latach 1423-1455} (posstolaten, postolaten, postulaten)
- pieniądz, pieniądze pożyczone (gelegenes geld)
- pieniądz, pieniądze, półgrosze (halbegroschen, halbegrosschen, halbegrossen, halbgrosschen, halbir-grosschen)
- pieniądz, pieniądze, półskojec (halb-schoter, halfeschoeter, halvescoter)
- pieniądz, pieniądze pruskie (prawses, prayszes, preusches, prewszes, prussches geld)
- pieniądz, pieniądze skojec, skoj-ce (schot, schoten, scot, scotus); zob. też szos
- pieniądz, pieniądze spadkowe (er-begeld, erbegelt, erbgeld, erbgelt, erfgelt)
- pieniądz, pieniądze, srebrne (sulveres geldt, sulvergelde)
- pieniądz, pieniądze sukieników (wantsny-dergelde)
- pieniądz, pieniądze, szeląg, szelągi (schilling, schillinge, schillink, solidus, sollidus)
- pieniądz, pieniądze, wiardunek (ferdinge, ferdunge, fert, fertto, ferton, fierdung, firdung, firdun-ge, firdunk, verdink, vierdung, virdung)
- pieniądz własny, pieniądze własne (proppergeld)
- pieniądz wypłacane tytułem pojednania, zadośćuczynienia (sunegelt, sununge)
- pieniądz zakupiony po wyższym niekorzystnym kursie (obirkouftes geld)
- pieniądz zły (bosses geld, geringes geld)
- pieniądz, pieniądze, złota moneta z wizerunkiem archanioła Michała (engeler)
- pieniądz, pieniądze z akcyzy (accise-gelde, czeisegelde)
- pieniądz, pieniądze z Dworu Artusa (havegelt)
- pieniądz, pieniądze z łasztowni (lastdiengelde)
- pieniądz, pieniądze z łąki (wesengelde)
- pieniądz, pieniądze za dziegieć (ter-geld)

- pieniądz, pieniądze za korzystanie z żurawia (kraengeld)
- pieniądz, pieniądze za nabycie obywatelstwa miejskiego (borgergeld)
- pieniądz, pieniądze za owies (hovergeld)
- pieniądz, pieniądze za piasek (sandgeld)
- pieniądz, pieniądze za pieczenie (backgeld, beckgeld)
- pieniądz, pieniądze za prom, przewóz (feergeldis, veregeld, vergeld, voregeld, vorgele)
- pieniądz, pieniądze za przewóz = pieniądz, pieniądze za prom
- pieniądz, pieniądze za studnię (borngelde)
- pieniądz, pieniądze za sukno (wantgelde)
- pieniądz, pieniądze za towary wyrotowane z rozbitego statku (offergeld)
- pieniądz, pieniądze za wino (wynnegelt)
- pieniądz, pieniądze za wypalanie (burnegelde)
- pieniądz za załadunek statku (bordinges gelt)
- pieniądz, pieniądze za zboże (korn-geld); zob. też pieniądz, pieniądze za ziarno
- pieniądz, pieniądze za ziarno (korn-geld); pieniądz, pieniądze za zboże
- pieniądz, pieniądze za żyto (roggen-gelt)
- pień, pnie (roennen, rone, ronon, ronne, stamm, stemme); zob. też drewno na pnie
- pień cięty (sneyderon, snyderone, snyderonen, synderonen)
- pień, pnie na opał (bornerone, borneronen)
- pieprz (fpheffer, peper, pepir, pfeffer, pfeffir, piper); zob. też flecista
- piernik, pierniki (peperkoken)
- pierwszeństwo (erstichkeit, erstigkeit)
- pierwszorzędnej wagi (vornemlichst); zob. też ważny
- pierścień (rincke, ringe, ringh, ringk, rynck, ryng, ryngel, ryngk, rynke); zob. też bransoletka; obręcz; okucie pasowe; pierścionek; rynek
- pierścień srebrny (sulverer ryngk)
- pierścień przy kotwicy (angkerroginge)
- pierścień żelazny służący do mocowania luśni na osi wozu (trage-rynk)
- pierścionek, pierścionki (fingerle-en, fingerlein, fingerleyn, fingerlin, fingerlyn, fyngerlyn, vingerlyn, vingirlin, vngerlein)
- pierzyna, pierzyny (bethe, bethe federynne, bette, betthe, boetten, bote, federbett, federenbette); zob. też łóżko; prośba
- pierzyna puchowa (flawin federe)
- pies (canis)
- piesi (voetganger)
- pietruszka (petercilien, peterzilge, peterzilienvurcze)

- pięść (fawst)
 pięść zaciśnięta (geknoppte fawst)
 piętro (stok)
 pijany (vul)
 pijaństwo (trunkenheit)
 pika = spisa, pika
 pilnie (notlich)
 pilnik (vyle)
 pilność (flith)
 pilnować, paść {bydło} (hutten);
 zob. też namiot
 pilny (angelegen, flitig, notroftig,
 nottorftick, notturftig, vorflies-
 sen, vorflissen); zob. też usilny;
 potrzebny; konieczny
 piła (seger); zob. też tracz; zegar
 piła do nacinania (kerfsage)
 pióro, pióra (feder)
 pipy do wina (winpipen)
 piraci (zeerover)
 pisać (czechenen, geczeychent, gy-
 schryven, schripen, schryven);
 zob. też zapisać
 pisarz (glosere, schreiber, schreyber,
 schriber, schribir, schrieber, schri-
 ver, schryver, screber, scriba, scri-
 beren, scriver)
 pisarz miejski (stadtschreyber, stadt-
 schriver, stadtscreber, statschrei-
 ber, statschreyber, statschri-
 ber, statschrifer, statschriwer,
 statschrywer, statscriuer)
 pisarz sądowy (stolschrifer)
 pisarz sądu ławniczego (scheppen-
 schreiber, scheppenschreyber)
 pisemny (scrifftlik, voregeschreben,
 vorgeschreben, vorschreben, vor-
 screben); zob. też wyżej wspom-
 niany
 piskorz (watefisch)
 pismo, pisma (inschrift, schrift,
 schrift, schrive, scriff)
 pismo z zapytaniem, interrogatoria
 (frageschrift)
 piszczalka (sufflet)
 piszczel {ręczna broń palna, któ-
 rej lufa była wprawiona w klocek
 drewniany i zamocowana za po-
 mocą obręczy} (pischeln, pisseln)
 piwiarnia (birsale)
 piwnica (keler, keller, kellerloge,
 kellerlowge, kellir, kelre)
 piwnica miejska (statkellir)
 piwniczny (celnere, kellermagister,
 kellermeister, kellermeyster, kel-
 lirher, kellirmeister, kelremeistir);
 zob. też zarządca; sprawujący
 kontrolę nad dochodami
 piwo (ber, beer, bier, bir, bire, boer,
 byr, byrmede)
 piwo cienkusz (schenber, schenk-
 kebyr, schenkebir, torkappel bier,
 torkopil bir, torkoppel bier)
 piwo długo ważone (langwellbier,
 lanckwelbier)
 piwo marcowe (merczbier, mercz-
 bir, merczebir)
 piwo obce (schifbier, schiffbyr, schi-
 perbir, schipperbir); zob. też piwo
 okrętowe
 piwo okrętowe (schifbier, schiffbyr,
 schipbyr, schiperbir, schipperbir);
 zob. też piwo obce
 piwo pełne (fullebir)
 piwo pszeniczne (weyssen bier)

- piwo serwowane w karczmie (kruchbir)
 piwo stołowe (tafelber, taffelbir, tischbyr, toffelbir, toffelbyer, touffelbir, tyschbyr)
 piwo świdnickie (swydnitsches bier)
 piwo zwykłe (middelbir)
 piwo z owsa (habirbir)
 piwowar (brauer, breuwer, brewer, broyer, bruer, bruwer, creczmer, cretzmer, cretcschmer, cretschemer, cretschmer, kreczemer, kreczmer, kretczmer, kretschemer, kretschmer); zob. też karczmarz
 plac (placz, placze, rawm, rem, rum); zob. też grunt; obszar; pokój mieszkalny; pole; przestrzeń
 plac pod budowę (baustat)
 plac składowy, place składowe (hove, hovede, hoven, hupsteden); zob. też dom; folwark; gospodarstwo; gwoździe bez główki; kuria; łan, łany; podwórze; stóg, stogi
 plaster (ploster)
 plaster woskowy (serat)
 plac (placze)
 plac spichlerzowy (spikersteden)
 plaga (pflēge, pfloge); zob. też nie-szczęście; plaga; dopust boży; zaraza; dłużny
 plan (anslag, furnemen, vorne-men); zob. też dowiedzieć się; pojmować; wnosić z czegoś; zamiar; poczynanie {samowolne}; początek; otwarcie
 plądrować (benemen, ufgehauwen); zob. też obrabować; rozbi-jać
 plebania (pharhoff)
 plecy (rocke, rucke, rugge); zob. też suknia; żyto; barki; za jego plecami; bez jego wiedzy
 pledy (maten, matten, matthen); zob. też maty plecione
 plon (frucht, fruchte); zob. też owoc; plód
 plotka (meren, slich mere); zob. też pogłoska
 plotkarz (mundtmeher); zob. też gaduła
 płachta (sperlaken, sperrlakenen)
 płacić (czubussen); zob. też ponosić kosztą dodatkowe
 płacić akcyzę (geczeszēt)
 płacić cło funtowe (vorfunden)
 płacić czynsz (czinset)
 płacić daninę = płacić podatek, ofiarę
 płacić grzywnę (verbussēt, vorluset)
 płacić karę (bussen; busset); zob. też armata, armaty; kara, kary; panewka; puszka; ukarać
 płacić odszkodowanie (geldin)
 płacić ofiarę = płacić podatek, daninę
 płacić podatek, daninę, ofiarę (beden); zob. też ofiarować; płacić podatki
 płacić podatki (schossen); zob. też płacić podatek, daninę, ofiarę
 płastuga {flądra} (flacvisch, halbfisch, halbvisch, halffvisch)

- płaszcz (mantel, mantil, mentelen, mentil, mantyl)
 płaszcz czarny (swartmantel)
 płaszcz futrzany (gefallen mantil)
 płaszcz kąpielowy (badecappe, badekappe)
 płatnerz (hernischenmaker, platerer, platerer, platner, pletener, sarwechter)
 płatniczka (beczalerynne)
 płatnik, (beczaler)
 płatność (czalunge)
 pława, pływak (flos); zob. też infekcja kataralna; reumatyzm
 płóć (plotcz, plotzen, plotzen)
 płót (czewnen, czoynen, czun, gelinde, gelint, gelynt, glind, glint, glynde, thuoen, tuenen, zawn, zcawn, zcun); zob. też ogrodzenie; pale ostro zakończone
 płót dla zwierząt (thirrezcawn)
 płóciennik, płóciennicy (brysenner, leynenweber, leyneweber, leyneweber, leynweber, linifex, linifexes, lyneweber)
 płód (frucht); zob. też owoc; plon
 płótno (leymit, leynwant, liwant, lyewand, lymand, lymandt, lynwad, lynwand, lynwant, lynwanth, lynwat, lywant)
 płótno cienkie (czetir)
 płótno do chleba (brotdoker)
 płótno do korzeni (krudetwedele); zob. też płótno do ziół
 płótno do ziół (krudetwedele); zob. też płótno do korzeni
 płótno, sukno na wachlarze (fechel, fechil, vechil, wechel); zob. też wachlarz; welon, welony
 płótno używane przy pieczeniu (baclache)
 płótno z konopi (canefass, kanfas, kanafas, kanephas, kannenfas)
 pług, pługi (hak, hake, hoke, pflugge, pflug, pflug, pfluggen, uncus); zob. też część pługa; hak, haki; kram; radło; stragan
 płużne (fpluckkorn, pflugkorn, pflugkorn)
 płynąć w dół rzeki (abeflissen); zob. też spław
 płyta metalowa (plate); zob. też uzbrojenie, pancierz
 płyta nagrobna (likstene)
 płyta posadzkowa (estriksteen)
 pływak = pława
 po dobroci (durch gunst); zob. też łagodnie
 po dworsku (hobszlich); zob. też wytwornie
 po prostu (schlechtis, slecht, slicht, slitis, szlecht); zob. też koniecznie; bezwarunkowo; prosty
 po złodziejsku (diblichen); zob. też przez kradzież
 pobić się (irslon)
 pobierać pieniądze (uffheben); zob. też pobierać podatek, podatki
 pobierać {akcyzę, podatek, podatki} ({Steuer} hebin, uffheben, usgenomen, uszgenomen); zob. też pobierać pieniądze
 pobieranie, ściąganie podatków (suscepta, suscepicio)

- pobłażać (obirsehen, vorsehen); zob. też wybaczać; sądzić; liczyć {na}; oczekiwać; oszczędzać; doczekać się; mieć nadzieję {na}
- pobłażliwość (angesicht der finger); zob. też patrzeć przez palce
- poborca cła funtowego (pfundmeister)
- poborca, poborcy czynszów (zinsherren, zinsmeister)
- poborca podatkowy (uffheber)
- pobożny (fram, from, fromm, fron); zob. też pożytek; zysk; korzyść; dzielny; uczciwy
- podbudka (bewegnisz, bewegnus); zob. też decyzja; poruszenie
- podbudzać (reset); zob. też podnosić
- pobyt (enthaldunge, enthalt, statie, wesend, wesendt); zob. też miejsce pobytu; utrzymanie; będący; obecny
- pochodnie (vackelen)
- pochopny (iochmuetig); zob. też porywczy
- pochować (zcure erde bestetigen)
- pochówek (begrebnis, begrebniss, begrepnis, begrepniss)
- pochwa (scheide)
- pochwa na miecz (swertfessel)
- pociągnąć (chie, czin, czeuth, czhyn, zcewth); zob. też ciągnąć; wlec
- pocieszyć (vortroesten, vortrosten); zob. też obiecać pomóc; przyrzec; zapewnić bezpieczeństwo; z przychylną odpowiedzią
- pocisk (gelote); zob. też strzał
- początek (anheben, anslag, orsprungk); zob. też zamiar; początek; otwarcie
- poczucie obowiązku (reddelickeit, reddelikeyt); zob. też uczciwość
- poczynanie, poczynania (beydriff, czweunge, czweyunge); zob. też spór; zabieg; interes
- poczynanie {samowolne} (furnemen, vornemen); zob. też dowiedzieć się; pojmować; wnosić z czegoś; zamiar; plan
- poczytywać (schatzen); zob. też określić {wysokość}; oszacować
- poczytywać komuś za złe = brać pod karą (bey pene)
- pod warunkiem (bey bescheide)
- pod tym warunkiem (bey sulchem beschede, bey sulchem boscheyde); zob. też w ten sposób, że; informacja; rozstrzygnięcie
- podać do wiadomości (boschedene, irpte, vorlaubart, vorlutbart); zob. też oświadczyć; rozgłosić; ogłosić; przedłożyć
- podarować (voreren)
- podarty (czurissen); zob. też obrwany
- podatek (schatzung, schatzunge, schatzunge, stewirgeld, uffsatzunghe, upsatzunghe); zob. też oszacowanie; danina; odpust
- podatek miejski (stadtgeschoss)
- podatek od domu (hausgeschoss)
- podatek pod przysięgą (eydgeschoss)
- podatek przedpłatowy (vorschot)

- podawać w wątpliwość (vorsoken, vorsuchen); zob. też badać; potraktować; wystawiać na próbę; odwiedzić; prosić {o}; na próbę; tytułem próby
- podbity futrem, np. suknia podbita futrem (gefuttert)
- podbudowa pod konstrukcją statku (stelling)
- podburzać (uffgerurdt, vorschunden {uff}); zob. też poruszyć; podzegać
- podcień {pomieszczenia w przysiemiu budynków, otwarte na zewnątrz, ograniczone słupkami lub filarami wzdłuż lica muru} (suller, zuller); zob. też strych; kondygnacja w spichrzu; spichlerz
- podczas (bynnen, ynner); zob. też w międzyczasie; w czasie
- podczas gdy (dorweyle)
- podczaszy (pincerna, potczessche, schencke); zob. też szynkarz
- poddany, poddani (undersaten, anderszaten, underszoszen, undirsoessen, undirsosen, undirsosse, undirsossen, unterthonen)
- poddany (eigen); zob. też własny; niewolny
- poddani biskupa (bisschoffslute)
- poddaństwo (eigentume, eygenschaft, eygenthum, eyngethume, ingethume, ingetume, yngethume, yngetueme); zob. też własność; niewola
- poddawać obróbce (geerbeith); zob. też obrabiać
- podejmować (angefangin); zob. też uprawiać
- podejrzany (vordocht); zob. też wziąć pod rozwagę; uważać
- podejrzenie, podejrzenia (misge-loben, vordechtniss, vordechtnisze); zob. też obawa; nieufność
- podęjście {do sprawy} (ingange); zob. też wejście; rozpoczęcie
- podgłówek (heubtkussze, houbkus-sen, howptkossin); zob. też poduszka, poduszki
- podjazd (uffert); zob. też droga dojazdowa; wjazd
- podjąć (vornauwen); zob. też ponowić; ponownie wysunąć
- podjąć się {czegoś} (furkeren, underwunden, underwynden, undirwinden); zob. też zajmować się czymś; pełnić urząd; wziąć na siebie; zawładnąć
- podkanclerzy (undercancelarius, underkentzelere, vicecancellarius)
- podkomorzy (pothkamorsz, potkomer, potkomornick, potkomorse, potkomorsz, underkemerere, underkemmerer)
- podkowa, podkowy (hoffisern, hofiser, hofisseren, hofyser, hovisern, hubeyzen, hubysen, huffy-sen, huffysern)
- podkowiak = hufnal
- podlegać karze {zadośćuczynieniu} (entgelden)
- podlegać zapłaceniu grzywny (vor-fallen zeyn)

- podlegający karze (brochfelligk); zob. też karalny
- podłoga (besselboden, boden); zob. też budy; łódź, łodzie; posłaniec; powierzchnia
- podły (vorheitt); zob. też niecny
- podniesiony (uffgerackt)
- podnieść (uffgerackten, uffrackten)
- podnieść się (irholen, irreysen); zob. też powstać; powetować sobie; odbić {na}
- podnosić (reset); zob. też pobudzać
- podnoszenie i obniżanie {w wartości} (uff unde nidder gesatzt)
- podobać się (gelevet, gelibet); zob. też zechcieć
- podobający się (behaglich); zob. też miły
- podobno (vorneme); zob. też jak słyhać
- podobny (dergelich); zob. taki; tego rodzaju
- podpalacz (mortborner, porner); zob. też zbrodniarz
- podpalać (bornen); zob. też palić; podpalenia
- podpalać i mordować (mortborren)
- podpalenia (bornen); zob. też palić; podpalać
- podpiersień (vorboge, vorbuege)
- podpis (underschrift)
- podpisek (underschreiber); zob. też zastępca
- podpora (stucholt, stupholt, stuttholt)
- podpora zewnętrzna tylnej kłonicy u wozu (lechsse, lechsze)
- podróż (geczog, reise, reisen, reize, rese, resze, reysa, reyse, reysen, reysze, reyze, risze); zob. też apelacja; poselstwo; udać się; wyjazd; wyprawa zbrojna; reces
- podróż do Korony (cronffardt)
- podróż do Rzymu, pielgrzymka do Rzymu (romereyse, romvart)
- podróż letnia (somerreyse)
- podróż z poselstwem (czoge, czogk, toch, uffczogk, zceg, zcoghe); zob. też toń rybacka; poselstwo
- podróżować (wancken); zob. też wędrować; krążyć
- podśudek (underrichter, undirrichter, underscholcze, unterrichter)
- podskarbi (podskarbnny, potszcarbye, thezaurus, undertreselere)
- podskarbi zakonu krzyżackiego (treseler, tresler, treszeler)
- podskarbnny zob. podskarbi
- podstawa {np. krzyża} (fus)
- podstawa {monstrancji} (kroffel)
- podstawa armaty, działa (buchsenstelle, bussenstelle)
- podstawa armaty ołowianej (lodbussenstul)
- podstawa działa = podstawa armaty
- podstawa wozu (gestelle)
- podstawa żelazna do oparcia drewna (brandrutte, brantrode, brantrude, brantrute, brantrutte)
- podstęp (argelist, argelyst, argk, funde); zob. też sztuczki; knowania; moda
- podstoli (subdapiferus)
- podsumowanie (summarie)
- podszewka (vlesten, vlster)

- podszewka futra (futirtuch)
- podupadać (undirlegen)
- podupadły (vorwusten); zob. też zniszczony
- podupaść (vorterber, vorczeren, zcurucke gegangen, zcu rucke gheen); zob. też zostać zrujnowanym; ponieść szkodę; zniszczyć; ruina; szkoda; zużyć zasoby, majątek; nie dojść do skutku; stać się nieaktualnym; ucierpieć
- poduszcza (orkuszen); zob. też wałek pod głowę
- poduszka, poduszki (cessin, coeseyn, heubtkussze, houbkussen, howptkossin, koesse, koschen, kosinne, kosse, kossen, kossin, koszen, kusse, kussen, kussene, kussere, polster); zob. też kozy; podgłówek
- poduszka jedwabna (kossin sydynne)
- poduszka na krzesło (stolkossen, stulkoessen, stulkossen, stulkossin)
- poduszka pod głowę (houptkassen)
- podwoda (potvoda, vuer); zob. też ogień
- podwozie (stele, stelle, wagenstele, wagenstelle); zob. też metalowy, np. dzban; stajnia
- podwody (poddewodden)
- podwody chłopskie (buerwagen)
- podwoić (dobilt, gedobilt)
- podwórze (hoeve, hof, hoff, hope, houf, hove); zob. też dom; folwark; gospodarstwo; kuria; łąn, łąny; stóg; stogi; zagroda
- podwórko (hoffchen)
- podwyższanie i obniżanie {wartości} (uff unde abegesatczt)
- podział (teilunge); zob. też podział majątku
- podział, podziały majątku (chichtunge, erbeschicht unde teilunge, erbschichtenteilunge, erbschichtunge, erbschichtunge unde teylunge, erbteylunge, schicht und teilung, schicht und telunge, schichtenteilunge, schichtunge, schichtunge und teilunge, schigten teilunge, schikunghe und delunghe, schit und teilunghe, sichtenteil, teilunge, telunge, teylunge); zob. też część; spadek; podział
- podział, podziały majątku po matce (muterteilunge, mutterlichteil)
- podział, podziały majątku po ojcu (vaterteilunge)
- podziękowanie (widderdangkszunghe)
- podżegać (vorschunden {uff}); zob. też podburzać
- poganiacz (dryfer, triber)
- poganie (heidenschafft, uncristene, ungelobigen); zob. też Turcy; Tartarzy
- pogląd niezupełnie uzasadniony (wann); zob. też przypuszczenie; kiedy; jeśli; gdy; skoro
- pogłoska (beruchtigunge, gerucht, geruchte, meren, rumor, worte, worthe); zob. też opinia zła; plotka; słowo, słowa
- pogoda (weterer)

- pogodnie (in lachendem mutte); zob. też wesoło
- pogodzić (enricht, entricht, fredith, gefredith, vorliengen); zob. też załagodzić; rozstrzygnąć {spór}; doprowadzić do pokoju; załatwić; zgoda
- pogorszyć (vorergert)
- pogrożka, pogrożki (draewung, drew worten, droeuwunghen, drowgunge, droyes wort, droyunghē); zob. też groźba, groźby
- pogrzeb (bestatunge, beygraft, beygraft, bigraft, bigrafft, bygraf, bygraft, bygrof, grafft)
- pogrzebacz (kuneke, vurvorke)
- poinformowany (uffinberlich)
- pojawiać się (irszenen); zob. też zjawić się; ukazywać się; wydawać się
- pojednać się (sunen)
- pojednanie (vortragung, vortragunge); zob. też umowa
- pojedynek (campe)
- pojedynczo i razem (in bsunderen und samtlich)
- pojedynczy (eynlitczig)
- pojedynczy rybacy, nie należący do cechu (loszenfischeren)
- pojmwowanie (vorstentnisz); zob. też porozumienie; zrozumienie
- pojmwować (vermerken, vornemen); zob. też widzieć; dowiedzieć się; wnosić z czegoś; porozumieć się {z}; zamiar; plan; poczynanie {samowolne}
- pokarm (narung, narunge, narung); zob. też pożywienie; utrzymanie; źródło utrzymania
- pokazać (beweiszete, mercken, mercken, sachen, schachen, tzogen); zob. też przedłożyć; osądzić; brać pod uwagę; poznać; rozumieć; interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy; w wypadku jeźeli; wywołać; spowodować; powstać {z}; przedstawić; okazać; dowieść
- pokazać się (beweiszet); zob. też zjawić się
- pokonać (getwungen, obirmacht, obirwan, obirwindet, twingen, twungen, vuldruckt); zob. też zmuszać; zniewalać; przeciw; zakończyć; zwyciężyć
- pokonać {kogoś w sprawie} (bestanden); zob. też przekonać {kogoś w sprawie}; być zobowiązany {do płacenia}
- pokonanie (obirwunghē); zob. też zwyciężenie
- pokonany przed sądem (vellig)
- pokora (demuttikeit); zob. też skromność
- pokorny (demutlich); zob. też uległy; uniżony
- pokos (slach, slag, sluch); zob. też ubój
- pokos jesienny trawy (grummet)
- pokój (frede, fride, friede)
- pokój domowy (hausfrede, hausfrie, husfrede, hussvrede); zob. też mir domowy
- pokój mieszkalny (gemach, gemaake, make, raum, rauwme, rawm, rawme, rewmen); zob. też grunt; izba; kwatery; obszar; plac; pole; przestrzeń

- pokówa {miara miodu pojemności 1/4 beczki kolońskiej = 24 sztofy = 12 garncy polskich} (packoff)
- pokrewieństwo (frundschaft, frundschaft, frunschaft, fruntschaft, fruntschop, mogenschafft, sibbeczal, sibbe, sibpe, urfrundschaft, vruntschaft, zibbeczal); zob. też przyjaźń; krewni; rodzina; ród
- pokrowiec do chorągwi (bannirvoter)
- pokryć koszta, szkody (dirlegen); zob. też upadać; zapłacić
- pokrywa (kape, kapen)
- pokrywka (decke, decken, deckeyesen, deke, storten, topdeckil); zob. też kołdra; nadproże; przykrycie; strop
- pokrywka szklana do naczynia (galsedecken, glazedeckil)
- pokwitowanie (quitancia, quitancie, quittancie, quittantie, quitanz, quittung, qwittancia, qwyt); zob. też kwit; wolny; potwierdzenie; zlecenie
- pokutnice (busserinen)
- Polak, Polka (Polan, Polen, polenscher man, polnische fraw, polnischer man)
- pole, pola (acker, ackir, ager, campus, feld, felde, felt, fleck acker, flecke, gefelt, ruem, rum, ruom, rwm, veld, velde, velt); zob. też grunt; las, lasy; obszar; pokój mieszkalny; plac; rola; ziemia
- pole letnie (somersodt, somersoyt); zob. też zboże jare
- pole małe (ackerchen); zob. też rola mała
- pole obsiane jarzyną (lenczen)
- pole zimowe (vintersodt, wintersodt, wintersodt); zob. też zboże ozime, ozimina
- polecać (befelen, bevalen, bevelen, bevolen); zob. też powierzać
- polecenie (befeel, befehl, befel, befelh, befell, bevelunge, bevelunghe, bovelunge, geheis, geheisse, gehete, geheyse, geheysse, mandat, mandatum, werven); zob. też mandat; rozkaz; rekomendacja; sprawa
- polecenie pisemne (vorschryven)
- polowanie (iacht, iageth, iayt, jaget, jagen)
- polowanie z psami (strabyath)
- polskie (palensche)
- połączyć {z} (eyngeslossen); zob. też włączyć
- połęć, połcie {np. m.in. słoniny} (flicke, flikke, swaden, zid, zide); zob. też jedwab; łąta
- połowa = pół, połowa
- połowić (gehalben); zob. też dzielić; w połowie; do połowy
- położenie (beleghungh, gelege, geleghe, geloge); zob. też bieg {rzeki}; sytuacja; obzarstwo i opilstwo
- położenie złe (ungelegenheit)
- położony (beleghen)
- połów (fischerey, fischereye, fischerie, fichesschereye, fichesschereye, fysscherey, fysschewrey, vischerie, vischereye, vyscherie, vyssche-

- ire, zoge); zob. też rybołówstwo; ryby; miejsce przerozu ryb
- pomagać (hulffen); zob. też wyręczać
- pomawiać (bedasset, bodasset); zob. też oskarżać fałszywie
- po między (czwisschenen, czwuschen, tusschen, twisschen, twuschen, zcuwischen, zcuwusschen, zcwusschen); zob. też między
- pomniejszać (vorwynegeren)
- pomniejszenie {np. długu} (mynnung); zob. też zmniejszenie
- pomny (eyndechtig, yndechtig, vorinnert); zob. też pamiętający {o}
- pomoc (behelff, bystand, beystant, hanthrechunge, hulf, hulfe, hulffe, volge, vollirst, zuthat); zob. też zastosowanie się; posłuch; zgoda; poparcie; współnictwo
- pomoc pieniężna (holfes gelt); zob. też danina
- pomocnica (helferynne)
- pomocnik (hantrecher, hantreker, helfer, helffer, helper, helpren, hulfer, volger, vorderer, wolger); zob. też wspólnik; ścigający
- pomocnik ładowacza (ladervolger)
- pomocnik murarza (muerehocker)
- pomocnik woźnicy (vagenfoelger)
- pomocny (beholffen, behulffen, beystendig, hulflich); zob. też służący pomocą
- pomocny radą (redlich, redtlich, retlich); zob. też należy; stosowny; dzielny
- pomost (brughen)
- pomost przy żurawiu (craenbruegen)
- pomóc (hantreichen)
- pomówienie (czicht); zob. też obwinienie
- pomysł (beson); zob. też rozważa; zamiar
- pomyślność (bedeye, gedeye, gedeyen, gedey, gedick, gediegk, gedigk); zob. też dobro
- ponadto (baven, boben, boven, bowen, dorobire, dorovere); zob. też wyżej; poza; u góry; nad tym; nad to; na to
- ponaglać (drangen)
- ponaglenie (drangk)
- poniedziałek (mandach, mandage, montag)
- ponieść szkodę (vorterben); zob. też podupaść; zostać zrujnowanym; zniszczyć; ruina; szkoda
- ponieważ (noch, noch demmole, seynmols, sindt, sint deme, sint demmoele, sint demmolle, sint demoll, sint denmole, sintemal, syndt deme, syndt demmole, syndt demmolle, syndt demmoll, syndt denmole, synt, synt deme, synt demmoele, synt demmolle, synt demoll, synt denmole, syntmols, wen, wenn, wenne, went, wenth, zynt demmoele, zynt demmolle, zynt demoll, zynt denmole); zob. też skoro; jako że; potem; następnie; od {czasu}; kiedy; jeśli; gdy; niż; anizeli; bo
- poniżenie (vorcleinung, vorcleinung, vornederungh)

- poniżyć się {przybywając} (demutigen); zob. też raczyć przybyć
- ponosić karę (besseren)
- ponosić koszta (uffhalden); zob. też utrzymywać
- ponosić koszta dodatkowe (czubussen); zob. też płacić
- ponowić (vornauwen, vornewen, vornewgen); zob. też ponownie wysunąć; podjąć; ponownie przedłożyć
- ponowne przedstawienie (vorholunge); zob. też powtórzenie
- ponownie (wedderumme, wedderummb, wedirumb, widderumbe, widderumme, widdirumbe, wydderummb); zob. też z powrotem; na odwrót; ze swej strony; nawzajem
- ponownie przedłożyć (vornewen, vornewgen); zob. też ponowić
- ponownie wysunąć (vornauwen); zob. też ponowić; podjąć
- poparcie (fudernis, hanthrechunge); zob. też list polecający; pomoc; popieranie
- poperinger, popersche zob. sukno z Poperigne
- popierać (beylegen, gefordert, hanthaben, vorfordert, vorweszen, zcustehet); zob. też usunąć; zrezygnować; posuwać naprzód; zażądać; żądać; odmówić; zabraniać; zaopatrzyć; zachować, chronić; wspierać; spieszyć się
- popieranie (furdiring); zob. też wsparcie; poparcie
- popiół (asche, assche); zob. też ług; potaż
- poplecznik (beyleger, folleister, gelouffte, hanthebberen, volleister, volleyster); zob. też obrońca
- poprawa (besserung, bessirung); zob. też naprawa; naprawa szkód; darowanie kary; odszkodowanie
- poprawka w tekście (scherbung); zob. też wydrapanie; razura
- popręg {pas przytrzymujący siodło} (darmgorde, dermgorde, sadelgorde, zadelgorde); zob. też taśma, którą przypina się siodło do konia
- poprowadzić (beleiten, beleyten, beleythen, boleithen); zob. też prowadzić, towarzyszyć komuś; uregulować; załatwić; przytoczyć powody; wykazać
- poprzeć (vorfangen); zob. też osiągnąć; doprowadzić do czegoś
- popzedni (farigen, forier, voren); zob. też zeszyły
- popzednio (czu vorn, czu vorne, in vorzeithen, vorn, zcuvorczyten, zcuvoeren, zcuvoerne); zob. też nigdyś, przed; na przedpolu; przedtem
- popzednio istniejący (vorgewest)
- popzednio poruszony (eberurt); zob. też popzednio wspomniany
- popzednio powiedzieć (vorgesagt)
- popzednio wspomniany (eberurt, vorbedacht, vorbenumt, vorgemelt); zob. też wyżej wspomniany; wyżej wymieniony; popzednio poruszony

- poprzednio wymieniony (vorstymmet)
- porada (angeben, underweisung); zob. też pouczenie; wyjawienie
- poręba (poramb)
- poręcz (hantcrope, hantgrepe, hantgriffe, hantgrope); zob. też uchwyt
- poręczenie (borge, borghe, burge); zob. też poręczyciel; współporęczenie; zastaw
- poręczyciel (berge, borge, burge, burgen, burger); zob. też poręczenie; zastaw; góra; mieszczanin, mieszczanie
- porozumieć się {z} (vornemen {mit}, eynen vorstandt haben {mit}, vortraghen); zob. też dowiedzieć się; pojmować; wnosić z czegoś; zamiar; plan; poczynanie {samowolne}; przełożony; zarządca; ugodzić się
- porozumienie (berichtung, berichtung, berichtunge, berichtunge, einunge, enunge, enynge, eynung, vernehmen, verrichtunge, vorreichunge, vorrichtung, vorrichtung, vorstentnisch); zob. też informacja; wiadomość; zgoda; zrozumienie; pojmowanie
- poróżnić się (gezcweeth); zob. też sprzeczać się
- poróżnienie (czweefeltikeit); zob. też niezgoda
- poróżniony (czwethrechtig, czwethrechtigh); zob. też niezgodny; dotyczący sporu
- port (habeninge, habenunge, port)
- poruszać (anruren, geruren); zob. też dotyczyć
- poruszenie (bewegnisch, bewegnus); zob. też decyzja; pobudka
- poruszyć (gereppet, gerurt, reppen, reppen, uffgerurdt); zob. też wspomnieć; podburzać
- porywcze postępowanie = nierozważne postępowanie
- porywczy (iochmuetig); zob. też pochopny
- porządek (geschicklichkeyt)
- posadzka kamienna (ertrike, estrich, estrik); zob. też jastrych
- posag (ambruche, ambrucken, brawtschatcze, malschatcz)
- posądząć (overdichtet); zob. też przypisywać coś komuś
- posądzić {o} (obirsaghen); zob. też obwiniać
- poselstwo (badeschop, besendinghe, besendinge, besendungh, besendungh, bodescop, bosendungh, botschaft, botschafft, botschapp, czog, czoge, geczog, geschickenis, geschicknis, toch, uffczogk, zceg, zcoghe); zob. też apelacja, podróż; udać się; wyjazd; obesłanie zebrania; podróż z poselstwem; sprawa; toń rybacka
- poseł, posłowie (bade, bot, bote, boten, geordent mhan, geschickte, geschickte personen, potte, potten, sendherren, sehenbotte, senthern); zob. też kadź; kódz; pierzyna; posłaniec; wysłannik;

- upoważnione osoby {przez innych}; ziemia
- posesja (possession)
- posesja dochodowa (orbar, urbanen); zob. też posiadłość przynosząca czynsz; dochód; zysk
- posiadacz (besiczer, besitzer, possessor); zob. też zajmujący coś; zasadźca
- posiadać (obirhelt); zob. też dzierżyć
- posiadający krewnych = posiadający przyjaciół
- posiadający przyjaciół, krewnych (befrundet); zob. też zaprzyjaźniony
- posiadanie (besiczunge, besitzunge, wore)
- posiadłość (haldung, haldunge, huldunge); zob. też dzierżawa
- posiadłość przynosząca czynsz (orbar, urbanen); zob. też posesja dochodowa; dochód; zysk
- posiadłość wiejska (landgut, landgutter, landguth, lantgut, lantgutter); zob. też dobra ziemskie
- posiadłość ziemiska (landtseten)
- posiłek (maelydt, malczit, maltidt, maltyt, molczeyt); zob. też obiad
- posiłek wieczorny (collacio, collaczien, collacion, collatio); zob. też utrzymanie
- posłać (sikken, geschickt, geschitt, schicken, vorsenden, ufgeschickt); zob. też wysłać; wysłać posłańca; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotowywane do walki; gotowy do walki; ułożony
- posłaniec, posłańcy (boden, bot, bote, boten, bothe, dienstbote, dinstbotte, frone, fronebote, fronenbothe, gesende, heroldus, potte, potten, sedebote, sendebaden, sendeboden, sendebote, vronebote, zendebaden); zob. też budy; kadź; łódź, łodzie; pierzyna; podłoga; poseł; powierzchnia; wysłannik; sługa; ziemia
- posłaniec konny (rydenboden)
- posłaniec miejski (statbote, statbothe); zob. też woźny miejski {sądowy}
- posłuch (volge); zob. też zastosowanie się; pomoc; zgoda
- posłuszny (volgehaftig)
- pospólstwo (gemehne, gemeine, gemene, gemeyne, vulgk); zob. też gmina; wspólnota; żołnierz prosty; ogół; ogólny; lud
- pospolite ruszenie (gancze gemeine landes beschirung, gemeine landreise, wen das gemeyne land reiset)
- postać (gestalt, weise, weisze, wesze, weyse); zob. też stan rzeczy; forma; sposób; rodzaj; zwyczaj; pszenica
- postanowić (czu raedt werden, czu raeth werden, czu rath werden, czu roeth werden, czu roht werden, czu roth werden, geslaten, gevunden, vorslossen, vunden, zcu raedte werden, zcu raethe werden, zcu rathe werden, zcu ro-

- ethe werden, zcu rohte werden, zcu rothe werden); zob. też uradzić; zawrzyć; ustanowić
- postanowienie (abeschet, abeschied, abeschit, abscheht, abschet, abscheyd, aussaczczunge, aussatzczunge, awssatcz, awsszatczunge, beschedung, besleysz, beslies, beslisz, beslysz, boszlisz, bolis, boslysz, endschedunge, endscheydunge, entsched, entschedunge, entscheide, entscheidung, entscheidunghe, entscheidet, entscheyde, entscheydt, entscheydunge, entscheyth, entschyth, ussatzchung, ussatzung, uszsaczce, uszsaczczunge, vorlaesz, vorlossunghe, vorlosz); zob. też wytyczne; projekt; decyzja; uchwała; zakończenie; koniec; rozróżnienie; umowa; ustalenie, rozporządzenie, rozporządzenia; zarządzenie
- postarać się o coś (tugen); zob. też wykazać
- postaw sukna, wał sukna (terling)
- postawa (besteltnisz)
- postawić (offseczczen)
- postępować {według} (regiren); zob. też kierować się czymś
- postępowanie dziwne, nienormalne (szelczemkeyth); zob. też nienormalność
- postój (posstege, postye)
- postrzygacz (bescherer, scherer, scherrer, schorancze)
- postrzygacz sukna (gewantscherer, wantscher, wantscherer, wantsnieder, wantsnydere, tuchscherer)
- posuwać naprzód (vorfordert); zob. też popierać; zażądać; żądać
- poszewka, powłóczka (betczich, betteczihe, bette czichin, bettezyche, cziche, czyche); zob. też pościel; pościel na łóżko
- poszewka na poduszkę (kossen ziche, kossin leilach, kusczychen, kussen czichin)
- poszewkarz (czichner)
- poszkodowany (beschediged)
- pościel (beadesvuren, beddegewant, beddesvuren, betteczihe, bette czichin, bettegewand, bettegewant, bettesvueren, bettezyche); zob. też poszewka, powłóczka; pościel na łóżko
- pościel lniana (leynene cleyder)
- pościel na łóżko (betcleider, betcleyder, betczich, betecleyder, betkleder, bettecleider, cleyderbette); zob. też poszewka; pościel
- pośpiech (eylen, haste, hastikeit)
- pośpieszyć się (voreylen, voreylet, vorhasten)
- pośrednictwo (durchmitlung, mittelung, mittelungh); zob. też środek
- pośredniczyć (mitteln)
- pośrednik (factor, mittelere)
- poświadczenie (beczeugung, beczeugung)
- poświadczenie daniny = poświadczenie długu
- poświadczenie długu, daniny (bekennisse, bekenntnis, bekentniss, bekentnisz); zob. też poświadczenie; zeznanie; list zastawny

- poświadczyć (bekennen); zob. też przyznać {się}
- poświęcenie kościoła (kerkwyunge)
- potaż (asche, assche, weitasche); zob. też ług; popiół
- potem (dersint, dersynth, do-rnoch, hyndennoch, synt); zob. też następnie; od {czasu}; skoro; ponieważ; jako że
- potomek, potomkowie (nachkomelingen, nachkomelinge, nachkomelinghe, nachkomelunge, nachkomelynge, nachkomlinge, nachkommenlynghe); zob. też spadkobierca, spadkobiercy
- potraktować (vorsoken, vorsuchen); zob. też badać; podawać w wątpliwość; wystawiać na próbę; odwiedzić; prosić {o}; na próbę; tytułem próby
- potrawa (gerichte, speise, speize, speyse, spise); zob. też wikt; linia prosta; sąd; prosto; bezpośrednio
- potrawa gęsto zagotowana (muse)
- potrać (abczusleen, abczusloen, abeslan, abeslon, gevellet)
- potrzeba (bedarf, behoff, behuff, noddurft, noeddt, noettdorft, not, notcz, notcze, notdorf, notdorff, notdorfft, notdorffikeit, notdorft, notdurft, noth, noth-rofft, notroft, nottorfft, notturftikeit, notturfft, nuctze, nucz, nucze, nuetcze, nutcze, nutz, nutzen); zob. też bieda; korzyść; korzystniejszy; pożytek; utrzymanie; środki do życia; przedmioty pierwszej potrzeby; żywność
- potrzebny (notroftig, nottorftick, notturftig); zob. też konieczny; pilny
- potrzebować (behuben, dorfft)
- potwarz (achterrede); zob. też oszczerstwo
- potwierdzać (czustehn, czusteen); zob. też przyznać {się}
- potwierdzenie (quintancia, quintancie, quittance, quittance, quittance, quittance, quittance); zob. też kwit; pokwitowanie; zlecenie
- potwierdzenie ławników (scheppinbekenthus, scheppinbekenthus)
- potwierdzenie sędziowskie (richterbekenntnis, richterbekenthus)
- potwierdzić (beleyt); zob. też dowieść; obwinić
- pouczenie (underweisung); zob. też porada
- pouczyć (boleren); zob. też zawiadomić
- powaga (ernste, wirde); zob. też wartość; godność
- powąły (legerholcz)
- poważny (hert, hoher); zob. też więcej; bardziej; palenisko w kuchni; twardy; surowy
- powątpiewać (twyfel); zob. też wątpić
- powetować sobie (irholen); zob. też odbić {na}; podnieść się
- powetować stratę (schaden nachkommen)
- powiadomić (erlart, zu wissen thun); zob. też dać znać; dowiedzieć się

- powiązania (vorbyndunge); zob. też spółki
- powiernictwo (getrauwe hand, getrawe hand, getrewe hand, getruwe hant, getruwe hand, getruwe hand, getruwe hant, truwe hand, wehrende hand, werende hanth); zob. też ręka wierna; ręka pewna
- powierzać (befelen, bevalen, bevelen, bevolen); zob. też polecać
- powierzenie (vordingede od niem. verdingen); zob. też wynajęcie
- powierzchnia (boden); zob. też budy; łódź, łodzie; podłoga; posłaniec
- powierzyć (antworten, beglowbet, belobet, vortrouweth); zob. też upoważnić {do}; odpowiadać; oddać
- powierzyć komuś (vorschewbeth); zob. też przekazać
- powiększać (erlengt); zob. też przedłużać
- powiększyć (meer); zob. też mnożyć
- powinno się (schalen, scholen); zob. też trzeba; szalki do wagi
- powinności (pflichte, plecht, plicht)
- powinności bezprawne (unpflicht)
- powitanie (grute); zob. też pozdrowienie
- powłoczka = poszewka, powłoczka
- powodować (gebirth, urzacht); zob. też zmuszać
- powodzenie (geluchselikeiten); zob. też szczęście
- powołać pod broń (ufgeboten); zob. też ogłosić
- powołać się na kogo (geceugt {an}); zob. też wzywać na świadka {dla}
- powołać się na kogoś jako świadka (czughen {uff})
- powołanie na wojnę (oufheschungh, uffheschunge, ufheschen, ufheschungh); zob. też wezwanie; wezwać
- powód (orsache, ursache); zob. też przyczyna
- powrót (ruckeczogk, rugczogh, rugczogk, ruggetoch, rugkeczog, rugczoge, toruggetag, widderfart); zob. też odwołanie się; zwłoka; odroczenie
- powrót do domu (heymekomen)
- powróż, powrozy (seil, sele, selen, selestreng, seyle, seylen, streke, streng, strenge, stricke, strickelynen, worgestrenge, zeelen, zele, zelen, zelestrengen, zelstreng, zeyl, zoelstreng); zob. też dusza; lina; uprząż; sznur {miara długości}
- powróż do wozu (fuderselen)
- powróż smolony (theerstrenge)
- powroźnik, powroźnicy (repsleger, repslegeren, roeper, seyler, zeller)
- powstać (irreysen); zob. też podnieść się
- powstać {z} (sachen, schachen); zob. też interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy; w wypadku jeżeli; wywołać; spowodować; przedstawić; pokazać
- powstanie (rumore, uffbrengh); zob. też utworzenie

- powstrzymać (enthalden, stillen, vordruken); zob. też zatrzymać; utrzymywać; zachować; przecho-
wywać; otrzymać; przybywać; przeszkadzać
- powstrzymać się {od} (ensloen, ent-
slagen, entslegen, ensleyen, vor-
haven); zob. też uwolnić; zwol-
nić {od obowiązku, oskarżenia};
uwolnić {od}; pozbyć się; zamiar;
intencja
- powstrzymanie (upholdinge,
upholdunge, uppholdingh); zob.
też zatrzymanie
- powstrzymanie {obrona} (abehalt)
- powszechnie wiadomy (uffin); zob.
też jawny; publiczny
- powszechny (loufftig); zob. też zna-
ny
- powtórnie {jeszcze raz, znowu}
(aber, abir, abyreyns, wedir, wi-
der, widder, wydder); zob. też
albo; z powrotem; przeciw; prze-
ciwko; ani
- powtórzenie (vorholunge); zob. też
ponowne przedstawienie
- powtórzyć (vorholen)
- powyższy (vorbestympt); zob. też
wyżej ustalony
- powziąć decyzję (finden, geweyn-
den); zob. też osądzić; uznać
{jako}
- poza (baven, boben, boven, bo-
wen); zob. też wyżej; ponadto; u
góry
- poza, na zewnątrz (bauszen, baws-
sen, bawsszen, bawszen, bowszen,
dawssen, ussen)
- poza tym (fort, sist, susst, sust, susz,
vorth, vorthme, vorthmehe, zu-
esz, zust); zob. też dalej; nadal;
inaczej
- pozbawiony (anigk); zob. też wolny
- pozbyć się (ensloen, entslagen, ent-
slegen, ensleyen); zob. też uwol-
nić; zwolnić {od obowiązku,
oskarżenia}; uwolnić {od}; po-
wstrzymać się {od}
- pozbyć się czegoś (geanth); zob. też
załatwić coś
- pozdrowienie (grute); zob. też po-
witanie
- pozew (ladebrief, ladungen, vor-
folch, vorfolgede, vorforderung);
zob. też skarga; wezwanie; wezwa-
nie pisemne
- pozłacany (vorguldet)
- pozłocić (vorgulden)
- poznać (mercken, merken); zob.
też osądzić; brać pod uwagę; ro-
zumieć; pokazać
- poznawać {po czymś} (dirken); zob.
też rozpoznać {po czymś}
- pozostać przy czymś (bleben, bli-
ben, gebleben); zob. też stanąć na
czymś; uzgodnić; zostać
- pozostać przy dawnym (bey ble-
iben)
- pozostający w stosunku przyjaźni,
zależności (vorwanth {mit})
- pozostały (hinderstellige, oberig);
zob. też zaległy; zbywający
- pozostawać przy życiu (weret); zob.
też trwać
- pozostawić (lossen); zob. też opu-
ścić {w biedzie}; wykupić

- pozostawić do osądzenia (zcu der-kentnisz setczen)
- pozostawić sobie (bynnenbehaldende); zob. też przemilczeć
- pozostawić w spokoju (geruget)
- pozostawiony w spokoju (unbekommert); zob. też nietrapiony {nieszczęściem}
- poznać (besuchen); zob. też upominać
- pozwolenie (arbitrium liberum, lobe, orlobe, orloff, orlopp, orloub, orloup, urlaub); zob. też pożegnanie {pozwolenie odejścia}
- pozwolić (ingerewmt, leiden, vergunnen); zob. też zezwolić; przyzwolić
- pozwolić pójść (fugen); zob. też więcierz; wysłać {w drogę}; załatwić; dać komuś {w udziale}; udać się; zdarzyć się; składać się
- pozyskać (erwerfen, wyrbet); zob. też nabywać
- pożar (brand, brande, brant, fuersnot)
- pożegnanie (geseynung)
- pożegnanie {pozwolenie odejścia} (orlobe, orloff, orlopp, orloub, orloup); zob. też pozwolenie
- pożyczanie (vorleyunge); zob. też kredyt
- pożyczyć (geleen, gelegen, legen, leig, leihen, lyen, vorlegen); zob. też udzielić kredytu; zaopatrywać; dać zarobić; zagrozić; zamknąć
- pożytecznie (gefugeligst); zob. też odpowiednio
- pożyteczność (noczbarheith, notczbarkeyt, nuczbarkeith)
- pożyteczny (fromelich); zob. też korzystny
- pożytek, pożytki (framen, from, frommen, fronen, gebrauchunge, genies, genus, genyse, noeddt, not, notcz, notcze, noth, nuctze, nucz, nucze, nuetcze, nutcze, nutz, nutzen); zob. też bieda; korzyść; korzystniejszy; potrzeba; użytkowanie; zysk; dzielny; uczciwy
- pożywienie (narung, narunge, nerung); zob. też pokarm; utrzymanie; źródło utrzymania
- pójść swoim trybem (forgank gewunne, vorgangk gewunne, vortgheen); zob. też dojść do skutku; iść dalej
- pół, połowa (half, halve)
- półbrat zakonny (halbbruder, halbruder, holbruder); zob. też brat przyrodni
- półmiski (molden, mulden); zob. też niecki do strawy dla koni; żłób, żłoby
- pół sztuki sukna (halbes laken); zob. też sukno
- później (forbasz, fubass, furbasz, namals, vorbassere, vorbasz, vorbath, yn nochczyeyten); zob. też dalej; nadal; w przyszłości
- późno, późny (spat, speth, spethth)
- praca (arbeyt, arbeyth, erbeit, erbeyt, werg, wergk, werk, werke); zob. też cech; dzieło; fortyfikacje;

- narzędzie, narzędzia; skóry futerkowe; sprawa; pakuły
- pracować (arbeten, erbeten, erpten); zob. też wykonywać coś; starać się
- pracowicie (ensig); zob. też skrzętnie
- praczka (wasscherynnen)
- prałat, prałaci (prelatten, prelathe, preliten)
- prawa (gesetze, recht, rechte, saszunge, satczung, satczungen); zob. też prawo; ustawa, ustawy; przepis; przekazanie zastawu; zastaw, zastawienie; słuszny; należny
- prawda (warheit, warhey, wor, worheit); zob. też jak; dokąd; jeśli; istotny; prawdziwy
- prawdziwy (wor, wurliche); zob. też jak; dokąd; jeśli; istotny; prawda
- prawie (das meste, schier, schir, schirst, schyer, schyr, vilnach, vilnagg, vilnahn, vilnoch); zob. też w większej części; szybko; rychło; około
- prawie zupełnie (szam halb); zob. też w połowie
- prawo (gefuge, gerechtik, recht, rechte); zob. też prawa; słuszność; słuszny; należny
- prawo chełmińskie (colmansches recht, colmisches recht, culmisches recht, kolmesches recht)
- prawo chłopskie (gebueres recht)
- prawo dziedziczne (erbesrecht, erbis recht, erbrecht, erbsrecht)
- prawo gości (gastisrechte, gastrecht)
- prawo kanoniczne (geistliches recht)
- prawo krajowe (landrecht, landtrecht, lanthrecht, lantrecht)
- prawo lenne (lehen wyll, loenrecht)
- prawo lenne polskie (loenrecht polnisch)
- prawo lubeckie (lubisches recht)
- prawo magdeburgskie (maideburgisches recht, meydenburgisches recht)
- prawo małoletnich (kinderrecht)
- prawo miejskie (statrecht)
- prawo miejskie, obywatelskie (burgerrecht)
- prawo mocne (starkes recht)
- prawo nadbrzeżne (strandgerechtigkeit, strandrecht)
- prawo niemieckie (duczes, duczes, dutczsches, deutsches recht)
- prawo polskie (pollensches recht, polnisches recht)
- prawo powszechne (gemeines recht, gemeynes recht)
- prawo przejściowe (durchgeendes recht)
- prawo przymusu (notrecht)
- prawo rycerskie (ritterrecht)
- prawo składu (nederlage, nydderloghe, stapel, stapes); zob. też skład towarów
- prawo spadkowe (erbganges recht, erbis rechte, erbliche)
- prawo świeckie (wertliches recht)
- prawo targowe (marcketes recht)
- prawo uprawiania handlu (khoufsloen); zob. też handel

- prawo wiejskie (dorprechte)
 prawo wierzyciela do zastawu (pfandesrecht)
 prawo własności (gewehre, gewere); zob. też dowód własności; gwarancja przy zakupie towaru; rękojmia; broń
 prawomocny (bey macht); zob. też w mocy
 praworządne miasto (eyne staedt vonne recht)
 prawowicie (rechtvertigk); zob. też należycie
 prawy (elich); zob. też małżeński
 prepozyt (prepositus)
 pretensja (czusprache, czuspreche, czusproche, czuspruch, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też perswazja; roszczenie; sprzeciw; skarga sądowa; zachęta
 pretensja prawna, pretensje prawne (ahnspruch, anesprache, anesproche, ansprache, anspreche, ansprechunge, ansproch, ansproche, anspruch); zob. też skarga, skargi
 prezbiter (presbiter)
 prezbiterium (chorum, kore, kore); zob. też wybór
 przęgierz (kaack, kak, kake, stowpe sowle); zob. też kucharz
 pręt (steke, stock)
 pręt {miara długości} (rode, roden, rote, ruden, rute, ruten, ruthe, ruthen, rutte)
 problem (froug); zob. też kwestia; pytanie
 probostwo (pfare, pfarre, probestie, probesty, probistye, probsteie); zob. też kościół parafialny
 proboszcz (pfarer, pfarner, pfarer, pfarrer, pharrer, plebanus, prabst, probist, probst, provest)
 proboszcz klasztoru (jungfrauen probist, nonnenprobist)
 procesja (umgang)
 procesować się (begreyfen, bogrif-fen, rechten); zob. też brać się za łby; obrzucać wyzwiskami; załatwiać spór; załatwić spór; zobowiązać się {do, wobec}
 proch (pulver)
 proch do armaty, działa (bussenpulver)
 proch do działa = proch do armaty
 prochownik (pulvermaker, puelfermaker)
 profesor (professor)
 projekt (awssatz, vorramunge, vorranunge, vorromunge); zob. też postanowienie; wytyczne; ustalenie; koncept
 prokurator, prokuratorzy (pfeleger, pflegere, pflegir, procurator, procuratores, prokurator); zob. też nadzorca; zarządca
 prokurent (procurer)
 prolokutor (tolcken)
 prom (feeren, fere, pfere, pram, prame, pramme, veer, vehere, vehre, vere, vohre); zob. też łódź płaska; przewóz
 proporcjonalnie, odpowiednio do wartości (marcktczall, marktzczaall)

- proporzec (standarte)
 prosić (anczyn, anfallen, anlan-
 ghen, antzyen, vorsoken, vorsu-
 chen); zob. też zwracać się o coś;
 żądać; dotyczyć; apelować {do};
 obwiniać {o}; wyrządzić; badać;
 potraktować; podawać w wątpli-
 wość; wystawiać na próbę; odwie-
 dzić; na próbę; tytułem próby
 prosić do wewnątrz (eyengeheis-
 schen, eyngeheischen, ingehe-
 schen); zob. też wezwać do środka
 prosić o radę (gerotfroget)
 proskrypcja (echtunge, och, oche,
 ocht, ochte); zob. też banicja; wy-
 gnanie
 proskrypcja za kradzież (diepacht,
 dipacht, diyepchacht)
 proskrypcja za mord (mortocht)
 proso (hirsse)
 prosto (gerichte); zob. też linia pro-
 sta; potrawa; sąd; bezpośrednio
 prostoduszny (eynfeldig, eynvel-
 dig); zob. też szczery; naiwny
 prosty (slecht); zob. też koniecznie;
 bezwarunkowo; po prostu
 prosząc (betliclich, betlich, erbiete-
 lich); zob. też błagając; z szacun-
 kiem
 proszek (puder)
 prośba (anlangunge, anlangungh,
 bete, bethe, bette, bitte, bittunge,
 eyngabe); zob. też łóżko; pierzy-
 na; życzenie
 protest (einsproch, einspruch, eyn-
 sprach, eynsproch, eynspruch, in-
 fallen; insprake, insproch, inspro-
 ke, ynsproch, ynspruche); zob.
 też sprzeciw
 protokółować (gerecessirt)
 protonotariusz (prothonotarius)
 prowadzenie przedsiębiorstwa (ver-
 bung); zob. też wykonywanie za-
 wodu
 prowadzić (furen, ubende); zob. też
 wóz, wozy; wykonywać
 prowadzić do (traghe zcu)
 prowadzić, towarzyszyć komuś (be-
 leiten, beleyten, beleythen, bole-
 ithen); zob. też poprowadzić; ure-
 gulować; załatwić; przytoczyć po-
 wody; wykazać
 prowadzić wojnę (kriegen, kri-
 ghen); zob. też być w stanie walki
 prowiant (provent, uspysung, utspi-
 sung); zob. też zaopatrzenie
 prowizor, prowizorzy (hoveheren,
 steffadir, steffeder, steffetere, stief-
 fater, stiffater, stiffatir, stiffeter,
 stiffvater, stiffvatir, stivfater); zob.
 też ojczym; wityryk kościoła; za-
 rządca
 prócz (sunder, sundere, sunderer,
 sunderlich, sundir, sundire, zun-
 der); zob. też bez; lecz; ale
 próżniak (mussikgengeren); zob.
 też nygus; obibok
 próżny (wan); zob. też niepełny
 Prus (Pruse, Prusse)
 Prusak (Preusse)
 pruski (preusch, prewsch, prusch)
 przebieg sprawy (geloufften); zob.
 też wydarzenie
 przebiegle (listicklichen)

- przeboleć (vorwynnen); zob. też odżalować; przetrwać
- przebywać (legen, lehen); zob. też starać się {o}; domagać się czegoś; ustalić; wyznaczyć; obozować; lenno; beneficjum kościelne
- przechowanie (enthaldigung, verwarunge)
- przechowywać (enthalden, gehafiten); zob. też powstrzymać; zatrzymać; utrzymywać; zachować; otrzywać; przybywać; ukrywać
- przechowywanie w spichlerzu, na strychu (sullerloge)
- przeciągać (vorczugkt); zob. też opóźniać się
- przeciągnąć (vorweilit); zob. też odwlekać
- przeciągać się (vorzigungh, vorlowffen, vortrecken); zob. też mijać; mieć się; rozwijać się; mieć przebieg; trwać; zwlekać
- przecież (yo); zob. też jednak
- przeciw (kem, kenne, keen, keghen, kehen, tegen, wedder, weder, wedir, widder, widdere); zob. też do; ku; wobec; w kierunku; około; powtórnie {znowu}; z powrotem; przeciwko; ani; wbrew, dzban
- przeciwdziałać (entgegen komen, entkeghen komen); zob. też stać czoło
- przeciwko (tegen, wedder, weder, wedir, widder, widdere); zob. też powtórnie {znowu}; z powrotem; przeciw; ani; wbrew
- przeciwnie (vielmehe); zob. też raczej
- przeciwnik (wedersache, wedirsache, widdersachen, widderzache); zob. też wróg
- przeciwstawić się (fallen); zob. też przypadać
- przec naprzód (vuldruckt); zob. też pokonać; zakończyć
- przed (zcuvořen); zob. też na przedpolu; poprzednio; przedtem
- przed czasem (vorsthunne); zob. też wcześniej
- przed to (dorvor); zob. też przed tym
- przed tym (dorvor); zob. też przed to
- przed żniwami (vor ougen, voroughen, vorougsten); zob. też na oczach; w obecności; jasne; widoczne
- przedawnienie (voralderunge)
- przede wszystkim (zcuvoře owsz, inszerste, inszirste, zcuforderst, zcuvořderst, zum allerforderssten); zob. też najpierw
- przedłożenie (eynbrengunge)
- przedłożyć (angedzeget, beweiszete, gestellen, irpte, ufflegen, vorstellen {an}); zob. też donieść; dostarczyć; pokazać; stawić się lub kogoś {przed sądem}; podać do wiadomości; przybić do brzegu; zwołać
- przedłużać (erlengt, verstrecken); zob. też powiększać; zwlekać
- przedmieście, przedmieścia (forstete, forstete, vorstadt, vorstete)
- przedmioty cynowe (teynnewerck)

- przedmioty gospodarcze (wesen, wessen, weszen); zob. też być; łąka, łąki; egzystencja; życie; stan; sprzęt; rzeczy
- przedmioty pierwszej potrzeby (noddurft, noedtdorft, notdorf, notdorff, notdorffikeit, notdorft, notdurft, nothrofft, nottorfft, notturffikeit, notturft); zob. też potrzeba; utrzymanie; środki do życia; żywność
- przedmurze (vuermuere)
- przednia część uprzęży (vortuechte, vortuchte); zob. też fartuch kowalski, okrycie na nogi
- przednówek (vorjarn, vorjore)
- przedpłata (vorbeczalunge)
- przedproże (bislagen, byslach)
- przedsiębiorca okrętowy (schipper, schipher, schiphir, schipper, schippere, schippfer); zob. też żeglarz; kapitan; szypier
- przedsięwzięcie (undirphoen)
- przedstawiciel (hauptleute, hawbtman, hewptluthe, hobtman, hoptlewte, hoptman, houbtmanne, hauptleute, hauptlute, hauptluthe, hauptman, hauptmanne, howbtman, howptman); zob. też dowódca; starosta; strona główna sprawy, strony główne sprawy
- przedstawić (sachen, schachen, vortczustellen); zob. też doręczyć; interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy; w wypadku jeżeli; wywołać; spowodować; powstać {z}; pokazać
- przedstawić {usprawiedliwienie} (vorbot, vorboth); zob. też zaślubić; wynagrodzić szkody; oznajmić
- przedstawienie sprawy (fuerbringen); zob. też wywód
- przedtem (czu vorn, czu vorne, beboran, voer, vor, vore, zcuvoeren, zcuvoerne); zob. też fura; najpierw; przed; na przedpolu; poprzednio
- przedwał (neddervallen)
- przedzamcze (vorborg, vorburg)
- przeгляд wojsk (herschowinge)
- przegroda (underslach); zob. też przepierzenie; słup podpierający filar
- przegroda na małym statku (kabbas, kabuese)
- przegroda wodna (schuttebrede)
- przejazd (dorchfart, dorchvardt, durchfart, durchfarth, durchforth)
- przejście (gang, gange); zob. też przewóz
- przejsć {w} (strecken); zob. też rozciągać się {na, do}; obrócić się {w}
- przekazać {komuś} (antworten, zugeeygent, dirrechen, dirreichen, entwerten, entwertin, henghen, oberlangt, obirantwort, obirenthwert, obirentwerte, obirlangen, owerweysen, ufragen, vorlaten, vorreichen, vorschewbeth); zob. też odpowiadać, odpowiedzieć; wydać; oddać; powierzyć komuś; obarczać; niekiedy; złożyć; ofiarować; osiągnąć; schwycić; ująć; dotrzeć do celu; dojechać; dojść

- przekazać do rozpatrzenia (schiben); zob. też przesunąć
- przekazać wiadomość (eynbringen, inbrenghen)
- przekazanie (derkentniss, derlangunge, oberlangungh, offgabe, offgobe, offreychunge, ofreichunge, ofragunge, reychunge, uffgabe, uffgereichunge, uffgobe, uffreichunge, ufftragung, ufgo-be, uftragung); zob. też zapłata; zmiana własności; zmiana własności dóbr ruchomych i nieruchomości; doręczenie; dopłata
- przekazanie zastawu (saczunge, satzung, satczungen); zob. też zastaw, zastawienie; prawa; przepis
- przekazany na własność, przypisany (voregen)
- przeklinać (bestosen); zob. też ofuknąć
- przekonać (obirzcuget, ubirwinden); zob. też dowieść; dowieść {przy pomocy świadków}
- przekonać {kogoś w sprawie} (bestanden); zob. też pokonać {kogoś w sprawie}; być zobowiązanym {do płacenia}
- przekupka (vorkewffelynne); zob. też wdowa po przekupniu
- przełożony (vorstand, vorsteer, vorstender, vorstendere, vorster); zob. też zarządca; porozumieć się {z}; zwierzchnik
- przełożyć (vorleth)
- przemilczeć (bynnenbeholdende, verswigen); zob. też pozostawić sobie
- przemoc (gewelde, macht, vrevil); zob. też gwałt; pełnomocnictwo; upoważnienie; dowód pełnego uprawnienia; siła; panowanie; władza
- przemocą (geweldiglichen, mit weldigiger handt, vrevelich); zob. też siłą; gwałtem
- przemysłać (besunnen, obirmerken, trachten); zob. też rozważać; rozważyć
- przemysłenie (mut, muthe, mutte); zob. też namysł; rozwaga
- przenieść (transferiren)
- przeor (prior, priore)
- przeorać ugór (brochen)
- przeorysza (abbatissa, eptischynne, eptissynne, eptyschynne, priorynne); zob. też ksieni
- przepierzenie (underslach); zob. też przegroda; słup podpierający filar
- przepis (saczunge, satzung, satczungen); zob. też przekazanie zastawu; zastaw, zastawienie; prawa
- przepisać na czysto (ingrossiren)
- przepływ {wody} (vorfloes)
- przeprowadzić (beybrenghen, beybrenghen); zob. też dowieść; wykazać; dokonać
- przeprowadzić konfiskatę (vorfolgen); zob. też zadość uczynić prawu; ścigać winnego
- przeprowadzić, załatwić sprawę (volforderen)
- przerwać (undernamen, undirno-men); zob. też przeszkodzić
- przesiewać (reden)
- przesłać (obsant)

- przesłuchać (vorharen)
- przestać (undirnemen); zob. też przerwać; przeszkodzić
- przestępca (bruchhaftige, delitzcige person, ubelteter); zob. też winowajca; delikwent; złoczyńca
- przestępstwo, przestępstwa (ausz-tretungh, ausztrit, broche, gebre-chen, gebreken, gebrochen, mis-setat, missetyt, miszvordinste, ubeltat); zob. też czyn karygodny; kora; nędza; ugór; uszkodzenie, uszkodzenia; wykroczenie; wykroczenia; zbrodnia; utrapienie; uciążliwość; brakować; zawinić; wykroczyć {przeciw komuś}
- przestrzeń (ruem, rum, ruom, rwm); zob. też grunt; obszar; plac; pokój mieszkalny; pole
- przesunąć (gelenget, schiben); zob. też przekazać do rozpatrzenia
- przesyłać (entbitten)
- przeszkadzać (steryn, yrren, vordru-ken); zob. też powstrzymać; prze-szkodzić
- przeszkoda (hinder, hinderlist, hin-dernis, hinderniss, hindirnis-se, hyndernisse, hyndernysse, hyngirnisse, hyngernische, let-tinge, stoedt, stoes, stoosz, stos, stosz, widderstalt); zob. też szko-da; zwłoka, okoliczność stojąca na przeszkodzie; kwestionowanie {opór}; przykość; opór
- przeszkoda prawna (eehaftige not, ehafftige noth, mit der ehafftigen noth)
- przeszkodzić (furkomen, gestoppet, gestopt, steryn, storen, underfan-gen, undernamen, understeen, undirnomen, undirsteen, vorko-men, vorstoret, wenden); zob. też zapobiec; stawić się; wstrzymać; skończyć z czymś; przerwać; zwalczać; ściana, ściany; odwrócić; cofnąć; obrócić {w}; zużyć {na}; zmienić; przeszkadzać
- przeszły (vorschenen); zob. też mi-niony
- prześcieradło, prześcieradła (leilach, leilachen, leylach, leylache, leyl-acke, leyloch, leynlach, lilach, li-lachin, lylach, lylachen, lylachin)
- prześcieradło kąpielowe (badelach)
- przetak (dorslage, sib, sip); zob. też sito
- przetak miedziany (kopper sib)
- przetrzymywać w domu (husset)
- przetrzeć (vorwynnen); zob. też odżalować; przeboleć
- przeważająca większość (meyste meynige)
- przewinić (ausztreten); zob. też wy-kroczyć
- przewlekać się (verczogen, vorz-cien, vorzcihe); zob. też odroczyć; zwlekać; zatrzymać kogoś; utrud-niać; zrezygnować z czegoś
- przewodniczący sądu {ławniczego} (oberman, obermanne, obirman); zob. też starszy; sędzia polubow-ny; ławnik starszy
- przewodnik, przewodnicy (leeyde-slude)

- przewozić okrętem (geschepet, zegelen); zob. też wyładować okręt; żeglować
- przewoźnik, przewoźnicy (ferman, kanenfurter, veerlewte)
- przewoźnik wiślany (wiselfarer)
- przewód (prevot, provot, prowod)
- przewóz (feeren, fere, pfere, veer, vehere, vehre, vere, vohre); zob. też fracht; prom; przejście
- przez (bey, by); zob. też przy
- przez całe życie (lebentage, lebeta-ge, lebtage); zob. też do końca życia; dożywocie
- przez kradzież (diblichen); zob. też po złodziejsku
- przez to (dorch); zob. też tym; dlatego że
- przez zaniedbanie (vorwaerloest); zob. też utracić; zmarnować
- przeznaczyć (awszgeszeen); zob. też wybrać
- przezorność (vorsichtikeit); zob. też zrozumienie
- przeżegnać się (segenen)
- przeżyć (geleben); zob. też dożyć
- przędza (garn); zob. też sieć
- przędzła (ioch, iocher, iochir, ioger, iuch); zob. też jarzmo
- przodek, przodkowie (antecessores, forfar, vorfar, vorfaren)
- przy (bey, by); zob. też przez
- przy czymkolwiek (irne ane); zob. też w czymkolwiek
- przy okazji (ungeferlich); zob. też szczerze; bez złych zamiarów; mniej więcej; na przykład; chociażby
- przy tym (dorbey, dorzcu); zob. też obok; do tego; na to
- przybić do brzegu (ufflegen); zob. też przedłożyć; zwołać
- przybory (czubehorunge, czubehorunge, czuhorunge, tobohoringen, zcubehorunge); zob. też przynależności
- przybory pisarskie (schrivegerede)
- przybudówka (wenger, wengger)
- przybudówka drewniana do szyi piwnicznej (schueren, schuore, schur, schure)
- przybycie (czukomst, czukomft, zcukonfft, zcukumfft, zcukunfft, zcukunftikeit); zob. też przyjazd
- przybyć (queme, quom, quomen, qwam, qwomen); zob. też przyjść
- przybywać (enthalden); zob. też powstrzymać; zatrzymać; utrzymywać; zachować; przechowywać; otrzymać
- przychylić się (geczweygen); zob. też wysłuchać
- przychylnie (willichligen, williclichen, williglich); zob. też chętnie
- przychylność (annemekeit, czunegunge); zob. też upodobanie
- przyczółek mostowy (hofft, houbt, houepste, houet, haupt); zob. też głowa; głowa państwa; władca; przywódca; korona tamy; ostroga rzeczna
- przyczyna (orsache, ursache); zob. też powód
- przyczynić się do (truge zcu, trughe zcu)

- przydarzyć się (bescheen, beschen); zob. też stać się
- przygotować (reithen, rosten); zob. też uzbroić się; obliczyć
- przygotować do drogi (fertigen, pfertigen); zob. też odprawić
- przygotowany do walki (geschickt, geschitt); zob. też wysłać; posłać; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; gotowy do walki; ułożony
- przyjaciel, przyjaciele (amicus, freunde, frund, frunde, frundlinge, frundelynge, frundlinge, frundt, frunt, frunte, getrauwen, getrouwe, vrunde, vrundhe); zob. też krewny, krewni; sługa wierny; zaufanie
- przyjaciel i wróg (frundt und fremde)
- przyjazd (czukomft, zcukonfft, zcukumfft, zcukunfft); zob. też przybycie
- przyjaźnić się (frundet)
- przyjaźń (frundschaftt, frundschaft, frunschaft, fruntschaftt, fruntschaft, fruntschop, urfrundschaft, vruntschaft); zob. też pokrewieństwo
- przyjąć (uffczulossen, ufflossen, empfoen, entpfoen, entphoen, eynnemen); zob. też wziąć do siebie; odebrać
- przyjąć ostatnie namaszczenie (bericht); zob. też zawiadomić
- przyjąć warunek, zobowiązanie (anamen); zob. też zgodzić się
- przyjąć zobowiązanie zob. przyjmając warunek, zobowiązanie
- przyjęcie (empfoninge, empfonunge, empfonnge, entfanghunge, entfanginge, entfanngge, entphangung, entphonunghe, uffnemunge, ufnomungen); zob. też dochód, dochody; włączenie; odbiór; otrzymanie
- przyjęty (brocht, gebrocht, hergebrocht); zob. też tradycyjny
- przyjść (eynqwam, queme, quom, quomen, qwam, qwomen); zob. też wejść; przybyć; przyjść do głowy
- przyjść do głowy (einquem, eynqwam); zob. też przyjść; wejść
- przyjść do siebie (bekobert)
- przyjść z pomocą (zcu steure komen)
- przykrość (last, obirlast, obirlastinge, ubirlast, undolt, wemuth, widderstalt); zob. też gwałt; szkoda; niezadowolenie; przeszkoda; opór; kłopoty procesowe; łaszty
- przykry (sowr, sweer, swer); zob. też cierpki; kwaśny; niechętny; oporny
- przykrycie (decke, decken, deke); zob. też kołdra; pokrywka; strop
- przykrycie łóżka (deckebette, deckebetthe)
- przyłapać (irwischet)
- przyłączyć się {do} (volborten, vulborden, vulborten); zob. też zatwierdzić; wyrazić zgodę; upoważnić

- przyłaczyć się do apelacji (der appellatien adheriren)
- przyłbica tzw. „psi pysk” {o wydłużonej zasłonie twarzy} (hundeskogel, hundiskogil)
- przymus (betwynunge, getwang); zob. też zagrożenie; jurysdykcja
- przymus fizyczny (gefencliche dreuwung); zob. też zagrożenie uwięzieniem
- przynależący (zcubehend, zcubehend); zob. też należący
- przynależności (angehorungen, anhorungen, czubehorunge, czugehorunge, czuhorunge, tobohorungen, zcubehorunge); zob. też przybory
- przynależny (czustheend); zob. też odnośny
- przynoszący zysk (profitlich, profitlixt); zob. też korzystny
- przypadać (fallen, gefallen, gevalen); zob. też przypaść; przeciwstawić się
- przypadający {w udziale} (czufellig)
- przypadek {nieszczęśliwy} (anefall, aneffall, aneual, anfal, val, vol); zob. też napad; nieszczęście; spadek
- przypaść (fallen, gefallen, gevallen); zob. też przypadać
- przypaść w spadku (angestorben, anstorbe)
- przypisać (vorschreiben); zob. też wezwać pisemnie; donieść; przyznać pisemnie
- przypisanie (zcuegungh)
- przypisany = przekazany na własność
- przypisywać (zculegen); zob. też obwiniać
- przypisywać {komuś coś, coś komuś} (obirgeschreiben, overdichttet, zcuagegent, zcuageeygent); zob. też zarzucać; udzielić; przypisać sobie; posądzać
- przypominać sobie (vorynnern); zob. też przypomnieć komuś
- przypomnieć sobie {kogoś lub coś} (vorsynnen)
- przypomnieć komuś (vorynnern); zob. też przypominać sobie
- przypomnienie (manung, manunge, nachmaninge, nachmanunge, namaninge, namanunge, nochmaninge, nochmanunge, nochmanunghe, nochmanynge, nochmonunche, sin, syn, ynnerunge); zob. też upomnienie; być; zdanie; opinia; zamiar; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; treść
- przypora łukowa (swebogen, swebogin, swiboge, swyboge); zob. też łuk, łuki
- przyprawa, przyprawy (wurzze, wurcze); zob. też korzenie
- przyprawy korzenne (drosie, drusie); zob. też korzenie; przyprawy kuchenne; zioła
- przyprawy kuchenne (spisecrude, spisecrude, spyskrude); zob. też korzenie; przyprawy korzenne; zioła; delicje do konsumpcji
- przyprzązka (forschpan, forsspan, forssphaen, furssphaen, vorspan,

- vorsphaen, vorssphaen, vurs-sphan, worsspan)
- przypuszczać (gisset, wenen); zob. też sądzić; domyślać się
- przypuszczalnie (vorsehelich, vorselich, vorserlich); zob. też przypuszczalny
- przypuszczalny (vorsehelich, vorselich, vorserlich); zob. też przypuszczalnie
- przypuszczenie (wann); zob. też pogład niezupełnie uzasadniony; kiedy; jeśli; gdy; skoro
- przyrost (zcuwachs)
- przrzec (vorheissen, vortroesten, vortrosten, vorwesten, vorwissen); zob. też obiecać; obiecywać; obiecać pomoc; pocieszyć; zapewnić bezpieczeństwo; z przychylną odpowiedzią; dojść do porozumienia; ułożyć się z kimś; zagwarantować; zapewnić
- przrzeczenie (gelobde, gelobennis, gelobethe, gelobnis, vorwessungh, vorwissage, vorwissunge); zob. też gwarancja, kaucja; okazanie; przysięga
- przysięga (ede, eede, eid, eide, eidt, eit, eyd, eyde, eydt, eyt, eyth, schichtheid, schichtheyd, schichtheydt, schisteyde, swerheth); zob. też przrzeczenie
- przysięga miejska (edisstadt, eidesstat, eidisstat, eydesstadt, eydesstat, eydisstat)
- przysięga wierności (eydt der getrowheit)
- przysięgać (schweren, sweren)
- przysięgli (geschworene, gesworen, gesworne, geswornen, geswornen mannen, swor, sworen)
- przysięgli krajowi (lantsworen); zob. też przysiężni wałowi
- przysiężni kanałów (slikgesworen)
- przysiężni wałowi (damgesworen, dicgesworen, dykgesworne, lantsworen, tichgeschworen, tichgesworen, tichgesworn, tischsworen); zob. też przysięgli krajowi
- przysługiwać (geboren); zob. też należeć się; wypadać
- przyszły (czu komftick, czukommend, zucukommend); zob. też również przysługujący
- przytaknąć (voryoen); zob. też zgodzić się
- przytoczyć powód, powody (beleiten, beleyten, beleythen, boleithen); zob. też prowadzić, towarzyszyć komuś; poprowadzić; uregulować; załatwić; wykazać
- przytrafić się (ankomen, anqwe-me); zob. też zdarzyć się; spotkać; natrafić {na}
- przytułek (spettale, spital, spitale); zob. też dom ubogich; szpital
- przytwierdzać, zbić razem (ansluch)
- przywiązany (gebunt)
- przywilej (gerechtigkeyt, gerechtigkejt, gerechtikejt, handfeste, handveste, hantfeste, hantveste, hantvesten, privilegie, privilegien, vorlyung); zob. też list główny; nadanie; jurysdykcja; udokumentowane prawo; uprawnienie; rosz-

- czenie; należne traktowanie; sprawiedliwość; list zastawny
 przywilej chełmiński (handveste des Kalmischen Landes)
 przywłaszczyć sobie (czuegenen, undersloen, zcugeegent, zcugeeygent); zob. też przypisać coś komuś; udzielić
 przywozić {świadków} (vuret)
 przywódca (hofft, houbt, houepete, houet, haupt); zob. też głowa; głowa państwa; władca; korona tamy; przyczółek mostowy; ostroga rzeczna
 przyznać {się} (bekennen, besteht, czustehn, czusteen, zugeteilt); zob. też potwierdzać; poświadczyć
 przyznać komuś coś (gegundt, gennen)
 przyznać pisemnie (vorschreiben); zob. też wezwać pisemnie; donieść; przypisać
 przyzwoitość (zcucht, zcymlickeit); zob. też stosowność
 przyzwoity (zcuchtig)
 przyzwolić (ingerewmt, vorhanden); zob. też zarządzić; dopuszczać {do}; pozwolić
 psaltarium zob. księga kościelna, psalterz
 pszczelarz (bener, bhenere)
 pszczoła, pszczoły (bene, benen, bynen)
 pszenica (weise, weisse, wesse, wesse, weys, weysse, weyte, weyten); zob. też sposób; rodzaj; forma; postać; pastwisko
 pszenica pochodząca z czynszu (zcynszweysze)
 ptak (voegel, vogel)
 potrzebować (dorben); zob. też móc publicznie (offinberlich); zob. też otwarcie
 publiczny (uffin); zob. też jawny; powszechnie wiadomy
 puchar (becher, bechir, becker, bekere, cop, copp, cuppe, gobylit, keppe, kop, kopp, koppe); zob. też kielich; kubek; piekarz, piekarze
 puchar srebrny (silber kopp)
 pucharek (copchen, kopchen)
 pudełko na łyżeczki (leffelfuder)
 puder zob. proszek
 puginał (degen)
 puklerz (pawyzen)
 punkt graniczny (ort grenicze)
 pusty (ledig, ledigk, wuste); zob. też wolny; bez rezultatu
 puszcza (hede, wildtnussze, wiltnisse, wiltnysz); zob. też pakuły; step; pagina; las iglasty
 puszka (bussen); zob. też armata, armaty; kara, kary; panewka; ukarać; płacić karę
 puszkarz (buchsenshotczen, buchsschutzzen, buchsschutzce, buchsschutzzen, buchszmeister, buchszenshotczen, busshsschutzce, bussenschutczce, bussenmeyster, bussenschutse, bussenschutten, bussenscutse, bussenstutte, bussenstunte)
 puszkarz miejski (statbuchszschutzzen)

puścić wolno (entlozen los)
 puślisko {rzemień łączący strzemię z siodłem} (stichledder, stichleder, stichler, stikleder)
 pyssche zob. krzaki; zarośla
 pytanie (froug); zob. też kwestia; problem

R

rabować (gepuchet, puchet, roubet)
 rabunek (benenyng, heeren, name, nohme, piliatien, roub); zob. też zniszczenie; spustoszenie; zajęcie siłą; imię
 rabuś (rober); zob. też bandyta; rozbójnik; zbój
 rachunek, rachunki (rechnung, rechnung, rechnunge, rekeninge, rekenunge, rekenynge); zob. też rozliczenie
 raczej (vielmehe); zob. też przeciwnie
 raczyć przybyć (demuttigen); zob. też poniżyć się {przybywając}
 rada (beroth, rad, rade, radte, rade, raet, raeth, rat, rath, redt, rethe, rodte, rot, rote, roth, rotisz, rotte); zob. też decyzja; koło; pręt; obrady; już; rota, oddział
 rada ogólna (gemeyner rothe)
 rada urzędująca (siccender, sictczender, sictzender, siczender, sitczender, sitzender, sycczender, sydczender, sytczender rathe)
 radą i czynem (retlich unde thetlich)
 radca (rete)

radło¹ {narzędzie do spulchniania ziemi} (hak, hake, hoke, pflug, pfluge, pfluk, phlugen, uncus); zob. też hak, haki; kram, pług, pługi; stragan
 radło² {miara ziemi} (pflug, pfluk, phlugen)
 radzić (roethszlagen, undirweyst, werben); zob. też naradzać się; instruować; zwrócić się z jakąś sprawą {do kogoś}; starać się o coś; donieść {z czyjogoś polecenia}; rokować
 radzić {nad} (tretten); zob. też traktować {o}
 radzić z innymi {wspólnie} (mitte raedtes gebrauchen, mitte raethes gebrauchen, mitte rathes gebrauchen, mitte roethes gebrauchen, mitte rohtes gebrauchen, mitte rothes gebrauchen)
 rajca, rajcy (aytgenoss, eydgenoss, her, heren, hern, hern des rates, herr des rathis, herren, herren des rothes, hir, radtmanne, rather, rathherr, rathleuthe, rathman, rathmanne, ratiscompan, ratlute, ratman, ratmanne, rodluthe, rotherr, rothmane, rotman); zob. też Krzyżak, Krzyżacy; pan, panowie; on
 rajca, rajcy kierujący urzędem budowlanym w mieście (bawmeister, boumeister, buheren, bumeister, buwmeister, buwmeister, buwmeister); zob. też budowniczy; urzędnik miejski zaj-

- mujący się sprawami budowlany-
 mi
 rak, raki (crevete, krebis, krefftes)
 rakarz (racker)
 rama, ramy (reme, remen); zob. też
 zob. granica, granice
 rama sukiennicza, ramy sukienni-
 cze (gwandreme, wulramen)
 ramię (arm, arme); zob. też biedny,
 np. książdz; ubogi, ubodzy
 rana, rany (wunde, wunden)
 rana krwawa (blutronste, blutrunst)
 ranek (vrwe)
 ranny, ranni {osoba, osoby} (ge-
 wundte, gewunnte, gewunt, ge-
 wunte, gewunth)
 ratownicy (bergheszlude)
 ratunek (rettunge, uffhaldunge);
 zob. też utrzymanie; zachowanie
 ratusz (raithus, rathaus, rathawsze,
 rathhaus, rathhuss, rathus, rathu-
 se, rathusz, rathuze, rothaus, ro-
 thausz, rothaws, rothhausz, ro-
 thucz, rothus, rothusse, rothusz);
 zob. też dom rady
 raz (eynsten)
 razem (alsampte, czu moll, czusam-
 pen, sammpt, sammptlichen,
 sammptliken, zcu hofe, zcuhof-
 fe, zcuhoufe); zob. też od razu;
 wspólnie; w jedno miejsce
 razura (scherbung); zob. też wy-
 drapanie; poprawka w tekście
 reces (recesse, recessus, reczesze, re-
 sessus, resze); zob. też podróz; wy-
 prawa zbrojna
 refektarz (remtir)
- referować (vorgeben, vorhalen);
 zob. też relacja; wypowiedź; zdać
 sprawę
 rejestr (register, register)
 rejon (iegenoten, jegenothe, jege-
 noten, yegnoten); zob. też okolica
 rejon zastrzeżony (geheg); zob. też
 miejsce gajone; azyl
 rekomendacja (befelunge, bevelun-
 ge, bevelunghe, bovelunge); zob.
 też rozkaz; polecenie
 rekompensata (wedderleggunge,
 weddirleggynge)
 relacja (anbrenghen, vorgeben, vor-
 legungh); zob. też oświadczenie;
 doniesienie; wypowiedź; refero-
 wać; zdać sprawę
 relacja (saghe)
 relikwiarz (huze mit dem heiligent-
 hum)
 relikwie (heiligethum, heiligthum)
 renta (rente, renthe, rinth, tyms ge-
 kofften); zob. też dochód
 renta dożywotnia (leibrente, leib-
 renthe, leiprente, leybrente, ley-
 brenthe, leyprente, leypreynte,
 liefrenthe, lieprente, liffrenthe,
 liffreyntte, lyffrente)
 renta pieniężna (pennigrente)
 rentier, rentierzy (renther, renthe-
 ner, rentner)
 reprezentować prawnie (vortreten);
 zob. też ręczyć; występować w
 obronie
 reszta (reste)
 reszta napoju (neige, polcke)
 reumatyzm (flos); zob. też infekcja
 kataralna; pława, pływak

- ręce nieprzyjacielskie (finde hende)
 ręcznik, ręczniki (handoker, handtuch, handtuch, handtucher, handtwelen, hantdoeker, hantdoker, hantdueker, hantdwelen, hanthele hanttuch, hanttuchger, hanttuech, hanttuecher, hanttwelen, hantuch, hantuger, hantugh, hanttuech, henthelle, thellen, twel, twelen, wassertwele); zob. też chustki
- ręcznik do twarzy (ogentuch, ougentuch)
- ręcznik kąpielowy (badetuch)
- ręczniki dla sług (knechtewelen)
- ręczyć (vorborigen, vortrat, vortreten); zob. też występować w obronie; reprezentować prawnie
- ręka, ręce (hand, handt, hant, hende)
- ręka martwa (lamehant, tode hand, tode handt, tode hant)
- ręka pewna (getrauwe hand, getrauwe hand, getrewe hand, getruwe hant, getruwe hand, getruwe hand, getruwe hant, truwe hand); zob. też powiernictwo; ręka wier-na
- ręka wierna (getrauwe hand, getrauwe hand, getrewe hand, getruwe hant, getruwe hand, getruwe hand, getruwe hant, truwe hand, wehrende hand, werende hanth); zob. też powiernictwo; ręka pewna
- ręka wspólna (gesamte hand, sampte hant)
- rękaw (ermel, ermlen)
- rękawiczka, rękawiczki, rękawice (hancziken, hanczken, hanczkn, handczken, handzssken, hantzken, henczen, hendyschoe)
- rękawicznik (hanczkenmechir, hanczkinmecher)
- rękojemca (howbtburge); zob. też gwarant główny
- rękojeść przy mieczu (helczer); zob. też chwyt
- rękojmia (borgeschafft, borgeschaft, borgschafft, burgerschaft, burgeschafft, burgeschafft, gelobe, gewehre, gewere, wehr); zob. też zapewnienie; dowód własności; prawo własności; gwarancja przy zakupie towaru; broń
- rękopis (handschrift, hantschrift)
- robić (makede {od niem. machen})
- robić zasadzkę {na} (halden {in}); zob. też czatować; zdać się {na kogoś}
- robota ciesielska (czyimmerwergk, holczwerg, holczwerk, holtwerk); zob. też budowla szachulcowa
- robotnicy (arbeider, arbeidesluden, arbeiter, arbeyter)
- robotnicy budowlani (schimmerleuten)
- robotnicy dniówkowi (dageloner)
- robotnik, robotnicy tłukący wapno (calbreker, kalbreker, kalcbrecher, kalkbrecher, kalkbrekeren)
- robotnicy zatrudnieni przy kopaniu fosy (grever)
- roboty (dinen, dinst, dinste, dynet, dynst); zob. też służba; oddanie; usługa

- roboty dawne (labor antiquus)
 roboty folwarczne (howdinst)
 roboty przy sianie (hoydinst)
 rodzaj (weise, weisze, wesze, weyse); zob. też sposób; forma; postać; zwyczaj; pszenica
 rodzaj sukna z Anglii (stocbreit, stockbreit, stotbret, stucbreit, stucbreitt); zob. też sukno z Anglii
 rodzeństwo (gesvistere, geschwister, geswister, geswyster)
 rodzice (elderer, eldern, eldiren, oldern)
 rodzina (sibbe, sibpe); zob. też krewni; pokrewieństwo; ród
 rodzynki (kubeben, kubebenconfeck, kubebenrude, rosin, rossinen, rosynen)
 rogacizna (rindfy); zob. też bydło
 rogownik (hormecher)
 rok (iar, ioer, iore, jare, yhor); zob. też pełnoletniość; w ubiegłym roku
 rok rocznie (all ior ierlichen; ioer ierlichen)
 roki sądowe (dingzeit, dingszeit, dyngcezeit, richttage)
 roki sądu obywatelskiego zwyczajnego (burgerdingtag)
 rokować (getractirt, teydingen, werben); zob. też układać się; konferować; zwrócić się z jakąś sprawą {do kogoś}; starać się o coś; donieść {z czyjegoś polecenia}; raździć; pertraktować
 rokowanie, rokowania (begrieff, begriff, bogriff, dach, dag, dage, spreche, handelung, handelunge, spreke, tag, teidingen, teyding, teydinge, tydunghe); zob. też dzień; zjazd; rozmowa, rozmowy; treść; zakres; obszernie; handel; konferencja; obrady; ostra wymiana zdań
 rola (acker, ackir, ager, campus); zob. też pole
 rola gminna {wspólna} (kabelhuben)
 rola mała (ackerchen); zob. też pole małe
 roszczenie, roszczenia (ansprechunge, czusproche, forderung, forderung, gerechtickeyt, gerechtigkeit, gerechtikeit, vorderunge, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też perswazja; żądanie; zachęta; przywilej; jurysdykcja; udokumentowane prawo; uprawnienie; należne traktowanie; sprawiedliwość; sprzeciw; pretensja; skarga sądowa
 roszen nobeln zob. pieniądz, pieniądze; nobel, noble z różą {dukaty angielskie z wizerunkiem róży na odwrocie}
 rota, oddział (comittiva, gesellschaft, gesellschaft, geselschaft, geselschaft, rote, rothe, rotte, rotthe); zob. też rada; pręt; spółka; towarzysze; kompani
 rotmistrz (rotmeister)
 rozbić (gesplittert, zcu hauwen, zu hauwen); zob. też oddzielić; skłócić

- rozbić obóz (legeren); zob. też zając pozycję
- rozbić się {o} = nie dojść do skutku
- rozbić (ufgehauwen); zob. też plądrować
- rozbój na drodze (strossenrop)
- rozbójnik (rober); zob. też bandyta; rabuś; zbój
- rozciągać się {na, do} (strecken); zob. też obrócić się {w}; przejść {w}
- rozdawać (vergift)
- rozdzielenie (zwehespalt)
- rozebrać (bestreyfet); zob. też obdrzeć; chłostać
- rozeznąć (underscheen); zob. też odróżnić
- rozeznanie (vornumfft, vornumft); zob. też rozum; rozsądek
- rozgłosić (vorlaubart, vorlutbart); zob. też ogłosić; podać do wiadomości
- rozgoryczenie (vorbieterungh)
- rozjemca, rozjemcy (berichterlute, berichteslute, berichtschleuthe, berichtisleute, berichtislewthe, berichtisluete, berichtisluten, berichtismanne, berichtisleute, berichtislewte, berichtislewthe, berichtislute, berichtismanne, berichtten lawthe, berychtisluyte, entscheidis leuthe, entscheidleuwe, entscheidtsleuwte, endscheydesleuwe, entscheyde leuwe, entscheydes leute, entscheydesleuwe, entscheydesherren)
- rozkaz (befeel, befehl, befel, befelh, befell, befoel, befule, bevel, bevelunge, bevelunghe, bewehel, bewell, bofel, boveel, bovell, bovelunge, geheis, geheisse, gehete, geheyse, geheysse); zob. też polecenie; rekomendacja
- rozkaz miejski (statgeboth)
- rozlew krwi (bloeth vorghetende)
- rozliczenie (aberechnunge, abrechnung, rechenung, rechnung, rechnunge, ufrichtunge); zob. też rachunek
- rozliczenie rachunkowe (rechen-schafft, rechen-schaft, rechin-schaft, rechnens-schaft, rechnungen, rekens-schafft, rekens-schap, rekens-schapp, rekens-schop, rekens-schopp, rychyn-schath)
- rozłam (splitterunge); zob. też separacja
- rozmowa, rozmowy (begrieff, begriff, bogriff, gespreche); zob. też rokowania; treść; zakres; obszer-nie
- rozmyślanie (betrachtung)
- roznieść się (fuerkomen); zob. też stać się wiadomym
- rozpatrzenie (befunden); zob. też ocena
- rozpiór (zape, zope)
- rozpocząć; zacząć (angeen, anghe-en, angegangen, orsprungen); zob. też zaatakować; napaść; zgodzić się
- rozpoczęcie (ingange); zob. też podejście {do sprawy}; wejście
- rozpoczynanie (anheben); zob. też początek

- rozporządzenie; rozporządzenia (aussaczunghe, awssatzchunghe, ordenunge, ufsacz, ussatzzung, ussatzung, ussatzunge); zob. też ustalenie; postanowienie
- rozporządzenie zwierzchnie (herrengeboth)
- rozpowszechniać (breiten); zob. też rozszerzać
- rozpoznać {po czymś} (dirken); zob. też poznawać {po czymś}
- rozpoznanie (affspreken, erkentnis, erkentnuss); zob. też zrozumienie
- rozróżnienie (entscheidung, entscheidunge); zob. też postanowienie
- rozruchy (uffrur, uffrure, ufrure, upror); zob. też niepokoje
- rozsądek (gescheidikeit, vornumfft, vornumft); zob. też rozeznanie; rozum; roztropność
- rozsądnie (clugelichen); zob. też mądrze
- rozsądny (wiczigst, wiczigst, wichtlichst); zob. też biegły; mądry
- rozsądzić (beszegt, entschidet, geslechtet); zob. też rozstrzygnąć
- rozstrzygać (teylhaben); zob. też decydować
- rozstrzygnąć (abegesprochen, beszegt, enricht, entricht); zob. też wydać wyrok; rozsądzić; pogodzić; załagodzić; załatwić; zgoda
- rozstrzygnąć {spór} (vorliengen, vorrichte); zob. też pogodzić; załatwić; uregulować
- rozstrzygnięcie (awsstrag, besschet, bescheid, bescheide, bescheyde); zob. też pod tym warunkiem; w ten sposób, że; informacja
- rozszerzać (breiten); zob. też rozpowszechniać
- roztropność (gescheidikeit); zob. też rozsądek
- rozum (vornumfft, vornumft); zob. też rozeznanie; rozsądek
- rozumieć (mercken, merken); zob. też osądzić; brać pod uwagę; poznać; pokazać
- rozumnie (weysiglich)
- rozumny (bescheitlich); zob. też odpowiedni; wyraźny
- rozważa (beson, mut, muthe, mutte); zob. też namysł; przemysłenie; pomysł; zamiar
- rozważać (trachten, vorgesonnen); zob. też przemyśleć
- rozważanie (betrach, betracht, bewagh, bowach, bewegingh, bewegungh, boweghunghe, vorsichtiglicher); zob. też namysł; obrady; zastanowienie się; sąd
- rozważny (reiffsinig, reiffsuwig, vorsichtig); zob. też mądry; światły
- rozważyć (boshen, obirmerken); zob. też zbadać; przemyśleć
- rozwidlenie dróg (scheidewege)
- rozwijać się (vorlowffen); zob. też mijać; przeciągać się; mieć się; mieć przebieg
- rożen (bratspitt, bretspisse, brotspis, brotspyss, spel, spesse, spete); zob. też szpikulec

- ród (sibbe, sibpe, sibschaft, zip); zob. też rodzina; krewni; pokrewieństwo
- róg (ecke, ekke, orde); zob. też szydło; ogród
- rów (grabe, graben, grabin, grafen, grafeken, grave, graven, greben, quellegraben); zob. też grób; fosa
- rów miejski (stadtgraben)
- rów przy dworze smolnym (tergrafen)
- również przysługujący (methe czukomend); zob. też przyszyły
- róża, róże (rosen)
- różnego pokroju (mancherhande, mannichere hande); zob. też różnoraki
- różaniec (paternoster, pater noster)
- różaniec koralowy (karelle paternoster)
- różnoraki (mancherhande, mannichere hande, manchfeldiglich); zob. też różnego pokroju
- różnorako (manchfalden, manchfeldiclichen, mannichfalden)
- różnorodny (vilmannicherley); zob. też wieloraki
- rubin (rubyn)
- ruchomości = dobra ruchome, ruchomości
- ruchomy, np. dobra ruchome (beweglich, farende {habe}, farendt, farind, farrend, pfarende {habe}, varend, varnd, vurend, weglich, weglich)
- ruda (ercz)
- rufa (ruff)
- ruina (vorgeen, vorterb, vorterb-nisz, vorterbunge, vorterpennisse); zob. też upadek; szkoda
- rura, rury (rore, roren); zob. też trzcina
- rura, rury wodociągowe (pipen)
- rura, rury wodociągowe do studni (bornroren)
- Rusin (Rewsse, Rewssin)
- ruski (reusch)
- ruszt (roest, rost, roste, rueste, ruste)
- rusztowanie (gerueste, geruste)
- ryba, ryby (fisch, fische, fischerey, fischereye, fischerie, fisch, fischeschereye, fichesschereye, fysche, fysse, fysscherey, visch, vische, vischerie, vissche, vissce, vysch, vyscheire, wyssche); zob. też rybolówstwo; połów; miejsce przerebu ryb
- ryba, ryby morska (seevisch)
- ryba, ryby suszona (trewgefisch)
- ryba, ryby, boleń (rape)
- ryba, ryby, certa (zerte, zerthe)
- ryba, ryby, dorsz (clopfisch, dorsch, dorschis, dorst); zob. też ryba, ryby, dorsz suszony
- ryba, ryby dorsz suszony (clopfisch, lobben, stogfische); zob. też ryba, ryby dorsz
- ryba, ryby, jazgarz (kulepersken)
- ryba, ryby, jaź (iesitczen, jesitczen, yesicen)
- ryba, ryby, jesiotr (stoer, stoher, stor, store)
- ryba, ryby, karaś (karuse, karuze)
- ryba, ryby, karp (karpe)

- ryba, ryby, kielb (grundele, grundelin)
- ryba, ryby, kleń (tobil)
- ryba, ryby, leszcz (bresem, bresemen, bresmen, bressem, bresseme)
- ryba, ryby, leszcz suszony (truge bresmen)
- ryba, ryby, lin (sleygen)
- ryba, ryby, łosoś, łosiosie (lachs, lassche)
- ryba, ryby, łosoś zimowy (winterlachs)
- ryba, ryby, miętus (quappe, qwapin)
- ryba, ryby, minóg (neunogechen, newnocken, newnokil, newnucken)
- ryba, ryby, okoń (peerszke, perske, persken)
- ryba, ryby, piskorz (watefisch)
- ryba, ryby, płastuga {flądra} (flacvisch, halbfisch, halbvisch, halfvysch)
- ryba, ryby, płoć (plotcz, plotzen, plotzen)
- ryba, ryby, rozpiór (zape, zope)
- ryba, ryby, sandacz (czandate, czandada, czander, czandes, czandis, zandasse)
- ryba, ryby, sum (wels, welsch, welss)
- ryba, ryby, szczupak (hecht, hechte, hekede, heket)
- ryba, ryby, śledź, śledzie (hering, heringe)
- ryba, ryby, ukleja (occuleyn, oculeyen)
- ryba, ryby, węgorz (ael, al, ale, oel, ol, ole, oll); zob. też olej
- ryba, ryby z Bergen (bergerfische, bergervisch, bergerwisch)
- rybak (fischer, fisscher, fyscher, vischer, visscher)
- rybak prowadzący łódź w trakcie połowów matnią (koytelfurer)
- rybicki {także krzyżacki} (fysmeyer, vischmeister, vischmeyster)
- rybołówstwo (fischerey, fischereye, fischerie, fichesschereye, fysscherey, fichesschereye, vischerie, vyschere); zob. też połów; ryby; miejsce przerobu ryb
- rycerstwo (ridderschapp, ridderscopp)
- rycerz, rycerze (manen, miles, militis devocio, ridder, riddere, ritter, ritther, rydder, rytter); zob. też wasal; lennik
- rycerz niepasowany (knecht, knechte); zob. też chłop; czeladź, pacholek; piechur; sługa; służba
- rycerz pomorski (pomerellischer herre)
- rychlej (dieste eh); zob. też tym prędzej
- rychło (kort, schier, schir, schirst, schyer, schyr); zob. też szybko; prawie; około
- rychły (schirsten)
- rygiel (anwerpe, anworffe, anworpe, regel, regil)
- rymarz (remer, reymer, riemer, riemer, rymer)
- rynek (marckt, margkte, markt, ring, ringe, ryng); zob. też jar-

- mark; obręcz; okucie pasowe; pierścień; targ
- rynna (canale, cannale, gerynne, renne, rennen, rynne, rynnenn); zob. też ciek; kanał
- rynna do odprowadzania ścieków i wody deszczowej (abeczocht, abeczucht, achczucht, aczocht, aczucht, anczoht, anczucht, ayczocht, aytzucht, flutrenne, flutronne, flutryne, fluttryne, troffe, trofe, trouffe, vlutryne); zob. też kanał
- rynsztok (gosse, renisten, rennen, ronsten, ronsteyn, rynnenn, rynsteyn); zob. też ulica
- rysować (zechn); zob. też znakować
- ryzyko (abenthewr, abentuer, abenture, ebentuewer, ebentuewir, ebentewer, ebenthewr, ebentewrunge, ebentuer, ebentuwer, ebinture, ebintuwer, ebintuyr, ewenteuger, ewenteuwer, ewentuwer, ewintuyr)
- ryzykować (fare steen); zob. też narażać się
- ryż (reys, rys, ryses)
- rzadki (selden); zob. też nieczęsty; rzadko
- rzadko (selden, selczen); zob. też nieczęsty; rzadki
- rządzić (bestewren, geregeret, vorsteheen); zob. też kierować; troszczyć się {o}; zarządzać
- rzecz, rzeczy (ding, dinge, dingk, dink, sache, sachen, sake, schache, schachen, szache, szake, wesen, wessen, weszen); zob. też interes, interesy; sąd; sprawa, sprawy; wywołać; spowodować; powstać {z}; przedstawić; pokazać; być; łąka, łąki; egzystencja; życie; stan; przedmioty gospodarcze; sprzęt; sakiewka
- rzecznik (sachwald, sachweld, zachwald); zob. też adwokat; pełnomocnik; zarządzający
- rzeczywiście (vorvor, vorwoer, vorwor, vorworen); zob. też z pewnością; zachować
- rzeka, rzeki (flis, strom, strome, vlys); zob. też nurt rzeki; spław
- rzemień, rzemień (ryme, rymen); zob. też drewno na wiosła; wiosło, wiosła
- rzemień do kluczy (slesselrymen)
- rzemień, rzemień do miotania pocisków (bintrymen, byntrymen); zob. też rzemień, rzemień do sandałów; uzbrojenie, rzemień podtrzymujące nagolenicę
- rzemień, rzemień do sandałów (bintrymen, byntrymen); zob. też rzemień, rzemień do miotania pocisków; uzbrojenie, rzemień podtrzymujące nagolenicę
- rzemień na szyję (halszeil, halszeilen); zob. też uprząż
- rzemień podtrzymujące nagolenicę (byntrymen); zob. też rzemień, rzemień do miotania pocisków; rzemień, rzemień do sandałów
- rzemień tylne (rucerymen)
- rzemień zamszowe (semische rymenten)

- rzemieślnik, rzemieślnicy (hantwerker); zob. też kowal
- rzemiosło (handwerk, hantwergk, hantwerke)
- rzusza (rike)
- rzeź (slachtunge); zob. też mord
- rzeźnia (cottelhof, fartorium, gottelhof, gottelhoffe, gottilhoff, kottelhofe, kottelhousse, kottilhof, kottilhoff, kuettelhove, kuttelhoff, kuttelhof, kuttelhove, vleischirhus); zob. też jatka rzeźnicza, jatki rzeźnicze
- rzeźnik (fleischer, fleischhauer, fleischhauwer, fleischir, fleisscher, fleyscher, fleyschwer, fleyscher, flyschser, koteler, kotteler, lanius, vleischer, vleyschhouwer, vleyscher)
- rzeźnik specjalizujący się w uboju mniejszego bydła (geyseler); zob. też zakładnik; egzekutor długów; handlarz bydłem
- rzodkiew (redik, retich)
- rzucać (schissen); zob. też obrzucać
- rzucić wyzwanie (czugesagt, entsaget, entsaget, wurfe); zob. też wypowiedzieć walkę; wysunąć pretensję, wysunąć skargę
- rzut (wurf)
- S**
- sad (baumgarten, bomgarten, bomgarthyn, bowmgarten, bowmgarthe, bowngarten)
- sad wiśniowy (kyrsgarten)
- sadło (smeer, smer); zob. też tłuszcz
- sak (sagk, sak, sakke, secke, secken, sekke, sekken); zob. też sakiewka; torba; worek, worki
- sakiewka (baytel, bewtel, bewtil, blase, budel, butel, sack, sacke, sacken, sake, secke, secken, sekke, sekken); zob. też kiesa; sieć, sieci, sak; torba; worek, worki; interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy
- sakiewka męska (mannebutil)
- sakiewka pieniędzy (penninkbuedel, pfennigsak)
- sakiewka przy pasie (bygordel)
- sakiewka skórzana (leddere sacke, lerderbudel)
- sala (dornitcze, dornitze, dorntze, dornycz, sale, zale)
- sam (zelberne)
- samodzielny, autonomiczny obszar kraju (sunderliche hirschaft)
- sandacz (czandate, czandas, czandes, czandis, zandasse)
- sanie (sleden, sleten)
- sanie do drewna (holczsleten, holtsleden)
- sanie do przewozu towarów (slope)
- sanie do transportu paszy (vutersleten)
- sarna (ree)
- satysfakcja (vorgnugige, vorgnuginge, vornugunge); zob. też opłacenienie
- sąd (bewegingh, bewegungh, boweghunghe, dinck, ding, dinge, dingk, dink, dyng, gehericht, gericht, gerichte, gherichte, richt); zob. też rozważanie; zastanowienie

- nie się; potrawa; prosto; bezpo-
średnio; sąd gajony
- sąd boży (ordel); zob. też wyrok
- sąd drogowy (landstrassengericht,
strassengericht, strossengericht,
wege und strassengericht)
- sąd gajony (gehectes ding, geheg-
des ding, gehegdinge, gehegetes
ding, gehegetes ding, gehegetes
dingk, gehegetes dink, gehegete
bang, gehegites ding, gehegittes
ding, gehegte bank, gehegtes din-
ge, geheites ding, geheytes ding,
gheheghetes dinge, hegites ding)
- sąd kościelny (geistlich)
- sąd kościelny i świecki (gericht
geistliches und weltliches)
- sąd ławniczy (banck, bang, bange,
bank); zob. też ława
- sąd miejski (stadgerichte, statge-
richte)
- sąd na Mokrym (Mockergerichte)
- sąd nadzwyczajny (affterding, aff-
terdyng, afftirding, after gehegit
ding, afterding, aftirding); zob.
też następna rozprawa sądowa
- sąd niemiecki (duczes gericht)
- sąd obywatelski zwyczajny (borger-
ding, burgerdinck, burgerding,
bugerdingk, burgerdink, burger-
dyng, burgerdyngk, gehegetes
burgerding)
- Sąd Ostateczny (tal Josaphat); zob.
też dolina Jozafata
- sąd polski (polnisches gericht)
- sąd polubowny (arbitrium civitatis)
- sąd prawa lubeckiego (lubisches
recht und gerichte)
- sąd przedmiejski (vorsteter gehegtes
ding, vorstetergerichte)
- sąd świecki (wertliches gericht)
- sąd w pełnym składzie (follir bank)
- sąd ziemski (bangk, landding, land
gehegtes ding, landing, landding,
landtdink, landtgerichte, lant ge-
hegtes ding, lantding, lantdyng,
lanthgericht)
- sąd zwierzchni (obergericht)
- sądzić (abnemen, pflegen, richten,
vorsehen, wenen); zob. też pobła-
żać; wybaczać; liczyć {na}; oczeki-
wać; czynić zadość sprawiedliwo-
ści; przypuszczać; osądzić; wnio-
skować; doczekać się; mieć na-
dzieję {na}
- sąg drewna (fedderen)
- sąsiad (nachgebuir, nakebuwer,
nocbor, nockbar, nockber, nock-
buer, nockeber, nogbaere, nogbu-
er); zob. też w sąsiedztwie
- sąsiadujący (umbegehend, umbele-
gend); zob. też sąsiedni
- sąsiedni (umbegehend, umbele-
gend); zob. też sąsiadujący
- sąsiedzki (nockparlich, nokberlich)
- sążeń (klafter)
- schody (tremen, treppe, treppen)
- schody do sukiennic (wanthustrep-
pe, wanttreppe)
- schody kręte (wendelstyn, windel-
styne)
- schronienie (beheldtnisz); zob. też
kryjówka
- schwycić (dirrechen, dirreichen);
zob. też dosięgnąć; ująć; dotrzeć

- do celu; dojechać; dojsć; przeka-
zać
- schwytać (angreifen, angreifen, be-
greifen, begreifen, begreifen,
fahen); zob. też aresztować; ująć;
włączyć; obejmować; zawierać;
formułować; streścić; uchodzić za
złe; być przedmiotem krytyki
- schwytany (gepfangen); zob. też
uwięziony; trzymany w niewoli
- sekretarz (secretarius)
- sekwestr (restament); zob. też zaję-
cie sądowe
- sens (sien, sin, syhn, syn); zob. też
być; zdanie; opinia; zamiar; orze-
czenie; decyzja; myśl; treść; przy-
pomnienie; zmysł
- ser (caseus, keeze, kese, kesse, keze)
- separacja (splitterunge); zob. też
rozłam
- serża {tkanina chesankowa wykona-
na w splocie skośnym 2/2} (serge)
- sędzia (hoffrichter, richter, rich-
therr, rychter, scholcz, schol-
cze, scholchen, scholtcz, scholt-
cze, scholten, schulcz, schulzen,
schultcz, schulte, schulten, schul-
the, vinder); zob. też sołtys; ław-
nik; urzędnik nadzoru
- sędzia duchowny (offtiall); zob. też
oficjał
- sędzia miejski (statrichter)
- sędzia polubowny (oberman, obe-
rmanne, obirman); zob. też star-
szy; przewodniczący sądu {ławni-
czego}; ławnik starszy
- sędzia ziemski (landrichter, lant-
richter, lantrecht, lantrichter);
- siać (czugeset); zob. też obsiać
- siano (heu, hew, hey, heym, hoew,
hoey, hou, how, hoy, hoyge, hoy-
ges); zob. też folwark
- sianokosy (feni falcatio, heuslag,
hewslag, heyslage, hoeyslage,
houauste, hoyslage, hoyslogk)
- siarka (swebel, swefel, swels, swevel)
- siatka (vilie); zob. też knot do świe-
cy
- siatka z miedzianego drutu (nette)
- sieczka (hecksil, hexil)
- sieczkarnia (schneidemulle)
- sieczkarz (hexelschnyder)
- sieć, sieci (czowe, garn, garne, ge-
czew, geczoj, kabelgarn, kabelgar-
nis, kleppe, klippe, vischgarne);
zob. też narzędzia; przędza; wy-
posażenie
- sieć do ciągnięcia (czoggarn, czog-
garne)
- sieć do łowienia śledzi (herinfang)
- sieć do połowów jesiennych (herwi-
stgarn, pletzendook, pletzenzug,
plotcentuch)
- sieć do połowów przybrzeżnych
(strandgarn, strantgarn)
- sieć do połowów w rzekach (vlis-
garn)
- sieć, kutel (keitel, keutel, keuthel,
kewtel, kewtelen, kewtelgarn,
koytel, kudel, kudelen); zob. też
sieć z obręczami; sieć, matnia;
uprawnienie do połowu matnią;
łódź używana do połowu kutlami
- sieć, matnia (keitel, keutel, keu-
thel, kewtel, kewtelen, kewtel-
garn, koytel, kudel, kudelen);

- zob. też sieć z obręczami; sieć, kutel; uprawnienie do połowu matnią; łódź używana do połowu kurtlami
- sieć na węgorku (olgarn)
- sieć, sieci, sak (secke, secken, sekke, sekken); zob. też sakiewka; torba; worek, worki
- sieć stawiana na rzece (stromgarn)
- sieć w kształcie lejkowego worka (metercze, meterczentuch)
- sieć, sieci, więcierze (ruse, ruze)
- sieć, włok (segbe)
- sieć zabrodzień, niewód (wattuch, wayttuch)
- sieć zimowa (wintertuch, wintergarn)
- sieć z obręczami (keitel, keutel, keuthel, kewtel, kewtelen, kewtelgarn, koytel, kudiel, kudelen); zob. też sieć, matnią; sieć, kutel; uprawnienie do połowu matnią; łódź używana do połowu kurtlami
- sieć z pławami (flostuch, flostuchir)
- sieć, żaki (stellegarn, stolgarn)
- siedziba (gesesse); zob. też miejsce; stanowisko
- siedzisko w siodle (sadelkussen)
- siekiera, siekiery (achss, ackst, ax, axe, axen, ecksche, ecksze, exe, exen, exsen, holtexse)
- siemię lniane (leynzom)
- sieść (haren)
- siew (sath)
- się (sict, silkt)
- silnie (stercklich); zob. też stanowczo
- siła (macht); zob. też pełnomocnictwo; upoważnienie; dowód pełnego uprawnienia; przemoc; panowanie; władza
- siłą (mit weldiger handt); zob. też przemocą
- siniak (blo, bloe); zob. też siny {od uderzenia}; niebieski
- siny {od uderzenia} (blo); zob. też siniak; niebieski
- siodlarz (sateler, satler, sedeler, seteler, zateler, zatler, zedeler, zeteler)
- siodło (czetele, rydestule, sadel, sadele, satel, satil, setele, zadel, zedel, zedelen, zetel, zetele); zob. też kartka; list; zydel
- siodło bagażowe (trossadel)
- siodło juczne (sonnsatel, sowmsatel, sowmsatel, zoemzadel, zoemzedele)
- siostra (schuester, soster, sostir, suster, swester, swestir)
- siostrzenica (schwestertachter, swe-stertachter, swestertochter)
- siostrzeniec, siostrzeńcy (neve, schwesterkynt, schwesterson, susterson, swesterkind, swesterkinder, swesterkint, swesterzon)
- sito (dorslage, sib, sip, zebe, zeve); zob. też przetak
- siwek (schimlig fphert); zob. też koń, konie
- skarb (schatcz, treszill); zob. też skarbiec
- skarbiec (tresel, treszill, trezol); zob. też skarb
- skarga (anesprache, ansprache, anspreche, ansprechunge, ansproch,

- ansproche, anspruch, clachte, clage, clagede, cluge, klage, klege vorfolch, vorfolgede); zob. też pretensja prawna, pretensje prawne; pozew
- skarga sądowa (czusproche, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też perswazja; roszczenie; sprzeciwi; pretensja; zachęta
- skarga tymczasowa (vorclage)
- skarpety (socken)
- skazać na wygnanie (vorocht); zob. też obłożyć banicją
- skazaniec (gerichtede)
- skazany na banicję (in dy ocht gethon)
- skąd (doreaus, dorusz); zob. też z tego; stąd
- skierować (ankeren); zob. też zwrócić się; załatwić; uregulować; zużyć; obrócić
- skierować się (neken); zob. też zwrócić; zbliżyć
- sklepienie (bogen, gevelen, gewelbe, gewelwe, welften, welve); zob. też łuk, łuki; zgodzić się; zastosować
- skład towarów (nederlage, nydderloghe); zob. też prawo składu
- składać hołd (holdigen, huldigeten)
- składać się (fugen); zob. też więcierz; pozwolić pójść; wysłać {w drogę}; załatwić; dać komuś {w udziale}; udać się; zdarzyć się
- składnica drewna (holczgarte, holczgartin, holczhoff, holczhufen, holthupen, legerholte)
- skłonność (innegunge); zob. też ochota; chęć
- skłócić (gesplittert); zob. też oddzielić; rozbić
- skłócony (irszam, uneynet); zob. też niezgodny; w niezgodzie
- skobel (krampen, kramppen); zob. też klamra, klamry
- skojec, skojce (schot, schoten, scot, scotus)
- skończyć z czymś (underfangen); zob. też przeszkodzić
- skoro (noch, noch demmole, seyntmols, sindt, sint deme, sint demmoele, sint demmolle, sint demoll, sint denmole, syndt deme, syndt demmoele, syndt demmolle, syndt demoll, syndt denmole, synt, synt deme, synt demmoele, synt demmolle, synt demoll, synt denmole, syntmols, wamer, wen, wenn, wenne, zynt demmoele, zynt demmolle, zynt demoll, zynt denmole); zob. też bo; ponieważ; jako że; potem; następnie; od {czasu}; kiedy; jeśli; gdy; przypuszczenie; pogląd niezupełnie uzasadniony; niż; aniżeli
- skóra, skóry (ledder, leder, ledir, rawwar)
- skórka od słoniny (spekswarde)
- skóra bydlęca (veledder)
- skóry futerkowe (wercke, werk); zob. też cech; dzieło; fortyfikacje; narzędzie, narzędzia; sprawa; praca
- skóry jagnięce (smezzen)
- skóry kozle (bockfellen)

- skóry sobolowe (czobelen)
skórzana część strzemięcia przy siodle (steigleder)
skromność (demuttheit); zob. też pokora
skrzętnie (ensig); zob. też pracowicie
skrzydła (flogel, vlogel); zob. też flagi
skrzynia, skrzynie (caste, cista, kaste, kasten, keesten, kestelen, kiste, kisten, koste, kumme, kyste, kysten, lade, laden, ledchin); zob. też lada; szkatułka; kasa
skrzynia do armaty ołowianej (lotbussenladen)
skrzynia, skrzynie do gliny (lemkesten)
skrzynia do przechowywania majątku małoletnich (kinder kiste, kinder kyste, kynder kiste)
skrzynia ławnicza (scheppenlade)
skrzynia okrętowa (schiffekiste, schiffkiste, schifkiste)
skrzynia na akcyzę (accisekiste, czeisekiste, czezyekyste); zob. też wpływ, wpływy z akcyzy
skrzynia na owies (haverkiste)
skrzynia na pieniądze (schilingkasten, schilingkisten)
skrzynia na szos (schoeskysste, schosskysste)
skrzynia na ubiory (wantkaste)
skrzynia rady (ratheskista, retheskiste)
skrzynia urzędu wetowego (weddekasten)
skrzywdzenie (obireilung); zob. też wzięcie nad kimś górę
skurczony (gekrunpen)
skuwka (boschlagk)
słabość (crankeyt, krancheyt, kranchkeit, sewche, swacheit, swachheit); zob. też choroba; niedostatek; bieda
słodować (vormeltzen)
słodownia {mielcuch, miejsce w którym dokonywano słodowania ziarna, czyli jego kiełkowania, na potrzeby warzenia piwa} (melczhaews, melczhaus, melczhaws, melczhawse, melczhawsse, melczhawsz, melczhawze, melczhus, melczhuss, melczhuz, melctchusz, melctchuss, melctchuz, melthus, melthws, melzhus, molczhaus); zob. też browar
słodownik, mielczarz (braseator, brasiator, melczar, melczar)
słodyczne = cukier, cukry
słoma (stro, stroe)
słonina (lardo, speck, speckfleisch, speckflisch, spegk, speckfleisch, spex)
słowo, słowa (worden, wort, worte, worth, wurte); zob. też parcela gospodarcza; pogłoska; stać się; zostać
słowa skromne (bescheidene worten)
słowo uszczypliwe (stichworte); zob. też docinek
słód (malcz, malcze, melcz, moelcz, molcz, molt)
słód pszenny (weissenmelcz)

- sługa, słudzy (deenren, dener, denere, deyner, deynir, diener, dienstbote, diner, dinstbotte, dinstknecht, dyner, hurknechte, juncknechten, knecht, knechte); zob. też chłop; czeladź; pacholek, piechur; rycerz niepasowany; służba; posłaniec
- sługa domowy (huszknecht)
- sługa kościelny (kirchendyner)
- sługa kościelny pomniejszy, odpowiadający za czystość kościoła (kirchenknecht)
- sługa miejski (staddyner, stadtdyner, statdeiner, statdener, statdyner)
- sługa na koniu (auszrayter)
- sługa piwniczny (dynekeller)
- sługa pomocniczy (hulperknecht)
- sługa portowy (havenknechte)
- sługa roznoszący listy (briffknechte)
- sługa wierny (getrauwen, getrouwe); zob. też przyjaciel; zaufanie
- sługa zamkowy (wyting)
- słup (sawl); zob. też kolumna
- słup do studni (bornesule)
- słup graniczny (renneboem, reynboymen)
- słup podpierający filar (underslach); zob. też przegroda; przepierzenie
- słupek, słupki ogrodzeniowe (thueenstaken, tonstaken, tuenpalen, tuenruden, tuenstaken, tunpale)
- słupy do namiotu, maszty do namiotu (huettestangen)
- słupy do przęsł (paleiocher)
- słuszność (billichkeit, billigkeit, fuegk, fug, gefuge); zob. też prawo; adekwatność
- słuszny (recht, rechtfertig, rechtvertigk); zob. też prawowicie; należyćie; pełnoprawny; prawa; prawo; należny
- służąca (dinstmayt, magt, mait, mayd, mayt, meyde); zob. też dziewczyna
- służący pomocą (beystendigk); zob. też pomocny
- służba, służby (deynste, dienste, dinen, dinst, dinste, dynet, dynst, gesinde); zob. też czeladź; roboty; oddanie; usłużność
- służba w zbroi lekkiej (platendinst, platindynst)
- służba z folwarku (havelude)
- służyć radą (rotsagen)
- słyszeć (ynnemen); zob. też dowiedzieć się
- smalec (smalcz, smolt)
- smar do racic (clauensmer)
- smar do wozów (wagensmer)
- smoła (bech, pech, pekes, pick, pik); zob. też dziegieć
- snopek, snopki (garbe, schofes, schoff, schoues, schoup); zob. też owca, owce
- snycerz (auceps)
- sobol (czobel)
- sobota (sonobindt, sonobinde, sonovende, zonobinde)
- solniczka (salnyr, salsir, salsirche, salssirchen, salszir, zalsir)
- sołectwo (scholczampt, scholczerey, scholczomecht, scholdeis,

- scholtzereye, scholteis, scholthe-
isse, scholtheyse, schulczamchte,
schulczampt, schulieyse, schulte-
is, schultesien, schultheis, schult-
tissamt, scholtisse, schultisam-
mecht, schultiszampt, schult-
sampt); zob. też sołtys; urząd soł-
tysa
- sołtys (bewyser des dorfis, scholcz,
scholcze, scholczen, scholde-
is, scholtcz, scholtcze, scholte-
is, scholten, scholtes, scholtheis-
se, scholthes, scholtheyse, schol-
tis, scholtisch, scholtisse, schoul-
tis, schulcz, schulczen, schulieyse,
schultcz, schulte, schulten, schul-
teis, schultesien, schulthe, schul-
theis, schultis, sculte, szoltisz);
zob. też sędzia; sołectwo
- solidarny (ingesamme, ungesplit-
tert); zob. też wspólny; jednolity;
nieskłócony
- sołtys na koniu (rytende scholtis-
sen)
- sołtys przedmiejski (vorsteter-
scholcz)
- sołtysowa (scholczinne)
- sonda okrętowa (tifflothe)
- sól (sal, salcz, salt, saltcz, saltz, za-
lcz, solt); zob. też żołąd
- sól z Baie de Bourgneuf (bayen-
saltcz)
- spać (sloffen)
- spadek (ahnsterbliche gutter, an-
dirstorbene gute, anefall, aneffall,
anfahl, anfall, anfalle, angeefelle,
anegeffelle, aneval, anfal, ange-
felle, angevalle, angevelle, ange-
- storbene gutte, anvall, erbfaht,
erbfall, erbname, nachgelassene
gut, nachgelassene guter, noch-
gelossene gutter); zob. też na-
pad; przypadek {nieszczęśliwy};
nieszczęście; spadkobierca, spad-
kobiercy; spuścizna
- spadek po matce (moderliken an-
falls, muter anfal, muterlich an-
gefelle, muterlich anfälle)
- spadek po ojcu (vaterlichen ange-
fellis, vaterlich erbe)
- spadkobierca, spadkobiercy (erbe,
erben, erbeling, erbelinge, erbe-
lingk, erbling, erblingk, erbelun-
ge, erbelynge, erber, erbname,
erbnamen, erbnemer, erffnamen,
erfnamen, erpnamen, erpnomen,
erwelynk, geerben, heredes, nach-
komelingen, nochkomelinge, no-
chkomelinghe, nochkomelynge,
nochkomlinge); zob. też dom;
działka; dziedzictwo; spadek; po-
tomek, potomkowie
- spalić {się} (burnen, burnet, vor-
bornen, vorburnet)
- spełnić się (dirfolget, erfolgen, ir-
folgen, irvolgen, volginge); zob.
też uzyskać; osiągnąć; okazać się;
wyniknąć; nastąpić
- spełnienie (achterfolghen); zob. też
ścigać; zadośćuczynienie
- spichlerz (kornehus, kornhusse, sol-
le, soller, specheycher, speicher,
speycher, spicher, spike, spiker,
spycher, spyecher, suller, zuller);
zob. też gwóźdź, gwoździe, duży,

- gruby; kondygnacja w spichrzu; strych; podcień
- spichlerzowy (speycherman)
- spieszyć się (gefordert); zob. też żądać; wspierać; popierać
- spiętrzenie wód (stewung)
- spis (rollen); zob. też wałek; lista
- spisa, pika (spesse, spisse); zob. też rozeń
- splądrować (auszgepochet, auszgepuchet); zob. też sponiewierać
- splącić całkowicie (vorfullen); zob. też wypełnić; splącić całkowicie
- spłata (abgang, ablossunge); zob. też śmierć
- spłata cząstkowa (beylenczil)
- spłata łączna (allenczil)
- spłata pożyczki, potrącenia sum należnych (abekorczung, abekortzung, abkorczung, abkurczung)
- spław (abeflissen, fliesse, flis, flisse, floese, floss, flosz, floth, vlis, vlys); zob. też kanał ściekowy; płynąć w dół rzeki; rzeka, rzeki; koryto rzeki
- spław drewna (trifft, triffte, trift, trifte); zob. też pastwisko; tratwa
- spływ ścieków zob. spływ wody
- spływ wody, ścieków (flut des wasirs, wasserflos, wasserflosse, wasserflut)
- spodnie (hasen, hosen, hosin, hoze, hosen, hozin)
- spodnie angielskie (englische hosin)
- spodziewać się (hapen, hupen, vormoden, vormutten); zob. też mieć nadzieję
- spodziewać się po kimś (aenmuttende); zob. też żądać
- spokojnie (fredesam, gerugesam, geruglichen)
- spokojny (fredesam, geruglich); zob. też niezakłócony
- spokój (geruglichkeit)
- spokrewnić się (gesibt)
- spoliczkowanie (backen slag)
- sponiewierać (auszgepochet, auszgepuchet); zob. też splądrować
- sporny (zcfewertig); zob. też w niezgodzie
- spory = spór
- sposób (maes, maesze, moes, moesze, mose, mosze, weise, weisze, wesze, weyse); zob. też stopień; zakres; mech; miara, miary; rodzaj; forma; postać; zwyczaj; pszenica
- spozrzec (gewaren)
- spotkać (ankomen, anqweme, geben, vorquam, vorquemen, vorqweme, zcuqweme, zcukomen); zob. też przytrafić się; zdarzyć się; natrafić {na}; natknąć się na; stać się; wydarzyć się; wystąpić
- spotkać {kogoś} (obirgheen, uffqweme); zob. też zdarzyć się {kogoś}; wydarzyć się
- spotkanie (eynczuhofekomen); zob. też zjazd
- spowiednik (beichfater, beichtvater)
- spowodować (beorsachte, geworcht, sachen, schachen, verwurcht); zob. też interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy;

- w wypadku jeżeli; wywołać; powstać {z}; przedstawić; pokazać; stworzyć; dokonać; wyniknąć
 spowodowanie (inleytungh); zob. też nakłonienie
- spółka, spółki (companen, companey, companie, companye, coupeninne, cumpanie, gemeynschaft, gesellschafft, gesellschaft, gesellschafft, gesellschaft, geselschap, geselscop, kompanie, kompanye, kumpanie, kumpanye, kupanie, kupanye, selschopp, vorbyndunge, zelschopp); zob. też powiązania; rota; towarzysze; kompani
- spór, spory (czweunge, czweyunge, gescheel, geschel, irnisz, irnusz, strit, stryde, twiste yrnus); zob. też nieporozumienie; wojna; zatarg, zatargi; kłótnia; zakłócenie; zamęt; szkoda; poczynanie
- sprawa, sprawy (gefelle, geschickennis, geschicknis, gewerbe, lewfffen, sache, sachen, sake, schache, schachen, stucke, stugke, szache, szake, warbe, werg, wergk, werk, werke, werven); zob. też interes, interesy; rzecz, rzeczy; wypadek; wywołać; spowodować; powstać {z}; przedstawić; pokazać; część; odcinek; artykuł; polecenie; cech; praca; pakuły; dzieło; fortyfikacje; narzędzie, narzędzia; skóry futerkowe; poselstwo; wydarzenie, wydarzenia; kolor; sakiewka
- sprawa domowa, wewnętrzna (hawssache)
- sprawa główna (houptsache, hauptsache, hovetsake)
- sprawa najważniejsza (vordirste sache); zob. też sprawa główna
- sprawa wewnętrzna = sprawa domowa
- sprawca (dedere); zob. też winowajca
- sprawca {zabójstwa} (scheder)
- sprawdzenie (beszehen); zob. też zbadanie; sprawdzić; zbadać; obejrzeć
- sprawdzić (beszehen); zob. też sprawdzenie; zbadanie; zbadać; obejrzeć
- sprawić (doen); zob. też czynić; zrobić
- sprawiedliwie (zcurechte); zob. też stosownie
- sprawiedliwość (gerechtickeyt, gerechtigkeit, gerechtheit, rechtikeit); zob. też jurysdykcja; przywilej; udokumentowane prawo; uprawnienie; roszczenie; należne traktowanie
- sprawować się (faren); zob. też działać się; mieć się; ustosunkować się do kogoś; uchodzić {za}
- sprawowanie władzy zwierzchniej (herrengewalt)
- sprawozdanie (irczelung, nderrichtunge, underrichtungh); zob. też zestawienie; wskazanie
- sprawujący kontrolę nad dochodami (celnere); zob. też piwniczy; zarządca
- spreke zob. rokowania

- sprzączka (spange, spangen); zob. też klamra
- sprzątać (obczurewmen)
- sprzeciw (czusprache, czuspreche, czusproche, czuspruch, infallen, wederrede, wedirrede, wedirsproche, widderrede, widderspreche, widerrede, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też protest; zachęta; perswazja; roszczenie; pretensja; skarga sądowa
- sprzeczać się (czween, gezcweeth, upstoten); zob. też poróżnić się
- sprzedać, sprzedawać (vorkopen)
- sprzedawać trunki (vorschanckt); zob. też szynkować
- sprzedawca (verkeuffer, vorcouffere, vorkeuffer, vorkewffer, vorkoffer)
- sprzedaż (begebung, begobunghe, venditio)
- sprzęt, sprzęty (gerede, geret, gere-te, gerethe, wesen, wessen, wesen); zob. też naczynie, naczynia; narzędzie, narzędzia; gotów; wyposażenie; zapas; być; łąka, łąki; egzystencja; życie; stan; przedmioty gospodarcze; rzeczy; uprząż
- sprzęty browarniane (brewgeret)
- sprzęt, sprzęty do armaty (buchsen-gerete)
- sprzęt, sprzęty do gaszenia pożaru (brantgerete)
- sprzęt, sprzęty do pieczenia (backgerethe, bockgerethe)
- sprzęty do spania (bette gerethe)
- sprzęt, sprzęty do strzelania (schisgerethe)
- sprzęt domowy, sprzęty domowe (hausgerethe, hawsgerethe, hawssgerete, hawszgerett, husgerate, husgerete, husgerethe, hus-rat, husrath, hussgerete, hussgerethe, yngerete); zob. też naczynia kuchenne
- sprzęt domowy, rzecz drobna (cleinheit, cleinhit, cleynodia); zob. też klejnot, klejnoty
- sprzęty dzieci, wyprawka (kindergerethe)
- sprzęty kościelne (kirchengerethe)
- sprzęty kowalskie (smedegerethe)
- sprzęty kuchenne (kochingerethe, kokengerede, kuechengerethe)
- sprzęty pogrzebowe (crislischen wercken, selegerete, selegerethe, selengerete, selgerethe, zeelgerede, zelegerethe)
- sprzęty szewskie (schueergerethe)
- spustoszenie (heeren); zob. też zniszczenie; rabunek
- spuścizna (nachgelassene gut, nachgelassene guter, nochgelassene gutter, puszcina, pustina, pustinen); zob. też spadek
- srebra (silberwerck, silberwerg, silberwergk, solberwerck, sulverwerck, wercksilber, werksilber)
- srebro (silber, silbir, suelver, sulver, sylber, zulverwer)
- srogo (strengiclich); zob. też surowo
- stacyjne {świadczenie na pokrycie kosztów pobytu władcy i jego

- dworu lub wojsk} (stacien, staciengelde)
- stać (steyn); zob. też cegła, cegły, kamień, kamienie; bursztyn
- stać się (bescheen, beschen, geben, worden, wurden); zob. też spotykać; zostać; przydarzyć się
- stać się nieaktualnym (zcurucke gegangen, zcu rucke gheen); zob. też nie dojść do skutku; podupaść; ucierpieć
- stać się przedmiotem ataku, najścia (anfechtunge krigen); zob. też ucierpieć {od czegoś}
- stać się wiadomym (fuerkomen); zob. też roznieść się
- stadnina (sthut, stut); zob. też koń, kłacz, kłacze, kobyła, kobyły
- stado wołów (swige)
- stajenny (kobelnknecht, stalknecht, stalknechte, swekenknechte, sweikenknecht)
- stajenny, opiekun źrebiąt zob. volenknechte
- stajnia (stal, stall, stalle, stallung, stallunge, stalung, stelle); zob. też podwozie
- stajnia miejska (marstal, marstele)
- stamtąd (dannnen)
- stan (wesen, weszen); zob. też być; łąka, łąki; egzystencja; życie; przedmioty gospodarcze; sprzęt; rzeczy
- stan wolnych, wyzwolonych (freyen); zob. też uwolnić; zwolnić
- stanąć na czymś (bleben, bliben, gebleben); zob. też pozostać przy czymś; uzgodnić; zostać
- stanąć w martwym punkcie = utkwąć
- stan rzeczy (gelegenheit, gestalt); zob. też sytuacja; postać; forma
- stanowczo (stercklich); zob. też silnie
- stanowisko (gesesse, gesesze, stot); zob. też siedziba; miejsce
- stany pruskie (Lande und Stete)
- starać się (sorgveldig seyn); zob. też dbać; być troskliwym, dbającym
- starać się {o coś} (arbeten, bearbeyten, beerbeten, beerbeiten, beerbeten, bekommern, erbeten, erbeyten, erpten, legen, lehen, werben); zob. też trudzić się {o coś}; naprzykrzać się; dążyć {do}; pracować; wykonywać coś; przebywać; domagać się czegoś; ustalić; wyznaczyć; obozować; zwrócić się z jakąś sprawą {do kogoś}; donieść {z czyjegoś polecenia}; rokować; radzić; lenno; beneficjum kościelne
- staranie, staranie się, starania (bearbeitung, beveisze, botrip, erbeth, flesz, fleysz, irwerben, meyge, mhue, mhwe, muhe, vleis); zob. też trud; zachody; gorliwość; staranność; gorliwie; starannie; wysiłek
- starannie (flesz, fleysz, vleis); zob. też gorliwość; starania; staranność; gorliwie
- staranność (flesz, fleysz, vleis); zob. też gorliwość; starania; gorliwie; starannie

- starosta (hauptman, hauptman, hawbtman, hobitman, hobtman, hofftman, hoptman, houbtman, houbtmanne, hauptman, howbtman, howptman, starast, starost, starosta, starusta); zob. też dowódca; przedstawiciel; strona główna sprawy, strony główne sprawy; starszy we wsiach na prawie polskim
- starostwo (starustenamnt, tenuta)
- starościna (heyptfraw, hoptfrawe, houbtfrawe)
- starsi cechowi (eldiste hern, eldiste herren, geswornen werken); zob. też starsi kościoła
- starsi Dworu Artusa (hovesolderluden)
- starsi kościoła (eldiste hern, eldiste herren); zob. też starsi cechowi
- starszy, starsi (alder, eldiste)
- starszy bractwa (eldster der bruderschafft)
- staruszka (vetula)
- stary (alde)
- stary, zasiedziały {mieszkaniec} (alt-sessenen)
- starzejący się (abegender)
- statek, statki (flote, halbschiff, koge, scepe, sceppen, schepe, schieff, schif, schife, schiff, schiffe, schip, schippe, schyff, schyfft, scip); zob. też kanał ściekowy
- statek do połowów sieciami (garne-schiff, garnschipp)
- statek, dubas (dubass)
- statek, mały (kreger)
- statek patrolowy, strażniczy (ausleger); zob. też kaper, kaprowie
- statek piekarnia (bagschiff)
- statek rzeczny (flussurig)
- statek strażniczy = statek patrolowy
- statut, statuty (statuten)
- staw (dig, diken, dyke, teich, teyche, teyken, tich); zob. też granica; wał przeciwpowodziowy
- staw młyński (moleteiche, mole-tich)
- staw z karpiami (carpentiche)
- stawiający mosty (brockener, bruckener)
- stawiający rusztowania (belkseyler); zob. też stolarz stawiający rusztowania
- stawić (gehaben); zob. też mieć; osiągnąć
- stawić czoło (entgegen komen, entkeghen komen, undere ougen kommen, widderkomen); zob. też przeciwdziałać; otwarcie wystąpić; wystąpić {przeciw}
- stawić opór (entsetzen); zob. też uwolnić {od oskarżenia}; bronić się
- stawić się (ensteet, furkomen, fynden, gestanden, gestehen, vorkomen, vorschiennen); zob. też zjawić się; zapobiec; przeszkodzić; znaleźć się
- stawić się lub kogoś {przed sądem} (gestellen); zob. też przedłożyć
- stąd (doreaus, dorusz); zob. też z tego; skąd
- stągiew na strzały (pfilevasse, pilvat)

- stelmach (stelmaker, wayner, wegner, weyner, weynher); zob. też kołodziej
- step (hede); zob. też pagina; pakuły; puszcza
- ster (runder)
- sternik (stuerman, sturman)
- sterowanie (regirunge)
- sterta (hauf); zob. też kupa
- stewa (steven)
- stewa tylna (achterbuege)
- stępak (czelder)
- stodoła (schaeyne, schawene, schayne, scheune, schewne, scheyne, schuene, schune, schune, schuwne, schwene, zune)
- stodoła drewniana (holczschune)
- stodoła na siano (houschune, hoyeschuene, hoyeschune)
- stodółka (schewnchen)
- stojak do miski (schottelkorve)
- stolarz (desscher, disscher, thisscher, tischer, tisscher, tisschir, tyscher, tyschler, tysscher)
- stolarz stawiający rusztowania (rustysscher); zob. też stawiający rusztowania
- stołp {wieża ostatecznej obrony} (bergfrid)
- stop metalowy na dzwony i armaty (klokspise)
- stop srebra (lotiges silber)
- stopa (fueten, fus, fuse, fuss, fute, schuw, voeten, vote); zob. też buty; podstawa
- stopień (maes, maesze, moes, moesze, mose, mosze); zob. też sposób; zakres; mech; miara, miary
- stopień pokrewieństwa (besibbunge, eynsebunge)
- stosownie (zcrechte); zob. też sprawiedliwie
- stosowniejszy (zcymlicher)
- stosowność (geborlichkeit, zcymllichkeit); zob. też należyłość
- stosowny (czemelich, czemlich, mogelich, mogelick, mogelijk, muglich, redlich, redtlich, retlich, tuglich); zob. też odpowiedni; należyty; pomocny radą; ważny; dzielny
- stóg, stogi (hewfen, houfen, howfe); dom; folwark; gospodarstwo; kuria; łan, łany; podwórze; stóg, stogi
- stół (dissch, taffle, tisch, tysch); zob. też tabliczki; tratwa
- stół do malowania płótna rozpuszczoną żywicą i następnie jego wyświecania (wachsbank, wachzbang); zob. też woskownica
- stół postrzygacza sukna (scheertisch)
- stragan (hoke, hoken, hokin); zob. też hak, haki; pług; radło; kram
- straganiarz (hocker, hoecker, hoker, hokin, stregener); zob. też kram; kramarz; stragan
- strasznie (furglich)
- straszny (vorschrecklich)
- strata (abegange, arich, arigk, verlust, vorlost, vorlust, vorlusth); zob. też zło; nieszczęście; szkoda
- strawne (czeringhe, czerung, czerunge, teringe, terunge, thoringe, zcerungh, zerunge); zob. też wikt

- straż (hut, wache, wachte); zob. też dozór; hełm
 straż miejska (custodia civitatis)
 strażak (bornenwarder)
 strażnik (wachter, wechte, wechter)
 strażnik drewna (holtvarder, holtwarder)
 strażnik miejski (statwechter)
 strażnik pól (feltwarder, veltwarder)
 strażnik strzegący bramy (thorwechter, torwarder)
 strażnik, strażnicy w Dworze Miejskim (hovewarder, hoveworden)
 stręścić (begreyffen, begreyffen, begrieffen); zob. też schwytać; ująć; włączyć; zawierać; formułować; obejmować; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki
 strofować (strofen); zob. też ganić; krytykować
 strona {w sprawie} (enteill, eynstele, eynteel, eynszdel, eynszteyl, teil, tel, tele, teyl, theyl, tyele); zob. też część; niektórzy; część kraju; stronnictwo
 strona, strony (ihegenheyte, seyten, syde, zyde); zob. też okolica
 strona główna sprawy, strony główne sprawy (hauptleute, hawbtman, hewptluthe, hobtman, hoptleuwe, houbtman, houbtmanne, hauptlute der sache, hauptleute, hauptlute, hauptluthe, hauptman, hauptmanne, howbtman, howptman); zob. też dowódca; przedstawiciel; starosta
 strona przeciwna (wedirpart, widerpart, widderteyl, widerpart); zob. też oponent
 stronnictwo (teil, tel, tele, teyl, theyl, tyele); zob. też strona; część; część kraju
 strony uczestniczące w podziale (teilleuten, teylesleuten, teylluten)
 strop (decke, decken, deke); zob. też kołdra; pokrywka; przykrycie
 stróża (strosa)
 strych (solle, soller, suller, zuller); zob. też kondygnacja w spichrzu; spichlerz; podcień
 strycharz = ceglarz, strycharz
 strychulec {deska do zebrania nadmiaru materiału użytego przy produkcji cegieł, przesuвано ją po krawędziach form i jednocześnie wygładzano cegły} (strukholt)
 stryj (homen, oeme, oheme, ohm, ohme, om, vater bruder); zob. też beccka; wuj
 strzał (gelote); zob. też pocisk
 strzał, strzały ogniowe (fewerpfeile)
 strzała, strzały (fpyle, pfeilen, pfeyle, pfile, pfyle, pile, pyle)
 strzec (bewaren)
 strzelba (fewer geczoj); zob. też krzesiwo
 strzelec (schotcze, schutcze)
 strzelnica (schiessgarten, schischgarten, schisgarten, schetegarden, scheytgarden)
 strzemię (bogelen)

- studnia (born, borne, brunnen, burn, gruntborn, pypenborn); zob. też źródło
- studnia główna (hofftborn, houet-born)
- studnia ze słupem (burensawle)
- studniarz (rorkemeister)
- studzienka (boerniken)
- stworzyć (geworcht, ufgebracht); zob. też wynaleźć; spowodować
- suchary (twebacken, twebak)
- sukiennice (gewandcamer, gewandhawsz, gewandkamer, gewanthuze, wanthus)
- sukienki do chrztu (westercleider)
- sukiennik, sukiennicy (gewandtsnyder, gewantsnider, gewantsnyder, lanifex, pfeffelere, vandsnyder, wantsnydere, woellenweber, wollenweber, wollenwebir, wullenweber, wullenweeber); zob. też postrzygacz sukna
- suknia (racke, rock, rocke, roecke, roecken, rog, rogke, rok, rokke, roko, rugk); zob. też plecy; surdut; żyto
- suknia damska (frauwenrok)
- suknia domowa (leiprock)
- suknia krótka (cropelrocke)
- suknia męska podróżna (monfar rocke)
- sukno (doke, gewand, gewande, gewandt, gewant, gewanth, gwandt, gwant, gwante, lacke, lake, laken, lakene, lankene, tuch, tuchgewand, tuchir, wand, want); zob. też pół sztuki sukna; ściana; miara długości sukna {44 łokcie}
- sukno angielskie (engelsche)
- sukno czerwone (rotgwand)
- sukno grube (schorttucher); zob. też fartuch
- sukno krótkie (korczlaken)
- sukno letnie (somerzewand)
- sukno na suknie (rocklaken, rokklaken)
- sukno na torby (saclywant); zob. też sukno na worki
- sukno na wachlarze = płótno, sukno na wachlarze
- sukno na worki (saclywant); zob. też sukno na torby
- sukno na zimę (winterzewand, witzwand)
- sukno szare (grogewand, grouege-wand)
- sukno ubijane w trakcie pakowania (slatuch, slotuch)
- sukno w beczkach (tonelaken)
- sukno włosiane (hardeck, harduk, hertuch); zob. też koc włosiany
- sukno z Amsterdamu (amsterdamsches, amsterdamszes laken)
- sukno z Anglii (englisch gwant, englische)
- sukno z Anglii, rodzaj (stocbreit, stockbreit, stotbret, stucbreit, stucbreitt)
- sukno z Arras (arras, harras, harres, harrysch, rasch)
- sukno z Ath ({laken, gewand, tuch} von Ath, Aet, Ayth)
- sukno z Beverley (beberleysche, be-verleysche, beverleysse)
- sukno z Brugii (bruggische)

- sukno z Brukseli (brosselsche, brusselische, brusseler)
- sukno z Colchester (colchestrische, colcister, colczister, colsisterisch, kolczister, kolczistersches laken, kolzestrische)
- sukno z Comines (comesche, comische, komessch, komesschen, komissch, komische, komisschee, kumessche)
- sukno z Dendermonde (dellermundessche, dendermondische)
- sukno z Dordrechtu (dortrecht-sche)
- sukno z Florencji (florenten)
- sukno z Herenthals (hernthalische)
- sukno z Kolonii (kolnische)
- sukno z Lejdy (ledesch, ledissche, leydener, leydische)
- sukno z Lierre (lirsche, lyrisch)
- sukno z Londynu (lindisch, lindissch, lundesch, lundisch, lundissch, lundyssch)
- sukno z Louvain (louenissch)
- sukno z Maubeuge (mabauwesch, mabeuwesch, maboysche, mabussche)
- sukno z Mechelen (mechchelische, mechelissch, mechlische, mechlusche, mekelissche, messchlich)
- sukno z Normandii (normedische)
- sukno z Polski (polanisches laken, polensches laken)
- sukno z Poperigne (pepperyssche, poperinger, popersche, popperische, popprische)
- sukno z Torunia (thornische)
- sukno z Touarnai (thornoyssche, {laken, gewand, tuch} von Touarnay, Dornik)
- sukno z Walencji (valentinische, valentissche)
- sukno z Verdun (verdische)
- sukno z Ypres (eyprische, ipprisches laken, yperische, ypersche, yprische)
- sukno ze Szkocji (schottische)
- sum (wels, welsch, wels)
- suma główna (hauptgeld, hauptgut, hauptsache, hauptsumma, hauptsumme, hebtgut, heuptgeld, hoptgeld, hoptgelt, hoptgutte, houbtgelde, houbtgelt, houbtgute, houbtgutt, houbtsumma, houetsumma, hauptgeld, hauptgelde, hauptgut, hauptguth, hauptsumma, hauptsumme, howbtsumme); zob. też kapitał; należność
- sumienie (gewiss, gewissen)
- surdut (rog, rok); zob. też suknia
- surowo (herte, strenglich); zob. też uparcie; srogo
- surowy (ernst, hert); zob. też paleńsko w kuchni; twardy; poważny; gniewny
- suszony (trewge)
- syn (sohn, son, sonne, zon, zone)
- syn zob. być; zdanie; opinia; zamiar; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; treść; przypomnienie
- syn furmana (furmansson)
- syn nierządniczy (horrenson)
- syn rodzica chrzestnego (geistlicher bruder, geistlicher brudir); zob. też mnich

- sypać groblę (temen); zob. też budować tamę
 sypanie wałów wzdłuż kanałów i rowów (vorwallunge); zob. też wał, wały
 sytuacja (gelegenheit, geloge); zob. też stan rzeczy; położenie; obżarstwo i opilstwo
 szabernak (schabernack, schabernak, schawernack, sabernac)
 szabla (schabelen)
 szachownica (spelbret)
 szachulec {typ ściany szkieletowej drewnianej} (stenderwerk)
 szacowny (erlaucht); zob. też dostojny
 szafa (schaf, schaff); zob. też owca, owce
 szafarstwo = urząd szafarski
 szafarz (schafer, schaffer, schefere, scheffer, scheffere, scheffin)
 szafir (saffir, saphir, zaphern)
 szafran (czaffran, saffran, zaffran)
 szalka (schale); zob. też czara
 szalki do wagi (schalen in de wogen, wegeschalen)
 szalony (waner); zob. też obłąkany
 szalupa (esping)
 szalwia (zalvia)
 szanowny (achtparn, ernvhesten)
 szarwark (schaerworgk, scharwarke, scharwergk, scharwergke, scharwerk, scharwerke, schwarwerk)
 szary (gro, groee)
 szata bez rękawów (meydichen)
 szata liturgiczna (korkappe)
 szczątki ludzkie (gebeyne); zob. też członki ciała
 szczególnie (besunderlichen, bsunder, sunderlichen, sunderlix)
 szczególnie (tief, tyff, weitloufftig); zob. też obszernie; tor wodny w cieśninie, wyznaczany każdego roku
 szczelina (rethen)
 szczerłość (trawe, trouwe); zob. też wierność; życzliwość; oddanie; lojalność
 szczery (eynfeldig, eynveldig, leuther); zob. też prostoduszny; naiwny
 szczerze (ungeferlich); zob. też przy okazji; bez złych zamiarów; mniej więcej; na przykład; chociażby
 szczęście (geluchselikeiten); zob. też powodzenie
 szczęśliwie (glugseliclichen, seliglichen, szeliclichen, zaliclichen, zeliglichen)
 szczodrość (miltetikeit, wiltetikeit); zob. też dobroczynność
 szczodry (trechtigk); zob. też intratny
 szczupak (hecht, hechte, hekede, heket)
 szczypce (czangen); zob. też cęgi
 szczyt domu (ferst, gebel, gebil, gefel, gevel, gibel)
 szeląg, szelągi (schilling, schillinge, schillink, solidus, sollidus)
 szeptać (rownte)
 szeroki (brethen); zob. też obszerny
 szeroko (lengern); zob. też obszernie
 szewc (schomaker, schuemaker, schumacher, schumaker, schu-

- mecher, schuster, schuwert, schuwort, swuwert)
- szewc naprawiający stare obuwie (altbusser, merbusser, schuenpfluger); zob. też łaciarz
- szewczyk = pacholek szewca
- szkalować (vorlemeth); zob. też obmawiać
- szkatułka (cessta, cista); zob. też skrzynia; kasa
- szklanka osadzona w srebrze (glase silberynne)
- szklarz (glaser, glazer, gleser, glezer)
- szkło (glas, glase, glasesteyn, glasze)
- szkło weneckie (fenedisches glas)
- szkoda, szkody (arich, arigk, eynfal, furfang,urfenglicheit, hinder, irniz, irnusz, yrnus, obirlast, obirlastinge, schade, schaden, stoedt, stoes, stoosz, stos, stosz, ubirlast, ungedey, unrath, vorfangk, vurfenglicheith, vorphange, vorterb, vorterbnisz, vorterbunge, vorterpenisse, ynfalle); zob. też zło; nieszczęście; strata; niekorzyść; ruina; przeszkoda; zwłoka; zakłócenie; zamęt; okoliczność stojąca na przeszkodzie; kwestionowanie {opór}; kłopot; wkraczanie {w czyjeś prawa}
- szkoda dokonana przez bydło (vyschaden)
- szkoda wielka (sweres); zob. też zmartwienie
- szkodliwy (umfromelich, vurfenglich, vorpfenglich); zob. też niekorzystny; długotrwały
- szkodzić (czu nae ghen, czu nahent ghen, czu nhoe ghen, czu noen ghen, czu nohen ghen, czu nohent ghen); zob. też uwłaczać; urazić
- szkoła (schole, schule)
- szkuta (schute, schuten, schuthe, schutte, scuten)
- szkuta do transportu cegieł, kamieni (stenschutte, sthenscute); zob. też wyźwirowanie; wyszutrowanie
- szlaban (ronneboeme, ronnebome)
- szlachcic (edele, edling, rittermesigen)
- szlachetny (edil, woltuchtig); zob. też dzielny
- szlam (slam)
- szlifiernia (slifmole)
- szlifierz (scherensliffer)
- szmaragd (smaragdus)
- sznur (cordele, kordel, kordyl, snuere, sznure, vadenen, vadim)
- sznur {miara długości} (szele); zob. też dusza; powróż; uprząż; lina
- sznurowadło (senkel)
- szory {rodzaj uprzęży} (achterselestreng, achterzelen, achtezelen, gescherre, geschirre, vorschere); zob. też zaprzęg
- szos (geschoes, geschoesgelt, geschos, geschosgeld, geschoss, geschossgeld, geschosz, gesschoes, schoss, schosse, schot); zob. też pieniądz, pieniądze skojec, skojce
- szpadel (spaden, spatén)
- szpara (luke, luken)
- szpieg (vorspeer, vorspehere, vospirer); zob. też wywiadowca

- szpikulec (spel); zob. też rozen
szpilka drewniana używana do przybijania podeszew (pennignegel, pinnegel, pinnaile); zob. też ćwiek; gwóźdź, gwoździe drewniane; gwóźdź, gwoździe szewskie z szeroką główką; gwóźdź, gwoździe z ostrym, spiczastym końcem
szpital (armenhaws, armenhov, hospital, hospitale, hospithal, sichhus; spedale, spettale, spital, spital, spittal); zob. też dom ubogich; infirmeria; leprozorium; przytułek
szpitalnik zakonny (spittaler, spitteler)
szpunt {kołek lub czop służący do zatykania otworu wyjściowego w beczce} (spund, spunden, tappen); zob. też czop
sztaba (boltstangen)
sztof, sztofy (stewff, stoefe, stoefefe, stoff, stop, stope, stouff, stouffkanne, stowff); zob. też garnek
sztuciec, sztucce (stoczchen, stuczgen); zob. też czara
sztuczki (funde); zob. też podstęp; knowania; moda
sztuka (stokke)
sztuka ołowiu (lode, loede, lot); zob. też ołów; lada
szuba {rodzaj długiego płaszcza na futrze} (korcze, korsche, korschin, schaube, schauwe, schawbe, schube); zob. też futrzany, np. płaszcz
szuba z lisów (vochszelae schube)
- szuba z wiewiórek (eychhornen schube)
szubienica (galgen)
szukać rozstrzygnięcia sprawy (usgangen, uszgangen)
szwagier, szwagrowie, szwagierki (frawenbruder, hausfrawe bruder, husfrawen bruder, schweger, schwoger, svoger, swager, swagir, swegeren, swoger, swogere, swoghear, swogier, wybes bruder, wybes geswyster, wybys geswyster)
szwagierka (hausfrawe swester, swegerin, swegerynne, weibes swester, wybes swester)
szwedzki (swedisschen); zob. też świecki {ze Świecia}
szyba (scheibe)
szyba okienna (glasvenster)
szybki, np. ogier (geeler {Hengst})
szybko (drade, flox, kort, plutzlinge, risscher, schier, schir, schirst, schyer, schyr); zob. też natychmiast; rychło; nagle; prawie; około; wkrótce
szydło, szydła (heckelsse, hecxzel, hekkelsse, oerte, orde); zob. też ogród; róg
szydzić (behoeneth); zob. też wyśmiewać
szyja (hals, halse, halsse, halze); zob. też gardło; z życiem i mieniem; życie
szyja piwniczna (vorkeller)
szyld (schild, schilt); zob. też pieniądz, pieniądze, moneta francuska; tarcza

- szyna, szyny (schenen, schinen, schynen)
- szynk (schenckhews, schenkerye); zob. też karczma
- szynk piwny (bierschenk, birschenke); zob. też wyszynk piwa
- szynk winny (weinschenke, weynschencke, weynschenke, wynschenke); zob. też szynkarz wina; wyszynk wina
- szynka, szynki (schinckel, schinken, schingken, schinken, schinkin)
- szynkarz (schanke, schencke, schenke); zob. też podczaszy
- szynkarz wina (weinschenke, weynschencke, weynschenke, wynschenke); zob. też szynk winny
- szynkować (vorschanckt); zob. też sprzedawać trunki
- szyper (schepper, schiper, schipher, schiphir, schipper, schippere, schippther); zob. też żeglarz; kapitan; przedsiębiorca okrętowy
- Ś
- ściana, ściany (wand, want, wende, wenden); zob. też sukno; odwrócić; przeszkodzić; cofnąć; obrócić {w}; zużyć {na}; zmienić
- ściągnięcie podatków = pobieranie podatków
- ściągnąć (abgemanet); zob. też wy dostać {pieniądze}
- ściek (slemmen)
- ścieżka (gesthen, stech, steg, stege, stheyge)
- ścigać (achterfolghen, volvolgen); zob. też spełnienie; zadośćuczynienie
- ścigać winnego (vorfolgen); zob. też zadość uczynić prawu; przeprowadzić konfiskatę
- ścigający {rzeczownikowo} (volger); zob. też pomocnik
- ściganie (feynden)
- śląd (sporn); zob. też ostrogi
- śledź, śledzie (hering, heringe)
- ślepiec (blinde)
- śliwki (flumien)
- śliwki tarniny (kreken)
- ślub (trewunge)
- ślusarz (cleinsmid, cleinsmit, clenmede, cleynschmidt, cleynsmede, cleynsmit, cleynsmid, cleynsmidt, cleynsmyd, kleynsmit, kleynsmed; slisser, sloessir, sloesen, slosser, slossir, slote); zob. też kowal zajmujący się precyzyjnymi pracami; komin; zamek
- śluz (sleuse, slewsze, sluese, sluse, sluze)
- śmiało (konicher); zob. też zuchwałe
- śmiec (dreck, drek, mest); zob. też mierzwa
- śmierć (abgang, thode, thot, tod, tode, todt, toedt, tot, tothe); zob. też zabójstwo; zgon; spleta
- śmiertelność (sterbunge)
- śpiew (gesenge)
- śpiewak (senger)środa (methewochen, middewecken, mitwache, mitwoche)

- środek (mittelung, mittelungh); zob. też pośrednictwo
- środki do życia (noddurft, noedtdorft, notdorf, notdorff, notdorftikeit, notdorft, notdurft, nothrofft, nottorfft, notturfftikeit, notturft); zob. też potrzeba; utrzymanie; przedmioty pierwszej potrzeby; żywność
- środki i sposoby (weise unde wege, weise unde wege, wesze unde wege, weyse unde wege)
- środki prawne (myttelsrecht)
- śruba, śruby (schrubegerete, schruben)
- śrubowanie cen (obirsatzunge); zob. też wyzysk
- śrutownik (schroter); zob. też krawiec, krawcy
- świadczanie, świadczanie (beschwe-
rung, besverunge, besswerniss, beswernis, besswerunge, beswaringhe, beswernis, beswerung, beswerunge, beswerungh, boswerungh); zob. też ciężary; obciążenie; wysiłek
- świadczyc {odszkodowanie} (slon)
- świadectwo (czeugniss, czewgnis, czugunge, geczeug, geczeugniss, geczewgniss, geczucnisse, geczugnis, geczugnisse, geczewgnis, geczugnis, gezeunyss, zcewgnis); zob. też świadek; dowód
- świadectwo sądu ławniczego (scheppengeczeugnis)
- świadectwo sędziego (czeugnys des richters, richtersgeczeugnis)
- świadek (czeuge, geczeug, geczeuge, geczeugk, geczewge, geczouigk, geczug, zeuge); zob. też świadectwo
- świat (werld, werlde, werlit)
- światło (licht); zob. też świeca
- światło dzienne (tageslichte, tagislicht)
- światły (vorsichtig); zob. też rozważny; mądry
- świątobliwość (hillikeit, vaterlicheit)
- świder (nebejer, nefeger, neveger)
- świeca (kercze, licht, lichte, lichten, luechte); zob. też otwór okienny; światło
- świeca bożonarodzeniowa (christ-slicht, cristslicht)
- świeca wielkanocna (osternkercze)
- świeca woskowa (waschlicht, waslicht)
- świecarz (lichtczyher)
- świecki {np. sąd} (werdtlich, werthlich)
- świecki {ze Świecia} (sweczischen, swedisschen); zob. też szwedzki
- świecznik (leuchter, lewchter, lichter, stotcz); zob. też lichtarz
- świecznik procesyjny, żerdziowy (stackchen)
- świerk (fichten, vichten)
- świeży (frissen)
- świętej pamięci (milder gedechtnisse, seligis gedencken); zob. też nieodżałowany
- święto królewskie (konigliche feste)

- święty, święta, święte (sant, sante, sente, sinte, sonte, sunde); zob. też piasek
- świnia, świnie (schweine, schweyn, suwyne, swen, sweyn, sweyne, sweynen, swin, swyn, swyne)
- świniopas (sweyntreyber)
- T
- ta sama (desulven, dieselben); zob. ten sam
- tablica (tofel, tofil); zob. też chrzcielnica; tabliczki {także woskowe}
- tabliczka do pisania (screibe touffel)
- tabliczki {także woskowe} (tafelen, taffelen, taffle, tapheln, tefele, toffel, toffeln, toffil, tofil); zob. też chrzcielnica; stół; tablica; trawta; taca
- taca (breter, brether, tofelen); zob. też drewno, deska, deski; tabliczki
- taca {świadczenie dla proboszcza} (ecczem, eczem, teczem, teczim, tesmen, teczem, tetzen, theczem, thetczme)
- taczka (karren, schufekarren, schuvekarn, schuvekarren, schuveker, slepekar, slepekarren)
- taczka do drewna (holczkaren)
- taczka do kamieni (steinkarre, stenkarrre, stynkarren)
- tafta (tafft, teftes)
- taić (vordackt, vorhelen); zob. też ukryć; ukrywać
- tajemnica (heymlichkeit)
- tajemnie (hemelichen, hemeliken)
- tajemny (hemelich, hemelik)
- tak (dermosze, dormosze, in sulcher maesze, in sulcher moes, in sulcher moesze, in sulcher mose, in sulcher mosze); zob. też w ten sposób; odnośnie tego
- tak długo (bissolange); zob. też aż; dopóty
- tak jak (szam); zob. też tak jakby; jako
- tak jakby (szam); zob. też tak jak; jako
- takelunek (schiffsgeczey); zob. też wyposażenie okrętu
- taki (dergelich, ensallichs, ensolch, ensollichs, ensothans, ensulchs, ensulks, ensulkt, enszotans, eynsotans, eynsotheyns, semlich, semelicke, sodanet, sodened, sotan, sothan, sottan, sotten, suttan, zemeliche, zottan); zob. też tego rodzaju; podobny; tenże; ten
- taksa (taxa)
- taksować (achten)
- talerz, talerze (talloren, teller, tellir, telloer)
- tam (dar, doinne); zob. też w tym; wewnątrz
- tam zob. droga wybrukowana; grobla; tama spiętrzająca wodę; umocnienia; wał przeciwpowodziowy
- tama rzeczna (were); zob. też obecność; jaz; obrona
- tama spiętrzająca wodę (dam, demme, tam, tamme, tham, thamme); zob. też droga wybrukowa-

- na; grobla; umocnienia; wał przeciwpowodziowy
- tamowanie (temmung)
- tamże (darbannen, darsulvest, selbigest); zob. też w tymże
- tarcica (deel, dele, delen, dellen); zob. też drewno, dyl, dyle; część
- tarcica dębowa (lobedylen)
- tarcza (hedeschilde, schild, schilt); zob. też pieniądz, pieniądze, moneta francuska; szyld
- tarcze szturmowe (stormtarten)
- targ (markt, markte); zob. też rynek
- targ rybny (vischmarkt)
- targ z bydłem (geisselmarkt)
- targ korzenny (crawtmargkte)
- targnięcie się na coś (angreyffunghe); zob. też zajazd
- targowe dni (marktagen)
- tartak (bretmole, sneidemole, snidemole, snydemole)
- tasiemka, tasiemki (bortche, bortchen, bortchin); zob. też galon; wstążka, wstążeczki
- taśma, którą przypina się siodło do konia (obergort, overgorde)
- Tatarzy (heidenschafft, uncristene); zob. też poganie; Turcy
- te same (sulven)
- tęgo rodzaju (dergelich, sodanet, sodened, sotan, sothan, sottan, sotten, suttan, zottan); zob. też taki; podobny; ten
- ten (sodanet, sodened, sotan, sothan, sottan, sotten, suttan, zottan); zob. też taki; tego rodzaju
- ten sam (derselbten, desulven); zob. też ta sama; tenże
- tenże (derselben, semlich, semelicke, zemeliche); zob. też ta sama; ten sam; taki
- teraz {właśnie} (iczund, in dersthunde, itczunte, itzstunde, itzstundt, itzundt); zob. też zaraz; kilkakrotnie; często
- teraz wymieniony (itczgnant); zob. też teraz wzmiankowany
- teraz wzmiankowany (itczgnant); zob. też teraz wymieniony
- teren (ende); zob. też miejsce; okolica; decyzja; koniec
- termin (termienen, terminus, vrist, vryst)
- termin sądowy (teydingstag); zob. też dzień przeznaczony na rozprawę sądowe
- terytorium (gebiet, gebit, gebitt, ghebede); zob. też obszar; komturstwo; okręg
- testament (testament)
- teściowa (hausfrawe mutter, husfrawen mutter, weybes mutter)
- teść (frawen vater, hausfrawe vater, sweerer, sweger, sweher, swehr, weibes vater, wybes vater)
- tkacz (weber)
- tkanina jedwabna (forsstat, forstat, forsztat, furstat); zob. też jedwab; materiał jedwabny
- tkanina półwełniana, bombazyn (bomsin)
- tkanina wełniana (backeczcin, bochczin, bockeczcin, bockeschen, boctzin, boktczin, buckeczcin, buktzin); zob. też tkanina z delikatnej wełny

- tkanina z delikatnej wełny (sage);
zob. też tkanina wełniana
- tkany na 4 nicielnicach (vierschef-
ftige)
- tłuczek (pusholt, pussolt); zob. też
młot
- tłumacz (interpretere, tolk)
- tłumaczyć (tolken)
- tłuszcz (smeer, smer); zob. też sadło
- tłuszcz wieprzowy (swinesmer)
- to (sollichs)
- to samo (datsulve)
- toczący się {między} (gewandt, ge-
want, gwandt {czwischen})
- toczący się {z kimś} (awssthend,
owsstehend, uthstand); zob. też
trwający
- toczenie piwa (awszsponden, ows-
spunden, owszspuden); zob. też
toczyć piwo
- toczenie wina (wynczap, wynczapp)
- toczyć piwo (auszgespudet, awsz-
sponden, owsspunden, owszspu-
den); zob. też toczenie piwa
- tokarz (dreere, dreger, dreseler,
dresler, dressler, dreyer); zob. też
tragarz
- toń rybacka (czoge, czogk, toch);
zob. też poselstwo; podróż z po-
selstwem
- topola, topole (hogen papeln)
- toporek u siodła (sadelbile, sadelbi-
len, satebyle, satelbul, sattelbyel)
- topór, topory (beelen, beil, bertyn,
byel, byl)
- topór bojowy (strytexse)
- tor wodny w cieśninie, wyznacza-
ny każdego roku (depe, dype, dy-
pen, tiff, tiffe, tyffe); zob. też ob-
szernie; szczegółowo
- torba (sack, sacke, sacken, secke,
secken, sekke, sekken, tasche);
zob. też sakiewka; sieć, sieci, sak;
worek, worki
- torba przy siodle (kegenleder)
- torba z korzeniami (krudebudel);
zob. też torba z ziołami
- torba z ziołami (krudebudel); zob.
też torba z korzeniami
- torf (waltorp, walttorp)
- tory powroźnicze {łac. horrea funi-
ficum, ścieżki do wyrobu powro-
zów i lin chronione przed desz-
czem długimi wiatami} (reifer-
schune, reperschune, reyferschu-
ne, ryperschune)
- towar, towary (couffenschatz, cowf-
fenschatcz, gueter, gut, gutt, gut-
te, gutter, guttir, kawfenschatz,
koffeschatcz, koffrschatcz, kopen-
schopp, kouffenschatcz, kouffen-
schatz, kouffinschacz, kouffman-
schafft, kouffmansgut, kaufman-
nes gut, koufmansgut, kowffman-
schacz, kowffmanschafft, kow-
fschacz, mercantes, res, war, ware,
waren, wore); zob. też dobra; do-
bry; majątek; majątek ziemski;
handel; mienie
- towar kramarski, towary kramar-
skie (cromerey, cromereye); zob.
też kram; handel kramarski
- towarzysz, towarzysze (geselle, ge-
sellen, gesellschaft, gesellschaft,
gesellschaft, gesellschaft, gesel-
schap); zob. też zastępca starszego

- ławnika; rota; spółka; kompan, kompani; czeladnik, czeladnicy
 towarzyszyć komuś = prowadzić
 trabant, trabanci (drabant, drabenten)
 tracić (verleust, vorleuset, vorluset); zob. też płacić {grzywnę}
 tracz (bredsnyder, bretsneider, bretsneider, bretsnyder, holtsager, sager, seger, zager, zeger); zob. też piła; zegar
 tradycyjny (brocht, gebrocht, hergebrocht, herkomend); zob. też przyjęty
 tragarz (dreger, dreyer, gemeinetreger, trager, treger); zob. też tokarz
 tragarz gliny (leymdreger)
 tragarz jęczmienia (gerstintroger)
 tragarz piwa (biertreger)
 tragarz wełny (wollintreger)
 tragarz węgla drzewnego (kolintreger)
 tragarz ziarna (korntreger)
 traktować należycie, z szacunkiem (geslissen); zob. też zakończyć
 traktować {o} (treten); zob. też radzić {nad}
 tran (matoll, mattol, mattole, tran, vischtron)
 tran gorszego gatunku uzyskiwany z małych ryb łowionych kutłami (kewteoll, kewtiloel)
 tran uzyskiwany z morświnów (sweynne oel, sweynoll)
 transport (vuorwerk, vurwerk)
 transumpt (transsumpt, transumpte)
 trapić (beclummen, muhet); zob. też gnębić; być przykrym
 trapiony (betwungen); zob. też wymuszony; gnębiony
 tratwa (driften, taffle, trifft, triffte, trift, trifte); zob. też pastwisko; spław drewna; stół; tabliczki
 tratwa z drewnem budowlanym (czimmertrifte)
 tratwa z dylami (delenttrifte)
 tratwa z pni (ronenttrifte)
 trawa (gras, grasz)
 trąba (bosune, trumpit)
 trąd (utzetzcheyt)
 treść (begrieff, begriff, bogriff, eynhalt, innehalt, innehalde, sin, syn); zob. też rozmowy; rokowania; zakres; obszernie; zawartość; być; zdanie; opinia; zamiar; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; przypomnienie
 trębacz (baseuner, bassuner, bazewener, trumper)
 trochę (etczwas, etgwasz, etzwas, etzwes); zob. też coś
 trochę więcej (ichtmee); zob. też coś
 trociny (sagespene)
 troć (bergeroere)
 trojaki (dreyvaldigen)
 tron (stule); zob. też krzesło, krzesła
 troska (bekomernus, bekommernis, bekommerniss, bekommernisse, bekommerung, kommere); zob. też kłopot; zmartwienie
 troskliwy (sorgveldig); zob. też dbający

- troszczyć się {o} (bestewren); zob. też kierować; rządzić
 trójnóg (drefues, dryfuss)
 trucizna (vergifften)
 trud (bearbeitung, erbeth, moige, muwe, swerre); zob. też staranie; staranie się; trudność
 trud, trudy wielkie (beclagnisz)
 trudność (swerheit, swerre, swe-
 weheit, sworheit); zob. też utrapie-
 nie; trud
 trudzić się {o coś} (bearbeyten, be-
 erbeten, beerbeiten, beerbten);
 zob. też starać się
 trunek, trunki (gedrengke, ge-
 druncken, getrencke, getrenke,
 getruncke, getrunke, trancke,
 trenke, trincken, trinke, trinken);
 zob. też napitek; picie; pić
 trup (leichnam, leychenam); zob.
 też Boże Ciało
 truskawki (ertberen)
 trwać (vortrecken, weret); zob. też
 przeciagać się; pozostawać przy
 życiu
 trwający (awssthend, owsstehend);
 zob. też toczący się {z kimś}
 trwale (festist)
 trwały (fasth, vast); zob. też usilny;
 mocny; okres postu; ciężki
 tryb {koło zębate wprowadzone w
 obroty, część składowa mecha-
 nizmu} (tryp)
 trzcina (roer, ror, rore, roren); zob.
 też rura, rury
 trzeba (schalen, scholen); zob. też
 powinno się; szalki do wagi
 trzęsawisko (bruch, bruche); zob.
 też bagno, bagna; błoto; łągi;
 przestępstwo; ugór
 trzonek do kilofa (bickenstel, bik-
 kenstele)
 trzonek do łopaty (spadenholt, spa-
 tholter)
 trzonek do siekiery (axenhelue,
 exenhelfen, exsenhelue)
 trzonek jesionowy (eschenhelue)
 trzpień (bolcen, bolczen, bolten,
 spille)
 trzpień drewniany (plueggen)
 trzy razy (dristunt)
 trzykrotny (dreyvaldig)
 trzymany w niewoli (gepfangen);
 zob. też schwytyany; uwięziony
 tschauwnsheit, tschawnsheit zob.
 drewno, pale ostro zakończone
 tubylec (eynczogelingk, eynczoge-
 linge, eynlenderer, inczogelingk,
 inczogelingen); zob. też indygena
 tuleje (tellen)
 tuleje z grotem do sulic {oszczepy
 do rzucania} (worftollen)
 tulejka (dulle)
 tunika (undirrock)
 tunika herbowa (wapenrocke)
 Turcy (heidenschafft, uncristene);
 zob. też poganie; Tatarzy
 turkus (torkos, torkoys)
 turniej rycerski (schimpe); zob.
 też zabawa
 tusza (ruenpe, rumppe)
 tusze wołowe (rindern hewte)
 tutaj (herwerts); zob. też w tym kie-
 runku

- tutejszy (eynlendisch); zob. też krajowy
 tuzin (dosin, dossyn, tosin)
 twardy (hert); zob. też palenisko w kuchni; surowy; poważny
 twarz (angesichte, antlitz); zob. też oblicze
 twierdzić (vormessen)
 tyczka, tyczki (ruttenholtz); zob. też drewno, drąg, drągi
 tyczyć się (antriefft, antrift, antrifft); zob. też dotyczyć
 tydzień; tygodnie (weken)
 tydzień przed Wniebowstąpieniem (Bethewoche)
 tygiel {naczynie kuchenne w kształcie miseczki z wydłużoną rączką lub naczynie do stapiania różnych substancji} (teegel, tegil); zob. też cegła
 tygiel spizowy (eren, erylne teegel, tegil)
 tyka, tyki (staken, stenger)
 tyle, co (soveill)
 tylko (men, menn, vordt, vort, vurt); zob. też bród; lecz
 tylna część szory (hindertuechte)
 tym (daste, diste, dorch); zob. też przez to; dlatego że
 tym niemniej (nichtet denne, nichtsdemynne); zob. też mimo to
 tym prędzej (dieste eh); zob. też rychlej
 tym razem (daszmoll, dithmall, dochmael, uff das moll)
 tymczasem (mit des)
 tymianek (dostynne)
 tyśiąc (tauszint, tawszint) tytuł (anschrift)
 tytułem próby (uff vorsuchen); zob. też na próbę
- U
- u góry (baven, boben, boven, bowen, obenne); zob. też wyżej; ponadto; poza; na górze
 ubiegły (geleden); zob. też cierpieć; znosić; minąć; dopiero co miniony; ostatni
 ubogi, ubodzy (arme, arme lewte, armen, arm man, elende, ellend); zob. też biedny; obcy
 ubój (slag); zob. też pokos
 ubranie jeźdźca (rydewant)
 ubranie zimowe (wyntwant)
 ubytek (abenemen); zob. też uszczerbek
 ucho (ohre, ore)
 uchodzić {za} (faren); zob. też działać się; mieć się; sprawować się; ustosunkować się do kogoś
 uchodzić za złe (begreyfen, begreyfffen, begrieffen); zob. też schwytac; ująć; włączyć; zawierać; formułować; streścić; obejmować; być przedmiotem krytyki
 uchwalenie (abescheden, abescheiden, abescheyt); zob. też odjazd; odejście; decyzja; zgon
 uchwała (besleysz, beslies, beslisz, beslysz, boszlisz, boslis, boslysz); zob. też decyzja; postanowienie; zakończenie; koniec
 uchwyt (grepe, hantcrope, hantgrepe, hantgriffe, hantgrope, oess-

- gen, oezeken, ossen, ozecken); zob. też poręcz; oś
- uchwyt stągwi (oezevaten, osevat)
- uchwyt do kotła (kesselhol)
- uchylenie się (entlegginge); zob. też usprawiedliwienie
- uchylić (auszbrechen); zob. też wyłamać {z}
- uchylić się (auszchen, ausziehen, awszciet, awszgezogen, awszgezogen, entaghen, entleggen, owszyen, owszczyn, uszcihen); zob. też wyłączyć {z}; odmawiać; usprawiedliwić się; odrzucić; odmówić; oddalić się; uciec
- uciążliwość (gebrechen, gebreken, gebrochen); zob. też nędza; przestępstwo, przestępstwa; uszkodzenie, uszkodzenia; wykroczenie; wykroczenia; utrapienie; brakować; zawinić; wykroczyć {przeciw komuś}
- uciec (entlofin, vluet); zob. też zbiec
- ucieczka (obirlowff); zob. też zbiegostwo
- uciekać (vorschossen); zob. też oddać się szybko
- uciekać się do wymówki (zuhulfe rede nemen)
- uciekinier (awszfligere); zob. też zbieg
- ucierpieć (zcu rucke gheen, zcurucke gegangen); zob. też nie dojść do skutku; stać się nieaktualnym; podupaść
- ucierpieć {od czegoś} (anfechtunge krigen); zob. też stać się przedmiotem ataku, najsčia
- uczciwie (erbarlichen, erberlich, uffrichtigk); zob. też zacnie; należycie
- uczciwość (reddelickeit, reddelikeyt); zob. też poczucie obowiązku
- uczciwy (bederwe, bedirwe, fram, from, fromm, fron, vrom); zob. też pożytek; zysk; korzyść; dzielny
- uczeń, uczniowie (schoelren, scholer, schuler, schulleren); zob. też kleryk
- uczony w piśmie (wissende und in der schrift vorsuchte)
- uczta (gast; gasterie, gesterien); zob. też gość
- uczynek (handhaftige tat, hanthaf-tige tat); zob. też czyn
- uczynek rozmyślny (vorsacczen, vorsacz, vorsacczen, vorsatcz, vorsatze); zob. też zamiar; oddać w zastaw
- udać się (beczien, beczihen, boczyhen, czog sich czogis, geben, fugen, geczog, geschickt, geschitt, schicken, vorfugen, vorfugin); zob. też apelacja; podróż; poselstwo; wyjazd; obejść; zwiedzić; odwiedzić; więcierz; pozwolić pójść; wysłać {w drogę}; załatwić; dać komuś {w udziale}; zdarzyć się; składać się; list napisać; skierować; zgodzić się {na}; zwrócić się; dawać; być właściwym; godzić się; wysłać; posłać; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotować

- wany do walki; gotowy do walki; ułożony
- udawać się (bedegen); zob. też czynić postępy
- uderzenie (slage); zob. też cios
- uderzenie maczugą (kulenslag)
- udokumentować (vororkunden)
- udokumentowane prawo (gerech-tickeyt, gerechtigkeit, gerechti-keit); zob. też przywilej; jurys-dykcja; uprawnienie; roszczenie; należne traktowanie; sprawiedli-wość
- udowodnienie (beleitung, beletun-ge, beleytunghe, beweisung, be-weisunge, beweiszunghe, bewey-sunge, bewysunge, bolethunge); zob. też dowód; wykazanie; argu-mentacja; dowodzenie; okazywa-nie
- udział (part, parte, parth, parthe); zob. też część
- udziec wołowy (rindesbuk, ryndes-buch, ryndesbuke)
- udzielać gwarancji (werit)
- udzielić (zcugeegent, zcugeeygent, zcugeformet); zob. też przypisać coś komuś; przywłaszczyć sobie; użyzyć
- udzielić gwarancji (gewert)
- udzielić kredytu (vorlegen); zob. też pożyczyć; zaopatrywać; dać zaro-bić; zagrozić; zamknąć
- ufać (getrewen, getruwen); zob. też mieć zaufanie; wierzyć
- ugoda (gleiche, voreynunge, vore-nynghe, vorwillunge, vorwillung-he, zcichtunge); zob. też zgoda
- ugodzić (hynlegen); zob. też zała-twić spór
- ugodzić się (vorbinden, vortra-ghen); zob. też zobowiązać się umową; porozumieć się
- ugór (broche, bruch, bruche, bru-chere, bruchore, bruechen, bru-echere); zob. też bagno, bagna; błoto; kora; łęgi; przestępstwo; trzęsawisko
- uiszczenie (entrichtung); zob. też zapłata
- uiścić (auszcurichten); zob. też za-płacić; wyposażyć; doprowadzić do skutku
- ujawniać (uffinbaren); zob. też ob-jawiać; objawić; uwidocznić; wy-jawić
- ujawnić (entdackten, offen); zob. też wyjawić
- ująć (begreyfen, begreyffen, be-grieffen, beslossen, dirrechen, dir-reichen); zob. też schwytąć; włą-czyć; obejmować; zawierać; for-mułować; streścić; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki; za-łączony; osiągnąć; schwycić; do-trzeć do celu; dojechać; dojsć; przekazać
- ujmować (behalden, behilden); zob. też zawierać; zatrzymać {na mocy wyroku, przysięgi}; dowieść {na mocy wyroku, przysięgi}
- ujście (ussgang)
- ujście rzeki (munde)
- ujść {oskarzeniu} (entgehen, ent-gen); zob. też uwolnić się {od za-rzutu}

- ukarać (bussen); zob. też armata, armaty; kara; panewka; puszka; płacić karę
- ukaranie (schrouffung, stroffunge, strofunge); zob. też nagana
- ukazywać się (irszenen); zob. też pojawiać się; zjawić się; wydawać się
- ukleja (occuleyn, oculeyen)
- układacz drewna (holczleger, hulczleger, hulczsetczer)
- układać się (teydingen); zob. też rozkładać; konferować
- ukraść (abehendig gemacht, gestolen)
- ukryć (vordackt); zob. też taić
- ukryty (vorborgen); zob. też niejasny
- ukrywać (gehaffiten, hegen, heghen, vorhalden, vorhelen); zob. też zatrzymać; nie dać; taić; bronić; chronić; gaić; przechowywać
- ul, ule (beenstoecke, benestacke, bynenstocke); zob. też kosz
- uległy (demutlich); zob. też pokorny; uniżony
- ulica (gasse, gasze, gosse, strasse, strate, strosse); zob. też droga; rynsztok
- ułaгодzić (bowedchen)
- ułożony (geschickt, geschitt); zob. też wysłać; posłać; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotowany do walki; gotowy do walki
- ułożyć się z kimś (obireynengekommen, obireynenkommet, vorwissen, vorwissen); zob. też dojść do porozumienia; zagwarantować; zapewnić; przyrzec; zgodzić się
- umacniać brzegi {fosy, grobli, wału ochronnego} (vorbolwerken, vorbollwerken); zob. też obwałować fosę
- umniejszać czyjeś dochody (abgezogen); zob. też krzywdzić
- umocnienia (ammeyde, anvurwerk, bolwerk; bulwerk, buwunge, buwynge, dam, demme, gevest, hammeide, tam, tamme, vestunge); zob. też droga wybrukowana; grobla; tama spiętrzająca wodę; wał ochronny; wał przeciwpowodziowy; zamek; molo
- umocnienia miejskie (statvestunge)
- umocnienie (umbeslege); zob. też otoczenie
- umowa (aberede, abesproch, abreden, vordracht, vorlaesz, vorlossunghe, vorlosz, vortracht, vortrack, vortragen, vortrag, vortragk, vortragung, vortragunge, vorword, vorwort); zob. też postanowienie; pojednanie; zakwestionować; odmówić czegoś; uzgodnienie
- umowa wstępna (vorbodinge)
- umówić, umówić się (betedingen, beweten); zob. też uzgodnić
- umrzeć (stirbet)
- umysł (gemute)
- uniwersytet (alma universitatis, universitete)
- uniżony (demutlich); zob. też pokorny; uległy

- unieważnione (unmechtig geteilt)
 upadać (dirlegen, vorgehen); zob. też pokryć koszta, szkody; zapłacić
- upadek (vorgeen); zob. też ruina
- uparcie (herte); zob. też surowo
- uparty (halsstarck, widderspenegk, widderspenigh); zob. też krnąbrny; niesforny
- upewnić się (vorgewissen)
- upiększenie (zcyre); zob. też chluba; ozdoba
- upiększyć (beschouen); zob. też zamaskować
- upodobanie (annemekeit, behag, behagh, behagk, behaglichkeit, beheglichkeit, bohach); zob. też przychylność; uznanie; zadowolenie
- upominać (besuchen); zob. też pozwać
- upomnienie (irmanendt, manung, manunge, nachmaninge, nachmanunge, namaninge, namanunge, nochmaninge, nochmanunge, nochmanynge); zob. też przypomnienie
- uporządkowanie (ordynirunghe); zob. też ordynacja
- uposażenie kościoła (wedem, wedeme); zob. też dotacja na rzecz kościoła; grunt kościelny
- upoważnić {do} (belobet, volborten, vulborden, vulborten); zob. też powierzyć; wyrazić zgodę; założyć; przyłączyć się {do}
- upoważnić się (mechtigen); zob. też wziąć na siebie; zobowiązać; zażądać
- upoważnienie (folle macht, fulle macht, macht, mechtig, mechtigk, volkomene macht, volle macht, volmacht, volmechtig, volmechtigung, volmechtunge, vulle macht); zob. też pełnomocnictwo; dowód pełnego uprawnienia; przemoc; siła; panowanie; władza
- upoważnione osoby {przez innych} (geschickte personen); zob. też poseł, posłowie
- upoważniony, upoważnieni (mechtig, mechtigk, mechtiger, mechtigere); zob. też pełnomocnictwo; upoważnienie; dowód pełnego uprawnienia; pełnomocnik
- upór (frel, frebil); zob. też czyn karygodny; bezprawie; występki; nierozważne, porywcze postępowanie
- uprawiać (angefangin); zob. też podejmować
- uprawnienie (gerechtigkeyt, gerechtigkeit, gerechtheit); zob. też przywilej; jurysdykcja; udokumentowane prawo; roszczenie; należne traktowanie; sprawiedliwość
- uprawnienie do połowu matnią (keitel, keutel, keuthel, kewtel, kewtelen, kewtelgarn, koytel, kudel, kudelen); zob. też sieć z obęczkami; sieć, matnia; sieć, kutel; łądz używana do połowu kutlami

- uprowadzać się wzajemnie (furen {ausz})
- uprząż (gerethe, halszeil, halszeilen, seyle, seylen, szelen, zele, zelen); zob. też dusza; lina; przednia część upręży; rzemień na szyję; sznur {miara długości}; naczynie, naczynia; narzędzie; narzędzia; sprzęt, sprzęty; gotów; wyposażenie; zapas
- uprzejmie (frundtlich)
- uprzejmość (bequemikeit, beqwemkeyt, boquemikeith); zob. też interes; korzyść; wyгода; należycie; odpowiednio
- uprzejmy (hobsch)
- uradzić (czu raedt werden, czu rath werden, czu rath werden, czu roeth werden, czu roht werden, czu roth werden, zcu raedte werden, zcu raethe werden, zcu rathe werden, zcu roethe werden, zcu rohte werden, zcu rothe werden); zob. też postanowić
- urazić (czu nae ghen, czu nahent ghen, czu nhoe ghen, czu noen ghen, czu nohen ghen, czu nohent ghen); zob. też uwłaczać; szkodzić
- uregulować (beleiten, beleyten, beleythen, boleithen, vorrichte); zob. też prowadzić, towarzyszyć komuś; poprowadzić; załatwić; przytoczyć powody; wykazać; rozstrzygnąć spór
- uroczystość, uroczystości, np. pogrzebowe (begencknis, begencknisz, begengnis, begenhenisze, begenknisse, wirtschaft); zob. też biesiada; gospodarstwo
- urząd (wirdikeit); zob. też godność
- urząd burmistrza (burgermeisterrampt)
- urząd, np. burmistrza (ammecht, ammechte, ampt, ampte, anmecht, anmechte); zob. też władze, np. cechowe
- urząd budowlany (bawampt)
- urząd cegielniany (tegelammacht, zigelampte)
- urząd leśny (waldampt, waltamt, waltampte)
- urząd skarbowy (camerampe); zob. też kamlaria
- urząd sołtysa (scholzenstadt, scholzenstat); zob. też sołectwo
- urząd starosty (houpptmanschaft)
- urząd szafarski, szafarstwo (schaffereye, schafferie, scheferie); zob. też owczarnia
- urząd wetowy (wedammecht, wedde, weddeampt, weddeamt, wetteampt)
- urząd wójtowski (ampte der voytey, ampte der voytthe)
- urządzenie (bereitschaft, bereitschafft, bereytschafft, bereytschafften); zob. też gotowizna; wyposażenie
- urzędnik (anwald, anwalde, anwalder); zob. też adwokat, rzecznik; zarządca; administrator
- urzędnik miejski z uprawnieniami do kontroli porządku w mieście (swerdknechten, swertknechte)

- urzędnik miejski zajmujący się sprawami budowlanymi (bumeyster, buwmeyster); zob. też budowniczcy; rajca kierujący urzędem budowlanym w mieście
- urzędnik nadzoru (vinder); zob. też sędzia; ławnik
- urzędnik palowy (palheren)
- usilna prośba (instendikeit)
- usilnie (hochlichen, trufflicht); zob. też wysoce; wielce; żarliwie
- usilnie prosić (angeleget)
- usilny (fasth, flitig, hogfleissig, vast); zob. też trwały; mocny; okres postu; pilny; ciężki
- uskok (gesprynge, schrot); zob. też odsadzka
- usłużność (behochlickeit, dinen, dinst, dinste, dynet, dynst); zob. też roboty; służba; oddanie; życzliwość
- usłużny (dinstlich, holt); zob. też chętny do usług; drewno; wierny
- usposobienie (gemuth)
- usprawiedliwić się (entleggen); zob. też uchylić się; odrzucić; odmówić
- usprawiedliwienie (entlegginge, entschulden); zob. też uchylenie się
- usłużnie (beheglichem); zob. też życzliwie
- usta (mundt)
- ustalenie (aussaczczunge, awssatzczunghe, ussatzczung, ussatzczunge, vorramunge, vorranunge, vorromun-ge); zob. też projekt; koncept; postanowienie; rozporządzenie
- ustalić (benumen, legen, lehen, owszgesatzzten, ramen, seczen, setczen, uszgesatzzten, vorramen, vorromen); zob. też wymienić; wyznaczyć; starać się {o}; domagać się czegoś; obozować; przebywać; ustanowić; odwołać się; zwrócić się z czymś; lenno; beneficjum kościelne
- ustalić {termin} (uffgeleet)
- ustanowić (auffgericht, gevunden, owszgesatzzten, seczen, setczen, uffgericht, uszgesatzzten, vunden); zob. też ustalić; odwołać się; zwrócić się z czymś; postanowić
- ustawa, ustawy (gesetze); zob. też prawa
- ustęp (heimeliche gemach, secret); zob. też pieczęć sekretna
- ustosunkować się do kogoś (faren); zob. też dziać się; mieć się; sprawować się; uchodzić {za}
- usunąć (beylegen, erstoert); zob. też popierać; zrezygnować; zniszczyć
- usypać (uffgeschut)
- usypany, np. usypane granice (beschutte)
- uszaki okienne (vinsterkoppe)
- uszczerbek (abenemen, eintrag, eyntack, eyntag); zob. też ubytek
- uszczupląć {prawa} (geswechet); zob. też ograniczyć; naruszać
- uszczuplenie {także praw} (kortcze, kurtcze, verkurtczung, vorcorcunge, vorkortczung, vorkort-

- czunge, vorkortczungh, vorkur-
 czunge, vorwenigungh, vorwey-
 nigerung); zob. też naruszenie
 {prawa, praw}; krzywda; zmniej-
 szenie
 uszkodzenie, uszkodzenia (bra-
 che, gebrechen, gebreken, gebro-
 chen); zob. też nędza; przestęp-
 stwa, przestępstwo; wykroczenie;
 wykroczenia; utrapienie; uciążli-
 wość; brakować; zawinić; wykro-
 czyć {przeciw komuś}
 utajony (ungemelt); zob. też nie-
 wspomniany
 utarczka słowna (wechselworthe);
 zob. też wymiana zdań
 utkwić, stanąć w martwym punkcie
 (sticken bleeb, sticken bleibt, stik-
 kende gebleben)
 utonąć (vortruncken); zob. też uto-
 pić się
 utopić się (vorsofet, vortruncken);
 zob. też utonąć
 utracić (vorwarloest); zob. też
 przez zaniedbanie; zmarnować
 utrapienie (gebrach, gebrechen, ge-
 breken, gebroch, gebrochen, ge-
 drangk, gedrengnisse, grandt,
 swerheit, swewheit, sworhe-
 it); zob. też nędza; przestępstwo;
 uszkodzenie; wykroczenie; uciąż-
 liwość; brakować; zawinić; wy-
 kroczyć {przeciw komuś}; brak;
 kłopot; wina; błąd; bieda; gwałt;
 trudność
 utrudniać (verczogen, vorzcien,
 vorzcihe); zob. też odroczyć;
 zwlekać; przewlekać się; zatrzy-
 mać kogoś; zrezygnować z czegoś
 utrwalenie (befestung)
 utrzymanie (bekostunge, bergun-
 ge, collacio, collaczien, collacion,
 collatio, enthaldunge, enthalt, na-
 rung, narunge, nerung, noddurft,
 noedtdorft, notdorf, notdorff,
 notdorffikeit, notdorft, not-
 durft, nothrofft, nottorfft, not-
 turffikeit, notturft, uffhaldun-
 ge); zob. też posiłek wieczorny;
 pobyt; miejsce pobytu; pokarm;
 pożywienie; źródło utrzyma-
 nia; środki do życia; przedmioty
 pierwszej potrzeby; żywność; po-
 trzeba; zachowanie; ratunek
 utrzymywać (enthalden, uffhal-
 den); zob. też powstrzymać; za-
 trzymać; zachować; przechowy-
 wać; otrzymać; przybywać; pono-
 sić koszta
 utrzymywać się (berghen); zob. też
 żyć {z}
 utworzenie (uffbrengh); zob.
 też powstanie
 uważać (doruff vordocht wesen, hi-
 ruff seyn vordocht, in mehnunge
 seyen, in menung seyen, in me-
 nunghe seyen, in meynunge sey-
 en, wegt); zob. też zdanie; zamiar;
 w zamiarze; opinia; zamierzać;
 oceniać; wziąć pod rozwagę; po-
 dejrzany
 uwidocznienie (uffinbaren); zob. też
 objawiać; objawić; ujawniać; wy-
 jawić

- uwiaryzelnic (mechtig teylen); zob. też uprawomocnić
- uwięzić (eyngesetzt, gesatz, geto-
veth, stocken, toermen, tormen,
touen); zob. też zakuć w dyby; za-
trzymać; uwięzienie; wieża
- uwięzienie (bestrickunge, toer-
men); zob. też areszt; uwięzić
- uwięziony (bestrickt, gefangen);
zob. też schwytany; trzymany w
niewoli
- uwłaczać (czu nae ghen, czu nahent
ghen, czu nhoe ghen, czu noen
ghen, czu nohen ghen, czu no-
hent ghen); zob. też urazić; szko-
dzić
- uwolnić {od} (freyen, obirhaben,
obirheben); zob. też zwolnić; stan
wolnych, wyzwolonych
- uwolnić {od oskarżenia} (ensloen,
entsetzen, entslagen, entslegen,
ensleyen); zob. też bronić się; sta-
wić opór; zwolnić {od obowiąz-
ku, oskarżenia}; pozbyć się; uwol-
nić {od}; powstrzymać się {od}
- uwolnić się {od czegoś} (enthabin,
ensloen, entslagen, entslegen, en-
sleyen, freigen); zob. też zwolnić z
czegoś; uwolnić; zwolnić {od obo-
wiązku, oskarżenia}; pozbyć się;
powstrzymać się {od}
- uwolnić się {od zarzutu} (entgehen,
entgen); zob. też ujść {oskarżeniu}
- uwolnienie (queitsagunge, quitsa-
gunge)
- uwolniony (qweith und freigh ge-
geben, qweyt und freigh gegeben)
- uzasadniony (ehafftig, reddelich);
zob. też ważny
- uzbroić się (rosten); zob. też przy-
gotować
- uzbroić się w cierpliwość (vordul-
den); zob. też być zmuszonym
czekać
- uzbrojenie, blacha (blech)
- uzbrojenie, fartuch folgowy {część
zbroi chroniąca dolną część brzu-
cha} (schurcz)
- uzbrojenie; głównia miecza (glefe-
nye, gleveme, glevenie)
- uzbrojenie, kapalin {hełm otwar-
ty przypominający kształtem ka-
pelusz} (eysenhut, eysinhut, ysen-
hut, ysenhutte, yzenhute)
- uzbrojenie, karwasze na przedramię
(mussyserne)
- uzbrojenie, kołczan (kecher, ko-
cher, kochir, koecher, koeker);
zob. też kocioł; kucharz
- uzbrojenie, kołnierz (colner, golner,
koller, kolner, kolnir)
- uzbrojenie, łębka {hełm dosyć ściśle
przylegający do głowy} (lipke, lip-
pke, lippken)
- uzbrojenie, nagolenica (byn-
harnsch)
- uzbrojenie, napierśnik (boerste,
borst, brost, Brust, bruste)
- uzbrojenie, napierśnik z blachy
(brostplech, brusblege)
- uzbrojenie, opacha, opachy {frag-
ment naręczaka} (forstalle, vor-
stale, vorstelle, vorstulle)
- uzbrojenie, osłona rąk, płytowa
{zaręczawie, fragment naręczaka}

- (mawseyssen, mawsseysen, mewseysen)
- uzbrojenie, pancierz {kirys} (pancer, panczcer, panczer, panczir, pantczir, plate); zob. też płyta metalowa
- uzbrojenie, przyłbica tzw. „psi pysk” {o wydłużonej zasłonie twarzy} (hundeskogel, hundiskogil)
- uzbrojenie, rękawice do zbroi (blechhanczken)
- uzbrojenie, rzemienie podtrzymujące nagolenicę (byntrymen); zob. też rzemień, rzemienie do miotania pocisków; rzemień, rzemienie do sandałów
- uzbrojenie, zbroja (harnasch, harnisch, harnusch)
- uzda (czewme, czewne, czome, czou, czowm, czowme, halffter, halfter, thoeme, toeme, tome, tomegorde, wagenthome, zoem, zome)
- uzgodnić (abgeredt, betedingen, bleben, bliben, gebleben, geschlagen, vorlaszen, vorlossen); zob. też umówić; stanąć na czymś; pozostać przy czymś; zdecydować; zarządzić; dać do dyspozycji; przekazać; zawrzeć; zostać
- uzgodnienie (abreden); zob. też zakwestionować; odmówić czegoś; umowa
- uzmysłować (vorbilden); zob. też wyjaśnić
- uznać (bekante) uznać {jako} (finden, geweynden, irfynden); zob. też osądzić; powziąć decyzję
- uznać jako sfałszowane (valsch tellen)
- uznanie (achtunghe, behag, behagh, behagk, bohach); zob. też opinia; upodobanie
- uznanie władzy (bekentnis der herchaft, signum dominii)
- uzupełnienie (anhangk)
- uzyskać (abelangen, abereichen, dirfolget; erfolgen, erkrigen, irfolgen, irkregen, irvolgen, irworren); zob. też wydostać {od}; osiągnąć; okazać się; wyniknąć; spełnić się; nastąpić; zdobyć
- użyć (zcugetformet); zob. też udzielić
- użyteczny (tuchtigk); zob. też zdolny
- użytkowanie (genies, genus, genyse); zob. też pożytek
- używający przemocy (gweldigen)
- W
- w całości (vollen); zob. też całkowicie; zupełnie; w całości
- w czasie (ynner); zob. też podczas
- w czymkolwiek (irne ane); zob. też przy czymkolwiek
- w dalszym ciągu (hinfur, hinfurbasz, hynforbas, vordan); zob. też nadal; dalej
- w domu (eynheimisch); zob. też w kraju

- w dostatecznym stopniu (zcu genugsamer moesze)
- w formie skargi = w formie zażalenia
- w formie zażalenia, skargi (in clachte, yn clageterweysze)
- w imieniu (von wegen, von wegghen); zob. też ze strony; na mocy; gwoli
- w jedno miejsce (zcu hofe, zcuhofefe, zcuhoufe); zob. też razem
- w każdym bądź razie (iymmer, ymmer); zob. też zawsze; kiedyś; na pewno
- w kierunku (kem, kenne, keen, keghen, kehen); zob. też wobec; przeciw; około; do; ku; dzban
- w końcu (inszende, telete); zob. też wreszcie
- w kraju (eynheimisch); zob. też w domu
- w kraju i poza krajem (bynnen und bawssen landis)
- w międzyczasie (in sollicher weile)
- w mieście i poza miastem (bynnen und bawssen der stat)
- w międzyczasie (bynnen dem, bynnen des, in mittlerer czeith, sint der zzeit, syndt der zzeit, synt der zzeit, zynt der zzeit); zob. też podczas; od tego czasu
- w mig (fluchs)
- w mocy (bey macht); zob. też prawomocny
- w niezgodzie (uneynet, zcwefertig); zob. też skłócony; sporny
- w obecności (beywesen, beywessen, beywezen, vor ougen, vor oughen); zob. też obecność; na oczach; jasne; widoczne; przed żniwami
- w ogóle żaden (nerkeyne)
- w ostatnich chwilach życia (in seyme letzsten)
- w pełni (zcufullen); zob. też w pełni
- w pewnej mierze (in etczlicher moesze); zob. też w pewnym stopniu
- w pewnym stopniu (in etczlicher moesze); zob. też w pewnej mierze
- w pilnych, koniecznych sprawach (in nothafftigen sachen)
- w pobliżu (wast)
- w pobliżu (am neheste, am neste, uff die nahede, uff die nehede, uff die nede, uffere nahede, uffere nehede, uffere nede, uffr nahede, uffr nehede, uffr nede); zob. też najbliżej
- w połowie (gehalben, szam halb); zob. też połowić; dzielić; do połowy; prawie zupełnie
- w pośpiechu (oberhoubt, obirhoubt)
- w poważaniu (wyrden); zob. też godnie; należyście
- w przekonaniu (in dem nhamen)
- w przygnębieniu (swermuttigen)
- w przypadku gdy (als verre); zob. też o ile; jeśli tylko
- w przyszłości (yn nochzeyten); zob. też później
- w radzie (binnen raedtis, binnen raethis, binnen rathis, binnen roethis, binnen rohtis, binnen rothis)

- w rzeczywistości (czwar); zob. też doprawdy; wprawdzie
- w sąsiedztwie (in den beyseyten); zob. też obok; na rubieżach
- w spokoju (czu frede, czufrede, to frede, tofrede, unangefertiget, zcu frede, zu frede); zob. też zadowolony; niezaczepiając
- w swoim czasie (ummezceth); zob. też wówczas
- w ten sam sposób (gleyche maesze, gleyche moes, gleyche moesze, gleyche mose, gleyche mosze)
- w ten sposób (dermosze, dormosze, in sulcher maesze, in sulcher moes, in sulcher moesze, in sulcher mose, in sulcher mosze); zob. też tak; odnośnie tego
- w ten sposób, że (bey sulchem beschede, bey sulchem boscheyde,); zob. też pod tym warunkiem
- w to (doreynen, doreynne); zob. też w tym
- w tył (czu rucke); zob. też wstecz; z powrotem
- w tym (doinne, doreynen, doreynne); zob. też wewnątrz; tam; w to
- w tym {w tej sprawie} (ime szotane)
- w tym kierunku (herwert); zob. też tutaj
- w tymże (darbannen); zob. też w tymże
- w ubiegłym roku (zcu iore)
- w większej części (das meste); zob. też prawie
- w załączeniu (ingeslossen); zob. też załączony
- w zamiarze (in mehnunge, in menung, in menunghe, in meynnung); zob. też zdanie; zamiar; opinia; zamierzać; uważać
- w złym humorze (unmuttigk); zob. też zagniewany
- w żaden sposób (keynerleyeweis)
- w żadnym wypadku (mit nichte, nyndert, nynerdt); zob. też nie; nigdy
- w życzliwej pamięci (in mildem gedechtnisz)
- wachlarz (fechel, fechil, vechil, wechel); zob. też płótno, sukno na wachlarze; welon, welony
- waga (ponder, puender, punder, wage, wicht, woge)
- waga krajowa (lantwage); zob. też drogi lądowe
- waga urzędu wetowego (vettewage, wettewage)
- waga złota (gordt, gradt, grath); zob. też zawartość złota w stopie
- wagowy (weger); zob. też lepiej
- wagowy miejski (stadtweger, stadtweger)
- wahanie (scheghe); zob. też lęk
- walec (welle)
- walka, walki (crige, krich, krieg, krig, krige, kryge, orlowge, orloye, orloyn, orluge); zob. też dzban; kłótnia; wojna, wojny
- wał, wały (vorwallunge, wal, wale, wall, walle, wallinge, wallunge); zob. też sypanie wałów wzdłuż kanałów i rowów
- wał ochronny (bolwerk); zob. też grobla; umocnienia; molo

- wał, wały podłużne (landwere, lantwera, lantwera); zob. też obrona granic
- wał poprzeczny, który przyjmował pierwsze uderzenie fali powodziowej (vorschote); zob. też gródź wodoszczelna
- wał przeciwpowodziowy (dam, demme, dig, diken, dyke, tam, tamme); zob. też droga wybrukowana; granica; grobla; staw; tama spiętrzająca wodę; umocnienia
- wał sukna = postaw sukna
- wał zamkowy (borgkwal); zob. też grodzisko
- wałek (rolen, rolle); zob. też lista; spis
- wałek pod głowę (orkuszen); zob. też poduszeczka
- wams {kaftan noszony pod pancerzem, sięgał do pasa, wyściełany najczęściej wata} (wamboys)
- wanna (badebecken); zob. też miednica
- wańczos (wagenschos, wagenscot, wagenschoss, waynschos, waynschoss, waynscot)
- wapiennik (calkhoff, kalkhof, kalkhove, kalkofen, kalkschune); zob. też piec do wypalania wapna
- wapień (kalkstyne, kallikstine, steynkallic, steynkallk)
- wapieniarz {osoba wypalająca wapień kamienny w wapienniku} (kalkborner)
- wapno (calk, kalc, kalg, kalk, kalke, kallik)
- wapno polne (veltkalkes)
- wapno wymieszane z dużą ilością piasku, mniejszej wartości (sparkalk, sparkalc)
- war piwa (gebrewbyr)
- warownia (veste); zob. też więzienie; czcigodny
- warstwa (schychte)
- warsztat (werkstat)
- warsztaty okrętowe (lastadie, lastadigen, schifflastadie); zob. też łasztownia
- wart (wirdig)
- wartość (ture, wert, wirde)
- warunek, zastrzeżenie (bedyng, undirscheit); zob. też zastrzeżenie
- warząchew (kelle, kochleffel); zob. też kielnia do murowania
- warzyć (broyen)
- warzywo (craut); zob. też ziele
- wasal (manen, vasal); zob. też lennik; rycerz
- wasi najbliżsi (ewir nehesten)
- wasowanie {wyciąganie spławionego drzewa na ląd} (upwasschen)
- Wasza Królewska Łaskawość (Ewre Konigliche Mildickeyt)
- waśń (miszheglicheit); zob. też niezgoda; niezadowolenie
- waza srebrna (nap silberynne)
- ważność (wichtigung)
- ważny (angelegen, ehafftig, merclich, merglich, reddelich, treflich, treflick, tuglich, vornemlichst); zob. też pilny; uzasadniony; pierwszorzędnej wagi; znaczny; bardzo; należyście; znacznie; duży; liczny; odpowiedni; stosowny

- ważyć (wog, wug, wuog)
 wąpścić (twyfelen); zob. też powątpiewać
 wątpliwość (czweibe, missedunken, zcwiefel); zob. też dezaprobata; brak zaufania; niepewność
 wątpliwy (irre); zob. też niestabilny
 wbrew (tegen); zob. też przeciw; przeciwko
 wciąż (ummermere, ummers); zob. też wciąż od nowa; za każdym razem
 wciąż od nowa (ummermere); zob. też wciąż
 wcielenie (inleibunge)
 wcielić (ingedermet, ingeleybet, ingewedet)
 wczesny (froe); zob. też wcześniej
 wcześniej (froe); zob. też wczesny
 wcześniej (vorsthunne); zob. też przed czasem
 wczorajszy (gesternige)
 wdowa, wdowy (nochgelossyne fraw, wedewe, widwe, witbin, withwe, wittewe, wittewen, withwe, wittwe, witwe, witwen, wythfrawe, wytthwe, wytwe)
 wdowa po aptekarzu (aptekerynne)
 wdowa po balwierzu (barbirerynne)
 wdowa po cieśli (czimmermanynne)
 wdowa po doktorze (docterynne)
 wdowa po dzwonniku (glockenerynne)
 wdowa po furmanie (furmanynne, furmannynne)
 wdowa po gospodarzu (wirtynne)
- wdowa po kaletniku (beutelerynne, tasscherinne)
 wdowa po karczmarzu (cretszmerynne, kreczemerynne); zob. też karczmarka
 wdowa po konwisarzu (kannengiesserinne, kannengisserynne)
 wdowa po kowalu (smedynne)
 wdowa po kramarzu (cromerynne, kremerynne, kremmerynne, kromerynne); zob. też kramarka
 wdowa po krawcu (schroterynne, sneyderynne, snyderinne); zob. też wdowa po śrutowniku
 wdowa po kucharzu (kochynne, kokynne); zob. też kucharka
 wdowa po kuszniku (amborstynne)
 wdowa po łąziebniku (baderinne, baderynne)
 wdowa po posłańcu (bottyne)
 wdowa po tokarzu (dreselerynne, dreslerynne)
 wdowa po tracy (bretsneiderynne)
 wdowa po tragarzu (tregerynne)
 wdowa po woźnym sądowym (botelynne)
 wdowa po wójcie (voytinne)
 wdowa po wytwórcy łuków i kusz (bogenerynne)
 wdowa po wytwórcy trepów (trippenmecherynne, tryppenmecherynne); zob. też wdowa po pantoflarzu
 wdowa po zagrodniku (gerthenerynne)
 według (noch laudt, noch lauthe, noch lawthe); zob. też brzmienie

- według brzmienia (noch owszwey-sungh, noch owszweyszungh, noch uszwisz); zob. też zgodnie {z}; wydalenie
- według upodobania, uznania (behagen)
- według uznania = według upodobania
- według życzenia = odpowiednio
- wejście (eingange, eynganck, eyngangk, ingang, yngang); zob. też rozpoczęcie; podejście {do sprawy}
- wejście do bramy (torgang)
- wejść (eynqwam); zob. też przyjąć; przyjść do głowy
- wejść w posiadanie (bey komen, beykomen); zob. też dojść do skutku; zdarzyć się
- weksel (houptrentenbrief, rentenbrief, wecksil)
- welon, welony (fechel, fechil, slayer, slewirche, sloer, sloerchen, wechel); zob. też płótno, sukno na wachlarze; wachlarz; woal, woale
- węlna (wolle, wulle)
- węlna sfilcowana (vloeken); zob. też wyczeski
- węlna szorstka, zgrzebna (schorerwulle)
- wesele (hochzeit, hochzeyth, hochtit, hochzeit, hoczeit)
- wesoło (in lachendem mutte); zob. też pogodnie
- weterynarz zajmujący się końmi (perdartzte, pfferdearcz)z
- wewnątrz (doinne); zob. też w tym; tam
- węzłowie = węzłowie
- wezwać (ufheschen); zob. też wezwanie; powołanie na wojnę
- wezwać do środka (eyngeheischen, eyngeheischen, ingeheischen); zob. też prosić do wewnątrz
- wezwać pisemnie (beschrieben, bescreben, boschreiben, vorschreiben); zob. też zwołać; donieść; przyznać pisemnie; przypisać
- wezwać przed sąd (czu rechte laden)
- wezwanie (beruff, berufung, gebod, gebot, gebote, geboth, inwilsunge, ladungen, oufheschungh, uffheshunge, ufheschen, ufheschungh, vorbeten, vorbettunge, vorbotten, vorbotthung, vorbottung, vorbottunge, vorbottungh); zob. też nakaz; odwołanie; apelacja; zaproszenie; obesłanie; moc; panowanie; powołanie na wojnę; wezwać; pozew
- wezwanie pisemne (ladebrief); zob. też pozew
- wezwanie z powrotem (widdereynheyschen)
- wędką, wędkę (angele, engelen)
- wędką do łowienia szczupaków (hechtengilin, heechtengelin)
- wędrować (wancken); zob. też krążyć; podróżować
- wędzidło (bisse)
- węgar {pionowy element konstrukcyjny w formie słupa drewnianego lub kamiennego, umieszczany po bokach otworu okiennego lub drzwiowego} (stender)

- węgiel drzewny (kalen, kolen); zob. też kapusta
- węgierski (hungerisch)
- węglarz (banszy, koeler)
- węgorz (ael, al, ales, ayl, oel, ol, ole); zob. też olej
- węzglowie, wezglowie (heubtphole, houbtpfoel, houbtpfole, houbtpfoel, houwptfloel, pfhol, pfoel, pfol, pfole, pfule, phoel, phol, phole, pfol, pfole)
- węzglowie ławy (banckpfoel, banckpfol, banckpfole, banckpful, banckpfull, bangfphoel, bangkpfuel, bankpfoel)
- węzglowie łoża (bettepfole)
- wiadome (kenlich)
- wiadomość (antragen, berichtung, berichtunge, berichtungh, czetunge, irfarnheyt, vermeldung, vorfarunge, vorfarungh, wetenheyt, wissenheit, wissenschaftt); zob. też porozumienie; informacja; doniesienie; znajomość; wiedza; znajomość rzeczy
- wiadomość {otrzymana} (irhaldunge)
- wiadomość pisemna (vormelde schrift); zob. też doniesienie
- wiadomy (witlich, wytlik); zob. też znany
- wiadro, wiadra (balgen, eimer, emer, emmer, eymer, eymir); zob. też kadź
- wiadro do studni (bornemer)
- wiadro z wyką (wickenemer)
- wiardunek (ferdinge, ferdunge, fert, ferto, ferton, firdung, firdung, firdunge, firdunk, verdink, vierdung, virdung)
- wiatrak (wintmole, wyndtmole, wyntmole)
- wiązka (binde)
- widelec (gabel); zob. też widły
- widlak {u wozu} (scheren, scherholt)
- widły (gabel); zob. też widelec
- widły do mierzwy (mesforke, mistgabel, mystgabel)
- widły do siana (hoygabel)
- widoczne (vor ougen, vor oughen); zob. też na oczach; w obecności; jasne; przed żniwami
- widocznie (scheynbarlich); zob. też wyraźnie
- widymat (vidimus)
- widzieć (vermerken); zob. też pojmować
- wieczny (ebig)
- wieczór (obindt, owend, owent); zob. też wigilia
- wiedza (bewust, wetenheyt, wissenheit, wissenschaftt, wust); zob. też znajomość rzeczy; wiadomość
- wiedzieć (geweten, versteen, vorstan, vorsteen, vorstundt, weth); zob. też dowiedzieć się; dać znać
- wielce (hochlichen); zob. też wysoce; usilnie
- wiele (enwenigk, fast, fast, fel, foste, menick, vele); zob. też niemało; niemniej; bardzo; mocno; dużo; niejedno
- wiele kosztowało (vile galt)
- wielka księżna litewska (grosfurstine)

- Wielkanoc (Ostern)
- wielki komtur zakonu krzyżackiego (groskomptur, groskumthor, groskumpthur)
- wielki książę litewski (grosfurst)
- wielki mistrz (homeister, homeistir, homester, homeyster, meister, meistir, meyster, meystir, neyster); zob. też mistrz
- wielki szafarz (groser scheffer, grosser scheffer, grosschaffir, grosscheffer, grosscheffir)
- wielki szatny (trappier)
- wielmożność (namhafftigkeit)
- wieloraki (vilmannicherley); zob. też różnorodny
- wielu innych (mhe andere)
- wieniec (crantz)
- wieniec na pale (krone); zob. też korona
- wieniec perłowy (krencz perlin)
- wieprzowina (swynenfleisch)
- wierna ręka = ręka wierna
- wierni, wierzący (głowege)
- wiernie (treuge); zob. też wierny
- wierność (trawe, trawheit, trouwe, truwe); zob. też życzliwość; szczerość; oddanie; lojalność
- wierny (getraw, getrouwen, getruwe, getrauge, getreuge, holt, treuge); zob. też oddany; drewno; usłużny; wiernie
- wierzba, wierzby (sule, zule)
- wierzyciel (creditor, gloubiger)
- wierzyć (getrewen, getruwen); zob. też ufać; mieć zaufanie
- wierzytelność (unschold, unscholt, unschuld, unschult)
- wieszak do kotła (ketelhenge)
- wieszcz (profeth)
- wieś, wsie (darffer, dorf, dorfer, dorff, dorffer, dorpe, dorper, land, lande, villa); zob. też kraj; ziemia; łąd
- wieści nowe (newzeitunge)
- wieża (thorme, torm, tormen, turm, turris, turre); zob. też uwięzić
- wieża zamkowa (hustorm)
- wieża zegarowa {np. na ratuszu} (zeygertorme)
- więcej (forder, furder, hocher, meh, mehee, mer, mir); zob. też dalej; dalszy; nadal; bardziej; poważny
- więcierz, więcierze (fugen, ruse, ruze); zob. też pozwolić pójść; wysłać {w drogę}; załatwić; dać komuś {w udziale}; udać się; zdarzyć się; składać się
- więzadła (hosenestiln)
- więzienie (gefenckniss, gefengnis, gefengnisse, gefengnisz, geweygnuss, gevenckenis, kemmerchen, tymmenitze, veste); zob. też cele więzienne; ciemnica; warownia; czcigodny
- więzień, więźniowie (gefangener, gefenglicher, gevangene, vangen, vangener, wangen); zob. też jeńiec, jeńcy
- więźba dachowa (gespere, gesperre); zob. też krokiew
- wigilia (obende, obindt, owend, owent, vigilia); zob. też wieczór
- wigilia Zielonych Świątek (Fphinstowend)

- wikaria (fyckerygge, vicaria, vicarie, vickerye, vikarie)
- wikariusz (vicarien, vicarius)
- wikt (beycerunge, brote, broth, cost, czeringhe, czerung, czerunge, kasten, keast, keesten, koest, kost, koste, kust, leybnarunge, speise, speisunge, speize, speyse, speysunge, speyze, spise, teringe, terunge, thoringe, vorkost, zcerungh, zerunge); zob. też koszt; pieniądź, pieniądze na wikt; potrawa; skrzynia; strawne
- wiktuwały (vetelie, vitalie, vitalien, vitallien, vytalien); zob. też zaopatrzyć w żywność, prowiant
- wilkierz (wilkor, wilkore, wilkoren, willekor, willekore)
- wilkierz krajowy (landeswilkor, landiswilkor, landiswillekor, landiswylkore)
- wilkierz miejski (stadwilkor, stadtwillekor, statwilkore, statwilkor)
- wilkom {puchar służący do picia piwa lub wina przy uroczystościach cechowych, w ramach powitania był opróżniany przez nowo przybyłych gości} (wilkum)
- wina (gebrach, gebroch, schalt, schold, scholt, schuld, schulden, schuldt, schult); zob. też brak; kłopot; utrapienie; błąd; dług, długi
- winiak (gebranter wein)
- winiarnia (winkeller, wynkeller)
- winnica (weingarten, weingarthen, weyngarte, weyngarten, weyngarthe, weyngarthen, wingarte, wingarten, wingarthen, wingartin, wyngarte, wyngarten, wyngarthe, weyngarten)
- wino (vyn, wayn; wein, weyn, weyne, win, wyn, wyne); zob. też wóz, wozy
- wino austriackie (osterwin, osterwyn)
- wino, bastard {słodkie wino hiszpańskie} (bastart, bastard, bastert)
- wino czerwone (rothwein)
- wino greckie z Naponi di Romania (romanei, romania, romanie, romanye, romenye)
- wino krajowe (landwyn, lantwin)
- wino, małmazja (malemesy, malmasia, malmasie, malmesie, malmesy)
- wino, małmazja wenecka (venedische malmasie)
- wino omankowe (alandeswyn, alantwin)
- wino reńskie (reinisch wein, rinschwyn, rinsten wyn)
- wino Rivola (rivol)
- wino włoskie (wallisch wein, walschwein, walschweyn, walswein, walswyn)
- wino z hrabstwa Auxois w Burgundii (asoye)
- wino z Istrii (reynfal, reynval, reynvale)
- winogrodnik (weingertener, weynczorln, weyngertener, wynczorln, weyngertener)
- winowajca (dedere, schuldigen, schuldiger); zob. też dłużnik, dłużnicy; przestępca; sprawca

- wiosło (rimen, ryme, rymen); zob. też drewno na wiosła; rzemień, rzemienie
- wiosłarze (ruwesluthen)
- wiśnia (kirschbome)
- wiśnie {owoce} (kerse, kersseberen, kerstberen, kirchen, kirschen, kirschen); zob. też kościół
- witriol {uwodniony siarczan miedzi} (kopperwasser)
- witryk kościoła (kerckenstaef-fadiren, kerckensteeffvadere, kerckensteffader, kerckensteffeder, kerckensteffeter, kerkenstiffader, kerkenstiffeter, kerkenstiffater, kerkeveder, kerkinsteffader, kirchefeter, kirchenfeter, kirchenstieffater, kirchenstieffater, kirchenstiffater, kirchenstiffeter, kirchenstiffvater, kirchenvater, kircheveter, kirchevetere, kircheweter, kirchvater, steffader der kercken); zob. też prowizor; zarządca
- wjazd (uffert); zob. też droga dojazdu; podjazd
- wkraczenie {w czyjeś prawa} (eym-fall, eynfall, infall); zob. też szkoła
- wkrótce (drade, kortcz, korten, kortcs, kurtcz); zob. też szybko
- wkrótce mający się odbyć (anstendig, einstendig, instendige)
- wlec (chie, czin, czeuth, chzyn, czoch, czoh, zcewth); zob. też pociągnąć; ciągnąć
- władca (hofft, houbt, houepste, houuet, haupt); zob. też głowa; głowa państwa; przywódca; korona tamy; przyczółek mostowy; ostroga rzeczna
- władza (gewald, gewalt, herliche gewalt, herschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaffe, macht); zob. też gwałt, zwierzchność; zwierzchnictwo; panowanie; obszar państwa; panowie; pan feudalny; pełnomocnictwo; upoważnienie; dowód pełnego uprawnienia; przemoc; siła; bardzo wiele
- władza królewska (konicliche gewalt, konigliche gewalt)
- władze, np. cechowe (ammecht, ammechte, ampt, ampte, anmecht, anmechte); zob. też urząd, np. burmistrza
- własność (besitzung, eigentume, eygen, eygenschaft, eygenschaft, eygenschaft, eygenthum, eyngethume, hab, habe, ingethume, ingetume, proprietas, yngethume, yngetueme); zob. też niewola; poddaństwo; dobra; mienie; własny
- własny (eigen, eigentlich, eygen); zob. też niewolny; poddany; własność
- właściciel (besitzer)
- właściciel (eigentlich, entgenlich, eygentlich, vorfuglichen); zob. też dokładnie; z pewnością
- właśnie (alzo even); zob. też co dopiero
- włączenie (uffnemunge, ufnomungen); zob. też przyjęcie

- włączyć (begreyfen, begreyffen, begrieffen, beslossen, eyngeslossen); zob. też schwytać; ująć; obejmować; zawierać; formułować; streścić; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki; załączony; połączyć {z}
- Włoch (Walen)
- włodarz (floder, vlader, vloder, vlo-dir)
- włok {duża sieć rybacka w kształcie klinowatego wora} (segbe)
- włoski, np. wino włoskie (walch, walsch, walsch, wellischer, welsch)
- włości klasztorne (velt closteren)
- włóczęga, włóczęgi (loszenlewthe, loterey, loterye, lotter); zob. też ludzie niezwiązani przynależnością do cechu; ludzie „luźni”; nierób, nieroby; opryszek, opryszki; nicpoń; nicponie
- włócznie (holczery)
- wnety (som, sonn); zob. też niebawem
- wnieść skargę (clage fellen)
- wnieść skargę {pretensję przeciwko komu} (zcusprechen)
- Wniebowstąpienie (Himelfart)
- wnikliwie (duplikere)
- wnikliwy (weiterurend)
- wnosić z czegoś (vornemen); zob. też dowiedzieć się; pojmować; porozumieć się {z}; zamiar; plan; poczynanie {samowolne}
- wnioskować (abnemen); zob. też sądzić; osądzić
- wnuczka, wnuk, wnuki (sones kinder, sones kindt, sones kinder, tachter kind, tachter kinder, tachter kynth, tachter zon, tochter kinder, zones kindt, zones zon, zons kind)
- wnuczka (grosstachter)
- woal, woale {cienka, przezroczysta tkanina, tkana z mocno skręcanej przędzy} (slewirche)
- wobec (gem, iegen, ieghen, keen, keghen, kehen, kem, ken, kenne); zob. też w kierunku; do; ku; przeciw; około; łódź; dzban
- woda (wasser, wassger, wassir, watter, watter); zob. też ojciec
- woda pierwsza (ersten wassir, irste wasser)
- woda stojąca (lachen); zob. też bagno
- woda wysoka (storm)
- wodociąg (pfifenborn, pfifenborne, pipenborn, wassirgang, wassir laufe, waterringhe, watteringe, weteringe, wetherynge); zob. też źródło uliczny
- wodopój (drencke)
- województwo (waywode, weiwode, woybothe, woydwode, woywode, woywode)
- wojna (crige, gryg, herschildes not, krich, krieg, krig, krige, kryge, strit); zob. też dzban; kłótnia; spór; walka, walki
- wojownik konny (resige, reysege, reyssege); zob. też zbrojny; zbrojni

- wojsko (folk, heere, herre, herschilt, volk, volke, wolke); zob. też ludzie; mieszkaniec, mieszkańcy; załoga; pan; wyprawa wojenna
- wokół tego (dorumbe, dorummb); zob. też dlatego; z tego powodu
- wola (villen, wille, willin, wyllen)
- wolnizna (freiheit, freyheit, freyheite, freyhete, fryeyt, fryheit, vryheit, vryheyt); zob. też wolności; obszar wolny; miejska posiadłość; patrymonium
- wolnizna miejska (stadtfreiheit, stadvreyhet, statfreyheit, statvriheit)
- wolności (freiheit, freyheite, fryeyt, fryheit, vriheit); zob. też wolnizna; obszar wolny; miejska posiadłość; patrymonium
- wolny (anigk, auszgenomen {od cła, opłaty}, frey {np. rynek}, ledig, ledigk, qweith, qweyt; qwyt, vrey, vrier, vry); zob. też pozbawiony; pusty; bez rezultatu; kwit; pokwitowanie; uwolniony
- wolny od obciążeń (unboswerth)
- wołowina (rindfleisch, rinderene, rintfleisch, ryntflech, ryntfleisch)
- woly = wół
- woreczek (seckechen)
- woreczek na kielich (kelchzecken)
- worek, worki (sack, sacke, sacken, sagk, sak, sakke, secke, sekken); zob. też sakiewka; sieć, sieci, sak; torba
- worek na proch (pulversecke)
- worek na przyprawy korzenne (drossiesecke)
- worek, worki na sól (malczsecke)
- worek z korzeniami (krudesecke, krudezecke); zob. też worek z ziołami
- worek z ziołami (krudesecke, krudezecke); zob. też worek z korzeniami
- wosk (vax, wachs, wachse, wachss, wachsz, was, wasch, wass, wasse, wax); zob. też jaki
- wosk do pieczętowania (segelwas)
- woskownica (wachsbank, wachzbang); zob. też stół do malowania płótna rozpuszczoną żywicą i następnie jego wyświecania
- woskownik {osoba trudniąca się wyrabianiem wosku} (honigschneider)
- wozownia (karwenshoff, wagin-scoppen)
- woźnica (wagendryver, wagentriber); zob. też furman, furmani
- woźny sądowy (bedellus, bodel, botel, pedellus)
- woźny miejski {sądowy} (statbote, statbothe); zob. też posłaniec miejski
- woźny sądu ziemskiego (landbade, landbote)
- wójt (faghet, foet, foigth, foyged, foyt, foyth, vaghet, vageyth, vocht, vogede, voget, vogete, voghet, vogt, voit, voith, voyt, voytzc, voyth, voythe, woyte)
- wójt dziedziczny (erbfoyth)
- wójtostwo (voytey)

- wół, woły (beffen, bollen, bovus, occsszen, osschen, rinde, rint, rynt); zob. też rogacizna; buhaj
- wówczas (uff ihenneczeit, umme-czeth); zob. też wtedy; w swoim czasie
- wóz, wozy (furen, furwagen, waen, wagen, wain, wayge, wayn, wayne, wegene, wein, wurwagen); zob. też koc; prowadzić; wino
- wóz do armaty, działa (buchsenwagen, bussenwagen, wagen ton bussen)
- wóz do drewna (holczwayn, holczweyn, holtwagen)
- wóz do działa = wóz do armaty
- wóz do mierzwy (mistwagen)
- wóz do transportu zastawionych rzeczy (pandwagen)
- wóz do wapna (kalwagen)
- wóz do wina (winwagen, wynwagen)
- wóz konny (rennewagen)
- wóz kucharza (koechinwayn, kokenwagen)
- wóz miejski (statwagen)
- wóz na ryby (wischwayn)
- wóz na siano (hoywagen)
- wóz podróżny (ridewagen, rydewagen)
- wóz półkryty (halbewagen, halvenwagen); zob. też wóz, wozy
- wplątać się w coś (werren); zob. też mieć z czymś kłopot
- wpłynąć {np. z podatków} (abekomen, abequeme); zob. też odpaść; odjeżdżać
- wpływ, wpływy z akcyzy (accisekiste, czeisekiste, czezyekyste); zob. też skrzynia na akcyzę
- wprawdzie (czwar); zob. też w rzeczywistości; doprawdy
- wprowadzenie w posiadanie (einweyssunge, einwissunge, eynweissunge, eynweysunge, werunge); zob. też wwiązanie
- wprowadzić (weysen); zob. też okazać; wyjawić
- wprowadzić w posiadanie (geweiszet {in}); zob. też nadać własność
- wrak szkuty (schutenwrak)
- wreszcie (inszende, telete); zob. też w końcu
- wręga {płaski element szkieletu kadłuba statku} (inholt)
- wrogi (vientlich, fyntlich, vyntlich); zob. też nieprzyjacielski; nieprzyjazny
- wrota (doer, doeren, dor, doren, tor); zob. też brama, bramy; drzwi
- wrota do garbarni (gerwedore)
- wróg, wrogowie (fremd, fyndt, fynt, viend, vigende, vinde, vint, vygende, vynd, wedirsache, widersachen, widdersache); zob. też przeciwnik; obcy; fałszywie; niewłaściwie; dziwnie {nieprzychylnie}
- wrzosowisko (heide, heyde); zob. też las iglasty; bór; pastwisko
- wskazać (gegeben); zob. też dawać, dać
- wskazać miejsce zamieszkania (besteddigen); zob. też wyposażyć

- wskazanie (underrichtung, underrichtungh); zob. też sprawozdanie
- wskazany (raetlich)
- wspaniałość {przy tytułowaniu osoby} (hyrlykeyt)
- wsparcie (furdiring); zob. też popieranie; poparcie
- wspierać (gefordert); zob. też żądać; popierać; spieszyć się
- wspominać (gedencken); zob. też wystąpić sądownie
- wspomniany (bemelt, benumpt, benymmp, gemelt, obbenumpt, obgenannt, obenschreiben, obenscreben, obgeschreiben); zob. też wymieniony; wyżej podany
- wspomniany poprzednio (egenant)
- wspomnieć (gerurt); zob. też poruszyć
- wspólnictwo (vollirst); zob. też pomoc
- wspólnie (czusampen, sammp, sammplichen, sammplicken); zob. też razem
- wspólnik (gemeyner, vorderer); zob. też pomocnik
- wspólnota (gemehne, gemeine, gemeine, gemeyne, gemeynheit, gemeynte); zob. też gmina; pospólstwo; żołnierz prosty; ogół; ogólny
- wspólny (ingesamme); zob. też solidarny
- współburmistrz (metenburgermeyerster)
- współczucie (meteleyden, mithleidunghe)
- współmieszkaniec (mitwoeneren, mitwonern)
- współporęczenie (metheburge); zob. też poręczenie
- współradny (metecompan, metecompanne, mitecompan, mittekumpe); zob. też kompan; zastępca, np. burmistrza
- współrajca (ratescompan, rotkompan)
- współdział (volleist, volleyst, vulleyst)
- wstawienie się za kimś (vorbethe, vorbiete); zob. też wstawiennictwo; orędownictwo
- wstawiennictwo (vorbethe, vorbiete); zob. też wstawienie się za kimś; orędownictwo
- wstążka, wstążki (bendche, bortche, bortchen, borten); zob. też galon; tasiemka, tasiemki
- wstążeczka (bendichen, bendischen, bortichen, bortigen, bortigin); zob. też tasiemka
- wstecz (czu rucke); zob. też w tył; z powrotem
- wstrzymać (gestoppet, gestopt); zob. też przeszkodzić
- wszcząć (angeslagen); zob. też oszacować; obliczyć
- wszędzie (gemenlich, gemeynlich); zob. też zupełnie; ogólnie
- wszyscy (elk); zob. też każdy
- wszystek (semptlich, zemptlich)
- wtargnąć (drach {od niem. eindringen})
- wtedy (uff ihenneczeit, ihenszmol); zob. też nigdy

- wtorek (dienstage)
- wuj (mutter bruder, oeme, oheme, ohm, ohme, om); zob. też beczka; stryj
- wwiązanie {akt prawny wprowadzenia nowego właściciela w posiadanie dóbr} (eynweissunge, eynweysunge); zob. też wprowadzenie w posiadanie
- wybacać (vorsehen); zob. też próbować; sądzić; liczyć {na}; oczekiwać; doczekać się; mieć nadzieję {na}
- wybadać (uthfreschen)
- wybauca (erlooser)
- wybierać (gekoren, gekornen, kessen, kiesen, kissen, koeren, koren, kyszen); zob. też wybrać; prezbiterium; wybór
- wybór (koere, kore); zob. też prezbiterium; wybrać; wybierać
- wybrać (awszgeszeen, gekoren, gekornen, kesen, kiesen, koeren, koren, kyszen); zob. też przeznaczyć; prezbiterium; wybór; zboże; ziarno; wybierać
- wybryk (unfure, ungefug); zob. też bzdury
- wybrzeże (stad, staden, strand, uber, ubir, ueber, uffer); zob. też brzeg; miasto
- wybudówka (schrank); zob. też wykusz
- wychodek, latryna (prevete, private, priveten, pryvaten)
- wychowanie (czucht)
- wyciąg (werfe)
- wyciągarka (winden, wynde); zob. też lewar
- wyciągnąć (owszczurecken)
- wyczekiwać (vorharren); zob. też oczekiwać
- wyczerpać (gehelliget); zob. też zmęczyć
- wyczeski {krótkie włókna lnu, konopi lub wełny powstałe podczas czesania} (vloeken); zob. też wełna sfilcowana
- wydać (antworten, begeben {np. odpowiedź}, entwerten, entwertin, folghen laeszen); zob. też odpowiadać, odpowiedzieć; przekazać; otrzymać {np. odpowiedź}
- wydać wyrok (abegesprochen); zob. też rozstrzygnąć
- wydalenie (aussweissunge, ausweissunge, aussweizunge, aussweysunge, aussweyzunge, awssweissung, awssweissunge, awssweysunge, awssweysseunge, awswesisunge, awssweyzunge, owswesisunge, usswesisunge, usswesisunge, usswyzunge); zob. też według brzmienia; zgodnie {z}; zgodnie z prawem; wydanie; wypis
- wydanie (aussweissunge, ausweissunge, aussweizunge, aussweysunge, aussweyzunge, awssweissung, awssweissunge, awssweysunge, awssweysseunge, awswesisunge, awssweyzunge); zob. też wypis; wydalenie
- wydarzenie, wydarzenia (geloufften, lewffen); zob. też przebieg sprawy; sprawa, sprawy

- wydarzyć się (eynfeldt, uffqweme, zcuqweme, zucukomen); zob. też wyniknąć; spotkać {kogoś}
- wydarzyć się, mieć miejsce poprzednio (vorgescheen)
- wydatki (ausgabe, ausgiff, ausgabe, awsgiff, usgebunge)
- wydatki dodatkowe (ungeld, ungelde, ungelt); zob. też pieniądź, pieniądze, mnóstwo pieniędzy
- wydatkować na budowę (vorbauweth)
- wydatkowanie pieniędzy (vorzorungh des geldes)
- wydawać się (irszenen); zob. też pojawiać się; zjawić się; ukazywać się
- wydostać {od} (abelangen); zob. też uzyskać; osiągnąć
- wydostać {pieniądze} (abgemanet); zob. też ściągnąć
- wydrapanie (scherbungħ); zob. też poprawka w tekście; razura
- wydrzyk (wedirkouff, widerkauf, widerkawf, widerkouf); zob. też odkupienie
- wyglądać (vorgleichen); zob. też dorównać; zrównać się {w czymś}
- wygnąć {z kraju} (awsgeecht)
- wygnanie (echtunge, och, oche, ocht, ochte); zob. też banicja; proskrypcja
- wygoda (bequemikeit, bequemkeit, bequemkeith, beqwemkeyt, boquemikeith); zob. też interes; korzyść; uprzejmość; należycie; odpowiednio
- wygon (anger); zob. też pastwisko
- wygon dla bydła (veedryfft)
- wygon dla koni (rosgarten, roszgarthe, roszgarthe); zob. też okólnik dla koni
- wygrać lub przegrać sprawę (genissen adir entgelden, genyssen und entgelden); zob. też nie ponieść lub ponieść karę
- wyjaśnić (glosziren, vercleren, vorbilden, vorclaren); zob. też wyjawić; uzmysłowić; wytłumaczyć
- wyjawiać (entblosch); zob. też wypowiadać się
- wyjawić (entbleszen, entdackten, entploeset, eroffen, irroffent, offen, uffinbaren, vercleren, vorclaren, weysen); zob. też wytłumaczyć; ujawnić; oznajmić; wyjaśnić; ujawniać; objawiać; objawić; uwidocznić; okazać; wprowadzić
- wyjawienie (angeben, erofunge); zob. też oznajmienie; porada
- wyjazd (awssfart, geczog, usczog, usfart); zob. też apelacja; podróż; poselstwo; udać się
- wyjście (ausgang, aussgang, awsgang, awssgang, ussgang)
- wyjść cało (entworden); zob. też zostać uwolnionym
- wykazać (beybrenghen, bey brengen, beleiten, beleyten, beleythen, boleithen, nochbrenghen, nochbrenghen, tugen, volfurt); zob. też dowieść; dokonać; przeprowadzić; prowadzić, towarzyszyć komuś; poprowadzić; uregulować; przytoczyć powód; załatwić; wywozдить; postarać się o coś

- wykazanie (beleitung, beletunge, beleytunghe, bolethunge); zob. też argumentacja; udowodnienie
- wykonać (usrichten, usgericht)
- wykonanie (awssrichtung)
- wykonywać {coś} (arbeten, erbeten, erpten, ubende); zob. też pracować; starać się; prowadzić
- wykonywanie zawodu (verbung); zob. też prowadzenie przedsiębiorstwa
- wykorzystać (nutcze sal machen)
- wykręt (hulferede, hulfferede, hulffrede, awszczoge); zob. też mowa obrończa; wymówka; zaprzeczenie
- wykroczenie; wykroczenia (ausz-tretungh, ausztrit, gebrechen, gebreken, gebrochen, miszvordinste); zob. też nędza; przestępstwa, przestępstwo; uszkodzenie, uszkodzenia; utrapienie; uciążliwość; brakować; zawinić; wykroczyć {przeciw komuś}
- wykroczyć (ausztreten, obirfaren); zob. też przewinić; naruszyć {prawo}; zaatakować słownie; znieważać; napaść; atakować
- wykroczyć {przeciw komuś} (gebrechen, gebreken, gebrochen); zob. też nędza; przestępstwo, przestępstwa; uszkodzenie, uszkodzenia; wykroczenie; wykroczenia; utrapienie; uciążliwość; brakować; zawinić
- wykrycić (erfinden, erfunden, erfyn-den); zob. też wysłedzić; zastać; okazać się
- wykrzyknąć (uthgeropen); zob. też obwołać
- wykupić (auslassen, ausgelasst, losen, lossen, lossten, lozen); zob. też pozostawić; opuścić {w biedzie}
- wykupienie (abelosynge, awsslosung)
- wykusz {element wystający z lica elewacji poszerzający przylegające wnętrze, stosowany w budownictwie obronnym, posiadał okna lub otwory strzelnicze} (erkel, schrank); zob. też wybudówka
- wylew (ergissung)
- wyładować okręt (geschepet); zob. też przewozić okrętem
- wyłamać {z} (auszbrechen); zob. też uchylić
- wyłączyć {z} (auszczhen, auszcihen, awscziet, awsgeczogen, awszgeczogen, owsczyen, owszczhyn, usnymt, uszczihen); zob. też uchylić się; odmawiać
- wyłożenie (eynlegung zob. wyłożenie)
- wyłożyć (vorczelen); zob. też zdać sprawę; odpowiedzieć
- wyłożyć {pieniądze} (awszstrecken)
- wyłuszczenie (vorczelungh); zob. też zdanie sprawy z czegoś
- wymagać (esschedt); zob. też żądać
- wymaganie (irfurdirungh); zob. też żądanie
- wymazać (vorlesschen); zob. też zatuzować
- wymiana (wechsel, wechssil, wechszel, wechzel); zob. też zamiana

- wymiana zdań (awsproch, ussproch, ussproche, wechselworthe); zob. też utarczka słowna; wypowiedź
- wymieniać (nwemet, nummt, vorandern); zob. też zbywać; mianować; nazwać
- wymienić (benumen vorbeuthet); zob. też ustalić; wyznaczyć; zbyć
- wymieniony (benumt, benympt, gemelt, genumt, obbenumt, obgenannt); zob. też wspomniany; znany; znaczny
- wymówić się od czegoś (entsege); zob. też odmówić czegoś
- wymówka (hulferede, hulfferede, hulfrede); zob. też mowa obrończa; wykret
- wymusić (abetwengen)
- wymuszony (betwungen); zob. też trapiiony; gnębiony
- wymyśleć (irdochte)
- wynagrodzenie (loen, lohen, lohne, lon, lone, loon)
- wynagrodzenie czeladnicze (gesellon)
- wynagrodzenie kowala (smedelon)
- wynagrodzenie krawca (schrotlon); zob. też wynagrodzenie śrutownika
- wynagrodzenie kwartalne (quaterpergeld, quaterpergeld)
- wynagrodzenie lekarza (arctloen, arstelon, artzgeld, artzlon, artztlohn)
- wynagrodzenie mincerza (monczelon)
- wynagrodzenie nauczyciela (schuleron)
- wynagrodzenie od sztuki (makelon)
- wynagrodzenie pachołków (knechlön, knechtelon, knechtes lone)
- wynagrodzenie pasterza (hirtelon)
- wynagrodzenie roczne (iarlon)
- wynagrodzenie służby (dynerlon, gesindelone, leuthlon, lewtelon, lewtlon)
- wynagrodzenie śrutownika (schrotlon); zob. też wynagrodzenie krawca
- wynagrodzenie traczy (sagerlon)
- wynagrodzenie tragarzy (dregegelt, dregelon, tragelon, tregerlon)
- wynagrodzenie tygodniowe (weckenlon, wekelon)
- wynagrodzenie za cięcie sukna (scherlon); zob. też zapłata za strzyżenie
- wynagrodzenie za drogę (wegelon)
- wynagrodzenie za murowanie (murlon)
- wynagrodzenie za pisanie (scrivegelt)
- wynagrodzenie za pracę (werklon)
- wynagrodzenie za pranie (waschelon, waschschelon)
- wynagrodzenie za przewóz (furloen, furlon, vorlan, vorlon, vorlone, vorloon, werloen)
- wynagrodzenie za roboty przy sianiu (hawelon)
- wynagrodzenie za służbę w lato (somerlon, zomerlon)
- wynagrodzenie za służbę w zimę (winterlon, wynterlon)

- wynagrodzić (entscheden, vorgnugen, vornugen); zob. też zob. zadowolić; zapłacić
- wynagrodzić szkodę (uffrichten, vorbot, vorboth); zob. też zadośćuczynić; dać odszkodowanie; oznajmić; przedstawić {usprawiedliwienie}
- wynając (gemyt, mytten)
- wynajęcie (vordingede od niem. verdingen, vormitten); zob. też powierzenie
- wynaleźć (ufgebrocht); zob. też stworzyć
- wyniknąć (beersachte, bogist, dirfolget, eynfeldt, erfolgen, irfolgen, irvolgen); zob. też spowodować; uzyskać; osiągnąć; okazać się; spełnić się; nastąpić; wydarzyć się
- wyniosły (hoger, hogeste, hoghe, hogk); zob. też duży; wysoki, wyższy
- wyniosłe (herlichen); zob. też dumnie
- wypadać (billichet, czemet, geboren, themet, tochte, tock, tog, togk, tuchte, zcemet, zceymet, zoemete); zob. też godzić się; należeć; należeć się; przysługiwać; być stosownym
- wypadek (gefelle, gefellen); zob. też sprawa; opłata, opłaty; niepowodzenie
- wypalanie smoły (pechburreen)
- wypas (mast); zob. też karma; maszt; wyżywienie
- wypaść (gefallen czy, gefallen czy); zob. też doprowadzić {do}
- wypełnić (vorfullen); zob. też spłacić całkowicie
- wypędzić (schuppen, updryven)
- wypieki (backelen)
- wypieranie {praw, przywilejów} (abedrangk)
- wypis (ausschrift, aussweissunge, ausweisunge, aussweizunge, ausweyssunge, aussweysunge, ausweyzunge, awsschrift, awsschrift, awssweissunge, awssweysseunge, awsweissunge, awsweyzunge); zob. też odpis; wydanie; wydalenie
- wypłata (ablonunge)
- wyposażenie (aussrichtunge, beredsten guder, bereitczte guttere, bereitschaft, bereitschaftt, bereytcze gutte, bereytschaftt, bereytschaftten, breitste guter, geczow, geczowe, geczowge, geczoy, geczoye, gereitschaftt, gereitschaft, gerethe, gereytschaftten, gereytschaft, geczew, geczoye, rostir, rostirunge, usreytunge, usrichtung, usrichtunge, uterdinghe, utredingen, utredunge, utrichtunge); zob. też gotowizna; urządzenie; narzędzie, narzędzia; sieć, sieci; zapłata; naczynie, naczynia; sprzęt, sprzęty; gotów; zapas; uprząż
- wyposażenie kuźni (smedegeczew); zob. też narzędzie kowalskie, narzędzia kowalskie
- wyposażenie okrętu (schiffsgeczey); zob. też takelunek

- wyposażyć (auszurichten, bestedigen); zob. też zapłacić; doprowadzić do skutku; uiścić; wskazać miejsce zamieszkania
- wypowiadać się (entblosch); zob. też wyjawiać
- wypowiadający walkę (entsagher); zob. też wyzywający na walkę
- wypowiedzenie walki (entsagingh, entsagungh, entsagunghe); zob. też wyzwanie
- wypowiedzieć (uffsaghen, usgesacht, uszgesacht)
- wypowiedzieć się {o} (czyen {auf}); zob. też obwinić
- wypowiedzieć walkę (entsaget, entsaget); zob. też rzucić wyzwanie
- wypowiedź (aussproch, vorgeben); zob. też relacja; referować; zdać sprawę; wymiana zdań
- wypowiedź wtrącona (unde rede)
- wyprawa morska (sefart, zefart)
- wyprawa wojenna (herschilt); zob. też wojsko
- wyprawa zbrojna, wyprawy zbrojne (herfertin, herverten, hervetin, reise, reisen, reize, rese, resze, reysa, reyse, reysen, reyze, risze); zob. też podróż; udać się; wyjazd; reces
- wyprawić (auszpfertigen); zob. też wysłać
- wyprawka = sprzęty dzieci, wyprawka
- wyprawy z bronią (wapen); zob. też herb; broń
- wypróbować (beszuchen)
- wyprzeć się kogoś (abestehen); zob. też odpaść {od}
- wyrazić gotowość (vorwillen); zob. też zgodzić się; zatwierdzić; zobowiązać się
- wyrazić w recesie (vorrecessit); zob. też zaprotokółować
- wyrazić zgodę (volborten, vulborden, vulborten); zob. też zatwierdzić; przyłączyć się {do}; upoważnić
- wyrażać (austreit)
- wyraźnie (clarlichen, clerlichen, scheynbarlich, signanter, uffentlich); zob. też jasno; widocznie; jawnie
- wyraźny (eigenthafftiger); zob. też dokładny
- wyraźniejszy (clerere); zob. też jaśniejszy
- wyrażenie gotowości (irbietunge, irbitthungh); zob. też zobowiązanie się
- wyraźny (bescheitlich); zob. też rozumny; odpowiedni
- wyrąb drzewa (holczung, holtczunge, holtzung)
- wyręczać (hulffen); zob. też pomagać
- wyroby lniane (lynerwergk)
- wyroby rymarskie (rymewerk)
- wyroby z miedzi (copperwerke)
- wyrok (ausproch, ertel, ordel, ordell, orteil, ortel, orteyl, ortheyll, orthil, ortil, urtel, urteil, utsprocke); zob. też apelacja od wyroku sądowego; sąd boży; orzeczenie
- wyrok sądu ławniczego (scheppenorteil, scheppenorteyl, scheppinorteyl)

- wyrozumiale (lymplichen); zob. też odpowiednio; względnie
- wyrządzać (zcumessen)
- wyrządzić (anczyn, antzyen); zob. też apelować {do}; obwiniać {o}; prosić
- wyrzuty (anczoge); zob. też obwinianie
- wysepki (werderchen)
- wysiłek (beswernis, meyge, mhue, mhwe, muhe); zob. też staranie; ciężary; obciążenie; świadczenia
- wysłać (auszpfertigen, geschickt, geschitt, schicken, sikken, vorsenden); zob. też posłać; wyprawić; udać się; zwrócić się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotowany do walki; gotowy do walki; ułożony
- wysłać {poselstwo} (beszenden, bosen); zob. też obesłać
- wysłać {posłańca} (uffgeschickt); zob. też posłać
- wysłać {w drogę} (fugen); zob. też więcierz; pozwolić pójść; załatwić; dać komuś {w udziale}; udać się; zdarzyć się; składać się
- wysłannicy rady (radessendeboten, ratessendeboten, ratissendeboten)
- wysłannik (commissarien, geordent mhan, geschickte, gesende, nuncijs); zob. też posłaniec; komisarz królewski; poseł
- wysłuchać (geczweygen, vorhoren); zob. też przychylić się
- wysoce (hochlichen, hock); zob. też wielce; usilnie; bardzo
- wysoki, wyższy (hoger, hogeste, hoghe, hogk); zob. też duży; wyniosły
- wyspa (werder)
- wystarczyć (zculangen); zob. też zostać osiągniętym; dojść do skutku
- wystawiać na próbę (vorsoken, vorseuchen); zob. też badać; potraktować; podawać w wątpliwość; odwiedzić; prosić {o}; na próbę; tytułem próby
- wystawić się na pośmiewisko (yn eyn belachen kommen); zob. też ośmieszyć się
- wystąpić (vorquam, vorquemen, vorqweme); zob. też natknąć się na; spotkać
- wystąpić {przeciw} (widerkomen); zob. też stawić czoło
- wystąpić sądownie {przeciw} (gedencken czu); zob. też wspominać
- występek (frebel, frebil); zob. też czyn karygodny; bezprawie; upór; nierozważne, porywcze postępowanie
- występny (ubeltetig); zob. też zbrodniczy
- występować (vylen); zob. też zdarzać się
- występować w obronie (vortreten); zob. też ręczyć; reprezentować prawnie
- występować zuchwale przeciwko prawu (frevelen)
- wysunąć pretensję (czugesagt); zob. też rzucić wyzwanie; wysunąć skargę

- wysunąć skargę (czugesagt); zob. też rzucić wyzwanie; wysunąć pretensję
- wyszutrowanie (stenschutte, sthenschute); zob. też szkuta do transportu cegieł, kamieni; wyźwirowanie
- wyszynk piwa (biervorschank); zob. też szynk piwny
- wyszynk wina (wynczap, wynczapp); zob. też szynk winny
- wyśledzić (erfinden, erfunden, erfunden); zob. też wykryć; zastać; okazać się
- wyśmiewać (behoeneth); zob. też szydzić
- wytknięcie czego (vormercken, vormerkent); zob. też zarzut
- wyłączarnia wina (kelterhus)
- wytlumaczyć (entbleszen, entploeset, glosziren); zob. też wyjawić; wyjaśnić
- wytopiony (gescheiden, gescheyden); zob. też oddzielany
- wytrwać (irrharet); zob. też znosić
- wytwornie (hobszlich); zob. też podworsku
- wytwórca butelek (flascher, flaschensmed, flasschensmid, flaschinsmed, flassensmede, flassensmid)
- wytwórca dewocjonaliów (selichenmecher, selichmecher)
- wytwórca grotów strzał (pilsmit, pilsmyt, pilsmet)
- wytwórca kaszy (groczeny)
- wytwórca krzesel (stuler)
- wytwórca kubków = łagiewnik
- wytwórca lutni (lawtenmachir); zob. też organista
- wytwórca łańcuchów (rinkensmede)
- wytwórca łuków i kusz (bogener, bogner)
- wytwórca łuków i kusz na potrzeby miasta (statbogener)
- wytwórca masła (pottirsleger)
- wytwórca oleju (oellesleger, olsleger)
- wytwórca pochew (scheydemacher)
- wytwórca przedmiotów żelaznych (ysener)
- wytwórca pucharów = łagiewnik
- wytwórca różańców (potternosterdreer)
- wytwórca rur (rorstotter)
- wytwórca sit (seber)
- wytwórca skrzyń (kistenmaker, kystemaker)
- wytwórca strzał (pfeilscheffter, pfeylscheffter, pilschechte, pilscheffter, pylschechte, pylscheffter)
- wytwórca strzał, który je także opieprza (pyelsticker)
- wytwórca sznurowadeł rzemieńnych (nesteler)
- wytwórca sznurów (kordemacher, snarmecher)
- wytwórca tabliczek (tafelmacher, taffelenmaker)
- wytwórca trópów (dryppenmecher, dryppenmechir, trippenmacher, trippenmecher, trippenmechir, tryppenmecher, tryppenmechir, tryppinmecher); zob. też pantoflarz

- wytwórca zajmujący się rozłupywaniem i rzeźbieniem {ciosaniem} drewna {bukowego} na potrzeby broni (schufenhouwer)
- wytyczne (awssatcz); zob. też postanowienie; projekt
- wywiadowca (vorspeer, vorspehere, vorskpirer); zob. też szpieg
- wywłaszczenie {siłą} (entweldigung); zob. też wyzucie z posiadłości
- wywłaszczyć (entsettet)
- wywozić (volfurt); zob. też wykażać
- wywołać (sachen, schachen); zob. też interes, interesy; rzecz, rzeczy; sprawa, sprawy; w wypadku jeźeli; spowodować; powstać {z}; przedstawić; pokazać
- wywoływać zatargi {zbrojne} (krige ausloen)
- wywozić (vorfurten)
- wywód (fuerbringen); zob. też przedstawienie sprawy
- wywóz (usfur, uszfur)
- wyznaczony (obenberomt); zob. też wyżej ustalony
- wyznaczyć (benumen, legen, lehen, ramen, vorramen, vorromen); zob. też wymienić; ustalić; przebywać; starać się {o}; domagać się czegoś; obozować; lenno; beneficjum kościelne
- wyzucie z posiadłości (entweldigung); zob. też wywłaszczenie {siłą}
- wyzwanie (entsagingh, entsagungh, entszagungh); zob. też wypowiedzenie walki
- wyzwisko (scheltwort, scheltworte)
- wyzysk (obirsatczunge); zob. też śrubowanie cen
- wyzyskiwać (obersetzsten, obirsatczt); zob. też krzywdzić przez śrubowanie cen
- wyzywający na walkę (entsaghers); zob. też wypowiadający walkę
- wyżej (baven, boben, boven, bowen, dorbowen, obenne); zob. też ponadto; poza; u góry; na górze
- wyżej podany (obenschreiben, obenscreben, obgeschreiben); zob. też wspomniany
- wyżej ustalony (obenberomt, vorbestympt); zob. też powyższy; wyznaczony
- wyżej wspomniany (ufgedocht, vorbenumt, vorberurt, voregeschreiben, vorgeschreiben, vorschreiben, vorscreben); zob. też poprzednio wspomniany; napisany; pisemny
- wyżej wymieniony (obbestymt, obenberurt, obgestympten, obinberurt vorgemelt, upgeschreiben); zob. też poprzednio wspomniany
- wyżej wzmiankowany (obgedocht, obgemelt, obingemelt, obirgemelt)
- wyżsi towarzysze wielkiego mistrza (obersten companne)
- wyżwirowanie (stenschutte, sthenschute); zob. też szkuta do transportu cegieł, kamieni; wyszutrowanie

- wżywić się (generen)
 wyżywienie (mastung, mastunge);
 zob. też karma; wypas
 wzajemnie (zwisschenander); zob.
 też między sobą
 wzbraniać się (weren, werin); zob.
 też zabraniać; odmówić; bronić
 się; zwierzchność, opiekuństwo
 nad kimś
 wzbranianie się (wegerungh); zob.
 też odmowa
 wzdraganie się (widdersthreuunge);
 zob. też opór
 wzgardzać (vorsmeen); zob. też gar-
 dzić
 względnie (lymplichen); zob. też
 odpowiednio; wyrozumiale
 względy (gnade); zob. też łaska, ła-
 ski
 wzgórze (gebirge); zob. też góra
 wzgórze zamkowe (borgkberge,
 burgbergk, burkberge)
 wziąć do domu (howsszen); zob. też
 dać schronienie
 wziąć do siebie (eynnemen); zob.
 też przyjąć
 wziąć na siebie (genomen, mechti-
 gen, nomen, underwunden, un-
 derwynden, undirwinden); zob.
 też upoważnić się; zobowiązać;
 zobowiązać się; zawładnąć; pod-
 jąć się
 wziąć obrót (bestandt haben)
 wziąć pod rozwagę (doruff vordocht
 wesen, hiruff seyn vordocht); zob.
 też uważać; podejrzany
 wziąć pod uwagę (anszeen, anzeen);
 zob. też mieć wzgląd
 wziąć w posiadanie (befaren)
 wzięcie nad kimś górę (obireilung);
 zob. też skrzywdzenie
 wzięte za pretekst {do sporu}, za-
 czepkę (vor eyne ursache furge-
 nomen)
 wzięty za rękojemcę (vorborget
 genhomen)
 wzrost (czunemen, zcunemen)
 wzywać (heyschen); zob. też żądać
 wzywać na świadka {dla} (geczeugt
 {an}); zob. też powołać się na
 kogo
 wzywać {do broni} (uffgeheischen,
 uffgeheschet)
- Z
- z ich strony (erenthalben, erentha-
 lven); zob. też ze względu na nich
 {siebie}; ze swej strony
 z korzyścią (zcubehuf); zob. też z
 pożytkiem
 z pomocą (zcu steurre, zcusteurre)
 z pewnością (egentlich, entgenlich,
 eygentlich, vorvor, vorwoer, vor-
 wor, vorworen); zob. też dokład-
 nie; właściwie; rzeczywiście; za-
 chować
 z powodu (umbe, ummb, umme);
 zob. też o; dla; za
 z powodu choroby (noethalben
 zeynes leibes)
 z powodu, że (orsache halben)
 z powrotem (czu rucke, wedde-
 re, wedderumme, wederummb,
 wedir, wedirumb, wider, wid-
 der, widderumbe, widderum-

- me, widdirumbe, wydder, wydderummb); zob. też w tył; wstecz; powtórnie {znowu}; przeciw; przeciwko; ani; ponownie; na odwrót; ze swej strony; nawzajem
- z pożytkiem (fordirlich, zcubehuf); zob. też korzystnie; z korzyścią
- z przemocą (gwaldichliken)
- z przychylną odpowiedzią (mit vortrostem andtwerte)
- z równą zawartością stopu (uff gleichen grath)
- z szacunkiem (erbietelich); zob. też prosząc
- z tego (awszem sotanen, doreaus, dorfon, domethe, domitte, dormethe, dorusz); zob. też z tym; na to; przez to; aby; żeby; stąd; skąd; od tego; o tym
- z tego powodu (derhalven, deshalven, dorumbe, dorummb); zob. też dlatego; wokół tego
- z troską (swerlichen); zob. też niechętnie; opornie; z trudem; ciężko; znacznie; bardzo
- z trudem (komerlich, langszem, swerlichen); zob. też niechętnie; opornie; z troską; ciężko; znacznie; bardzo
- z tym (domethe, domitte, dormethe); zob. też z tego; na to; przez to; aby; żeby
- z uwagi na to, że (vorgebildet); zob. też ze względu na to
- z żalem (wemuttiglichen)
- z życiem i mieniem (mit hals und gutte); zob. też gardło; szyja; życie
- z życzeniem (in beger, in begir); zob. też odpowiednio, według życzenia; żądanie
- za (umbe, ummb, umme); zob. też o; dla; z powodu
- za granicą (auszwendick)
- za jego plecami (hinder seyme rucke); zob. też bez jego wiedzy
- za każdym razem (ummers); zob. też wciąż
- za to (dovore); zob. też na to
- za zapłatą (umbe loen)
- za zgodą (mit lobe); zob. też chwała
- za życia (in seyme libende)
- zaatakować (angeen, angheen); zob. też rozpocząć; zacząć; napaść; zgodzić się
- zaatakować słownie (obirfaren); zob. też wykroczyć {przeciwko}; naruszyć {prawo}; znieważać; napaść; atakować
- zabawa (schimppe); zob. też turniej rycerski
- zabezpieczenie (sicherunge, vorsicherung)
- zabezpieczyć (vorwaret); zob. też chronić; zastrzegać się wobec kogoś; obstawać przy swoim stanowisku
- zabić (erslugen, irslagen)
- zabieg puszczania krwi (fleubothomya)
- zabiegi (beydriff); zob. też poczynania; interes
- zabójca (morder, todslieger, totsleeger)
- zabójstwo (dottslag, morde, thodthschlagk, todeslag, todisslag,

- todslag, todtschlage, todtslagk, tothschlag, tothslak, totslag, totsłag); zob. też śmierć
 zabrać (metenomen)
 zabraniać (vorweszen, weren, werin); zob. też odmówić; zaopatrzyć; popierać; odmówić; wzbraniać się; bronić się; zwierzchność, opiekuństwo nad kimś
 zachęta (zczusproche, zcusproch, zcusproche, zcuspruche, zusproche); zob. też perswazja; roszczenie; sprzeciw; pretensja; skarga sądowa
 zachody (botrip); zob. też starania
 zachować (enthalden, hanthaben, vorworen); zob. też powstrzymać; zatrzymać; utrzymywać; przechowywać; otrzymać; przybywać; rzeczywiście; z pewnością; popierać; chronić
 zachować się (gehat)
 zachowanie (uffhaldunge); zob. też utrzymanie; ratunek
 zachowanie niewłaściwe (ungelimpf, ungelimpf, ungelumpf, ungelympff); zob. też hańba; zniewaga
 zachówek dla rodzeństwa (geswistereyteyl)
 zaciężny, zaciężni (geesten, geste, soldener, soldenere, soldner, szeldener, szoldener, zoldener); zob. też gość; żołnierz
 zaciężni konni (awszreyther, usreiter, usreyter)
 zacnie (erbarlichen, erberlich); zob. też uczciwie
 zacność (irbarkeit)
 zacząć = rozpocząć
 zadać (begeen, begehnen, begen); zob. też zgodzić się {z}
 zadatek {przy zawarciu kontraktu kupna względnie najmu} (Gotispfenigk)
 zadawać gwałt (vorweldigen); zob. też gwałcić
 zadecydować (ausztragen, vorlassen, vorlossen); zob. też zakończyć; uzgodnić; zarządzić; dać do dyspozycji; przekazać
 zadość uczynić prawu (vorfolgen); zob. też ścigać winnego; przeprowadzić konfiskatę
 zadośćuczynić (gegolten, gegulden, vorbot, vorboth); zob. też wynagrodzić szkodę; zapłacić; dać odszkodowanie; oznajmić; przedstawić {usprawiedliwienie}
 zadośćuczynienie (achterfolghen, sune); zob. też spełnienie; ścigać
 zadawalająco (czurnuge); zob. też dostatecznie
 zadowolenie (behaglichkeit, behaglichkeit, vorgnugen); zob. też upodobanie
 zadowolić (besettiget, tolangen, torenken, vorgnugen, vornugen); zob. też zapłacić; wynagrodzić; być dogodnym, odpowiadać
 zadowolić się (genugen, genunget)
 zadowolony (to frede, tofrede, zcu frede, zcu frede); zob. też w spokoju
 zagłębienie (kule, kulen); zob. też dziura

- zagniewany (unmuttigk); zob. też w złym humorze
- zagroda (gehofte, hawestat, hobe-stede, hofereit, hoferete, hofereyt, hofestad, hofstad, hofestat, hofesteth, hoffereyde, hoffestat, hofstat, hofstete, hofstot, houf, hofufereith, hovestad, hovestadt, hovestat, hovestet, howestat); zob. też dziedziniec; parcela zabudowana; dom; folwark; gospodarstwo; kuria; podwórze
- zagrodnik, zagrodnicy (gerdener, gertener, ortulani, ortulanus); zob. też ogrodnik
- zagrozić (vorlegen); zob. też pożyczyć; udzielić kredytu; zaopatrywać; dać zarobić; zamknąć
- zagrożenie (ferunge, getwang, pferlichkeyt, pheerlickeite, varlicheit, varlickeithe, verferunge, verlicheit, verlichkeit, verlickeit, verlikeit); zob. też niebezpieczeństwo; przymus; jurysdykcja
- zagrożenie uwięzieniem (gefencliche drevung); zob. też przymus fizyczny
- zagarantować (vorgewissern, vorwesten, vorwissen); zob. też dać listy zastawne; dojść do porozumienia; ułożyć się z kimś; zapewnić; przyrzec
- zajazd (angreyffunghe, eynrit, infelle, zcugriffe); zob. też targnięcie się na coś; najazd
- zając, zające (haeszen)
- zająć (uberziehen); zob. też napaść
- zająć czymś (befallen); zob. też obciążyć
- zająć pozycję (legeren); zob. też rozbić obóz
- zajęcie (pfandung)
- zajęcie nieruchomości (usspfandunge)
- zajęcie sądowe (besacczunge, besaczunge, besaczomge, besaczung, besaczunge, besatzung, besaczunge, besatzung, besatzung, beschatzunghe, besettunge, besetzung, besoczang, bezaczunge, beschatzunghe, besettunge, besetzung, besoczang, bezaczunge, indingunge); zob. też sekwestr; opodatkowanie; kontrybucja
- zajęcie siłą (name, nohme); zob. też rabunek; imię
- zajmować się {czymś} (furkeren, handelt, vorwerren {mit}); zob. też podjąć się
- zajmująca coś (besetczerynne)
- zajmujący coś (besaczer, besatczerynne, besetczir, beseczczerynne, beseczerynne, besetczerynne); zob. też posiadacz; zasadzca
- zajmujący się interesami (negocior)
- zajście drogi (wegeloge)
- zakaz (vorbitthunge, vorbote, vorbytunge)
- zakładnik (geyseler, gisel); zob. też egzekutor długów; handlarz bydłem; rzeźnik specjalizujący się w uboju mniejszego bydła
- zakłócenie (irnisz, irnusz, yrnus); zob. też spór; zamęt; szkoda
- zakole rzeki (elbogen)
- zakon (orden)

- zakon krzyżacki (deutscher orden, orden)
- zakonnica, zakonnice (closter jun-
cfrouwen, closter junckfrawen,
gotgeweyte jungfrawen, got-
gewynte jungfraw, iuncfrawe,
iuncfrawen, iungfrawen, iung-
frowen, junckfrawe, junckfrowen,
junckfrawe, junckfraw, junck-
fren, juncvrauwe, jungfer, jung-
frau, jungfraw, jungfraw, none,
nonen, nonne, nonnen, nunne,
nunen, nuone); zob. też panna;
dziewica
- zakonnik, zakonnicy (begeben
man, bruder, brudere, priester-
bruder); zob. też brat, bracia;
Krzyżak, Krzyżacy; mnich
- zakończenie (besleysz, beslies, be-
slisz, beslysz, boszlisz, boslis, bo-
slysz, endschafft); zob. też decyzja;
postanowienie; uchwała; koniec
- zakończyć (ausztraghén, geslissen,
vuldruckt); zob. też zadecydować;
przeć naprzód; pokonać; trakto-
wać należycie, z szacunkiem
- zakończyć się (czuging); zob. też
kończyć się
- zakres (begrieff, begriff, bogriff,
maes, maesze, moes, moesze,
mose, mosze); zob. też rozmowy;
rokowania; treść; obszernie; spo-
sób; stopień; mech; miary
- zakrystia (sacristia, sacristien)
- zakrystianin (sacrister bruder)
- zakuć w dyby (stocken); zob. też
uwięzić
- zakup (ankauff, ankouff, kauf,
kauff, kawff, kewff, kofe, kof-
fe, koufe, kouff, kowf, kowff, lit-
kup); zob. też kupno
- zakup dziedzictwa (erbkauffe)
- zakwestionować (abreden); zob. też
odmówić czegoś; umowa; uzgod-
nienie
- zalać (vortrencketh); zob. też zato-
pić
- zaległy (achterstellich, hinderstelli-
ge, vorzuglich, vorsessen); zob.
też opóźniony; pozostały
- załagodzić (entricht, faszet, gefa-
szet); zob. też zawiesić; odroczyć;
załatwić; rozstrzygnąć; zgoda
- załatwiać spór (begreyfen, bogrif-
fen); zob. też brać się za łby; ob-
rzucac wyzwickami; procesować
się; zobowiązać się {do, wobec}
- załatwić (ankerén, beleiten, beley-
ten, beleythen, boleithen, en-
richt, entricht, fugen, vorrichte);
zob. też skierować; zwrócić się;
uregulować; zużyć; obrócić; pro-
wodzić, towarzyszyć komuś; po-
prowadzić; uregulować; przyto-
czyć powody; wykazać; rozstrzy-
gnąć; rozstrzygnąć spór; więcierz;
pozwolić pójść; wysłać {w drogę};
dać komuś {w udziale}; udać się;
zdarzyć się; składać się; pogodzić;
załagodzić; zgoda
- załatwić coś (geanth); zob. też po-
zbyć się czegoś
- załatwić {spór} (hynlegen, rechten);
zob. też ugodzić; procesować się
załatwić sprawę = przeprowadzić

- załączony (beslossen, ingeslossen); zob. też włączyć; ująć; w załączeniu
- załoga (folk, menschafft, volk, volke, wolke); zob. też ludzie; mieszkaniec, mieszkańcy; wojsko; ogół {zebranie} panów, szlachty
- zamarznąć (befryszen)
- zamaskować (beschouen); zob. też upiększyć
- zamek (schlos, schloss, slate, sleiser, slos, sloss, slosse, slosz, slot, slotte, slote); zob. też komin; umocnienia; ślusarz
- zamek graniczny, zamki graniczne (grenitcz slossere)
- zamek krzyżacki (hus, huse, haws, hawss, unser haws, unser hov, unser hus); zob. też dom
- zamęt (irnisz, irnusz, yrnus); zob. też spór; zakłócenie; szkoda
- zamiana (freymarckt, gefreymarckt, wechsel, wechselunge, wechsil, wechszel, wechszelin, wechzel, wechzelunge); zob. też wymiana
- zamienić (vorwesseln)
- zamiar (ansinnen, anslag, beson, furnemen, mehnunge, mehnunge, menung, menunghe, meynunge, sin, syn, vorhaven, vormeynunghe, vornemen, vorsaczen, vorsacz, vorsaczcen, vorsatcz, vorsatze, willensmenunge); zob. też mieć zamiar; dowiedzieć się; pojmować; wnosić z czegoś; plan; poczynanie {samowolne}; oddać w zastaw; zdanie; opinia; w zamiarze; zamierzać; uważać; być; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; treść; przypomnienie; uczynek rozmyślny; zamysł; początek; otwarcie; rozwaga; pomysł; intencja; powstrzymać się; osąd i zamiar
- zamierzać (angesonnen, in mehnunge haben, in mehnunge seyn, in menung haben, in menung seyn, in menunghe haben, in menunghe seyn, in meynunge haben, in meynunge seyn, synlich seyn, vormeynen); zob. też zamysłać; zdanie; zamiar; w zamiarze; opinia; uważać
- zamieszkały gdzie indziej, poza miastem (ussethik)
- zamieszkujący (gesessen); zob. też osiadły, np. mieszczanin; odbyć rozprawę sądową; odbyć sesję
- zamknąć (vorlegen); zob. też pożyczyc; udzielić kredytu; zaopatrzyć; dać zarobić; zagrozić;
- zamknąć drogę = zastąpić drogę
- zamknąć palami (vorpfehlen); zob. też zapalować
- zamknięcie (slissunge, vorhaldung)
- zamordować (vormort)
- zamszownik (semischgerber)
- zamszowy, np. worek (semische)
- zamysł (ansinnen); zob. też zamiar
- zamyślać (angesonnen); zob. też zamierzać
- zaniechać (ansteen, anstehen, ansthen, dirhinder gelossen, vormith); zob. też zostawić; odroczyć; odstąpić od; zaprzestać

- zaprzeczać (leucken, loken); zob. też zaprzeczyć
- zaprzeczając (lokent, louckent)
- zaprzeczenie (awszcoze); zob. też wykręt
- zaprzeczyć (entfallen, lewkente, loken); zob. też zaprzeczać
- zaprzestać (abestellen, dirhinder gelassen); zob. też znieść; zaniechać
- zaprzęg (gescherre, geschirre, gespan, span); zob. też szory
- zaprzyjaźniony (befrundet); zob. też posiadający przyjaciół, krewnych
- zapusty (Fastnacht, Vasnacht, Wasnacht)
- zapuszczanie sieci (eynlosz)
- zaraz (glick, iczund, in der stunde, itczunte, itzstunde, itzstundt, itzundt); zob. też teraz {właśnie}; kilkakrotnie; często; teraz
- zaraza (gemeyner toth, gemeyner tot, gemeyner tod, pflēge, pflōge, swere luefft, vorgiftnis der luft); zob. też plaga; nieszczęście; dopust boży; dłużny
- zarazem (uffer selbten stundt); zob. też jednocześnie
- zaręczyny (vorloubung)
- zarośla (phutczen, poschen, puschen, pussze, pyssche, streuche, strewche, struch, struche, struck, struk); zob. też faszyna; krzaki; krzewy
- zarządca, zarządcy (anwald, anwalde, celnere, pflēger, pflēgere, pflēgir, procurator, vorstand, vorstender, vorwesen, vorweser, vorwesir, vorwesser, vorweszer, vorwezer); zob. też przełożony; wityryk kościoła; adwokat, rzecznik; urzędnik; administrator; porozumieć się {z}; piwniczny; sprawujący kontrolę nad dochodami; prokurator, prokuratorzy; nadzorca
- zarządca dworu, folwarku (hofeher, hofemeister, hoffemeister, hove-meister, hovemester, hovemeyster, howemeyster)
- zarządca folwarku = zarządca dworu
- zarządzać (vorsteheen); zob. też rządzić
- zarządzający (sachwald, sachweld, zachwald); zob. też adwokat; pełnomocnik; rzecznik
- zarządzenie (beschēdung); zob. też postanowienie
- zarządzić (vorhangen, vorlaszen, vorlossen); zob. też dopuszczać {do}; przyzwolić; uzgodnić; zdecydować; dać do dyspozycji; przekazać
- zarzucać (obirgeschreiben); zob. też przypisywać komuś coś
- zarzut (beschwer, vorstellung, vormercken, vormerkent, zuczcoze); zob. też wytknięcie czego
- zasadźca (beseczer, beseczczer); zob. też posiadacz; zajmujący coś
- zasiadający {np. w sądzie} (beisesen)
- zasiadający w radzie królewskiej (stulherr)
- zasiedziały = stary {mieszkaniec}
- zasiewy (zoet)

- zasięg jurysdykcji (weichbild, wicbilden, wichbild); zob. też obszar miasta
- zaskoczyć (obireylet); zob. też napisać
- zasłużyć (vordienen); zob. też odwdziżyć się; okazać wdzięczność wobec kogoś
- zaspokoić (dyrholen, gesediget)
- zastać (erfinden, erfunden, erfyn-den); zob. też wysledzić; wykryć; okazać się
- zastanowić się {nad} (in bedocht nemen, obirtrachten); zob. też namyślać się
- zastanowienie się (bewegingh, bewegungh, boweghunghe); zob. też rozważanie; sąd
- zastaw, zastawienie (burge, fande, gesaczt, pande, pfand, pfandt, pfant, pfendunge, pffand, pffant, pfynd, phand, phande, phandt, phant, saczunge, satczung, satczungen, vorpfandunge, vorpfendunge, vorsaczung, vorsatczung, vorsatczunge, vorsattczungh, wet-te); zob. też poręczenie; poręczyciel; przekazanie zastawu; zastawiony; prawa; przepis; fantowanie
- zastaw uzyskany (dirfolgetes, dirfolgites, dirvolgetes, dirvolgites, dirvolgtes, ervolgetes, irvolgetes, vorfolgetes, vorfolgites, vorvolgites, vorvolgtes pfand)
- zastaw z czynszu gruntowego (pande von grunttyns)
- zastawiony (gesaczt, gesaczt); zob. też zastaw, zastawienie
- zastąpić, zamknąć drogę (vorghan-ghen)
- zastąpić komu drogę (wegelogen); zob. też czyhać na kogo
- zastępca, np. burmistrza (beysit-czer, beysitzer, compan, kompon, kumpan, metecompan, metecompanne, mitecompan, mittekumpe, stathelder); zob. też asesor, asesorzy; współradny
- zastępca (substitutus); zob. też podpisek
- zastępca prawny = opiekun
- zastępstwo prawne = opieka
- zastosować (bogen); zob. też zgodzić się; łuk, łuki; sklepienie
- zastosować się {do} (obirfugen)
- zastosowanie się (volge); zob. też posłuch; pomoc; zgoda
- zastraszenie (vorferungh); zob. też niepokojenie
- zastrzegać się wobec kogoś (vorwarret {keghen}); zob. też zabezpieczyć; chronić; obstawać przy swoim stanowisku
- zastrzeżenie (undirscheit); zob. też warunek
- zaściankowy (heymentlich); zob. też domowy
- zatarg, zatargi (gescheel, geschel, schelinge, schellung, schelung, schelunge, schelunghe, twiste); zob. też nieporozumienie; spór, spory; kłótnia
- zatopić (vortrencketh); zob. też zalać

- zatruc (vorgiftigen); zob. też otruć
- zatrzymać (enthalden, gerostiret, getoveth, touen, verborgen, vorhalden); zob. też powstrzymać; utrzymywać; zachować; przecho-
wywać; otrzymać; przybywać; nie
dać; ukrywać; aresztować; konfi-
skować; uwieźć
- zatrzymać kogoś (verczogen, vorz-
cien, vorzcihe); zob. też odroczyć;
zwlekać; przewlekać się; utrud-
niać; zrezygnować z czegoś
- zatrzymać {na mocy wyroku, przy-
sięgi} (behalden); zob. też zawie-
rać; ujmować; dowieść {na mocy
wyroku, przysięgi}
- zatrzymać się (sewmet)
- zatrzymanie (innehaldunde, uphol-
dinge, upholdunge, upphol-
dingh, ynhalduge, ynnehaldun-
ge); zob. też powstrzymanie; za-
wartość
- zatuszować (vorlesschen); zob. też
wymazać
- zatwierdzenie (confirmacien, fol-
bort, volbort, volborth, vorlibun-
ge, vorliebunge, vollwort, vol-
wort, vorlybunge, vulbort, vull-
bort); zob. też zgoda; zezwolenie;
pełnomocnictwo
- zatwierdzić (bovestet, stete, volbor-
ten, vorlieben, vorwillen, vulbor-
den, vulborten); zob. też uprawo-
mocnić; zgodzić się; wyrazić go-
towość; zobowiązać się; wyrazić
zgodę; przyłączyć się {do}; upo-
ważnić; miasto, miasta
- zaufanie (gethruwen, getrauwen,
getrouwe, trost); zob. też sługa
wierny; przyjaciel
- zauważyć (vormerken); zob. też do-
wiedzieć się; brać, poczytywać ko-
muś za złe; krytykować
- zawartość (eynhalt, inhaldt, inne-
halt, innehalde, innehaldunde,
ynhalduge, ynnehaldunge); zob.
też treść; zatrzymanie
- zawartość srebra, złota w monecie
(korne, kornne); zob. też zboże;
ziarno
- zawartość złota w stopie (gordt,
gradt, grath); zob. też waga złota;
z równą zawartością stopu
- zawezwać (geladen, vorbothen);
zob. też obesać; zawiadomić
przez posłańca
- zawiadomić (bericht, boleren, obir-
kuntschafftet, vorkuntschafften,
vorkuntschoppen, vormelden);
zob. też pouczyć; donieść; dono-
sić; przyjąć ostatnie namaszczenie
- zawiadomić przez posłańca (bebo-
ten, vorbothen); zob. też zawe-
zwać; obesać
- zawiadomienie (anzeigunge, eym-
brenge, eynbrenge, ynbren-
gunge); zob. też doniesienie
- zawiadomienie pisemne (furschrift,
vorschrift); zob. też list polecają-
cy
- zawias, zawiasy (gehenge, haspen,
kruchenge, kruckebende, kruk-
kenhenge)
- zawias pasowy (torbant)

- zawierać (begreyfen, begreyffen, begrieffen, behalden, behilden, inhot, innehalden); zob. też schwytąć; ująć; ujmować; włączyć; obejmować; formułować; streścić; uchodzić za złe; być przedmiotem krytyki; zatrzymać {na mocy wyroku, przysięgi}; dowieść {na mocy wyroku, przysięgi}
- zawiesić (faszet, gefaszet); zob. też odroczyć; załagodzić
- zawieszka (anehenge)
- zawieszka do garnka (gropenhenge)
- zawieszka przy kotwi (ankerhengen)
- zawieść (obirgeben); zob. też opuścić
- zawiniątko (knopeke, knoppeken)
- zawinić (gebrenchen, gebreken, gebrochen); zob. też nędza; przestępstwo, przestępstwa; uszkodzenie, uszkodzenia; wykroczenie; wykroczenia; utrapienie; uciążliwość; brakować; wykroczyć {przeciw komuś}
- zawinić wobec kogoś (vorscholdt)
- zawładnąć czymś (inkrigen, mechtigen, underwunden, underwynnen, undirwinden); zob. też upoważnić się; wziąć na siebie; zobowiązać; podjąć się
- zawracać {z drogi} (weddergekart)
- zawrzeć (geschlagen, vorslossen); zob. też postanowić; uzgodnić
- zawsze (alwege, iymmer, iwerle, ywerlde, ywerlle, yworle, ymmer); zob. też kiedyś; na pewno; w każdym bądź razie
- zażądać (vorfordert); zob. też popierać; posuwać naprzód; żądać ząb (czan)
- zbadać (beszehen, boshen, dyrforsen, vorforschen); zob. też rozważyć; zbadanie; sprawdzenie; sprawdzić; obejrzeć
- zbadanie (beszehen); zob. też sprawdzenie; sprawdzić; zbadać; obejrzeć
- zbić razem = przytwierdzać
- zbiec (entlofin, vorlophen); zob. też uciec
- zbieg (awszfligere); zob. też uciekinier
- zbiegły (aberonstigen, abronstigg)
- zbiegły ze statku (schiffpluchtic)
- zbiegostwo (obirlowff); zob. też ucieczka
- zbiegowisko (ufflowff)
- zbliżanie się w czasie (anschten)
- zbliżyć (neken); zob. też zwrócić; skierować się
- zbliżyć się {do} (nhere geben)
- zbocze (anberge)
- zboże (getrede, getreide, getreyde, koren, korn, korne, landkorn); zob. też ziarno; wybrać; zawartość srebra, złota w monecie
- zboże jare (somersodt, somersoyt); zob. też pole letnie
- zboże ozime, ozimina (vintersodt, wintergetreide, winterkorn); zob. też pole zimowe
- zboże zmielone (metzgetreide, metze, mate)
- zbój (rober); zob. też bandyta; rabuś; rozbójnik

- zbrodnia (missetat, missetyt); zob. też czyn karygodny; przestępstwo
- zbrodniarz (mortborner); zob. też podpalacz
- zbrodniczy (mortlich, ubeltetig); zob. też morderczy; występny
- zbroja (harnasch, harnisch, harnusch, ritter geczoj, ritter gezcew, ritter gezcoye)
- zbrojny, zbrojni (houffe, resige, reysege, reyssege, wepener); zob. też oddział zbrojnych; wojownik konny
- zbrojny, np. służba zbrojna (gewopent)
- zbyć (vorbeuthet); zob. też wymienić
- zbywać (vorandern); zob. też wymieniać
- zbywający (oberig); zob. też pozostały
- zdać sprawę (bosteen, vorgeben, vorczelen); zob. też relacja; wypowiedź; referować; odpowiedzieć; wyłożyć
- zdać się na coś (tochte, tock, tog, togk, tuchte); zob. też wypadać; być stosownym; być użytecznym
- zdać się {na kogoś} (halden {in}); zob. też czatować; robić zasadzkę (na)
- zdanie (mehenunge, mehnunge, menung, menunghe, meynunge, sin, syn, willensmenunge); zob. też opinia; zamiar; w zamiarze; zamierzać; uważać; być; orzeczenie; decyzja; myśl; sens; treść; przypomnienie
- zdanie sprawy z czegoś (vorczelungh); zob. też wyłączenie
- zdarzać się (fugen, vylen); zob. też występować; więcierz; pozwolić pójść; wysłać {w drogę}; załatwić; dać komuś {w udziale}; udać się; składać się
- zdarzyć się (ankomen, anqweme, beikomen, dirlouffen, erlouffen, geschen, schen); zob. też przytrafić się; spotkać; natrafić {na}; dziać się; dojść do skutku; wejść w posiadanie; napaść
- zdarzyć się {komuś} (obirgheen); zob. też spotkać {kogoś}
- zdenerwować się {na} (vorlangen)
- zdobyć (irwornen); zob. też uzyskać
- zdolny (tuchtigk); zob. też użyteczny
- zdrada (vorretenys, vorrethenis, vorretnisse)
- zdradliwie (vorrethlich)
- zdrajca (vorreter)
- zdrowie (gesuntheit, gesuntheyt)
- zdrój uliczny (czappeborne, czappenborn, czepinborn, pfifenborn, pfifenborne, pipenborn); zob. też wodociąg
- ze strony (von wegen, von wegghen); zob. też w imieniu; na mocy; gwoli
- ze swej strony (erenthalben, erenthalven, wedderumme, wedderummb, wedirumb, widderumbe, widderumme, widdirumbe, wydderummb); zob. też z powrotem; ponownie; nawzajem; na odwrót;

- ze względu na nich {siebie}; z ich strony
- ze względu na nich {siebie} (erenthalben, erenthalven); zob. też ze swej strony; z ich strony
- ze względu na to (vorgebildet); zob. też z uwagi na to, że
- zebranie {się} (sammelinghe, zcu hofe kommen); zob. też zjazd
- zechcieć (gelevet, gelibet); zob. też podobać się
- zegar (orlogiem, seger, seyger, zager, zeger, zeiger, zeyger); zob. też piła; tracz
- zegarmistrz (zegermeister, zeigermacher)
- zepsuć opinię (vorungelympfen); zob. też zniesławić
- zestawienie (irczelung); zob. też sprawozdanie
- zeszły (farigen, forier, vorgen); zob. też poprzedni
- znanie (bekennisse, bekenntnis, bekenthnis, bekentniss, bekentnyss); zob. też oświadczenie; list zastawny; poświadczenie długu, daniny
- zezwolenie (czulossunge, einwilligung, folbort, volbort, volborth, vollwort, volwort, vorhengnis, vorwillunge, vorwillunghe, vulbort, vullbort, zculus); zob. też zgoda; pełnomocnictwo; zatwierdzenie
- zezwoić (staten, vergunnen); zob. też pozwolić; dopuścić
- zgadzać się (eynsztraghan, obireyntragen, verlieben); zob. też dość do porozumienia
- zgłosić roszczenie (ansprechen)
- zgłosić się (ersuchen); zob. też odwieźć
- zgoda (eintracht, einunge, entricht, enttracht, enunge, enynghe, eyntrach, eyntracht, eynung, jowort, mitwillung, voreynen, voreynunge, vorenynghe, volge, vorhengnis, vorjoen, vorjowort, vorlibunge, vorliebe, vorliebunge, vorlybunge, vorstantniss, vortrost, vortrostinghe, vortrostunge, vorwillunge, vorwillunghe); zob. też porozumienie; ugoda; zatwierdzenie; zastosowanie się; posłuch; pomoc; zezwolenie; obietnica {pomocy}; pogodzić; załagodzić; załatwić; rozstrzygnąć
- zgodnie (eynsgetragener meynung, eyntrechtlich); zob. też zgodnego {tego samego} zdania
- zgodnie {z} (noch owszweysungh, noch owszweyszungh, noch uszwisz); zob. też według brzmienia; wydalenie
- zgodnie z prawem (nach rechtsz owszweysungh, nach rechtsz owszweyszungh, nach rechtsz uszwisz, rechtszam); zob. też należyście; wydalenie; według brzmienia
- zgodnie z rozsądkiem (der vornunfft enlich)
- zgodnie z wywodem (noch besagung); zob. też zgodnie z treścią

- zgodnie z treścią (noch besagung); zob. też zgodnie z wywodem
- zgodnie ze zwyczajem (gewanlich, herqueme)
- zgodnego zdania {tego samego} (eynsgetragener meynung); zob. też zgodnie
- zgodność (eniket); zob. też jedność
- zgodzić się (consentiren, keren {an}, obireynengekomen, obireynenkommet, toconsenteren); zob. też iść {na}; dbać {o}; ułożyć się z kimś
- zgodzić się {na} (angeen, angheen, annamen, bogen, geben, vorlieben, vorwillen, voryoen); zob. też rozpocząć; zacząć; zaatakować; zastosować; łuk, łuki; sklepienie; napaść; przyjąć warunek, zobowiązanie; przytaknąć; zatwierdzić; wyrazić gotowość; zobowiązać się; list napisać, skierować; udać się; dawać
- zgodzić się {z} (begeen, begehcn, begen); zob. też zadać
- zgon (abescheiden, absceden); zob. też odjazd; odejście; uchwalenie; decyzja
- zgorzenie (ergerunge)
- zgromadzenie (sompnunghe); zob. też ogół
- zgromadzić (vorgaddert)
- zgrzebło (perdeschappen, perdeschrapen, perdestrapen, schrap, schrapen, schrope)
- zgubić (vorlorn)
- zhańbić (beschemet, boschemen); zob. też znieważyć
- ziarno (koren, korn, korne); zob. też zboże; wybrać; wybierać; wartość srebra, złota w monecie
- ziarno siewne (satkorn)
- zielarz (crudener, crutener)
- ziele (craut); zob. też warzywo
- zielnik (crautgarten, krautgarten, wurtegarten); zob. też ogród warzywny
- Zielone Świątki (Fphinsten)
- ziemia (acker, ackir, ager, boten, erde, grant, land, lande); zob. też pole; rola; kraj; wieś; ład; fundament; grunt, grunty; mielizna; łódź; poseł; posłaniec; dotacja; parter
- zić (edem, eidem, eiden, eydem, eydim, gener, tachter man, tochter man)
- zima (winter, wynter)
- zioła (krewde, krude, kruede); zob. też korzenie; przyprawy korzenne; przyprawy kuchenne; konfekty
- zjawić się (beweizet, fynden, irszenen, vorschienen); zob. też stawić się; pokazać się; pojawiać się; ukazywać się; wydawać się
- zjazd, zjazdy (dach, dachvart, dagefart, dageforth, dagefarden, dag, dage, eynczuhofekomen, tag, taggefart, tageffert, tagfart, tagk, zcu hofe kommen, zcusampne komung, zcusampne komuge, zcusampnekomenungh, zcusampnekomunge); zob. też dzień; rokowania; spotkanie; zebranie się

- zlecenie, zlecenia (commissien, quitancia, quitancie, quittancie, quittantie, quittanz, quittung, qwitancia); zob. też kwit; pokwitowanie; potwierdzenie
- zlekceważyć (vorsitczen); zob. też nie przyjść
- złęknąć się (vorschrecken)
- zła administracja, złe zarządzanie (bosze regiment)
- złamanie nogi (beinbroch, beynbroch, beynbruch, beynebruch, beynnebruch)
- złe zarządzanie = zła administracja
- złej jakości (bosse, bosze); zob. też zły; chory
- zło (arich, arigk, untuchtikeith, wandelbarlikeyt, wandellunge, wandelung, wandelunge); zob. też nieszczęście; strata; szkoda; bezużyteczność; zmiana; niedostatek; nowacja
- złocony (obirgulten)
- złoczyńcy (misseteter, ubelteter); zob. też przestępca
- złodziej, złodzieje (dip, diebe)
- złość (arge, vordriesz, vordryss); zob. też zmartwienie
- złotnik (goldsloer, goldsmed, goldsmede, goldsmedt, goldsmet, goldsmid, goldsmyd, goldsmyt, goltslawir, goltsleger, goltsloer, goltsmedt, goltsmeid, goltsmet, goltsmid, goltsmit)
- złota (werckgolt)
- złoto (gold, golde, golt, gulde); zob. też pieniądź, pieniądze
- złoty, np. puchar (gulden)
- złożyć (ingelegen, inlegen, uftragen); zob. też przekazać; ofiarować
- zły (boesse, bosse, bosze, erger, ergest, ungutlik); zob. też zły jakości; chory; najgorszy; krzywdzący
- zły stan rzeczy (misquemiheit); zob. też niedola
- zmarnować (vorwaerloest); zob. też przez zaniedbanie; utracić
- zmartwienie (bekomernus, bekomernis, bekomerniss, bekomernisze, bekommerung, surgfelleikeit, sweres, verlangen, vordriesz, vordryss); zob. też niechęć; złość; szkoda wielka
- zmęczyć (gehelliget); zob. też wyčerpać
- zmiana (wandelbarlikeyt, wandellunge, wandelung, wandelunge); zob. też zło; niedostatek; nowacja
- zmiana pieniądza (wandelung der muncze)
- zmiana własności (offreychunge, ofreichunge, uffbytung, uffgereichunge, uffreichunge); zob. też przekazanie
- zmiana własności dóbr ruchomych i nieruchomych (oftragung, ufftragung, ufftragung); zob. też przekazanie
- zmienić (vorschafft, wenden); zob. też ściana, ściany; odwrócić; przeskodzić; cofnąć; obrócić {w}; zużyć {na}
- zmniejszać się (vormynnern)
- zmniejszenie (mynnerung, verkurtzung, vorkorcunge, vorkor-

- czung, vorkortzunge, vorkort-
 czungh, vorkurczunge, vormin-
 nerung); zob. też pomniejszenie;
 uszczuplenie; naruszenie {praw};
 krzywda
 zmniejszyć (geringeren, gewyngert,
 mynneren, vorweynigen); zob.
 też ograniczyć
 zmniejszyć wartość kruszcu {w mo-
 necie} (geringert, vorringet); zob.
 też obniżyć wartość {monet}
 zmuszać (getwungen, twingen,
 twungen, urzacht); zob. też poko-
 nać; zniewalać; powodować
 zmysł (sien, syhn); zob. też być; sens
 znaczenie (tochtikeit)
 znacznie (merckliken, merglich,
 merglichen, merklichen, swerli-
 chen); zob. też bardzo; należy-
 cie; znaczny; duży; ważny; liczy-
 ny; niechętnie; opornie; z trudem; z tro-
 ską; ciężko; znacznie
 znaczny (genumpt, merclich, mer-
 glich); zob. też bardzo; należy-
 cie; znacznie; duży; ważny; liczy-
 ny; znany; wymieniony
 znańczyć (geen, gheen); zob. też obo-
 wiązywać; iść
 znajdować (gewonden); zob. też
 znaleźć
 znajomość (irfarnheyt); zob. też
 wiadomość
 znajomość rzeczy (wetenheyt, wis-
 senheit); zob. też wiedza; wiado-
 mość
 znak, znaki (malen, marck, signum,
 teken, czechen, czeichen, zce-
 chen); zob. też cecha
 znaki do oznaczania granicy {mie-
 dzy} (leffel); zob. też łyżki
 znakować (zechn); zob. też ryso-
 wać
 znalezienie (vindunge)
 znaleźć (gewonden); zob. też znaj-
 dować
 znaleźć okazję, pretekst do krytyki
 (orsache finden, orsache suchen,
 orsachen nemen)
 znaleźć się (gestanden); zob. też sta-
 wić się
 znane (schalbare, vormedelich);
 zob. też dane do wiadomości; gło-
 śne
 znany (genumpt, loufftig, wessen-
 tlich, wissentlich, wisszende, wi-
 tlich, wytlik); zob. też wymienio-
 ny; znaczny; wiadomy; powszech-
 ny
 znany w mieście (statkundig)
 zniesławić (vorungelympfen); zob.
 też zepsuć opinię
 zniesławienie (belunemunden, be-
 lunemundungen)
 znieść (abestellen); zob. też zaprze-
 stać
 zniewaga (schimp; smocheyt, smo-
 chheit, smoheit, ungelimpf, unge-
 linpf, ungelumpf, ungelympff,
 vorsmelickeith); zob. też hańba;
 kpiny; zachowanie niewłaściwe
 zniewalać (getwungen, twingen,
 twungen); zob. też zmuszać; po-
 konać
 znieważyc (beschemet, boschemen,
 obirfaren); zob. też zhańbić; wy-
 kroczyć {przeciwno}; naruszyć

- {prawo}; zaatakować słownie; napisać; atakować
 zniewolić (notczogen); zob. też gwałt
 zniszczenie (heeren); zob. też rabunek; spustoszenie
 zniszczony (gehalwyr, vorwusten); zob. też podupadły
 zniszczyć (erstoert, vorstoren, vorterber, vortilligen); zob. też podupaść; zostać zrujnowanym; ponieść szkodę; ruina; szkoda; zniweczyć; usunąć
 zniweczyć (vortilligen); zob. też zniszczyć
 znosić (geleden, irrharret, verdulden); zob. też mieć cierpliwość; cierpieć; minąć; dopiero co miniony; ostatni; ubiegły; wytrwać
 znośny (tragelich, treglich); zob. też możliwy
 znowu = powtórnie
 zobowiązać (mechtigen); zob. też upoważnić się; wziąć na siebie; zawładnąć
 zobowiązać się {do, wobec} (begreyfen, bogriffen, gelavet, genomen, nomen, vorwillen); zob. też brać się za łby; obrzucać wyzwiskami; procesować się; załatwiać spór; zgodzić się; zatwierdzić; wyrazić gotowość; obiecać
 zobowiązać się {gwarantować} pieczęcią (vorsegeln, vorszegeln); zob. też opieczętować
 zobowiązać się umową (vorbinden); zob. też ugodzić się
 zobowiązanie (gloubunghen, necessitas, obligacio, phlichtikeite, vorpflichtung, vorwillekor); zob. też obietnica; dług, długi
 zobowiązanie się (irbitunge, irbitthungh); zob. też wyrażenie gotowości
 zobowiązani do służby wojskowej (dinstpflichtige, pflichtige)
 zobowiązany (behaft); zob. też związany
 zostać (bleben, bliben, gebleben, worden, wurden); zob. też stać się; stanąć na czymś; uzgodnić; pozostać przy czymś
 zostać odroczone (ruckegang haben); zob. też nie dojść do skutku
 zostać osiągniętym (zculangen); zob. też wystarczyć; dojść do skutku
 zostać poinformowanym (inneworden seyn, ynneworden seyn); zob. też dowiedzieć się
 zostać uwolnionym (entworden); zob. też wyjść cało
 zostać zamulonym (vorslemmet)
 zostać zaniechanym = zostać zniesionym
 zostać zniesionym, zaniechanym (abegheen); zob. też nie dojść do skutku, rozbić się {o}
 zostać zrujnowanym (vorterber); zob. też podupaść; ponieść szkodę; zniszczyć; ruina; szkoda
 zostawić (ansteen, anstehen, ansthen); zob. też zaniechać; odroczyć
 zranić (wundet)

- zranić {np. mieczem} (anstechen, anstecken)
 zranienie nogi (beynschrot)
 zraniony (wunten)
 zrezygnować (beylegen, bogebe); zob. też popierać; usunąć; odstąpić
 zrezygnować z czegoś (vorczege, vorzceyen); zob. też odroczyć; zwlekać; przewlekać się; zatrzymać kogoś; utrudniać
 zrobić (doen); zob. też czynić; sprawić
 zrozumienie (erkentnis, erkentnuss, vernemen, vorsichtikeit, vorstentnisz); zob. też porozumienie; przeczność; pojmowanie; rozpoznanie
 zrównać się {w czymś} (vorgleichen); zob. też dorównać; wygłądać
 zrównanie z pozostałymi w uchwaleniu pomocy (vorgleichunghe der hulffe)
 zrzeczenie (vorzeiunge, vorzeynung, vorzeyunge)
 zsypanie (uffschuttinge)
 zubożenie (vorarmt)
 zuchwale (frellichen, konicher); zob. też niecnie; śmiało
 zuchwalstwo (hoemoedt); zob. też buta
 zuchwałość (homuth, torst); zob. też odważenie się na coś
 zuchwały (frellick); zob. też niecny
 zupełnie (allent, allis, gar, gemenlich, gemeynlich, volkomlich, vollen, vulkomlich); zob. też całkowicie; pełnoprawnie; w całości; ogólnie; wszędzie
 zużyć (ankeren); zob. też skierować; zwrócić się; załatwić; uregulować; obrócić
 zużyć {na} (wenden); zob. też ściana, ściany; odwrócić; przeszkodzić; cofnąć; obrócić {w}; zmienić
 zużyć zasoby, majątek (vorzieren); zob. też podupaść
 zwalczać (understeen, undirsteen); zob. też przeszkodzić
 zważywszy, że (gemerckt)
 związany (behaft); zob. też zobowiązany
 zwiedzić (beczien, beczihen, bochhyen); zob. też udać się; obejść; odwiedzić
 zwierzchnictwo (herlichkeit, herschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaffte); zob. też władza; zwierzchność; panowanie; obszar państwa; panowie; pan feudalny
 zwierzchnik (vorsteer, vorster); zob. też przełożony
 zwierzchność (herschaft, herschofft, herschop, hirschaft, hirschaffte); zob. też władza; zwierzchnictwo; panowanie; obszar państwa; panowie; pan feudalny
 zwierzchność, opiekuństwo nad kimś (weren); zob. też zabraniać; wzbraniać się; odmówić; bronić się
 zwięzłe (undere kortz); zob. też krótko

- zwlekać (uffgeslagen, verczogen, verstrecken, vorczigungh, vorzcien, vorzcihe); zob. też odroczyć; przewlekać się; zatrzymać kogoś; utrudniać; przeciągać się; przedłużać; zrezygnować z czegoś
- zwlekanie (hinderstellikeit); zob. też zwłoka
- zwłaszcza (czuvooraws)
- zwłoka (hinder, hinderstellikeit, ruckeczogk, rugczogh, rugczogk, rugkeczog, rugczoge, vorczogk, vorczorong, vorstreckung, vorweylunge); zob. też przeszkoda; szkoda; odwołanie się; powrót; odroczenie; odłożenie; zwlekanie
- zwłoki (bore)
- zwolennik (bestendere); zob. też idący z pomocą
- zwolnić {od} (vortruge, freyen); zob. też uwolnić; stan wolnych, wyzwolonych
- zwolnić {od obowiązku, oskarżenia} (ensloen, entslagen, entslegen, ensleyen); zob. też uwolnić; pozbyć się; uwolnić {od}; powstrzymać się {od}
- zwolnić od zapłaty (qweit schelden)
- zwolnić z czegoś (enthabin); zob. też uwolnić się od czegoś
- zwolnienie (vorlassung)
- zwołać (beschrieben, bescreben, beschreiben, ufflegen); zob. też wezwać pisemnie; przedłożyć; przybić do brzegu
- zworthnik (slossteyn, slossteyne, slotsten, slotstene)
- zwój (ghewinde)
- zwracać się o coś (anlanghen); zob. też prosić; żądać; dotyczyć
- zwrócić (neken, weddergheve, wedderkert, widdergekart, widderkeren, widderkoren); zob. też skierować się; zbliżyć; oddać
- zwrócić się (ankeren, geschickt, geschitt, schicken); zob. też skierować; załatwić; uregulować; zużyć; obrócić; wysłać; posłać; udać się; nic do czynienia {z}; gotować się {do}; nastawić {na}; przygotowany do walki; gotowy do walki; ułożony
- zwrócić się {do} (karte {zcu})
- zwrócić się z czymś (seczen, setzen); zob. też odwołać się; pozostawiamy do osądzenia; ustalić; ustanowić
- zwrócić się z jakąś sprawą (werben); zob. też starać się o coś; donieść {z czyjegoś polecenia}; rokować; radzić
- zwycięzenie (obirwynunghe); zob. też pokonanie
- zwyciężyć (gewynen, nidder geleg, obirwan, obirwindet); zob. też pokonać
- zwyczaj (brauch, gewonheit, gewonhet, gewonheyt, gewonheit, wanheyt, weise, weisze, wesze, weyse); zob. też sposób; rodzaj; forma; postać; pszenica
- zwyczaj chrześcijański, zwyczaj chrześcijańskie (cristischen seten)
- zwyczaj krajowy (landsgewonheit)
- zwymyślać (abegericht, abericht); zob. też odprawić

- zydel {taboret drewniany} (sedel, si-del, zedel, zedelen, zedil); zob. też kartka; list; siodło
- zysk (bate, fortel, framen, from, frommen, fronen, gewyn, orbar, urbaren, wynunge); zob. też korzyść; pożytek; fortel; dzielny; uczciwy; posesja dochodowa; posiadłość przynosząca czynsz; dochód
- Ż
- źle sobie tłumaczyć (vorarighen)
- źródło (born, borne, burn); zob. też studnia
- źródło utrzymania (narung, narunge, nerung); zob. też pokarm; pożywienie; utrzymanie
- Ż
- żarliwie (fleisglichen); zob. też gorąco
- żagiel, żagle (segel, zegel); zob. też pieczęć
- żarliwie (trufflicht); zob. też usilnie
- żądać (aenmuttende, anlanghen, eschedt, gefordert, heisschen, heyschen, hisschen, vorfordert); zob. też zwracać się o coś; prosić; dotyczyć; wymagać; wspierać; popierać; posuwać naprzód; żądać; zażądać; wzywać; spodziewać się po kimś; spieszyć się
- żądanie (abeforderunge, begeere, begehrt, beger, begir, begire, begyer, begyr, bolanget, dirforde-
- runge, erfordernus, erforderunge, forderung, forderunge, irfurdirungh, vorderunge); zob. też roszczenie, roszczenia; wymaganie; z życzeniem; odpowiednio, według życzenia
- żądanie dodatkowe (nochforderung)
- żądany uprzednio, wyżej (vorbe-gert)
- żądany wyżej = żądany uprzednio
- żebrak, żebracy (erbetleuthe, erbetis man, erbetsleute, erbetzlu-ten, erbtsleuthe)
- żeby (domethe, domitte, dormethe); zob. też z tym; z tego; na to; przez to; aby
- żeglarz (schifflewte, schiff-lute, schiffman, schifman, schiper, schipher, schipman, schippman, schipper, schippere, schipper); zob. też kapitan; przedsiębiorca okrętowy; szyper
- żeglować (zegelen); zob. też przewozić okrętem
- żegluga (scheppinge, usschiffart, zegelacio, zeglacie)
- żegluga {w górę rzeki} (uffschiffart, uffschiffunge, uffschiffunghe)
- żelastwo (iser, iseren, isern)
- żelazny (assiser)
- żelazo (eisen, eiszen, eyssen, yesen, ysen, ysin)
- żelazo do wypalania gmerków (merkysen)
- żelazo na szyny (scheenysen)
- żelazo prętowe (stabeisen, staffy-sern)

- żerdź (stange)
 żerdzie do połowów pod lodem (zo-sruten)
 żerdź do przesuwania (schufestaken)
 żerdź do wzmacniania konstrukcji dachowej (cleester, clester, clyster, clyster, klester, klister)
 żłób, żłoby (kribbe, krubben, mulden); zob. też niecki do strawy dla koni; półmiski
 żniwa (aust, awste)
 żniwarze (austleuten)
 żniwować (austen)
 żołąd (salt, sold, solt, soldenergeld, stipendium, zold, zoldenergeld, zoldie, zoldye); zob. też sól
 żołnierz (geesten, geste); zob. też gość; zaciężny
 żołnierz prosty (gemehne, gemeine, gemene, gemeyne); zob. też gmina; pospólstwo; wspólnota; ogół; ogólny
 żona (eeweyb, ehefraw, eheliche gemahel, eheweibe, eliche huesz-fraw, elich weib, frauwe, fraw, frouven, frouwe, gemahel, haus-frawe, hausgemael, hauszfrawe, hawsfrau, hawsfrauwe, housfraw, howsfrawe, husfrau, husfraw, husfrow, husfrouwe, husfrouwen, husfruwen, hussfrawe, huwsfrawe, vrouwe, vrouwe, vrouwen, vrow, vruwen, vyfe, weib, weibe, weyb, weybe, weyp, wib, wibe, wip, wive, wybe, wybist, wyfe, wyff, wyve); zob. też kobieta
 żółty (geel, gel)
 żuława (werder); zob. też kępa
 żuraw (craen, cran, crancz, kran, krayn, swengel); zob. też dźwig
 życie (hals, halse, halsse, halze, leben, lebin, wesen, weszen); zob. też gardło; szyja, z życiem i mieniem; być; łąka, łąki; egzystencja; przedmioty gospodarcze; stan; sprzęt; rzeczy
 życie długie (fristunge)
 życzenie (anlangungh, anlangunge, bogeere, boghere, bogher, bogir); zob. też prośba
 życzliwie (beheglichem, gnedichliken, guthiglich, gutlichen, guttig); zob. też usłużnie; łaskawie; dobrzeżyczliwość (behochlickeit, trawe, trouwe); zob. też wierność; szczerłość; usłużność; życzliwość; oddanie; lojalność
 życzliwy (gunstig, gutlich); zob. też dobry
 żyć {z} (berghen); zob. też utrzymywać się
 żyto (rocken, rogen, rogge, rogen, roghen, roke); zob. też plecy; suknia
 żywność (noddurft, noedtdorft, notdorf, notdorff, notdorfftikeit, notdorft, notdurft, nothrofft, nottorfft, notturfftikeit, notturft); zob. też potrzeba; utrzymanie; środki do życia; przedmioty pierwszej potrzeby
 żywo (dorch bewegewort)
 żywopłot (hecken, rigke)
 żywot (lipdinge, lypdinge, lypgedinge)